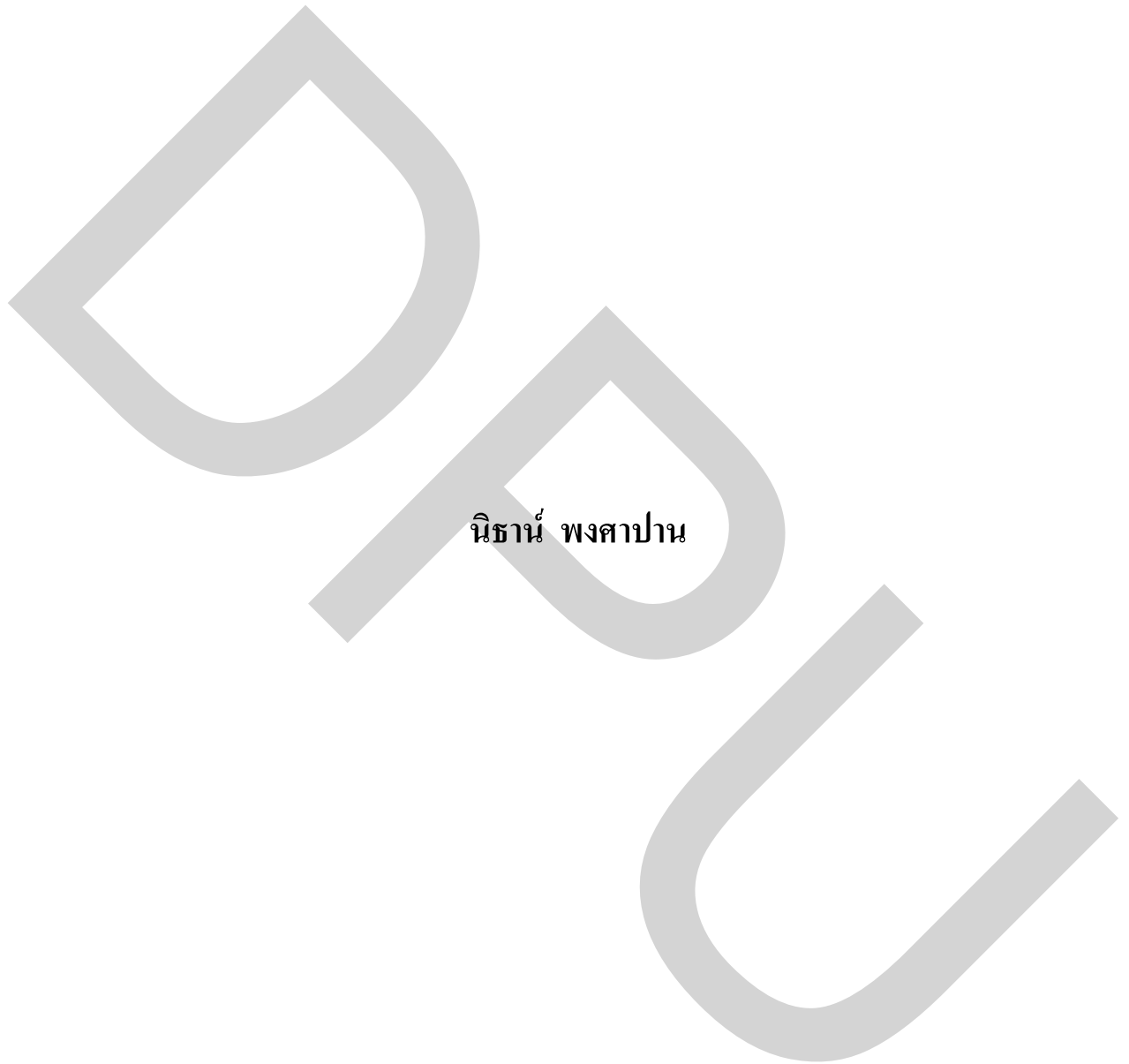

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่

นิธัน พงศาปาน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปรีดี พนมยงค์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2555

**LEGAL ISSUES ON VIOLATING PRIVACY RIGHT
BY USING A MOBILE PHONE**

NITA PONGSAPAN

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws
Department of Law
Pradi Banomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University**

2012

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีเพราะผู้เขียนได้รับความกรุณาและความอนุเคราะห์คำแนะนำอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ตันศิริ ที่ให้ความเมตตาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์โดยท่านได้เสียสละเวลาอันมีค่ายิ่งช่วยชี้แนะให้ความรู้ คำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จไปได้ด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความเมตตากรุณาแก่ผู้เขียนตลอดมา

ในโอกาสนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ ดร.ธีระ ศรีธรรมรักษ์ ที่กรุณาได้รับเป็นประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิ โชคเหมาะ และรองศาสตราจารย์พินิจ ทิพย์มณี รับเป็นกรรมการซึ่งทุกท่านได้ให้ความรู้ คำติชม และคำแนะนำอันเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างมาก

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณนางอุทัยวรรณ พงศาปาน มารดาที่เสียสละเวลาอันมีค่าช่วยชี้แนะ ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจและกำลังใจ รวมถึงสนับสนุนในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบพระคุณอาจารย์ธีรวัฒน์ จันทรสุมบุรณ์ ที่ช่วยให้คำแนะนำชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณ คุณวชิราพร จารุวัฒนกุล คุณทับทิม สร้อยระย้า คุณกิตติวัฒน์ จิตวิริยาวัฒน์ ที่ช่วยให้คำแนะนำและเป็นกำลังใจในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาผู้เขียนขอขอบคุณความดีแต่ทุกท่านที่ได้กล่าวถึงข้างต้น หากมีข้อผิดพลาดประการใดผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

นิธาน์ พงศาปาน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	9
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	9
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	9
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา	10
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2. ประวัติความเป็นมาของการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ วิวัฒนาการ แนวความคิด และ ทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภค และแนวความคิดเกี่ยวกับ การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่	11
2.1 ประวัติความเป็นมาของการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่	11
2.1.1 ประวัติทั่วไปของโทรศัพท์.....	12
2.1.2 วิวัฒนาการโทรศัพท์ในประเทศไทย	13
2.1.3 ระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่.....	14
2.2 วิวัฒนาการ แนวความคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค.....	18
2.2.1 วิวัฒนาการเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค	19
2.2.1.1 วิวัฒนาการตามกฎหมายเอกชน.....	19
2.2.1.2 วิวัฒนาการตามกฎหมายมหาชน	21
2.2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค.....	22
2.2.2.1 ทฤษฎีทางเอกชน	23
2.2.2.2 ทฤษฎีทางมหาชน.....	26
2.3 ประวัติ ความเป็นมา แนวคิด และความหมายของสิทธิส่วนบุคคล.....	29
2.3.1 ประวัติความเป็นมา แนวคิดของสิทธิส่วนบุคคล.....	29

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2.3.2 แนวความคิดในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล	30
2.3.3 ความหมายของสิทธิส่วนบุคคล	37
2.4 การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล	39
2.4.1 ความรับผิดชอบทางละเมิด	39
2.4.2 การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคที่เกิดจาก การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่	42
2.5 ความหมาย และประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล	47
2.5.1 ความหมายของ “ข้อมูลส่วนบุคคล”	47
2.5.1.1 ความหมายตามคำพิพากษาของศาล	47
2.5.1.2 ความหมายจากคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540	49
2.5.1.3 ความหมายตามคำนิยามในบทกฎหมายของต่างประเทศ	50
2.5.1.4 ความหมายในทางวิชาการ	51
2.5.2 ประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล	52
2.6 แนวคิดและรูปแบบในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล	52
2.6.1 แนวคิดทั่วไป	52
2.6.2 รูปแบบของการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล	54
2.6.2.1 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยการบัญญัติกฎหมาย เป็นการทั่วไป (Comprehensive Law)	54
2.6.2.2 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยการบัญญัติกฎหมาย เป็นการเฉพาะ (Sectoral Law)	54
2.6.2.3 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยการใช้กลไก กำกับดูแลตนเอง (Self-Regulation)	55
2.6.2.4 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยการใช้เทคโนโลยี (Technologies of Privacy)	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ของประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ.....	56
3.1 มาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทย	56
3.1.1 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	57
3.1.2 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	58
3.1.2.1 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายลักษณะละเมิดอันเป็นบทบัญญัติทั่วไป	58
3.1.2.2 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายลักษณะละเมิดอันเป็นบทบัญญัติเฉพาะ	59
3.1.3 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามประมวลกฎหมายอาญา.....	60
3.1.3.1 ความผิดฐานเปิดเผยจดหมาย โทรเลข หรือเอกสารตามมาตรา 322.....	60
3.1.3.2 ความผิดฐานเปิดเผยความลับที่ได้มาในหน้าที่หรือจากอาชีพตามมาตรา 323 วรรคแรก	62
3.1.4 การคุ้มครองตามกฎหมายเฉพาะ.....	62
3.1.4.1 การคุ้มครองตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540.....	62
3.1.4.2 การคุ้มครองตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545.....	65
3.1.4.3 การคุ้มครองตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534	68
3.1.4.4 การคุ้มครองตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544	69
3.2 มาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศ.....	73
3.2.1 ประเทศสวีเดน.....	73

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.2.1.1	
คำนิยามที่สำคัญในพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data Act 1998).....	73
3.2.1.2	
ขอบเขตการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data Act 1998).....	74
3.2.1.3	
หน้าที่ของผู้ควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคล.....	77
3.2.1.4	
อำนาจของหน่วยงานผู้ควบคุมดูแล.....	77
3.2.1.5	
บทกำหนดโทษ.....	77
3.2.2	
ประเทศอังกฤษ.....	78
3.2.2.1	
คำนิยามที่สำคัญในพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูล (Data Protection Act 1998).....	80
3.2.2.2	
ขอบเขตการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูล (Data Protection Act 1998).....	81
3.2.2.3	
สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล.....	83
3.2.2.4	
ข้อยกเว้น.....	85
3.2.2.5	
การจดแจ้งข้อมูล.....	88
3.2.2.6	
การเข้าถึงข้อมูล.....	89
3.2.3	
ประเทศอิตาลี.....	89
3.2.3.1	
คำนิยามที่สำคัญในกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของ ประเทศอิตาลี.....	90
3.2.3.2	
ความยินยอมของเจ้าของข้อมูล.....	91
3.2.3.3	
ข้อยกเว้นที่ไม่ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล.....	91
3.2.3.4	
สิทธิของเจ้าของข้อมูล.....	92
3.2.3.5	
การจดแจ้งข้อมูล.....	92
3.2.3.6	
การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล.....	93
3.2.3.7	
ความปลอดภัยของข้อมูลและบทกำหนดโทษ.....	94
3.2.3.8	
การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล.....	94
3.2.3.9	
การโอนข้อมูลส่วนบุคคลระหว่างประเทศ.....	95

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.2.3.10 คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล	96
3.2.4 ประเทศแคนาดา	97
3.2.4.1 คำนิยามที่สำคัญในกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและ เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (PIPEDA).....	98
3.2.4.2 ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและ เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (PIPEDA).....	98
3.2.4.3 ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคล.....	99
3.2.4.4 สิทธิของเจ้าของข้อมูล	101
4. ปัญหาและวิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้ โทรศัพท์เคลื่อนที่.....	102
4.1 ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดขอบเขต นิยามความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” จากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่	105
4.2 ปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานซึ่งทำหน้าที่ควบคุม ดูแล และส่งเสริม การให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ขององค์กรภาคเอกชน	109
4.3 ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของผู้ควบคุม ดูแล และรวบรวม ข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเป็นองค์กรภาคเอกชน.....	113
4.4 ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล	116
4.5 ปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล.....	119
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	123
5.1 บทสรุป.....	123
5.2 ข้อเสนอแนะ	126
บรรณานุกรม.....	130
ภาคผนวก	136
ภาคผนวก ก การสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview)	137
ภาคผนวก ข ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน	182
ประวัติผู้เขียน	188

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่
ชื่อผู้เขียน	นิธานันท์ พงศาปาน
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. กัลยา ตันศิริ
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2555

บทคัดย่อ

ปัจจุบันการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่กลายเป็นปัจจัยสำคัญในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างแพร่หลายเพราะสะดวก รวดเร็ว แต่การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ทำให้เกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคเห็นได้จากการเสนอขายสินค้าหรือบริการของผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ด้วยการโทรศัพท์หรือส่งข้อความ (SMS) มายังผู้บริโภควันละหลายๆ ครั้ง ทำให้ผู้บริโภคเกิดความรำคาญ เบื่อหน่าย และเดือดร้อนเพราะกำลังทำงาน หรือพักผ่อน ไม่สะดวกสนทนาหรือเปิดอ่านข้อความ บางครั้งผู้บริโภคได้รับโทรศัพท์หรือเปิดอ่านข้อความด้วยคาดคิดว่าบุคคลที่โทรศัพท์หรือส่งข้อความเข้ามาอาจมีธุระสำคัญหรือต้องการแจ้งข่าวให้ทราบ ปัญหาการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเช่นนี้เกิดจากการที่ผู้ประกอบการต่างๆ ได้นำหมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data) ของผู้บริโภค โทรศัพท์หรือส่งข้อความเข้ามาโดยผู้บริโภคไม่เคยอนุญาตหรือยินยอมให้ใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของตนมาก่อน จึงเป็นไปได้ว่าผู้ประกอบการอาจได้รับข้อมูลจากผู้ประกอบการรายอื่นซึ่งผู้บริโภคเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมและได้ให้ข้อมูลส่วนบุคคลไว้

ประเทศไทยมีกฎหมายคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัวของประชาชนหลายฉบับ แต่กฎหมายที่มีอยู่ไม่เป็นระบบและไม่ได้ให้หลักประกันแก่ประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลอย่างเพียงพอ รัฐธรรมนูญได้บัญญัติรับรองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลไว้เป็นเพียงหลักการเท่านั้น กรณีประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติให้ความคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคไว้เช่นกันแต่ไม่ได้ให้ความคุ้มครองอย่างครอบคลุมเป็นเพียงมาตรการเยียวยาความเสียหายเท่านั้น นอกจากนี้ในกฎหมายเฉพาะเรื่อง เช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บอยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลของหน่วยงานภาครัฐเท่านั้น ไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บอยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแล

ขององค์กรภาคเอกชน สำหรับพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 เป็นกฎหมายที่ครอบคลุมหลักเกณฑ์ วิธีการและกระบวนการในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ขอสินเชื่อทางการเงินสินเชื่อโดยเฉพาะ หรือกรณีพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 เป็นเพียงกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งจัดเก็บและครอบครองดูแล โดยนายทะเบียนราษฎรของรัฐเท่านั้น จึงเห็นได้ว่ามาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่ไม่อาจให้ความคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวอยู่ส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคที่จัดเก็บอยู่ในความครอบครองควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนได้อย่างเพียงพอและเป็นการทั่วไป

ดังนั้น เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ ผู้เขียนจึงได้เสนอแนวทางในการบัญญัติกฎหมายขึ้น โดยเฉพาะด้วยการนำหลักกฎหมายของต่างประเทศมาเป็นแนวทางและปรับใช้ในการบัญญัติกฎหมายของประเทศไทยให้เหมาะสมและเป็นธรรมเพื่อคุ้มครองประชาชนซึ่งเป็นผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Thesis Title	Legal issues on violating privacy right by using a mobile phone
Author	Nita Pongsapan
Thesis Advisor	Assoc. Prof. Dr. Kanlaya Tansiri
Department	Law
Academic Year	2012

ABSTRACT

At present a mobile phone, an important tool for communication, has been used widely due to its convenience and fast. However, a mobile phone may be used as a tool to violate a consumer's privacy. To illustrate, business operators offer their goods and services by sending many short messages (sms) to a consumer's mobile phone. This creates annoyance, boredom and trouble because a consumer is either working or taking a rest and unable to read such message. Sometimes a consumer may pick up the phone or read a message because he/she expects that there must be an important issue to be informed. The cause of this violation of privacy right is that a business operator obtains a mobile phone number, considered as personal data, and sends an SMS without obtaining any prior consent. Possibly, a business operator may obtain such data from other business operators whom a consumer entered into a contract with and gave his/her personal data.

Thailand has a number of laws concerning privacy protection. However, they are unsystematic and they do not provide sufficient security to personal data owner. The Constitution recognizes privacy right only in principle. The Civil and Commercial Code and the Penal Code also protect privacy right concerning personal data. Again they do not fully cover but only a remedial measure. Looking into a specific law, the Official Information Act, B.E. 2540 (1997) governs only information in possession, control and under a care of a State agency. This Act does not cover any personal data in possession, control and under a care of a private organization. The Credit Information Business Act, B.E. 2545 (2002) is a law specifically covering criteria, measures and procedures relating protecting personal data of a person applying for credit. The Civil Registration Act, B.E. 2534 (1991) protects personal data collected and controlled by the official registrar only. Therefore, current existing legal measures cannot sufficiently and

generally protect a consumer's personal data collected, controlled and taken care by a private organization.

This author, in order to protect privacy right concerning a consumer's personal data from using a mobile phone, proposes enacting a specific law. Legal principles in foreign laws can be used as a guideline and adapted during legislation process in order to provide a just and appropriate Thai law providing protection for consumers efficiently.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคล (Right of Privacy) เป็นสิทธิประการหนึ่ง ซึ่งนานาประเทศได้ตระหนักถึงความสำคัญและให้ความสำคัญคุ้มครองแก่ประชาชนมาเป็นเวลานาน ดังเห็นได้จากแนวคิดเรื่องสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลได้รับการรับรองว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนสมควรได้รับความคุ้มครองจากรัฐมาตั้งแต่กลางศตวรรษที่ 20 โดยปรากฏเป็นครั้งแรกในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 (Universal Declaration of Human Rights 1948) มาตรา 12 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมไม่ถูกล่วงละเมิดโดยอำเภอใจใน ความเป็นอยู่ส่วนตัว ในครอบครัว ในเคหสถานหรือในการติดต่อสื่อสาร รวมทั้งไม่ถูกหลบลู่ ภัยหรือถูกละเมิด ภัยบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายจากการล่วงละเมิดหรือ การลบลู่เช่นว่านั้น” อาจกล่าวได้ว่าสิทธิส่วนบุคคล เป็นสิทธิที่จะมีชีวิตความเป็นอยู่ตามลำพัง โดยปราศจากการแทรกแซงในความเป็นอยู่ส่วนตัว ทำให้ได้รับความอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญ ใจ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 34 บัญญัติรับรองและคุ้มครอง สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลไว้อย่างชัดเจนเป็นครั้งแรกว่า “สิทธิของบุคคล ในครอบครัว ภัยหรือความ ภัยส่วนบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง การกล่าวหาหรือ ไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือ กระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว ภัยหรือความ ภัยส่วนบุคคล จะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ” และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 35 บัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลไว้ เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 34 แต่ได้บัญญัติเพิ่มความ ในวรรคท้ายว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการแสวงประโยชน์โดยมิชอบจากข้อมูล ส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีข้อตกลงระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติหลายฉบับและบางฉบับได้บัญญัติถึงการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวซึ่งประเทศไทยต้องปฏิบัติตามพันธกรณีดังกล่าวด้วย เช่น กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966 เป็นต้น

เนื่องด้วยข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data) เป็นวัตถุแห่งสิทธิประเภทหนึ่งของสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคล (Right of Privacy) ซึ่งประชาชนผู้บริโภคควรได้รับการรับรองและคุ้มครองจากรัฐเพื่อป้องกันมิให้มีการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลดังกล่าวอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานตามธรรมชาติของมนุษย์ ในปัจจุบันพบว่ามีกรณีละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมากขึ้น โดยเฉพาะการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data) ทางอินเทอร์เน็ต และทางการสื่อสารแบบไร้สาย เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่พบเห็นได้ในขณะนี้ ได้แก่ การเปิดอ่านข้อความในจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-MAIL) ของบุคคลอื่น การบันทึกข้อมูลของบุคคลอื่นในเครื่องคอมพิวเตอร์ การบันทึกหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลที่บุคคลอื่นเข้าไปใช้บริการในกลุ่มข่าวสารและเว็บไซต์ต่างๆ การใช้เทคโนโลยีกล้องวงจรปิดติดตามการเคลื่อนไหวหรือพฤติกรรมของบุคคลอื่น การค้นหาข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นจากอินเทอร์เน็ตแล้วนำไปใช้หรือเปิดเผยโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของข้อมูลเพื่อผลประโยชน์ทางการตลาดของผู้ประกอบการภาคเอกชน หรือการที่ผู้บริโภคได้รับจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-MAIL) ซึ่งส่งต่อกันมาที่เรียกว่า “Forward Mail” ซึ่งมีการแนบข้อมูลหรือไฟล์ (File) ที่มีไวรัส (Virus) ทางคอมพิวเตอร์ทำให้เกิดความเสียหายต่อเครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้บริโภคซึ่งเป็นผู้รับข้อความเหล่านั้น เป็นต้น รวมถึงการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคโดยปราศจากความยินยอมของเจ้าของข้อมูลกรณีเช่นนี้อาจเกิดจากการที่ผู้ประกอบการภาคเอกชนได้เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคไว้ เช่น ชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ หมายเลขบัตรเครดิต หรือข้อมูลอื่นๆ โดยนำไปสร้างเป็นฐานข้อมูลประวัติของลูกค้าขึ้นมาใหม่แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นไปขายหรือเปิดเผยให้กับบริษัทผู้ประกอบการรายอื่นๆ เช่น บริษัทประกันภัย บริษัทประกันชีวิต บริษัทสถานบริการออกกำลังกายหรือฟิตเนส หรือสถาบันการเงินต่างๆ เมื่อผู้ประกอบการเหล่านี้ได้รับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคจึงได้นำข้อมูลของผู้บริโภคแต่ละคนมาวิเคราะห์ แยกแยะ เพื่อหากลุ่มลูกค้าเป้าหมายของตนในการเสนอขายสินค้าและบริการต่อไป

การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยวิธีการซึ่งผู้ประกอบการที่เป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ได้นำหมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคโทรศัพท์หรือส่งข้อความ (SMS) เข้ามาเพื่อเสนอขายสินค้าหรือบริการแก่ผู้บริโภค

โดยผู้บริโภคมิเคยให้หรือเปิดเผยหมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ของตนแก่บุคคลใดมาก่อน นอกจากเคยให้ข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ชื่อ ที่อยู่ อายุ อาชีพ หมายเลขโทรศัพท์ ฯลฯ แก่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ที่ตนเคยมีนิติสัมพันธ์ด้วยเท่านั้น ทำให้ผู้บริโภคคาดหมายได้ว่าอาจมีการเสนอขายหรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของตนแก่ผู้ประกอบการเหล่านั้นซึ่งตนไม่เคยล่วงรู้มาก่อน สำหรับหมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ของบุคคลต่างๆ ไปซึ่งไม่ใช่บุคคลสาธารณะนั้นถือได้ว่าเป็นข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data) ประเภทหนึ่งที่ผู้บริโภคซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลพึงได้รับการรับรองและคุ้มครองมิให้บุคคลอื่นมาล่วงละเมิดได้ หากบุคคลใดนำหมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้บริโภคไปใช้หรือเปิดเผยนอกขอบวัตถุประสงค์ที่ให้ไว้โดยปราศจากความยินยอมของเจ้าของข้อมูลแล้วหรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการเสนอขายสินค้าหรือบริการจนเป็นที่เดือดร้อนรำคาญแก่ผู้บริโภค บุคคลผู้นั้นอาจต้องรับผิดชอบละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 420 ได้

นอกจากนี้การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่อาจนำไปสู่การก่ออาชญากรรม กล่าวคือ มีงานวิจัยที่อาจนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภค เช่น หมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ โทรศัพท์เข้ามายังผู้บริโภคมิเพื่อหลอกลวงให้โอนเงินด้วยการกล่าวอ้างว่าผู้บริโภคมิเป็นหนี้สถาบันการเงินเป็นจำนวนเงินเท่านั้นเท่านั้นบาท จากการใช้บริการบัตรเครดิตของสถาบันการเงินที่ถูกกล่าวอ้าง เมื่อผู้บริโภคมิหลงเชื่อกลอุบายจึงได้โอนเงินชำระหนี้ไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้บริโภคมิมากกว่าการโทรศัพท์หรือส่งข้อความเข้ามาเพื่อเสนอขายสินค้าหรือบริการซึ่งทำให้ผู้บริโภคมิรู้สึกเดือดร้อนรำคาญเท่านั้น

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ทำการศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่เนื่องจากในปัจจุบันการสื่อสารแบบไร้สาย เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญในการติดต่อสื่อสารถึงกันโดยสะดวก รวดเร็ว และสามารถติดต่อกันได้อย่างทั่วถึงทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ทำให้การติดต่อทำธุรกิจและการค้าของผู้ประกอบการคล่องตัวและประหยัดเวลาการเดินทางมากยิ่งขึ้น โทรศัพท์เคลื่อนที่นอกจากมีคุณสมบัติพื้นฐานสามารถใช้ประโยชน์จากการโทรศัพท์ออกไปยังบุคคลอื่นและรับโทรศัพท์เข้าแล้วยังมีคุณสมบัติที่สำคัญ ได้แก่ ใ้รับส่งข้อความ (SMS) มีระบบปฏิทิน นาฬิกาปลุก ตารางนัดหมาย เกมส์ อินเทอร์เน็ต บลูทูธ อินฟราเรด กล้องถ่ายภาพ วิทยุ เครื่องเล่นเพลง และมีระบบจีพีเอส เป็นต้น

ปัญหาการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้บริโภคที่พบเห็นมากในปัจจุบัน ได้แก่

1) ปัญหาการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการเสนอขายสินค้าหรือบริการทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้สร้างความเดือดร้อนรำคาญให้แก่ผู้บริโภคมิจนมีการร้องเรียนมายังสำนักงาน

คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) เป็นจำนวนมากอันเนื่องจากการโทรศัพท์เข้ามายังโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้บริโภคเพื่อเสนอขายสินค้าหรือบริการโดยผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ นำเสนอให้ผู้บริโภคสมัครเป็นสมาชิกสถานบริการออกกำลังกายหรือฟิตเนส ทำสัญญาประกันชีวิต สัญญาประกันวินาศภัย หรือเสนอให้ผู้บริโภคสมัครเป็นสมาชิกบัตรเครดิตของสถาบันการเงินต่างๆ เป็นต้น การเสนอขายสินค้าหรือบริการของผู้ประกอบการดังกล่าวด้วยวิธีโทรศัพท์ติดต่อมายังโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้บริโภคบ่อยครั้งทำให้ผู้บริโภคซึ่งเป็นผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่รู้สึกเบื่อหน่าย ราคาที่ต้องคอยรับฟังหรือเปิดอ่านข้อความโฆษณาขายสินค้าหรือบริการ การเสนอขายสินค้าหรือบริการเหล่านี้มักเกิดขึ้นขณะที่ผู้บริโภคมีภารกิจสำคัญต้องกระทำจึงไม่อาจรับโทรศัพท์หรือไม่สะดวกที่จะสนทนากับเจ้าหน้าที่ของผู้ประกอบการซึ่งโทรศัพท์เข้ามาได้ นอกจากนี้ผู้บริโภคไม่อาจทราบได้ว่าหมายเลขโทรศัพท์ที่ติดต่อเข้ามาเป็นหมายเลขโทรศัพท์ของบุคคลใดจึงรับโทรศัพท์นั้นด้วยคิดว่าบุคคลที่โทรศัพท์เข้ามาอาจมีฐานะจำเป็นเร่งด่วนต้องการติดต่อ หรือแจ้งข่าวสารสำคัญแต่กลับเป็นการโทรศัพท์เข้ามาเพื่อเสนอขายสินค้าหรือบริการ ทั้งที่ในขณะนั้นผู้บริโภคมีภารกิจสำคัญต้องกระทำมากกว่ารับฟังการนำเสนอขายสินค้าหรือบริการด้วยวิธีการจูงใจต่างๆ ของผู้ประกอบการ ดังนั้น การนำหมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลมาใช้โทรศัพท์เพื่อเสนอขายสินค้าหรือบริการโดยเจ้าของข้อมูลไม่ได้ยินยอมและทำให้รู้สึกเดือดร้อนรำคาญถือเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวส่วนตัวหรือละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคแล้ว

2) ปัญหาการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการส่งข้อความ (SMS) เพื่อเสนอขายสินค้าหรือบริการ โฆษณาแฝง โฆษณาเกินจริงรวมถึงส่งข้อความตัวอักษรและภาพ ทั้งนี้ในปัจจุบันพบว่าผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ได้ส่งข้อความเพื่อจูงใจผู้บริโภคให้ดาวน์โหลดรูปภาพที่ไม่เหมาะสมผ่านระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งติดตั้งอุปกรณ์ที่ทำให้ผู้บริโภคเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายในเวลาอันรวดเร็ว และจากการใช้ข้อความโฆษณาผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่มีผลทำให้ผู้บริโภคทุกเพศทุกวัยให้ความสนใจกับบริการประเภทนี้เป็นอย่างมาก ดังเห็นได้จากกลุ่มเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นวัยที่อยากรู้อยากลองจำนวนมากได้เข้าใช้บริการดาวน์โหลดรูปภาพและคลิปวิดีโอที่เป็นสื่อลามกอนาจารทำให้เกิดการย่ำแย่ทางอารมณ์เสี่ยงต่อการก่อให้เกิดอาชญากรรมได้ นอกจากนี้การโฆษณาเสนอขายสินค้าหรือให้บริการต่างๆ ผ่านข้อความ (SMS) เข้ามาทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่อยู่ตลอดเวลาทั้งๆ ที่ผู้บริโภคไม่ได้สมัครรับบริการหรือไม่ได้ให้ความสนใจก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญต่อผู้บริโภคซึ่งเป็นผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นอย่างมากหรือกรณีผู้บริโภคถูกผู้ประกอบการเอาเปรียบด้วยการเรียกเก็บค่าบริการ โดยไม่รู้ตัวจากบริการเสริมต่างๆ ผ่านเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่หรือข้อความ (SMS) เช่น การดาวน์โหลด เสียงรอสาย เสียงเรียกเข้า โหลดภาพหรือคลิปวิดีโอ และ

บริการอื่นๆ อีกมากมาย รวมถึงบริการเสริมต่างๆ ที่ไม่เสียค่าบริการแต่เมื่อครบกำหนดค่าบริการก็กลับยกเลิกการใช้บริการไม่ได้ ปัญหาที่พบบ่งกล่าวจึงเป็นที่มาของการแสดงออกซึ่งความเห็นต่อสาธารณะเพื่อให้มีหน่วยงานเข้ามาดูแลรับผิดชอบในปัญหาเหล่านี้

อาจกล่าวได้ว่าปัญหาการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ดังกล่าวเกิดจากการที่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ นำหมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data) มาใช้โทรศัพท์หรือส่งข้อความถึงผู้บริโภคโดยผู้บริโภคไม่เคยอนุญาตหรือให้ข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นหมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่แก่ผู้ประกอบการ จึงเป็นไปได้ว่าผู้ประกอบการอาจนำข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวมาจากผู้ประกอบการอื่นๆ ที่ผู้บริโภคเคยทำธุรกรรมหรือนิติกรรมสัญญาและได้ให้ข้อมูลส่วนบุคคลไว้ทำให้เกิดความเดือดร้อน รำคาญแก่ผู้บริโภคเป็นอย่างมากและเป็นการล่วงละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานอันผู้บริโภคพึงมี

หากวิเคราะห์บทบัญญัติแห่งกฎหมายของประเทศไทยที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันพบว่ายังไม่เป็นระบบและหลักเกณฑ์แห่งกฎหมายที่ให้หลักประกันแก่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีไม่เพียงพอ เห็นได้จากรัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนไว้เป็นเพียงแต่หลักการแห่งสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนบุคคลอย่างกว้างๆ เท่านั้นยังขาดกฎหมายที่จะใช้บังคับกับองค์กรภาคเอกชนซึ่งเป็นผู้เก็บรวบรวม ควบคุม และดูแลข้อมูลส่วนบุคคลโดยตรงสำหรับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มีบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับการกระทำละเมิดตามมาตรา 420 และมาตรา 423 แต่บทบัญญัตินี้ดังกล่าวยังไม่เพียงพอที่จะให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลได้อย่างครอบคลุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นมาตรการเยียวยาใช้บังคับได้เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นแล้วมากกว่าที่จะเป็นมาตรการป้องกันซึ่งขัดแย้งกับหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศต่างๆ ที่เป็นสากลซึ่งมุ่งให้การคุ้มครองในลักษณะที่เป็นมาตรการป้องกัน นอกจากนี้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่ใช่มาตรการเฉพาะที่ออกแบบขึ้นเพื่อคุ้มครองป้องกันสิทธิของบุคคลในเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลแต่เป็นบทบัญญัติที่มุ่งคุ้มครองสิทธิเสรีภาพทั่วไป สำหรับประมวลกฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลเช่นกันแต่ไม่ได้ให้ความคุ้มครองในเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลโดยตรง ผู้บริโภคจะได้รับความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามประมวลกฎหมายอาญาเมื่อเกิดการกระทำความผิดขึ้นแล้วเท่านั้น มาตรการในประมวลกฎหมายอาญาจึงเป็นมาตรการเยียวยาเช่นเดียวกับกฎหมายลักษณะละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นอกจากนี้ประมวลกฎหมายอาญายังขาดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และมาตรการที่จำเป็นในการให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคได้อย่างเพียงพอ

ประเทศไทยมีการใช้บังคับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นกฎหมายฉบับแรกที่บัญญัติให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคแต่กฎหมายฉบับนี้เป็นเพียงการให้ความคุ้มครองเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บและอยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลของหน่วยงานราชการเท่านั้น ไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชน จึงไม่อาจนำมาใช้บังคับกับปัญหาข้างต้นได้ หรือกรณีพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ให้สินเชื่อหรือสถาบันการเงินมีข้อมูลทางการเงินของผู้ขอสินเชื่อที่ถูกต้องครบถ้วน เพื่อประกอบการพิจารณาในการให้สินเชื่อแก่ผู้ขอสินเชื่อ แม้ว่ากฎหมายฉบับนี้ครอบคลุมหลักเกณฑ์ วิธีการ และกระบวนการในการคุ้มครองและควบคุมการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ขอสินเชื่อโดยควบคุมทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนก็ตามแต่เป็นเพียงกฎหมายที่คุ้มครองเฉพาะเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลทางการเงินสินเชื่อเท่านั้น ไม่อาจนำมาปรับใช้กับปัญหาการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลได้

เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 มาตรา 50 และ 51 พบว่ากฎหมายฉบับนี้ให้ความคุ้มครองแก่ผู้ใช้บริการของผู้ให้บริการกิจการโทรคมนาคมเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว และเสรีภาพในการสื่อสารถึงกัน โดยทางโทรคมนาคม เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้ไม่ได้บัญญัติหลักเกณฑ์ รายละเอียดเกี่ยวกับการรวบรวม ข้อมูล การประมวลผล การนำออกใช้ การป้องกันรักษาความปลอดภัย และการทำลายข้อมูลส่วนบุคคล ตลอดจนสิทธิของผู้ใช้บริการจึงเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมที่จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์ขึ้น พระราชบัญญัติฉบับนี้จึงไม่มีลักษณะเป็นกฎหมายกลางหรือกฎหมายทั่วไปที่จะนำมาใช้แก้ปัญหาข้างต้นได้

จากสภาพปัญหาดังกล่าววิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงได้นำเสนอปัญหา วิเคราะห์ และหามาตรการทางกฎหมายเพื่อแก้ปัญหาในเรื่องดังต่อไปนี้

1) ปัญหาการกำหนดขอบเขต นิยามความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” (Personal Data) ที่อยู่ในความครอบครองขององค์กรภาคเอกชน สิ่งสำคัญประการแรกที่จะให้ความคุ้มครองผู้บริโภคจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่มิให้มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล คือ ข้อมูลส่วนบุคคลที่จะให้ความคุ้มครองได้แก่อะไรบ้าง ข้อมูลส่วนบุคคลควรมีความหมายกว้างหรือแคบเพียงใด หากพิจารณาความหมายของคำว่า “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ได้บัญญัติในความหมายอย่างแคบ สำหรับข้อมูลส่วนบุคคลนั้นหมายรวมถึงหมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้บริโภคด้วยหรือไม่ จากการศึกษากฎหมายของ

นานาอารยประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลพบว่ามีกำหนดนิยามความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ไว้ในบทบัญญัติแห่งกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลด้วย

2) ปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานซึ่งทำหน้าที่ควบคุม ดูแล และส่งเสริมให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชน กล่าวได้ว่าปัญหาการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่สาเหตุหนึ่งมาจากการที่ประเทศไทยไม่มีมาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคและไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุม ดูแล และส่งเสริมให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคโดยตรง ดังนั้นควรมีการจัดตั้งหน่วยงานโดยเฉพาะเพื่อควบคุม ดูแล และส่งเสริมให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภค รวมถึงบังคับใช้มาตรการลงโทษแก่ผู้ละเมิดสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล หรือฝ่าฝืนบทกฎหมายที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล กรณีเช่นนี้ควรวางโครงสร้างหรือหน่วยงานใดทำหน้าที่ควบคุม ดูแล ส่งเสริมให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคและองค์กรหรือหน่วยงานดังกล่าวควรมีสถานที่ และอำนาจเพียงใดจึงจะเหมาะสม

3) ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของผู้รวบรวม ควบคุม และดูแลข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งเป็นองค์กรภาคเอกชน ในปัจจุบันการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เกิดจากการที่ผู้บริโภคถูกรบกวนสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวโดยผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ เช่น บริษัทประกันชีวิต บริษัทประกันภัย บริษัทสถานบริการออกกำลังกายหรือฟิตเนส สถาบันการเงิน ซึ่งผู้ประกอบการเหล่านี้ได้ใช้หมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภค โทรศัพท์หรือส่งข้อความ (SMS) มายังผู้บริโภคเพื่อเสนอขายสินค้าหรือบริการ โดยที่ผู้บริโภคไม่เคยให้ข้อมูลหรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นมาก่อน จึงเป็นไปได้ว่าผู้ประกอบการต่างๆ ซึ่งผู้บริโภคเคยทำธุรกรรมหรือนิติกรรมสัญญาและได้ให้ข้อมูลส่วนบุคคลไว้ เช่น ชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ หรือข้อมูลอื่นๆ อาจนำข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวของผู้บริโภคไปขายหรือเปิดเผยให้แก่บริษัทห้างร้านต่างๆ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในทางการค้าหรือธุรกิจ ดังนั้น ควรมีมาตรการทางกฎหมายโดยตรงเพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคด้วยการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของผู้ประกอบการหรือองค์กรภาคเอกชนซึ่งเป็นผู้เก็บรวบรวม ควบคุม และดูแลข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคไว้อย่างชัดเจน ปัญหาคือผู้รวบรวม ควบคุม และดูแลข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นองค์กรภาคเอกชนมีสิทธิในการใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคได้เพียงใด มีหน้าที่เก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคอย่างไร และการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคควรมีหลักเกณฑ์เช่นใด เป็นต้น

4) ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิของผู้บริโภคซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล กรณีเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ให้ข้อมูลส่วนบุคคลของตนแก่ผู้ประกอบการในขณะที่ทำธุรกรรมหรือนิติกรรมสัญญาใดๆ แล้ว ปัญหาคือ เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลควรมีสิทธิและหน้าที่อย่างไร เช่น เข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน คัดค้านข้อมูล หรือขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนให้ถูกต้องได้หรือไม่ หรือการที่ผู้ประกอบการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้หรือเปิดเผยต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลก่อนทุกครั้งหรือไม่ หรือเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิร้องเรียนและดำเนินการทางกฎหมายแก่ผู้กระทำละเมิดสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลของตนได้หรือไม่ เป็นต้น

5) ปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล

ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเฉพาะหรือกฎหมายทั่วไปที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคซึ่งอยู่ในความครอบครอง ควบคุมและดูแลขององค์กรภาคเอกชน ดังเช่นนานาอารยประเทศ มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยที่มีอยู่ไม่เพียงพอที่จะให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล เห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลไว้เป็นเพียงหลักกว้างๆ เท่านั้น สำหรับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิดและประมวลกฎหมายอาญาเป็นบทบัญญัติทั่วไปไม่ได้มีมาตรการในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการเฉพาะ เป็นเพียงมาตรการเยียวยาความเสียหายแก่ผู้บริโภคจากการกระทำละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเท่านั้น กล่าวคือ ผู้เสียหายสามารถเรียกร้องให้ผู้กระทำละเมิดชดเชยค่าสินไหมทดแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด หรือผู้กระทำละเมิดจะถูกกลงโทษจำคุกหรือปรับตามประมวลกฎหมายอาญาได้เมื่อมีการกระทำความผิดและเกิดความเสียหายขึ้นแล้วเท่านั้น ดังนั้นในกรณีที่เจ้าของข้อมูลได้รับความเสียหายจากการใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของตนจากการกระทำของผู้ประกอบการต่างๆ เจ้าของข้อมูลย่อมมีสิทธิฟ้องเรียกค่าเสียหายจากผู้ประกอบการนั้นๆ ได้ และกรณีการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาเจ้าของข้อมูลย่อมมีสิทธิดำเนินคดีเพื่อขอให้ศาลลงโทษทางอาญาได้เช่นกัน เช่น การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท แต่ในกรณีที่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยปราศจากความยินยอมของเจ้าของข้อมูลอันเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและการกระทำดังกล่าวไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูล มาตรการเยียวยาความเสียหายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และประมวลกฎหมายอาญาขอมใช้บังคับในกรณีเช่นนี้ไม่ได้ ฉะนั้น ผู้ประกอบการที่กระทำละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคต้องรับผิดชอบหรือไม่ และมีมาตรการทางกฎหมายใดใช้บังคับได้บ้าง

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา วิวัฒนาการ แนวความคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่
- 2) เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ของประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ
- 3) เพื่อวิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่
- 4) เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมแก่ประเทศไทยในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ในปัจจุบันการสื่อสารแบบไร้สาย เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นที่นิยมของผู้บริโภคเป็นอย่างมากโดยมีกฎหมายหลายฉบับที่ให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภค แต่กฎหมายที่มีอยู่ดังกล่าวไม่อาจให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคได้โดยตรงและมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาพบว่าการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยผู้ประกอบการบางรายมีการนำหมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่อันเป็นข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data) ของผู้บริโภคมาใช้ในการดำเนินธุรกิจด้วยการโทรศัพท์หรือส่งข้อความ (SMS) โฆษณาขายสินค้าหรือบริการแก่ผู้บริโภค โดยผู้บริโภคไม่เคยอนุญาตหรือยินยอมให้ใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของตนดังกล่าวแต่อย่างใด ดังนั้น ควรมีการออกกฎหมายกลางเพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่มิให้มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคดังเช่นในปัจจุบัน

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ทำการศึกษาข้อเท็จจริง หลักการ และสภาพปัญหาของการที่ผู้บริโภคถูกละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยศึกษาในเชิงวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบันว่าสามารถป้องกันเยียวยาและมีหลักเกณฑ์เพียงพอสำหรับการคุ้มครองการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่หรือไม่ ทั้งนี้มุ่งเน้นถึงการศึกษามาตรการทางกฎหมายและหลักกฎหมายของต่างประเทศเป็นสำคัญ รวมทั้งบทสรุปและข้อเสนอแนะที่จะนำมาแก้ไขปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบันให้มีความเหมาะสม เป็นธรรม และมีสภาพบังคับได้อย่างแท้จริง

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาข้อมูลโดยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากตัวบทกฎหมายทั้งของประเทศไทยและของต่างประเทศ คำอธิบาย ตำราทางวิชาการบทความของนักกฎหมาย บทความวารสาร วิทยานิพนธ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งได้ทำการวิจัยภาคสนาม (Field Research) โดยจัดทำแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้บริโภคด้วย ทั้งนี้โดยการนำแหล่งข้อมูลทั้งหมดมาศึกษา วิเคราะห์ รวบรวม และหาแนวทางแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทำให้ทราบถึง ประวัติความเป็นมาของการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ วิวัฒนาการ แนวความคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคและแนวความคิดเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่
- 2) ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่
- 3) ทำให้ทราบถึงการวิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่
- 4) ทำให้ทราบถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาและมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมแก่ประเทศไทยในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่

บทที่ 2

ประวัติความเป็นมาของการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ วิวัฒนาการ แนวความคิด และ ทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคและแนวความคิด เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่

มนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพมาตั้งแต่กำเนิด โดยเฉพาะสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่มีการรับรองและคุ้มครองมาตั้งแต่สมัยกรีกและโรมันซึ่งมีรูปแบบการปกครองแบบนครรัฐ (City State) มีสังคมที่ยกย่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเสมอภาค สิทธิและเสรีภาพของพลเมือง แนวความคิดดังกล่าวได้ตกทอดมาถึงสังคมไทยด้วย ทำให้มีการเคารพสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เห็นได้จากการกระทำกิจกรรมใดๆ ของบุคคลหนึ่งจะละเมิดหรือกระทบกระเทือนต่อความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่นไม่ได้ ด้วยเหตุนี้จึงมีการตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลด้วยการรับรองและให้ความคุ้มครองแก่ประชาชน

2.1 ประวัติความเป็นมาของการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่

ในสมัยโบราณการติดต่อสื่อสารทางไกลระหว่างมนุษย์ด้วยกันนั้นจะใช้วิธีการง่ายๆ โดยอาศัยธรรมชาติหรือเลียนแบบธรรมชาติเป็นหลัก เช่น การใช้ควัน เสียง แสง หรือใช้นกพิราบ เป็นต้น การสื่อสารด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ไม่ได้ผลเท่าใดนักเนื่องจากไม่สามารถให้รายละเอียดข่าวสารได้มากหรือแม้จะให้รายละเอียดได้มากแต่ไม่ปลอดภัยเท่าใด เช่น นกพิราบสื่อสารให้รายละเอียดได้มากแต่เป็นการเสี่ยงเพราะนกพิราบอาจไปไม่ถึงปลายทาง ปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีมนุษย์ได้นำเอาเทคโนโลยีที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้กับการสื่อสารทำให้การติดต่อสื่อสารมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งในเรื่องความสะดวกสบาย ความรวดเร็ว ความถูกต้อง ชัดเจน และแน่นอน ระบบการสื่อสารที่ใช้อยู่ในขณะนี้ก็มีหลายประเภท เช่น วิทยุสื่อสาร (Radio Communication) โทรเลข (Telegraphy) โทรพิมพ์ (Telex) โทรศัพท์ (Telephone) โทรสาร (Facsimile) และคอมพิวเตอร์ (Computer) เป็นต้น แต่ระบบการสื่อสารที่ได้รับความนิยมมากที่สุดระบบหนึ่ง คือ การสื่อสารทางโทรศัพท์ และการติดต่อทางโทรศัพท์ได้กลายมาเป็นเครื่องชี้วัดถึงความเจริญรุ่งเรืองในการพัฒนาประเทศ ดังเห็นได้จากประเทศใด

มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจประเทศนั้นมักจะมีการสื่อสารโดยการใช้อุปกรณ์โทรศัพย์เป็นจำนวนมากและแพร่หลาย เนื่องจากการสื่อสารทางโทรศัพย์สามารถสนทนาโต้ตอบกันได้ทันที รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ ประเทศต่างๆ จึงให้ความสำคัญกับกิจการสาธารณูปโภคประเภทโทรศัพย์เป็นอย่างมาก ในประเทศไทยการสื่อสารโดยทางโทรศัพย์ได้เริ่มรู้จักกันตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ซึ่งคำว่า “โทรศัพย์” ตรงกับภาษากรีก คำว่า “Telephone” โดยที่ “Tele” แปลว่า “ทางไกล” และ “Phone” แปลว่า “การสนทนา” เมื่อแปลรวมกันแล้วหมายถึงการสนทนากันในระยะทางไกลๆ หรือการส่งเสียงจากจุดหนึ่งไปยังจุดหนึ่งได้ตามที่ต้องการ

2.1.1 ประวัติทั่วไปของโทรศัพย์

โทรศัพย์ถูกประดิษฐ์ขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศสหรัฐอเมริกาโดย Alexander Graham Bell เมื่อ ค.ศ. 1876 ระบบโทรศัพย์มีหลักการที่ว่าจะต้องประกอบไปด้วยโทรศัพย์ 2 เครื่องวางห่างกัน โดยมีสายไฟเชื่อมต่อระหว่าง 2 เครื่อง สามารถสื่อถึงกันได้โดยอาศัยหลักการเปลี่ยนสัญญาณเสียงเป็นสัญญาณไฟฟ้าส่งไปตามสายไฟฟ้าเมื่อถึงปลายทางสัญญาณไฟฟ้าจะถูกเปลี่ยนเป็นสัญญาณเสียงตามเดิมในระบบนี้ยังไม่มีระบบหุ้มสายเข้ามาเกี่ยวข้อง¹

หลักการของโทรศัพย์ที่ Alexander ประดิษฐ์ คือ ตัวส่ง (Transmitter) และตัวรับ (Receiver) ซึ่งมีโครงสร้างเหมือนลำโพงในปัจจุบัน กล่าวคือ มีแผ่นไดอะแฟรม (Diaphragm) ติดอยู่กับขดลวดซึ่งวางอยู่ในใกล้ๆ แม่เหล็กถาวร เมื่อมีเสียงมากระทบแผ่นไดอะแฟรมก็จะสั่นทำให้ขดลวดสั่นหรือเคลื่อนที่ตัดสนามแม่เหล็กเกิดกระแสไฟฟ้าขึ้นมาในขดลวดกระแสไฟฟ้านี้จะวิ่งตามสายไฟถึงตัวรับซึ่งตัวรับก็จะมีโครงสร้างเหมือนกับตัวส่งเมื่อกระแสไฟฟ้ามาถึงก็จะเข้าไปในขดลวดเนื่องจากกระแสไฟฟ้าที่มานี้เป็น AC มีการเปลี่ยนแปลงชั่ววอกและชั่วลบอยู่ตลอดเวลาทำให้เกิดสนามแม่เหล็กขึ้นรอบๆ ขดลวดของตัวรับสนามแม่เหล็กนี้จะไปผลักหรือดูดกับสนามแม่เหล็กถาวรของตัวรับแต่เนื่องจากแม่เหล็กถาวรที่ตัวรับนั้นไม่สามารถเคลื่อนที่ได้ ขดลวดและแผ่นไดอะแฟรมจึงเป็นฝ่ายที่ถูกผลักและดูดให้เคลื่อนที่ การที่ไดอะแฟรมเคลื่อนที่จึงเป็นการตีอากาศตามจังหวะของกระแสไฟฟ้าที่ส่งมา นั่นคือเกิดเป็นคลื่นเสียงขึ้นมาในอากาศทำให้ได้ยิน แต่อย่างไรก็ตามกระแสไฟฟ้าที่เกิดขึ้นจากตัวส่งนี้มีขนาดเล็กมากถ้าหากใช้สายส่งยาวมากจะไม่สามารถได้ยินที่ผู้ส่งส่งได้ วิธีการของ Alexander Graham Bell จึงไม่ประสบผลสำเร็จเท่าใดนักแต่ก็เป็นเครื่องต้นแบบให้มีการพัฒนาต่อมา ในปี ค.ศ. 1877 Thomas Alwa Edison ได้ประดิษฐ์ตัวส่งขึ้นมาใหม่ทำให้

¹ ทีโอที. (2554). ทีโอที อดิศจนถึงปัจจุบัน. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2555, จาก

สามารถส่งได้ไกลขึ้นกว่าเดิมซึ่งตัวส่งที่ Edison ประดิษฐ์ขึ้นมา มีชื่อว่า “คาร์บอน ทรานสมิตเตอร์” (Carbon Transmitter)

2.1.2 วิวัฒนาการโทรศัพท์ในประเทศไทย

ปี พ.ศ. 2424 โทรศัพท์ได้นำมาใช้เป็นครั้งแรกในประเทศไทยโดยสมเด็จพระเจ้านั่งเกล้าเจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ฯ (พระยศในขณะนั้น) เจ้ากรมกลาโหม ได้มีพระดำริให้นำวิทยาการด้านการสื่อสารด้วยโทรศัพท์เข้ามาใช้เป็นครั้งแรกโดยนำมาทดลองติดตั้งที่กรมอุทการเรือ กรุงเทพฯ หนึ่งเครื่อง และที่ป้อมยามปากแม่น้ำเจ้าพระยา สมุทรปราการอีกหนึ่งเครื่องรวมสองเครื่อง เพื่อใช้แจ้งข่าวเรือเข้า ออกในแม่น้ำเจ้าพระยาให้ทางกรุงเทพฯ ทราบ

ปี พ.ศ. 2429 กิจการ โทรศัพท์ได้เจริญรุ่งเรืองขึ้นจำนวนเลขหมายและบุคลากรได้เพิ่มมากขึ้นทำให้ยุ่งยากแก่การบริหารงานของกรมกลาโหม ดังนั้นกรมกลาโหมจึงได้โอนกิจการโทรศัพท์ให้ไปอยู่ในการดูแลและดำเนินการของกรมไปรษณีย์โทรเลข ต่อมากรมไปรษณีย์โทรเลขได้ขยายกิจการโทรศัพท์จากภาครัฐสู่ภาคเอกชนโดยให้ประชาชนมีโอกาสใช้โทรศัพท์ได้ ในระยะนี้เครื่องที่ใช้จะเป็นระบบแม็กนีโต (Magneto) หรือระบบ โลคอลแบตเตอรี่ (Local Battery) ในปี พ.ศ. 2450 กรมไปรษณีย์โทรเลขได้สั่งโทรศัพท์ระบบคอมมอนแบตเตอรี่ (Common Battery) หรือ เซ็นทรัลแบตเตอรี่ (Central Battery) มาใช้ซึ่งสะดวกและประหยัดกว่าระบบแม็กนีโตมาก พ.ศ. 2479 กรมไปรษณีย์โทรเลขได้สั่งซื้อชุมสายระบบสตีปบายสตีป (Step by Step) ซึ่งเป็นระบบอัตโนมัติสามารถหมุนเลขหมายถึงกันโดยตรงโดยไม่ต้องผ่านพนักงานต่อสาย (Operator) เหมือนระบบโลคอลแบตเตอรี่ หรือระบบเซ็นทรัลแบตเตอรี่

เนื่องจากกิจการ โทรศัพท์ได้เจริญก้าวหน้ามากประชาชนนิยมใช้แพร่หลายไปทั่วประเทศกิจการใหญ่โตขึ้นมาก ทำให้การบริหารงานลำบากมากขึ้นเพราะกรมไปรษณีย์โทรเลขต้องดูแลภาระกิจด้านอื่นอีกมาก ดังนั้นเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2497 จึงได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติตั้งองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยขึ้น โดยแยกกองช่างโทรศัพท์กรมไปรษณีย์โทรเลขมาตั้งเป็นองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยมีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงคมนาคมมาจนถึงปัจจุบัน หลังจากองค์การ โทรศัพท์ได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วจึงได้รับโอนกิจการโทรศัพท์มาดูแล พ.ศ. 2517 องค์การโทรศัพท์ได้สั่งซื้อชุมสายโทรศัพท์ระบบครอสบาร์ (Cross Bar) มาใช้งาน ระบบครอสบาร์เป็นระบบอัตโนมัติเหมือนระบบสตีปบายสตีปแต่ทันสมัยกว่า ทำงานได้รวดเร็วกว่า มีวงจรถูกได้มากกว่าและขนาดเล็กกว่า พ.ศ. 2526 องค์การ โทรศัพท์ได้นำระบบชุมสาย SPC (Storage Program Control) มาใช้งาน ระบบ SPC เป็นระบบที่ควบคุมการทำงานด้วยคอมพิวเตอร์ (Computer) ทำงานได้รวดเร็วกว่า มีขนาดเล็กประหยัดไฟ และยังให้บริการเสริมด้านอื่นๆ ได้อีกด้วย ปัจจุบันชุมสายโทรศัพท์ที่ติดตั้งใหม่

เป็นระบบ SPC ทั้งหมดเนื่องจากระบบอื่นเลิกผลิตแล้วประเทศไทยได้เร่งติดตั้งโทรศัพท์ เพื่อให้เพียงพอกับการใช้งานของประชาชน ดังเห็นจากโครงการ 3 ล้านเลขหมายในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 และโครงการอื่นๆ รวมทั้งวิทยุโทรศัพท์เพื่อส่งเสริมให้ระบบการสื่อสารของประเทศไทยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.1.3 ระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่

โทรศัพท์เคลื่อนที่หรือโทรศัพท์มือถือ ภาษาอังกฤษเรียกว่า “Cellular Phone” หรือ “Mobile Phone” หรือ “Wireless Phone” มีความหมายต่างจากคำว่า “Cordless Phone” ซึ่งเป็นโทรศัพท์บ้านหรือโทรศัพท์ที่ทำงานที่ไม่มีสายสามารถเคลื่อนย้ายได้ในรัศมีไม่ไกลจากเครื่องฐาน โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีการใช้ในเชิงพาณิชย์เป็นครั้งแรกในประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม ค.ศ. 1983 โดย B.B. Barnett ผู้บริหารบริษัท Ameritech ได้โทรศัพท์จากเมืองชิคาโกไปถึงหลานปู่ของ Alexander Graham Bell (ผู้ประดิษฐ์โทรศัพท์คนแรกของโลก) ถึงแม้เสียงจะไม่ชัดเจนนัก แต่ทุกคนรู้เรื่องและเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญของการสื่อสารในโลก²

ระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทยเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2527 เมื่อกระทรวงคมนาคมอนุมัติให้องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย (ทศท.) และการสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.) ดำเนินการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยสามารถเปิดให้บริการได้ครอบคลุมทั่วประเทศ ในขณะที่การสื่อสารแห่งประเทศไทยเปิดให้บริการเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเท่านั้น ในปี พ.ศ. 2529 องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยเริ่มเปิดให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบเซลลูลาร์ ในปี พ.ศ. 2530 การสื่อสารแห่งประเทศไทยเปิดให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบเซลลูลาร์ในระบบ AMPS 800 “Band A” (Advance Mobile Phone System) ในย่านความถี่ 800 MHz. โดยมี UCOM เป็นผู้วางระบบให้ซึ่งระบบดังกล่าวมีประสิทธิภาพ สูงกว่าระบบ NMT 470 เนื่องจากเป็น Cellular ในระบบอนาล็อก NMT 470 (Nordic Mobile Telephone) ในย่านความถี่ 470 MHz. มีอิริคสันและโนเกียเป็นซัพพลายเออร์ ซึ่งเป็นผู้ออกแบบ จัดหา ติดตั้งอุปกรณ์ชุมสายและสถานีฐานเป็นระบบที่ทันสมัยและพัฒนาขึ้นใหม่ เครื่องโทรศัพท์มีขนาดเล็กและเบา แต่มีข้อจำกัดในเรื่องเลขหมายที่สามารถขอได้เพียง 50,000 เลขหมายเท่านั้น เนื่องจากการประกอบธุรกิจต้องอาศัยความรวดเร็วในการติดต่อสื่อสาร ทำให้ความต้องการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่มีมากขึ้นประกอบกับโทรศัพท์พื้นฐานที่มีอยู่ไม่เพียงพอับความต้องการของผู้ใช้บริการ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยจึงเปิดประมูลให้สิทธิแก่บริษัทเอกชนเข้ามาร่วมในการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

² ประวัติโทรศัพท์มือถือ. (2551). สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2555, จาก

ในปี พ.ศ. 2533 บริษัทแอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) หรือเอไอเอส (AIS) และบริษัทโทเทิล แอ็คเซส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) ได้รับสัมปทานเพื่อดำเนินการให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่จาก ทศท. และกสท. โดยมีเงื่อนไขให้บริษัททั้งสองเปิดให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ในระบบดิจิทัลด้วย โดย AIS ได้รับสัมปทานในการให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ในระบบอนาล็อก NMT 900 จากองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยมีอายุสัมปทาน 25 ปี (จาก พ.ศ. 2533 ถึง พ.ศ. 2558) เป็นสัมปทานประเภท BTO (Build Transfer Operate Concession) ซึ่งเอไอเอส (AIS) เป็นผู้ลงทุนและรับผิดชอบในการหาเงินทุนรวมทั้งค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการติดตั้งระบบทั้งหมดและอุปกรณ์ระบบนี้ต้องส่งมอบให้เป็นกรรมสิทธิ์ขององค์การ โทรศัพท์แห่งประเทศไทยเมื่อทำการติดตั้งระบบเสร็จ สำหรับ AIS นั้นมีสิทธิใช้ประโยชน์จากอุปกรณ์เพื่อดำเนินธุรกิจ เอไอเอส (AIS) เปิดให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในระบบอนาล็อก NMT 900 โดยใช้งานในย่านความถี่ 900 MHz. ภายใต้ชื่อระบบ เซลลูลาร์ 900 (Cellular 900) สำหรับบริษัท โทเทิล แอ็คเซส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) หรือแทค (TAC) ปัจจุบันเปลี่ยนเป็น DTAC ได้รับสัมปทานในการให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ในระบบอนาล็อก AMPS 800 “BAND” จาก การสื่อสารแห่งประเทศไทยมีอายุสัมปทาน 27 ปี (จาก พ.ศ. 2533 ถึง พ.ศ. 2560) ซึ่งสัมปทาน ที่ได้รับเป็นประเภท BTO (Build Transfer Operate Concession) และ TAC เปิดให้บริการในย่าน ความถี่ 800 MHz. ภายใต้ชื่อระบบเวิลด์โฟน 800 (World phone) ในปี พ.ศ. 2537 ทั้งสองบริษัท ได้เปิดให้บริการในระบบดิจิทัลเนื่องจากระบบดิจิทัลสามารถให้คุณภาพเสียงที่คมชัด ตัดเสียงรบกวนได้ดี มีบริการเสริมหลากหลาย มีความสามารถในการรองรับลูกค้าได้จำนวนมากและ สามารถนำโทรศัพท์เคลื่อนที่ไปใช้งานในต่างประเทศได้ (International Roaming) โดยบริษัท โทเทิล แอ็คเซส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) เริ่มเปิดให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ในระบบดิจิทัล PCN 1800 (Personal Communication Network) ซึ่งใช้งานในย่านความถี่ 1800 MHz. โดยใช้ชื่อ เวิลด์โฟน 1800 และบริษัทแอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) เปิดให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ในระบบดิจิทัล GSM 900 (Global System for Mobile Communication) โดยใช้งานในย่านความถี่ 900 MHz. ภายใต้ชื่อ “จีเอสเอ็ม 2 วัตต์” (Digital GSM) ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น “GSM ADVANCE”

ระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทยเติบโตอย่างรวดเร็วและมีการแข่งขันระหว่าง ผู้ให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่มากขึ้น การสื่อสารแห่งประเทศไทยเห็นควรให้ TAC โอนสิทธิและ หน้าที่บางส่วนของ การให้บริการทางโทรศัพท์เคลื่อนที่เซลลูลาร์ระบบ PCN 1800. ให้กับบริษัท ไรร์เลส คอมมิวนิเคชั่น เซอร์วิส จำกัด หรือ WCS และบริษัทดิจิทัลโฟน คอมพานี หรือ DPC ซึ่งเป็นบริษัทในเครือกลุ่มสามารถคอปอเรชั่น ในปี พ.ศ. 2540 ไรร์เลส คอมมิวนิเคชั่น เซอร์วิส จำกัด ได้ลงนามในสัญญาซื้ออุปกรณ์และติดตั้งระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ แต่ในปี พ.ศ. 2541 ประเทศไทย

ได้เปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราจากระบบตะกร้าเงินมาเป็นระบบลอยตัวทำให้ WCS ประสบปัญหาทางการเงินเป็นอย่างมาก TAC เข้ามาช่วยเหลือด้วยการซื้อหุ้นของบริษัท WCS และ ดำเนินการติดตั้งระบบแทน ปัจจุบัน WCS ได้ขายสัมปทานให้กลุ่มเครือญาติเครือเจริญโภคภัณฑ์ หรือซีพี ในปี พ.ศ. 2541 บริษัทซีพี จำกัด เปิดให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ PCN 1800 ภายใต้ ชื่อ HELLO ในประเภทเดียวกัน การสื่อสารแห่งประเทศไทยได้ปรับปรุงประสิทธิภาพของการ ให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่แบบ AMPS 800 โดยนำระบบดิจิทัล CDME (Code Division Multiple Exchange) ย่านความถี่ 800 MHz. มาให้บริการแทนระบบอนาล็อก AMPS 800 Band A โดยให้ ตะวันโมบายเป็นผู้รับผิดชอบ ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2544 บริษัท ทีเอ ออเรนจ์ จำกัด (WCS เดิม) เริ่มให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่³ ระบบ โทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทยมี 2 ระบบ คือ ระบบ อนาล็อก และระบบดิจิทัล

ระบบอนาล็อก (Analog System) คือ ระบบ โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีสัญญาณการรับและ ส่งสัญญาณคลื่นวิทยุซึ่งใช้ระบบการเข้าถึงหลายทางแบบแบ่งความถี่ (Frequency Division Multiple Access: FDMA) การทำงาน 1 ช่องสัญญาณมีเพียง 1 คู่สาย ในระบบอนาล็อกเมื่อผู้ใช้โทรศัพท์ พูดเข้าเครื่องที่ต้นทางเสียงพุดจะเป็นเสียงที่มีความถี่ระดับหนึ่งและความถี่นั้นถูกส่งเข้าไปยังเครื่อง ปลายทางซึ่งช่องระหว่างทางอาจมีสัญญาณรบกวนแทรกเข้ามาทำให้เสียงเพี้ยนจากเดิม อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เพราะเป็นคุณลักษณะของระบบอนาล็อก ระบบอนาล็อกเป็นระบบการสื่อสาร ผ่านสถานีเครือข่ายที่เชื่อมโยงต่อกันในลักษณะที่เรียกว่า “ระบบเซลลูลาร์” (Cellular System) กล่าวคือ เป็นระบบที่ใช้บริการทางโทรศัพท์และบริการพิเศษอื่นๆ ในลักษณะเครือข่ายรูปร่างเป็น วงต่อกันไปเรื่อยๆ โดยผู้ใช้บริการสามารถใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ได้เมื่ออยู่ในวงของโครงข่ายหรือ พื้นที่ให้บริการเท่านั้น ทั้งนี้แบ่งพื้นที่ให้บริการเป็นพื้นที่ย่อยๆ เรียกว่า “เซลล์” (Cell) ติดต่อกัน หลายๆ เซลล์ ในแต่ละเซลล์มีอุปกรณ์ของระบบรับส่งสัญญาณตั้งอยู่ที่สถานีฐาน สถานีฐานต่างๆ ในแต่ละเซลล์หลายๆ เซลล์ต่อเข้ากับชุมสายโทรศัพท์เคลื่อนที่และชุมสายโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่างๆ ต่อเข้ากับเครือข่ายหลักหรือเครือข่ายภาคพื้นดิน (Public Switching Telephone Network: PSTN) ขององค์การ โทรศัพท์แห่งประเทศไทยอีกทอดหนึ่ง โดยระบบ โทรศัพท์อื่นหรือเชื่อมโยงไปยัง โทรศัพท์บ้าน (Land Line) ขององค์การ โทรศัพท์แห่งประเทศไทย โทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ อนาล็อกในเมืองไทย ได้แก่ NMT - 470 NMT 900 และ AMPS 800 เป็นต้น

ระบบดิจิทัล (Digital System) เกิดขึ้นจากความต้องการพัฒนาโทรศัพท์เคลื่อนที่ ในระบบอนาล็อกให้มีศักยภาพในการให้บริการที่สูงขึ้น ความคิดในการพัฒนาระบบอนาล็อก

³ กนกกาญจน์ จันทกาศ. (2548). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อโทรศัพท์เคลื่อนที่ของลูกค้า ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. หน้า 10-12.

ให้เป็นระบบดิจิทัลเริ่มขึ้นในหลายๆ ประเทศทั่วโลก เช่น ยุโรป สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น สำหรับโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบดิจิทัลในประเทศไทยเป็นระบบที่พัฒนาจากกลุ่มประเทศยุโรป โทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบดิจิทัลเป็นระบบสัญญาณการเข้าถึงได้หลายทางแบบแบ่งเวลา (Time Division Multiple Access: TDMA) ระบบการทำงานนี้ในหนึ่งช่องสัญญาณสามารถมีคู่สายได้ถึงแปดคู่ซึ่งทำได้โดยการนำคลื่นความถี่แบ่งเป็นแปดช่วงเวลาแต่ละคู่สายพูดตามช่วงเวลาของตนเอง เทคโนโลยีดังกล่าวทำให้ได้รับประโยชน์จากความถี่มากขึ้น

การพัฒนาระบบอนาล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลทำให้ผู้ใช้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในระบบดิจิทัลนั้นมีคุณภาพเสียงที่คมชัดสมบูรณ์ ชัดเจน และป้องกันสัญญาณรบกวนต่างๆ ได้ดีกว่าระบบอนาล็อกเมื่อมีเสียงพูดเข้าถึงเครื่องโทรศัพท์สัญญาณเสียงเป็นเหมือนเดิม แต่ตัวเครื่องมีการปรับสัญญาณเสียงเป็นสัญญาณเสียงระบบดิจิทัลก่อน กล่าวคือ นำสัญญาณมาทำให้อยู่ในรูปเปิด ปิด (ในลักษณะเลขฐาน 2 คือ 0 หรือ 1) เรียกว่า Digitalized Voice จากนั้นสัญญาณจะถูกส่งไปในอวกาศและเมื่อถูกคลื่นรบกวนเสียงจะเพี้ยนไปจากเดิมบ้างแต่เมื่อถึงเครื่องรับปลายทางเครื่องจะปรับสัญญาณดิจิทัลหรือเรียกว่า Regenerated Voice นั่นคือ Digitalized Voice ที่ถูกตัดสัญญาณรบกวนออกหมด ดังนั้นสัญญาณต้นทางและสัญญาณปลายทางเหมือนกันทุกประการรวมทั้งเสียงพูดเหมือนต้นทาง นอกจากนี้การเรียกเข้าเรียกออกทำได้ง่ายขึ้น เนื่องจากสถานีฐานมีขนาดเล็กลงเมื่อเทียบกับสถานีฐานในระบบอนาล็อกโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบดิจิทัล ได้แก่ GSM 900, GSM 1800 และ CDMA

โทรศัพท์เคลื่อนที่แบบเซลลูลาร์มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยเริ่มมีระบบอนาล็อกซึ่งถือเป็นยุคแรก (1G) และเข้าสู่ระบบดิจิทัลในยุคที่ 2 (2G) ซึ่งโทรศัพท์เคลื่อนที่ในยุคที่ 1 และยุคที่ 2 ถูกออกแบบมาเพื่อใช้พูดโทรศัพท์เป็นหลัก การนำส่งข้อมูลไม่สามารถส่งที่ความเร็วสูงส่งได้ความเร็วสูงสุดที่ 9.6 kbit/s อย่างไรก็ตามเทคโนโลยีโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เทคโนโลยีล่าสุด General Packet Radio Service (GPRS) ซึ่งเป็นเทคโนโลยีในยุค 2.5G เทคนิคนี้ทำให้สามารถส่งข้อมูลที่มีลักษณะเป็นแพ็คเกจ (Package) เหมือนการส่งข้อมูลในอินเทอร์เน็ตด้วยความเร็ว 115 kbit/s

ในปี พ.ศ. 2544 โทรศัพท์เคลื่อนที่พัฒนาไปสู่ยุคที่ 3 เรียกว่า 3G (Third generation) หรือเรียกอย่างเป็นทางการว่า “IMT 2000” (International Mobile Telecommunication 2000) เป็นเทคโนโลยีการสื่อสารในยุคที่ 3 ซึ่งอุปกรณ์การสื่อสารในยุคนี้เป็นอุปกรณ์ที่ผสมผสานระหว่าง การนำเสนอข้อมูลและเทคโนโลยีในปัจจุบันเข้าด้วยกัน เช่น PDA โทรศัพท์เคลื่อนที่ Walkman กล้องถ่ายรูปและอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

3G เป็นเทคโนโลยีที่พัฒนาต่อเนื่องจากยุคที่ 2 และยุคที่ 2.5 ซึ่งเป็นยุคที่มีการให้บริการระบบเสียงและการส่งข้อมูลในขั้นต้น โดยยังมีข้อจำกัดอยู่มาก การพัฒนาของ 3G ทำให้เกิดการให้บริการมัลติมีเดียและส่งผ่านข้อมูลในระบบไร้สายด้วยอัตราความเร็วที่สูงขึ้นและเพิ่มความเร็วในการส่งข้อมูลมากขึ้นสำหรับการใช้งานอินเทอร์เน็ต ข้อมูลด้านภาพ หรือธุรกรรมต่างๆ การทำงานของ 3G เมื่อเปรียบเทียบกับเทคโนโลยี 2G แล้วพบว่า 3G มีช่องสัญญาณความถี่และความจุในการรับส่งข้อมูลมากกว่าทำให้ประสิทธิภาพในการรับส่งข้อมูลแอปพลิเคชันรวมทั้งบริการระบบเสียงดีขึ้นพร้อมทั้งสามารถให้บริการมัลติมีเดียได้เต็มที่และสมบูรณ์แบบ เช่น บริการส่งแฟกซ์ โทรศัพท์ระหว่างประเทศ รับส่งข้อความที่มีขนาดใหญ่ ประชุมทางไกลผ่านหน้าจอ ดาว์นโหลดเพลง ชมภาพยนตร์ ดังนั้นจุดเด่นของเทคโนโลยี 3G คือความเร็วในการเชื่อมต่อ การติดต่อและการส่งข้อมูล โดยเฉพาะการเชื่อมต่อแบบไร้สาย (Wireless) ด้วยความเร็วสูง นอกจากนี้มีประสิทธิภาพในการรับส่งข้อมูลได้เร็วขึ้นซึ่งเป็นการติดต่ออย่างสมบูรณ์แบบ เช่น การประชุมผ่านทางโทรศัพท์ ประชุมทางไกล การดาว์นโหลดภาพ เสียง วิดีโอ เพลง ภาพยนตร์ หรือแอปพลิเคชัน (Application) ต่างๆ รวมถึงการติดต่อธนาคารทางโทรศัพท์ การโอนเงิน การตรวจสอบยอดเงิน การซื้อขายสินค้า การหาพิกัด และการตรวจสอบเส้นทาง เป็นต้น

ในปัจจุบันโทรศัพท์เคลื่อนที่กำลังพัฒนาไปสู่ยุคที่ 4 เรียกว่า 4G (Four Generation) หรือเรียกอย่างเป็นทางการว่า “IMT Advanced” (International Mobile Telecommunication Advanced) กำหนดโดยไอทียูที่มีข้อกำหนดว่าอัตราความเร็วในการส่งข้อมูลต้องมีค่าข้อมูลสูงสุดที่ 100Mbit/s ในช่วง high mobility และ 1 Gbit/s ในช่วง low mobility การพัฒนา 4G ได้มีการจัดทำขึ้นที่ประเทศสวีเดนและนอร์เวย์และเริ่มใช้จริงในประเทศสหรัฐอเมริกาโดยบริษัท Sprint โดยมีระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ใช้ WiMax มีความเร็วสูงสุดที่ 10Mbit/s และในประเทศสวีเดนบริษัท Teliasonera ได้ขยายการให้บริการไปยังกรุงสตอกโฮล์ม ประเทศสวีเดนและกรุงออสโล ประเทศนอร์เวย์

2.2 วิวัฒนาการ แนวความคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค

การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่มีความจำเป็นต้องทำความเข้าใจหลักการคุ้มครองผู้บริโภคเกี่ยวกับวิวัฒนาการ แนวคิด และทฤษฎีเบื้องต้น และเหตุผลที่รัฐต้องเข้ามาแทรกแซงการทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมของผู้บริโภค ทั้งที่ผู้บริโภคมีอิสระในการทำสัญญาตามหลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนาและหลักเสรีภาพในการทำสัญญา

2.2.1 วิวัฒนาการเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค

การคุ้มครองผู้บริโภคมีวิวัฒนาการตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันสามารถแบ่งวิวัฒนาการในการคุ้มครองผู้บริโภคออกเป็นวิวัฒนาการตามกฎหมายเอกชนและวิวัฒนาการตามกฎหมายมหาชน โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือรัฐมีหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคในการดำรงชีวิตประจำวันมิให้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจที่เหนือกว่า

2.2.1.1 วิวัฒนาการตามกฎหมายเอกชน

ศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย ให้ความหมายของคำว่า “กฎหมายเอกชน” ไว้ดังนี้ กฎหมายเอกชน ได้แก่ กฎหมายที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนต่อเอกชนในสถานะที่เท่าเทียมกัน แยกแยะออกได้เป็นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎหมายอื่น

ศาสตราจารย์โมริซ ดูแควร์เช (Maurice Duverger) แห่งมหาวิทยาลัยปารีส ประเทศฝรั่งเศส ให้ความหมายของคำว่า “กฎหมายเอกชน” ไว้ดังนี้ “กฎหมายเอกชน คือ กฎหมายที่กล่าวถึงกฎเกณฑ์ทั้งหลายที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางกฎหมายระหว่างผู้อยู่ได้ปกครองด้วยตนเอง”

กล่าวได้ว่ากฎหมายเอกชนเป็นกฎหมายที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับเอกชนด้วยตนเอง ซึ่งกำหนดสิทธิและหน้าที่ของแต่ละเอกชนรวมถึงสิทธิและหน้าที่ของเอกชนที่มีต่อเอกชนด้วยกัน ได้แก่ กฎหมายแพ่งและกฎหมายพาณิชย์ กฎหมายแพ่งกำหนดสิทธิและหน้าที่รวมถึงความสัมพันธ์ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย กฎหมายพาณิชย์กำหนดสิทธิและหน้าที่ระหว่างบุคคลที่มีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจต่อกัน เช่น กำหนดสิทธิและหน้าที่ระหว่างคู่สัญญาซื้อขาย คู่สัญญาผู้ยืมเงิน เป็นต้น กฎหมายเอกชนบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคหลายลักษณะดังปรากฏในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะซื้อขาย เช่น ความรับผิดชอบของผู้ขายกรณีสินค้าชำรุดบกพร่อง หรือการรอนสิทธิ เป็นต้น หรือประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะเช่าทรัพย์สิน เช่น สิทธิและหน้าที่ของผู้รับ โอนอสังหาริมทรัพย์ที่เช่า เป็นต้น ตามหลักปกติการทำนิติกรรมสัญญาของผู้บริโภค รัฐไม่สามารถเข้าไปแทรกแซงได้ซึ่งเป็นไปตามหลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนาและหลักเสรีภาพในการทำสัญญา

ในอดีตการคมนาคมขนส่งเป็นไปด้วยความยากลำบากเนื่องจากไม่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมือนเช่นสมัยนี้ อีกทั้งกระบวนการผลิตสินค้าเพื่อพาณิชย์กรรม อุตสาหกรรมและเกษตรกรรมยังมีความล่าช้า การติดต่อค้าขายระหว่างผู้บริโภคเป็นเพียงการนำสินค้ามาแลกเปลี่ยนกับสินค้าเท่านั้นซึ่งสินค้าส่วนใหญ่ที่นำมาแลกเปลี่ยนระหว่างผู้บริโภคเป็นสินค้าที่มีกระบวนการผลิตแบบง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน เช่น ผลผลิตทางการเกษตรตามธรรมชาติ หรือผลิตภัณฑ์สิ่งทอจำพวกผ้าฝ้าย เป็นต้น

ต่อมาเกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรม (Industrial Revolution) ทำให้ผู้บริโภคมีการแข่งขันทางการค้ามากขึ้นมีการใช้เทคโนโลยีที่ซับซ้อนในกระบวนการผลิตสินค้าจนนำไปสู่ระบบเศรษฐกิจแบบเสรี (Laissez Faire) การปฏิวัติอุตสาหกรรมเกิดจากความสำเร็จของการปฏิวัติทางวิทยาศาสตร์มีผลต่อความก้าวหน้าและพัฒนาด้านเทคโนโลยีและวิทยาการด้านต่างๆ มีการนำทฤษฎีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในการประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้เพื่อเอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิตมากขึ้น กลางคริสต์ศตวรรษที่ 18 เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิธีการและระบบการผลิตแบบดั้งเดิมจากการใช้แรงงานของคน สัตว์ และพลังงานธรรมชาติมาเป็นการใช้เครื่องมือและเครื่องจักรกลในระบบโรงงานเพื่อผลิตสินค้าให้ได้เป็นจำนวนมาก⁴ การผลิตสินค้าที่เน้นปริมาณจำนวนมากทำให้สินค้าเหล่านั้นไม่มีคุณภาพและไม่ได้มาตรฐาน เมื่อผู้บริโภคนำไปอุปโภคหรือบริโภคก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพและการดำรงชีวิตประจำวันของผู้บริโภคได้ เมื่อเกิดปัญหาด้านสุขภาพผู้บริโภคไม่สามารถเรียกร้องให้ผู้ผลิตซึ่งเป็นผู้ประกอบการรับผิดชอบได้ เนื่องจากผู้บริโภคมีอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจต่ำกว่าผู้ประกอบการและหลังการปฏิวัติอุตสาหกรรมในระยะแรกรัฐต่างๆ ไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภคและไม่มีมาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐานและปลอดภัย เนื่องจาก การปฏิวัติอุตสาหกรรมในยุคแรกประเทศต่างๆ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของประเทศโดยส่งเสริมการผลิตสินค้าให้ได้ปริมาณมากเพื่อกระจายสินค้าออกไปส่งผลทำให้คุณภาพชีวิตของผู้บริโภคในด้านสุขภาพอนามัยถูกละเลยไป

ระบบเศรษฐกิจแบบเสรี (Laissez Faire) ผู้บริโภคมีเสรีภาพในการทำสัญญาซึ่ง เป็นไปตามแนวคิดปัจเจกชนนิยมที่ว่า “ทุกคนมีอิสระที่จะกระทำการใดเพื่อตนเองและทุกคนมีความเสมอภาคกันในฐานะและความรู้” ดังนั้นเมื่อบุคคลมีเสรีภาพในการทำสัญญา ทำสัญญากันเช่นใดจำเป็นต้องบังคับให้เป็นไปตามสัญญาที่ทำกันเสมอซึ่งทุกคนมีหน้าที่ต้องปกป้องผลประโยชน์ของตนเองประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะซื้อขายมีหลัก “ผู้ซื้อพึงระวัง” (Caveat Emptor)⁵ กล่าวคือถ้าผู้ซื้อไม่ระมัดระวังตรวจสอบสินค้าตามสมควรขณะรับมอบสินค้า ภายหลังปรากฏมีข้อบกพร่องใดเกิดขึ้น ผู้ซื้อจำเป็นต้องรับความเสียหายเองไม่สามารถเรียกร้องจากผู้ขายได้ เห็นได้จากบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 473⁶ แนวคิดเรื่องหลักผู้ซื้อพึงระวังผู้ซื้อหรือผู้บริโภค

⁴ อุทัยวรรณ พงศาปาน. (2551). *สาระประวัติศาสตร์* (เอกสารประกอบการสอนรายวิชาสังคมศึกษา (ส 43101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6). หน้า 167.

⁵ วิลาสินี อัครวิบูลย์. (2551). *มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจขายตรง: ศึกษากรณีอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่*. หน้า 9.

⁶ มาตรา 473 บัญญัติว่า “ผู้ขายย่อมไม่ต้องรับผิดชอบในกรณีดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

มีฐานะและความสามารถเท่าเทียมกับผู้ประกอบการ เนื่องจากในอดีตขณะเกิดหลักผู้ซื้อพึงระวัง ไม่มีวิทยาการและเทคโนโลยีในการผลิตสินค้าที่มีความซับซ้อนดังเช่นปัจจุบัน ต่อมาเกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรมสภาพเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนไปการเจรจาต่อรองซื้อขายสินค้าจากเดิม ผู้บริโภคสามารถตรวจสอบสินค้าและเจรจาได้อย่างเต็มที่กลายเป็นผู้บริโภคไม่สามารถตรวจสอบสินค้าและเจรจาได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากการซื้อขายสินค้ามีเป็นจำนวนมากและผู้บริโภคเพิ่มจำนวนมากขึ้นผู้ประกอบการจึงมีอำนาจทางเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งกว่าผู้บริโภคทำให้ผู้ซื้อหรือผู้บริโภคต้องจำยอมต่อเงื่อนไขหรือข้อสัญญาอย่างเลียงไม่ได้ซึ่งเงื่อนไขหรือข้อสัญญาถูกกำหนดขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการมากกว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค ดังนั้นผู้บริโภคจึงถูกเอาเปรียบจากการทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมต่างๆ และมีแนวโน้มที่จะเกิดความไม่เป็นธรรมในสังคมมากขึ้น

2.2.1.2 วิวัฒนาการตามกฎหมายมหาชน

ศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย ให้ความหมายของคำว่า “กฎหมายมหาชน” ไว้ดังนี้ “กฎหมายมหาชน ได้แก่ กฎหมายที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐหรือหน่วยงานของรัฐกับราษฎรในฐานะที่เป็นฝ่ายปกครองราษฎร กล่าวคือ ในฐานะที่รัฐมีฐานะเหนือราษฎร”

อัลเปียน (Ulpian) ซึ่งเป็นนักกฎหมายคนสำคัญในยุคโรมัน ให้ความหมายของคำว่า “กฎหมายมหาชน” (Jus Publicum) ไว้ดังนี้ กฎหมายมหาชน คือ กฎหมายที่เกี่ยวกับรัฐโรมัน ในขณะที่กฎหมายเอกชนเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของเอกชนแต่ละคน

ศาสตราจารย์โมริซ ดูแวกัวร์เซ (Maurice Duverger) แห่งมหาวิทยาลัยปารีส ประเทศฝรั่งเศส ได้อธิบายว่า “กฎหมายมหาชน” คือ กฎหมายที่กล่าวถึงกฎเกณฑ์ทั้งหลาย ที่เกี่ยวกับสถานะและอำนาจของผู้ปกครองรวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับผู้อยู่ใต้ปกครอง

ศาสตราจารย์ไพโรจน์ ชัยนาม ให้ความหมายของคำว่า “กฎหมายมหาชน (ภายใน)” ไว้ดังนี้ เป็นกฎหมายซึ่งบัญญัติถึงความสัมพันธ์หรือความเกี่ยวพันระหว่างรัฐกับพลเมืองของรัฐ กำหนดฐานะของนิติบุคคลหรือสถาบันในกฎหมายมหาชนกับเอกชน

ศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี เกษมทรัพย์ ให้คำอธิบายความหมายของคำว่า “กฎหมายมหาชน” ไว้ดังนี้ กฎหมายมหาชนหมายถึง กฎหมายที่บัญญัติถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชน

-
1. ถ้าผู้ซื้อได้รู้อยู่แล้วแต่ในเวลาซื้อขายว่ามีความชำรุดบกพร่อง หรือควรจะได้รู้เช่นนั้นหากได้ใช้ความระมัดระวัง อันจะพึงคาดหมายได้แต่วิญญูชน
  2. ถ้าความชำรุดบกพร่องนั้นเป็นอันเห็นประจักษ์แล้วในเวลาส่งมอบ และผู้ซื้อได้รับเอาทรัพย์สินนั้นไว้โดยมิได้อิดเอื้อน
  3. ถ้าทรัพย์สินนั้นได้ขายทอดตลาด.

หรือระหว่างเจ้าหน้าที่ หรือผู้ใช้อำนาจของรัฐกับเอกชน หรือระหว่างองค์กรของรัฐกับเอกชน ในฐานะที่ฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองและอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้อยู่ใต้อำนาจการปกครอง

กล่าวได้ว่ากฎหมายมหาชนเป็นกฎหมายที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชน และองค์กรของรัฐกับองค์กรของรัฐด้วยกัน โดยฝ่ายรัฐอยู่ในฐานะมีอำนาจเหนือกว่าฝ่ายเอกชน

ตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 18 ซึ่งเป็นยุคปัจเจกชนนิยมและเสรีนิยมอำนาจรัฐมาจากปวงชนรัฐต่างๆ ได้ออกมาตรการทางกฎหมายเพื่อจำกัดอำนาจของตนเองเพื่อคุ้มครองและรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนซึ่งเป็นผู้บริโภคเห็นได้จากกฎหมายมหาชนในยุคนี้ให้ความสำคัญกับรัฐธรรมนูญในฐานะที่เป็นกฎหมายสูงสุดถือว่าเป็น “สัญญาประชาคม” ที่จัดโครงสร้างและแบ่งแยกอำนาจทางการเมืองการปกครองอย่างเป็นระบบและได้บัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ดังนั้นบทบาทของรัฐจึงถูกจำกัดลงทั้งในด้านสังคมและเศรษฐกิจ ต่อมากฎหมายมหาชนถูกบัญญัติขึ้นให้มีลักษณะใกล้เคียงกับกฎหมายเอกชน ในที่สุดกฎหมายมหาชนถูกบัญญัติขึ้นเพื่อคุ้มครองความเป็นธรรมในสังคม กล่าวคือมีการพัฒนานิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกลายเป็นนิติสัมพันธ์เพื่อสาธารณประโยชน์ซึ่งรัฐจำต้องแทรกแซงเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม นักนิติศาสตร์เรียกกฎหมายประเภทนี้ว่า “กฎหมายสังคม” (Social Legislation) เช่น กฎหมายแรงงานพัฒนามาจากกฎหมายจ้างแรงงาน กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคพัฒนามาจากกฎหมายซื้อขาย กฎหมายละเมิดและกฎหมายอื่นๆ เป็นต้น ดังนั้นกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคเป็นหนึ่งในสาขาของกฎหมายมหาชนที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสาธารณประโยชน์ซึ่งรัฐจำเป็นต้องเข้ามาแทรกแซงในการทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมที่เกี่ยวข้อง⁷

2.2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค

ตามหลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนาบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงเจตนาทำนิติกรรมสัญญาได้โดยอิสระปราศจากการแทรกแซงของรัฐ แต่ในทางปฏิบัติการแสดงเจตนาทำนิติกรรมสัญญาบางประเภทระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบการผู้บริโภคไม่ได้มีอิสระอย่างแท้จริงในการแสดงเจตนาตามหลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนา เนื่องจากผู้ประกอบการเป็นฝ่ายซึ่งมีอำนาจทางเศรษฐกิจที่เหนือกว่าผู้บริโภคทำให้มีอำนาจการต่อรองในการแสดงเจตนาทำนิติกรรมสัญญาด้วยการกำหนดเงื่อนไขหรือข้อผูกมัดที่เป็นประโยชน์แก่ฝ่ายตนมากกว่าเป็นประโยชน์แก่ฝ่ายผู้บริโภค ทั้งนี้ผู้ประกอบการมักกำหนดเป็นสัญญาสำเร็จรูปซึ่งมีเงื่อนไขหรือข้อผูกมัดที่กำหนดไว้ในสัญญาเรียบร้อยแล้ว ผู้บริโภคจึงมีสิทธิอ่านทำความเข้าใจในข้อสัญญาหรือเงื่อนไขเท่านั้น ไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อสัญญาหรือเงื่อนไขที่ถูกกำหนดขึ้นแล้วได้ หากผู้บริโภคไม่ยินยอมปฏิบัติตามข้อสัญญาสำเร็จรูปหรือเงื่อนไข นิติกรรมสัญญาที่ผู้บริโภคมี

⁷ แหล่งเดิม.

ความประสงค์จะผูกนิติสัมพันธ์ไม่อาจเกิดขึ้นได้ ดังนั้นผู้บริโภคร้องห้ามปฏิบัติตามข้อสัญญา หรือเงื่อนไขอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ตามแนวคิดของกฎหมายมหาชนรัฐมีหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ประกอบการไม่ให้เอาไรด์เอาเปรียบผู้บริโภคและส่งเสริมให้ผู้บริโภคแสดงเจตนาทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมได้โดยอิสระ อีกทั้งรัฐควรเข้ามาแทรกแซงกิจการที่มีผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะถือเป็นข้อยกเว้นของหลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนาและหลักเสรีภาพในการทำสัญญา เช่น กิจการที่เกี่ยวกับสาธารณูปโภค กิจการที่เกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ หรือการทำธุรกรรมทางการเงิน เป็นต้น

ทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคสามารถแบ่งได้เป็น 2 ทฤษฎี ได้แก่

2.2.2.1 ทฤษฎีทางเอกชน

ทฤษฎีทางเอกชนมีหลักการที่รัฐควรคำนึงถึงเสรีภาพและความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนาของปัจเจกชนซึ่งเป็นผู้บริโภคแต่ละคน โดยรัฐไม่ควรเข้าไปแทรกแซงสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกชน ดังศึกษาได้จากทฤษฎีเสรีนิยมของอดัม สมิทและทฤษฎีเกี่ยวกับการทำสัญญา ดังนี้

1) ทฤษฎีเสรีนิยมของอดัม สมิท (Adam Smith)

อดัม สมิท ชาวสก็อตแลนด์ (Scotland) เป็นนักปรัชญาสังคมที่ได้รับอิทธิพลจากนักคิดมนุษยนิยม (Humanism) ซึ่งเน้นความสำคัญของมนุษย์โดยเห็นว่ามนุษย์สามารถเข้าใจโลกที่มีกฎเกณฑ์ระเบียบด้วยเหตุผลได้และเหตุผลจะนำไปสู่ความจริง⁸

อดัม สมิท พยายามตอบปัญหาสำคัญว่าทำอย่างไรประเทศจึงจะมั่งคั่ง ร่ำรวย และอะไรเป็นกลไกที่สำคัญที่เชื่อมโยงสังคมเข้าด้วยกันซึ่งทำให้ธุรกิจและผลประโยชน์ผสมผสานกันโดยสิ่งที่อดัม สมิท ค้นพบคือ “กลไกตลาด” ซึ่งเขาเรียกว่า “มือที่มองไม่เห็น” (Invisible Hand) กล่าวคือการให้โอกาสทุกคนได้ตัดสินใจทำในสิ่งที่เขาคิดว่าดีที่สุดสำหรับเขาซึ่งความคิดสร้างสรรค์เหล่านี้จะก่อให้เกิดความมั่งคั่งแก่ประเทศ⁹

อดัม สมิท เป็นผู้แต่งหนังสือ “The Wealth of Nations” เขาได้ให้แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ว่าผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดพฤติกรรมของคนในสังคม และยังสามารถสนับสนุนการแบ่งแยกงานโดยกำหนดว่าต้องมีหลักการที่จำเป็น 2 ประการ คือ ประการแรกต้องมีตลาดอันกว้างขวางสำหรับการซื้อขาย และประการที่สองต้องมีทุนจำนวนมาก อย่างไรก็ตามอดัม สมิท ได้กำหนดข้อยกเว้นของหลักเสรีภาพทางการค้าแทนที่จะปล่อยให้ไปตามกลไกตลาดโดยให้รัฐเข้ามามีบทบาท¹⁰ ดังนี้

⁸ วิทยา เชียงกุล. (2551). *ปรัชญาการเมือง เศรษฐกิจ สังคม*. หน้า 108.

⁹ แหล่งเดิม.

¹⁰ แหล่งเดิม.

(1) รัฐควรจำกัดบทบาทเหลือแต่เพียงการป้องกันประเทศเนื่องจากอดัม สมิท เชื่อว่าการป้องกันประเทศสำคัญกว่าความมั่งคั่งของประเทศโดยถือว่าการป้องกันประเทศเป็นสิ่งที่ชอบธรรม

(2) รัฐควรทำหน้าที่คุ้มครองพลเมืองจากการถูกกดขี่ข่มเหงเนื่องจากอดัม สมิท เห็นว่ารัฐไม่ควรเข้าไปแทรกแซงกิจการของพ่อค้าควรปล่อยให้ปัจเจกชนมีการแข่งขันอย่างเสรีให้เป็นไปตามกลไกตลาดอันนำไปสู่สวัสดิการของสังคมโดยรวม ดังนั้นรัฐจึงมีหน้าที่คุ้มครองประชาชนจากการถูกเอาเปรียบ

2) ทฤษฎีเกี่ยวกับการทำสัญญา (Contractus)

ในสมัยโรมัน คำว่า “Contractus” หรือ “สัญญา” นั้นมิได้มีความหมายดังเช่นในปัจจุบัน ความสำคัญของสัญญามีได้อยู่ที่กระบวนการก่อให้เกิดสัญญาความสำคัญของสัญญามีได้อยู่ที่หลักเสรีภาพในการทำสัญญาที่คู่สัญญามีเสรีภาพที่จะเลือกทำสัญญากับใครมีสาระสำคัญอย่างไรก็ได้ แต่สาระหรือความสำคัญอยู่ที่ “หนี้” ที่สัญญานั้นๆ จะก่อให้เกิดขึ้นไม่ว่าเป็นสัญญาประเภทใด สัญญาทุกชนิดตามกฎหมายโรมันก่อให้เกิดผลผูกพันหรือผลในทางหนี้เท่านั้น¹¹

(1) หลักเสรีภาพในการทำสัญญา (Freedom of Contract)¹²

เสรีภาพในการทำสัญญามี 2 ความหมาย ความหมายแรก คือ เสรีภาพที่จะเข้ามาตกลงทำสัญญาหมายถึงเสรีภาพในการเริ่มต้นดำเนินต่อไปหรือระงับกระบวนการในการก่อให้เกิดสัญญา ความหมายที่สอง คือ เสรีภาพที่จะไม่ถูกแทรกแซงเมื่อสัญญาเกิดขึ้นแล้วน่าจะหมายความถึงเสรีภาพที่จะไม่ถูกแทรกแซงจากรัฐตามทฤษฎีปัจเจกชนนิยม เมื่อสัญญาเกิดขึ้นแล้วรัฐจะเข้าไปแทรกแซงเพื่อให้สิ่งที่คู่สัญญาได้กำหนดไว้เปลี่ยนแปลงไปเป็นประการอื่นไม่ได้ หลักเสรีภาพในการทำสัญญาเป็นหลักที่อธิบายหนี้ที่เกิดจากสัญญาเป็นหนี้ที่ยุติธรรมสำหรับคู่สัญญา เพราะคู่สัญญามีเสรีภาพที่จะทำสัญญาหรือไม่ก็ได้ หากคู่สัญญาเห็นว่าหนี้ที่ตนจะต้องปฏิบัติทำให้ต้องรับภาระมากกว่าที่ควรจะได้รับชำระหนี้ตอบแทน คู่สัญญาฝ่ายนั้นมีเสรีภาพที่จะเลือกทำสัญญาได้

(2) หลักผู้ซื้อพึงระวัง (Caveat Emptor)

ในอดีตไม่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย การคมนาคมขนส่งไม่สะดวก ทำให้กระบวนการผลิตสินค้าและบริการเป็นแบบง่ายๆ ไม่สลับซับซ้อนการค้าขายเป็นลักษณะผู้บริโภคาเอาสินค้ามาแลกเปลี่ยนกับสินค้า รัฐไม่ต้องห้ามมาตรการทางกฎหมายเป็นพิเศษเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความปลอดภัยและเป็นธรรม รวมถึงผู้บริโภคมีอิสระในการแสดงเจตนาทำนิติกรรมสัญญาด้วยเหตุนี้

¹¹ สนันท์กรณ โสคติพันธุ์. (2552). คำอธิบาย นิติกรรมสัญญา. หน้า 254.

¹² แหล่งเดิม.

ทำให้เกิดระบบเศรษฐกิจแบบเสรี (Laissez Faire) ซึ่งรัฐไม่ได้เข้ามาแทรกแซงในการทำนิติกรรมสัญญาของผู้บริโภคแต่อย่างใดจึงเกิดหลัก “ผู้ซื้อพึงระวัง” (Caveat Emptor) กล่าวคือ ในการซื้อขายสินค้าเมื่อพบความบกพร่องในตัวสินค้า ผู้ซื้อสินค้าจำต้องรับภาระในความเสียหายนั่นเอง หลักผู้ซื้อพึงระวังบัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะซื้อขายมาตรา 473 ดังกล่าวข้างต้น ดังนั้น หลักผู้ซื้อพึงระวังจึงเหมาะกับการที่คู่สัญญามีอำนาจเจรจาต่อรองที่เท่าเทียมกัน

(3) หลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนา (Autonomy of Will)

การแสดงเจตนาทำนิติกรรมสัญญาเกิดจากการที่ผู้แสดงเจตนาที่มีความต้องการหรือมีเจตนาที่จะกระทำนิติกรรมสัญญานั้นๆ ซึ่งความต้องการหรือเจตนาดังกล่าวเกิดจากการมีบางสิ่งบางอย่างมากระตุ้นผู้แสดงเจตนา ซึ่งเรียกว่า “มูลเหตุชักจูงใจ” เมื่อเกิดมูลเหตุชักจูงใจแล้วผู้กระทำนิติกรรมสัญญาจึงเริ่ม “คิด” ว่า จะกระทำนิติกรรมสัญญานั้นหรือไม่ เมื่อคิดรอบคอบแล้วผู้กระทำนิติกรรมสัญญาจึง “ตัดสินใจ” กระทำนิติกรรมสัญญานั้น การตัดสินใจเช่นนี้เรียกว่า “การก่อเจตนาภายใน” แล้วผู้กระทำนิติกรรมสัญญาจึงได้แสดงเจตนาออกมาภายนอก ความคิดดั้งเดิมของกฎหมายโรมันเจตนาที่มีความสำคัญน้อยกว่าวิธีการในการสื่อเจตนาหรือแบบ เนื่องจากนักกฎหมายโรมันเห็นว่าเจตนาไม่ก่อให้เกิดผลในทางกฎหมายได้ลำพังผู้กระทำนิติกรรมสัญญาต้องการสิ่งใดยังไม่เพียงพอ ดังนั้น ผู้กระทำนิติกรรมสัญญาจึงต้องสื่อแสดงถึงความต้องการของตนออกมาด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดเจตนาหรือความต้องการในสิ่งนั้นจึงมีผลในทางกฎหมายได้¹³

หลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนาเริ่มจากการที่บุคคลทุกคนมีอิสระในทางความคิด การกระทำนิติกรรมสัญญาใดๆ บุคคลนั้นต้องรู้ถึงการกระทำของตนเองและมีความสมัครใจด้วย การที่ผู้บริโภคไปผูกพันทำนิติกรรมสัญญาโดยหลักแล้วรัฐไม่ควรเข้าไปแทรกแซง แม้ว่าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งก็ตาม เว้นแต่เป็นเรื่องที่ต้องห้ามชัดแจ้งตามกฎหมายหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน¹⁴

3) ทฤษฎีหลักเสรีนิยม (Liberalism)

ทฤษฎีหลักเสรีนิยมนำเสนอโดย จอห์น สจิวต มิลล์ (John Stuart Mill) ถือว่าเสรีภาพทางสัญญาพาณิชย์ เป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้เอกชนเกิดความสุขมากที่สุด ทำให้เกิดความจำเป็นที่

¹³ แหล่งเดิม.

¹⁴ อนุพงษ์ มานะกิจรุ่งเรือง. (2551). ปัญหาทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคด้านที่อยู่อาศัย: ศึกษาเฉพาะกรณีการซื้อขายบ้านจัดสรร. หน้า 17.

รัฐจะต้องให้หลักประกันแก่เสรีภาพในการทำสัญญา จากแนวความคิดที่ว่าในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องส่วนตัวของบุคคล ความเป็นอิสระของบุคคลนั้นย่อมเป็นสิทธิโดยเด็ดขาดของบุคคลนั่นเอง เนื้อร่างกายและจิตใจของเขา บุคคลนั้นย่อมเป็นอธิปไตย

4) ทฤษฎีปัจเจกชนนิยม (Individualism)

ทฤษฎีปัจเจกชนนิยมถือว่าเจตนาที่มีความศักดิ์สิทธิ์และเป็นหลักพื้นฐานของเสรีภาพตามธรรมชาติของมนุษย์และเมื่อผสมผสานกับแนวคิดเรื่องเสรีภาพในการทำสัญญาของลัทธิเสรีนิยมทางเศรษฐกิจที่เน้นถึงความสำคัญของการแข่งขันระหว่างเอกชนโดยเสรีทำให้หลักเสรีภาพในการทำสัญญากลายเป็นทฤษฎีซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปโดยมีความเชื่อว่าหากรัฐหรือศาลไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการค้าของเอกชนและไม่เข้าไปเกี่ยวข้องแทรกแซงการทำสัญญาของกลุ่มสัญญาแล้วจะนำมาซึ่งความเจริญรุ่งเรืองของสังคมและนำมาซึ่งความพึงพอใจของกลุ่มสัญญา

2.2.2.2 ทฤษฎีทางมหาชน

ทฤษฎีทางมหาชนมีหลักการเพื่อให้ความคุ้มครองความเป็นปัจเจกบุคคลเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนทั้งหลายโดยมีทฤษฎีสำคัญ ดังนี้

1) ทฤษฎีเสรีนิยมทางการเมืองของจอห์น ล็อก (John Locke)

จอห์น ล็อก เป็นนักปรัชญาชาวอังกฤษมีชีวิตอยู่ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 17 ซึ่งเป็นยุคของการต่อสู้ทางประวัติศาสตร์รัฐธรรมนูญอังกฤษระหว่างกษัตริย์กับขุนนางและสามัญชน เขาได้เขียนหนังสือหลายเล่มแสดงแนวคิดเสรีนิยมประชาธิปไตย เช่น ข้อเขียนเกี่ยวกับอำนาจการเมือง ดำรงว่าด้วยการเมืองการปกครองรัฐ เป็นต้น ล็อกใช้แนวทางปรัชญาแบบเหตุผลนิยมและประจักษ์วาทเข้าวิเคราะห์การเมือง โดยเห็นว่ามนุษย์และสังคมแยกจากกันไม่ได้เพราะสังคมประกอบขึ้นจากมนุษย์สังคมนั้นมีวัตถุประสงค์สุดท้าย คือความผาสุกและความสงบของมนุษย์ ดังนั้น ต้องปล่อยให้กลไกทางสังคมและเศรษฐกิจดำเนินไปเองตามสภาพของมัน¹⁵ ล็อกยังเชื่อว่ามนุษย์ในสภาวะธรรมชาติเป็นอิสระและมีความเสมอภาคกันสามารถที่จะกระทำการตามที่ตนได้คิดและตัดสินใจภายในขอบเขตที่กฎแห่งธรรมชาติวางไว้และไม่มีผู้ใดมีสิทธิหรือมีอำนาจมากกว่าผู้ใด¹⁶ ล็อกยังให้เหตุผลว่ามนุษย์ทุกคนนั้นมีเสรีภาพอย่างสมบูรณ์และมีความเสมอภาคกันที่ว่า มีเสรีภาพอย่างสมบูรณ์หมายความว่ามนุษย์แต่ละคนมีเสรีภาพที่จะกระทำการสิ่งใดก็ได้ รวมทั้งการจัดการกับทรัพย์สินสมบัติและการกับตัวของเขาเองตามที่เห็นสมควรภายใต้ขอบเขตของ

¹⁵ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2552). กฎหมายมหาชนเล่ม 1 วิวัฒนาการทางปรัชญาและลักษณะของกฎหมายมหาชนยุคต่างๆ. หน้า 51.

¹⁶ ชูชีวรรณ ตมิสานนท์. (2555, มกราคม-มิถุนายน). “การประกันสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย.” วารสารกฎหมายคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 5, 9. หน้า 4.

กฎธรรมชาติโดยไม่ขึ้นอยู่กับหรือเป็นทาสของเจตจำนงผู้อื่น แนวความคิดดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า เสรีภาพไม่ใช่การกระทำตามอำเภอใจแต่กระทำภายใต้กรอบของกฎเกณฑ์ ตามความคิดของล๊อค มนุษย์ในสภาวะธรรมชาติมีลักษณะที่สำคัญ 2 ประการ คือ มีเสรีภาพโดยสมบูรณ์ภายใต้กรอบของ กฎเกณฑ์ที่ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นและมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน จากแนวความคิดดังกล่าว ถึงแม้สภาวะทางธรรมชาติจะสงบสุขแต่มีความไม่สะดวกอยู่อย่างหนึ่ง คือ สภาวะนี้ไม่มีอำนาจจาก ส่วนกลางที่จะตัดสินความเป็นธรรมและยุติความขัดแย้งของมนุษย์เมื่อมนุษย์ไม่มีอำนาจส่วนกลาง มาตัดสินความเป็นธรรมย่อมนำไปสู่สภาวะสงครามได้สิ่งนี้คือเหตุผลสำคัญที่ทำให้มนุษย์ละทิ้ง จากสภาวะธรรมชาติและอยู่ร่วมกันเป็นสังคมการเมือง เมื่อมนุษย์แต่ละคนมาอยู่ร่วมกันเป็นสังคม การเมืองแล้วจำเป็นต้องสละเสรีภาพของตนและยอมอยู่ภายใต้อำนาจส่วนกลางและอำนาจส่วนกลาง จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อบุคคลทั้งหมดยินยอมสละอำนาจและเสรีภาพของตน สังคมการเมืองถือกำเนิด ขึ้นจากการที่ทุกคนตกลงร่วมมือกัน ข้อตกลงระหว่างมนุษย์ดังกล่าวล๊อคเรียกว่า “ปฐมสัญญา” (Original Contract) หรือเป็นที่รู้จักกันในเวลาต่อมาว่า “สัญญาประชาคม” (Social Contract) ซึ่ง แก่นของทฤษฎีการเมืองของล๊อคอยู่ที่สัญญาประชาคมนั่นเอง

เมื่อสังคมการเมืองเกิดขึ้นจากการที่มนุษย์ทุกคนยอมมอบอำนาจของตนให้แก่อำนาจ ส่วนกลาง ความยินยอมเช่นนี้มีส่วนกำหนดรูปแบบของรัฐ กล่าวคือ มนุษย์ทุกคนต้องสละอำนาจ ให้แก่สังคมและสังคมต้องกำหนดตัวผู้รับมอบอำนาจอีกทอดหนึ่ง การกำหนดตัวผู้รับมอบอำนาจ กระทำด้วยวิธีการเลือกจากเสียงส่วนใหญ่และสมาชิกแต่ละคนต้องยอมรับในมติเสียงส่วนใหญ่ นั้น รวมถึงยอมรับพันธะที่จะกระทำตามเสียงส่วนใหญ่ ล๊อคไม่ได้กำหนดว่าสังคมการเมืองที่ชอบธรรม จะต้องมียุทธวิธีอย่างใดอย่างหนึ่งตายตัว สำหรับล๊อครูปแบบสังคมการเมืองเป็นเช่นไรไม่สำคัญ ขอเพียงให้มติเสียงส่วนใหญ่เป็นสิ่งที่กำหนดเท่านั้น เมื่อมนุษย์เข้ามาอยู่ในสังคมการเมือง มนุษย์ มีสิทธิต่างๆ ที่รัฐจะก้าวท้าวไม่ได้ ล๊อคเชื่อว่ามนุษย์มีสิทธิในชีวิต เสรีภาพ และทรัพย์สินและเป็นสิทธิที่มนุษย์มีอยู่แล้วในธรรมชาติ การกล่าวว่รัฐที่ชอบธรรมต้องไม่ทำลายชีวิต ทรัพย์สิน และเสรีภาพของประชาชนย่อมนำมาความว่ารัฐที่ชอบธรรมต้องเคารพสิทธิธรรมชาติเหล่านี้ ถึงแม้มนุษย์สละบางอย่างเมื่ออยู่ในสังคมการเมืองแต่มนุษย์ยังคงมีสิทธิในชีวิต ทรัพย์สิน และ เสรีภาพเป็นสิทธิที่ใครจะพรากมิได้ อิทธิพลแนวคิดของล๊อคได้ส่งผลต่อการปฏิวัติประเทศ สหรัฐอเมริกา ในศตวรรษที่ 18

2) หลักอรรถประโยชน์ (On Utilitarianism)¹⁷

หลักอรรถประโยชน์เป็นหลักธรรมพื้นฐานทางศีลธรรมเป็นหลักที่ว่าด้วยความสุขที่สุด ของคนจำนวนมากที่สุดหลักนี้ถือว่าการกระทำที่ชอบธรรมนั้น คือการกระทำที่ส่งเสริมให้เกิด

¹⁷ วิลสัน อัครวิบูลย์. เล่มเดิม. หน้า 17.

ความสุข หลักนี้มุ่งสร้างความสุขให้แก่เอกชนด้วยการประกันเสรีภาพส่วนบุคคล เสรีภาพในการแสดงเจตนา สิทธิในทรัพย์สินส่วนบุคคล และสิทธิเสรีภาพอื่นๆ ถือว่าเป็นทฤษฎีปัจเจกชนนิยมที่มุ่งคุ้มครองผลประโยชน์ของเอกชนโดยหลักแล้วการที่รัฐตรากฎหมายลิดรอนเสรีภาพของบุคคลเป็นสิ่งที่ไม่พึงกระทำ แต่รัฐสามารถควบคุมเสรีภาพของบุคคลแต่ละคนได้หากการกระทำของบุคคลนั้นก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น

3) หลักประโยชน์สาธารณะ (Public Interest)

ประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์มหาชนเป็นนิติสมบัติ (Rechtsgut) หรือคุณธรรมทางกฎหมายของกฎหมายมหาชน กล่าวคือ เป็นสิ่งที่กฎหมายมุ่งคุ้มครองป้องกันเช่นเดียวกับชีวิตร่างกาย ทรัพย์สิน ซึ่งเป็นสิ่งที่กฎหมายอาญามุ่งคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ คือประโยชน์ส่วนรวมของทุกๆ คน ไม่ใช่ประโยชน์ของเอกชนคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะหรืออีกนัยหนึ่งประโยชน์สาธารณะคือความต้องการร่วมกันของคนในสังคม¹⁸

พจนานุกรมศัพท์กฎหมายมหาชน (ฝรั่งเศส-ฝรั่งเศส) ของ Philippe Foillard ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “ประโยชน์สาธารณะ โดยทั่วไป” (Intérêt général) หมายถึง ข้อพิพาทข้อแรกของกิจกรรมของฝ่ายปกครอง โดยอธิบายว่าหน้าที่หลักของฝ่ายปกครองคือ การจัดทำกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อ “ประโยชน์สาธารณะ” มิใช่เพื่อประโยชน์ของเอกชนรายหนึ่งรายใดกิจกรรมเหล่านี้เรียกว่า “บริการสาธารณะ” (Service Public) ประโยชน์สาธารณะถือเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งของกฎหมายปกครองและเป็นสิ่งที่นำมาใช้ในการวางกรอบอำนาจหน้าที่ของฝ่ายปกครอง กล่าวคือกิจกรรมที่ได้ดำเนินการโดยเอกชนไม่สามารถจัดได้ว่าเป็น “บริการสาธารณะ” (Service Public) หากมิได้จัดทำขึ้นเพื่อสาธารณชนทั่วไป งานก่อสร้างต่างๆ ไม่จัดว่าเป็นงานโยธาสาธารณะ หากมิได้ทำขึ้นเพื่อประโยชน์สาธารณะ เมื่อกิจกรรมใดเป็นเรื่องประโยชน์สาธารณะจึงอยู่ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายที่มีลักษณะพิเศษซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของฝ่ายปกครอง นั่นคืออำนาจฝ่ายเดียวของฝ่ายปกครองในการใช้นิติกรรมฝ่ายเดียวที่มีผลบังคับกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือบุคคลทั่วไปรวมทั้งอำนาจในการแก้ไขสัญญาฝ่ายเดียว หรือการเวนคืน เป็นต้น

ดังนั้น ประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) จึงเป็นวัตถุประสงค์ของรัฐในการดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการของคนส่วนใหญ่ในสังคม กล่าวคือ รัฐต้องตอบสนองความต้องการของคนส่วนใหญ่ในสังคมมิใช่เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรืออาจกล่าวได้ว่าประโยชน์สาธารณะเป็นความต้องการของบุคคลแต่ละคนที่ตรงกันและมีจำนวนมากจนเป็นคนหมู่มากหรือเป็นคนส่วนใหญ่ของสังคมและความต้องการนั้นถูกยกระดับ

¹⁸ สมยศ เชื้อไทย. (2552). หลักกฎหมายมหาชนเบื้องต้น. หน้า 35.

ให้เป็นประโยชน์สาธารณะรวมถึงประโยชน์สาธารณะเป็นเรื่องที่ฝ่ายปกครองหรือรัฐมีหน้าที่ต้องดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการของคนในสังคม

2.3 ประวัติ ความเป็นมา แนวคิด ความหมายของสิทธิส่วนบุคคล และแนวความคิดในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล

สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยอันสมควรได้รับการรับรองและคุ้มครองจากรัฐเห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติรับรองสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้ ด้วยเหตุนี้จึงสมควรศึกษาถึงประวัติ ความเป็นมา แนวคิด และความหมายของสิทธิส่วนบุคคลรวมถึงแนวความคิดของการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนด้วย

2.3.1 ประวัติความเป็นมา แนวคิดของสิทธิส่วนบุคคล

สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคล (Right of Privacy) เป็นแนวคิดแบบปัจเจกชนนิยม (Individualism) ที่มีรากฐานความคิดมาจากนักปราชญ์กลุ่มสโตอิก (Stoics) ซึ่งสอนเกี่ยวกับความเสมอภาคระหว่างมนุษย์ด้วยกันและเชื่อว่ามนุษย์ในสภาวะธรรมชาติสมบูรณ์นั้นจะดำรงชีวิตอย่างมีเหตุผลซึ่งเป็นพื้นฐานของกฎเกณฑ์ที่ธรรมชาติคอยควบคุมอยู่และสิ่งที่ทำให้มนุษย์แตกต่างไปจากสิ่งอื่น คือมนุษย์มีจิตใจที่สามารถยังทราบถึงกฎเกณฑ์ดังกล่าวประกอบกับการรู้คิดในเหตุและผล¹⁹ มนุษย์จึงสามารถประพฤติตามกฎเกณฑ์ได้แม้กฎเกณฑ์นั้นก่อให้เกิดความไม่สะดวกสบายแก่มนุษย์แต่มนุษย์ต้องปฏิบัติทุกสิ่งให้สอดคล้องกับธรรมชาติ เหตุผลและความดี จึงก่อให้เกิดระบบที่เป็นสากลอันเป็นพื้นฐานของกฎหมายธรรมชาติและความยุติธรรม มนุษย์ใช้เหตุผลที่มีอยู่ในตัวเองแยกแยะได้ว่าสิ่งใดเป็นความดีหรือความชั่ว เพราะเหตุผลที่แวดล้อมตัวมนุษย์อยู่เป็นกฎเกณฑ์ของจักรวาล ปัจเจกชนที่เกิดมาแล้วจึงมีสิทธิตามธรรมชาติในฐานะที่เกิดมาเป็นมนุษย์เป็นสิทธิเฉพาะตัวไม่อาจจำหน่าย จ่าย โอน ยกเลิก เพิกถอนไม่ว่ากรณีใดๆ ซึ่งสิทธิตามธรรมชาติเช่นนี้เป็นแนวคิดว่าด้วยสิทธิส่วนบุคคลของเอกชนที่เกิดขึ้นพร้อมกับสภาพบุคคล²⁰

สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคล (Right of Privacy) มีประวัติความเป็นมา ยาวนานนับพันปีตั้งแต่สมัยกรีกและโรมันได้มีแนวคิดทางปรัชญาที่พัฒนาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของ

¹⁹ ปรีดี เกษมทรัพย์. (2531). นิติปรัชญา. หน้า 116-118.

²⁰ สุภา พงศ์หลอพิศิษฏ์. (2552). มาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวที่เกิดจากการใช้โทรศัพท์และโทรสารในธุรกิจขายตรง. หน้า 7-8.

มนุษย์แต่สิ่งที่ขาดไปในสมัยนั้น คือการทำให้แนวคิดของสิทธิขั้นพื้นฐานกลายเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับได้²¹ กล่าวคือทั้งกรีกและโรมันยังไม่รู้จักการทำให้รัฐเข้ามาทำหน้าที่ปกป้องสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ในสมัยกลางตอนต้นการปกครองอยู่ภายใต้อิทธิพลของคริสต์ศาสนจักรซึ่งได้รับอิทธิพลทางความคิดมาจากพวกนักปราชญ์กลุ่มสโตอิก (Stoics) นำมาประสานกับแนวความคิดทางศาสนาที่ว่า “มนุษย์เป็นภาพเหมือนของพระเจ้าเป็นเจ้าและมนุษย์นี่เองเป็นผลงานที่พระเจ้าเป็นเจ้าทรงสร้างขึ้นเป็นชิ้นสุดท้าย” ต่อมาสมัยของ St.Thomas Aquinas ประชาชนมีการเรียกร้องจากผู้ปกครองมิให้กระทำการเป็นปฏิปักษ์ต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์รวมถึงชีวิต เสรีภาพและกรรมสิทธิ์ของมนุษย์หากผู้ปกครองฝ่าฝืนทำการดังกล่าวประชาชนย่อมมีสิทธิที่จะไม่เชื่อฟังผู้ปกครองอีกต่อไปและต่อต้านผู้ปกครองนั้นได้²² St.Thomas Aquinas เป็นผู้นำแนวความคิดของพวกสโตอิกมาประสานกับแนวความคิดของอริสโตเติลโดยเห็นว่ามนุษย์รู้จักใช้เหตุผลมีความสามารถตัดสินใจได้ว่าอะไรดีอะไรเลว พื้นฐานเช่นนี้ทำให้มนุษย์มีความพร้อมที่จะมีสิทธิต่างๆ ได้²³

ในสมัยโรมันนักปรัชญาที่สนับสนุนแนวคิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลคือ ซีเซโร (Cicero) ซึ่งกล่าวถึงกฎหมายธรรมชาติที่รองรับสิทธิธรรมชาติหมายความว่าความรวมถึงสิทธิส่วนบุคคลอย่างชัดเจนว่ากฎหมายที่แท้จริง คือเหตุผลที่ถูกต้องสอดคล้องกับธรรมชาติแผ่นดินในทุกอย่างอย่างสม่ำเสมออันแรกก่อให้เกิดหน้าที่โดยคำสั่งให้กระทำและงดเว้นหรือไม่ให้กระทำ ความชั่ว ซึ่งเป็นหน้าที่อันศักดิ์สิทธิ์ที่จะต้องไม่พยายามบัญญัติกฎหมายให้ขัดแย้งกับกฎหมายนี้ เราไม่อาจยกเลิกหรือทำให้กฎหมายเสื่อมลงได้อันที่จริงแล้วไม่ว่าจะเป็นวุฒิสภาหรือประชาชนไม่อาจหลุดพ้นจากความผูกพันของกฎหมายนี้ได้และไม่มีความจำเป็นใดๆที่จะพึ่งพาสิ่งอื่นหรือบุคคลอื่นนอกจากตัวเราเองที่จะเป็นผู้แสดงออกหรือตีความกฎหมาย²⁴

2.3.2 แนวความคิดในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล

การเรียกร้องให้มีการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลมีมานานแล้ว สิทธิดังกล่าวเป็นสิทธิตามธรรมชาติมิใช่สิทธิตามกฎหมายใช้อ้างได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ ใช้เป็นข้อต่อสู้เพื่อเรียกร้องให้ปกป้องสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลจากการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพโดยการใช้อำนาจรัฐหรือจากเอกชนด้วยกัน รัฐจะออกกฎหมายมาขัดหรือแย้งไม่ได้เป็นแนวคิดแบบปัจเจกชนนิยมจากนักปราชญ์กลุ่มสโตอิกที่เชื่อว่ามนุษย์ในสภาวะธรรมชาติ

²¹ G. Jellinek. (1929). *Allgemeine Staatslehre*. p. 307.

²² กิริติ บุญเจือ. (2527). *แก่นปรัชญายุคกลาง*. หน้า 269-272.

²³ บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ. (2551). *กฎหมายรัฐธรรมนูญ*. หน้า 493.

²⁴ สมยศ เชื้อไทย. (2552). *ทฤษฎีกฎหมายนิติปรัชญา*. หน้า 84.

สมบูรณนั้นเป็นอุดมคติที่สูงส่งของชีวิตมนุษย์มีความเป็นตัวของตัวเองสามารถกำหนดวิถีชีวิตของตนเองได้อย่างอิสระรู้จักการดำรงชีวิตอย่างมีเหตุผลและมีความสามารถในการใช้เหตุผล

ตั้งแต่ศตวรรษที่ 13 กลุ่มประเทศ Anglo Saxon ได้จัดทำเอกสารรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนมาเป็นลำดับ กล่าวคือ ในปี ค.ศ. 1215 รัชสมัยของพระเจ้าจอห์นแห่งอังกฤษพระองค์ทรงใช้พระราชอำนาจเกินขอบเขตเหล่าขุนนางจึงบีบบังคับพระองค์ให้ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชทานความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพแก่ราษฎรทำให้เกิดการคุ้มครองเสรีภาพส่วนบุคคลและเกิดระบบการพิจารณคดีโดยคณะลูกขุนขึ้น มีการพูดถึงเรื่องเจ้าหน้าที่บ้านเมือง การจับกุม คุมขัง จับไล่ หรือริบทรัพย์ของประชาชนจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับการพิจารณาจากที่ประชุมขุนนาง และประชาชนสามารถร้องขอต่อศาลให้ตรวจสอบความถูกต้องได้ กษัตริย์จะเก็บภาษีจากประชาชนโดยไม่ได้รับความยินยอมจากที่ประชุมของพวกนักบวชและพวกขุนนางชั้นสูงไม่ได้²⁵ โดยมีการบันทึกไว้ในเอกสารที่เรียกว่า “มหากฎบัตรแมกนาคาร์ตา” (Magna Carta) ซึ่งถือเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของโลก

ต่อมาเกิดการปฏิวัติขึ้น รัฐสภาอังกฤษได้อัญเชิญพระเจ้าวิลเลียมขึ้นครองราชย์โดยพระองค์ทรงสัญญาว่าจะปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิพื้นฐานของพลเมือง (Bill of Rights) ที่รัฐสภาเป็นผู้จัดทำร่างถวายซึ่งให้อำนาจรัฐสภาและให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนชาวอังกฤษ อนึ่งเอกสาร Bill of Rights เป็นหลักประกันขั้นพื้นฐานในสิทธิเสรีภาพของประชาชน 3 กลุ่ม คือ สิทธิในจิตสำนึก สิทธิของบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญา และสิทธิในทรัพย์สิน²⁶ เหตุการณ์ครั้งนี้เรียกว่า “การปฏิวัติอันรุ่งโรจน์” (The Glorious Revolution) เป็นการปฏิวัติที่ไม่มีการเสียเลือดเนื้อและได้รับการสนับสนุนจากทุกชนชั้นนับแต่นั้นมารัฐสภาอังกฤษได้ออกกฎหมายให้สิทธิเสรีภาพแก่ชาวอังกฤษ ทำการปฏิรูประบบสังคมและการเมืองก้าวหน้าไปตามลำดับจนถึงปัจจุบัน ประเทศอังกฤษจึงได้รับการยกย่องว่าเป็นประเทศแม่แบบของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

ในประเทศสหรัฐอเมริกาเกิดแนวคิดในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนมาเป็นเวลานานแล้วเช่นกันโดยมีการประกาศอิสรภาพเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม ค.ศ. 1776 ในคำประกาศอิสรภาพของนายโทมัส เจฟเฟอร์สัน มีเนื้อหาที่ให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของพลเมืองชาวอเมริกันเป็นอย่างมาก ต่อมาในวันที่ 27 กันยายน ค.ศ. 1789 มีการบัญญัติรัฐธรรมนูญขึ้นโดยอาศัย Bill of Right ของประเทศอังกฤษเป็นแนวทางในการจัดทำ รัฐธรรมนูญฉบับนี้บัญญัติ

²⁵ วารี นาสกุล. (2551). *หลักกฎหมายมหาชนพร้อมด้วยแนวคำถามและคำตอบ*. หน้า 78.

²⁶ จรัญ โฆษณานันท์. (2545). *สิทธิมนุษยชนไร้พรมแดน ปรัชญา กฎหมาย และความเป็นจริงทางสังคม*. หน้า 190-191.

ให้การคุ้มครองสิทธิเฉพาะอย่างไว้ 23 เรื่องซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน 12 เรื่องมีผลผูกพันประชาชนในประเทศและรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ต่อมาภายหลังมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญอีก 10 ครั้งเพื่อรับรองสิทธิเสรีภาพอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น เสรีภาพในการพูด เสรีภาพในทางศาสนา เสรีภาพในการเลือกตั้ง เสรีภาพในการประชุม เป็นต้น

ความเป็นมาของแนวคิดในการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนในประเทศสหรัฐอเมริกานั้นปรากฏหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรครั้งแรกในปี ค.ศ. 1890 จากงานเขียนของนักนิติศาสตร์ชื่อ Louis Brandeis และ Samuel Warren ซึ่งเสนอว่า “เอกชนมีสิทธิตามกฎหมายที่จะคัดค้านการเผยแพร่หรือการตีพิมพ์” แต่เดิมนั้นแนวคิดเรื่องการคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลมักจะปรากฏอยู่ในรูปของกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) ลักษณะละเมียด²⁷ มากกว่าจะปรากฏอยู่ในรูปของรัฐธรรมนูญ Louis Brandeis และ Samuel Warren ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “ความเป็นอยู่ส่วนตัว” หมายถึงสิทธิที่จะอยู่โดยลำพัง (the right to be let alone) ซึ่งสามารถพิจารณาได้เป็น 2 ลักษณะ²⁸ ได้แก่ ประการแรกความเป็นอยู่ส่วนตัวที่มีลักษณะเป็นนามธรรม หมายถึงการที่บุคคลสามารถแสดงออกถึงความรู้สึก ความคิด หรือมีเสรีภาพในการนับถือศาสนาได้ก็ได้ และประการที่สองความเป็นอยู่ส่วนตัวที่มีลักษณะเป็นรูปธรรม หมายถึงการที่บุคคลสามารถที่จะอยู่ได้โดยลำพังปราศจากการรบกวนแทรกแซงจากบุคคลอื่นและจากสังคม นอกจากนี้ Louis Brandeis และ Samuel Warren ยังได้อธิบายว่าการอยู่อย่างสันโดษโดยไม่ติดต่อสัมพันธ์กับสังคมเป็นเขตแดนที่บุคคลควรได้รับการคุ้มครองและเคารพเพื่อให้สามารถพัฒนาบุคลิกภาพได้ตามที่ต้องการและบุคคลมีสิทธิแสวงหาความสุขตามวิถีทางที่เป็นไปได้และเป็นความพอใจตรงเท่าที่ความสนุกนั้นจะไม่ล่วงเกินสิทธิของบุคคลอื่นหรือสาธารณะ

ในประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสมีแนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนเช่นกันโดยมีการปฏิบัติสังคมเพื่อประชาธิปไตยเพื่อการจำกัดอำนาจผู้ปกครองประเทศ มีการจัดทำเอกสารทางการเมืองประกาศหลักการของการปฏิบัติ มีการรับรองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานและความเสมอภาคของประชาชนโดยจัดทำคำประกาศสิทธิมนุษยชนและพลเมือง ค.ศ. 1789

²⁷ See Patrick J Muraay. (1998). “The Adequacy Standard under Directive 95/46/EC : Does U.S. Data Protection Meet This Standard?.” 21 *Fordham International Law*, 932. pp. 943. อ้างถึงใน ประสิทธิ์ ปิวาวัฒนพานิช. (2547, ธันวาคม). “กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศออสเตรเลีย.” *นิติศาสตร์*, 34, 4. หน้า 536.

²⁸ วรวิทย์ ฤทธิพิศ. (2535, กรกฎาคม-สิงหาคม). “สื่อมวลชนกับกฎหมายว่าด้วยสิทธิในชีวิตส่วนตัว.” *ตุลพาห*, 4, 39. หน้า 82.

เป็นลายลักษณ์อักษรและได้รับการรับรองต่อๆ มาโดยรัฐธรรมนูญหลายฉบับ โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญ ค.ศ. 1958²⁹ ในคำประกาศสิทธิมนุษยชนและพลเมือง ค.ศ. 1789 ได้แสดงแนวคิดแบบเสรีนิยมและปัจเจกชนนิยมซึ่งให้ความสำคัญกับการรับรองสิทธิมนุษยชนด้านเสรีภาพ กรรมสิทธิ์ ความปลอดภัย และการต่อต้านการกดขี่ข่มเหง³⁰

ในประเทศไทยมีแนวคิดเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมาเป็นเวลาหลายร้อยปีแล้ว เริ่มตั้งแต่ในสมัยสุโขทัยพระมหากษัตริย์ทรงยอมรับนับถือสิทธิของประชาชนปรากฏจากหลักฐานในหลักศิลาจารึกซึ่งได้กล่าวถึงการปกครองในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราชเป็นการปกครองแบบพ่อปกครองลูกหรือบิดาธิปไตย (Paternal Government) ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประชาชนเป็นอย่างมากเปรียบเสมือนเป็นหัวหน้าครอบครัวใหญ่หรือบิดาจึงมักมีคำนำหน้าพระนามพระมหากษัตริย์ไทยในสมัยนั้นว่า “พ่อขุน” มีการปกครองโดยพระบรมวงศานุวงศ์และข้าราชการดังปรากฏในหลักศิลาจารึกว่า “ฝูงท่วยลูกเจ้าลูกขุน ฝูงท่วยถือบ้านถือเมืองกัน” ซึ่งต่างจากการปกครองก่อนหน้านั้นที่อยู่ภายใต้ระบบเทวสิทธิ์ของเขมร (Devine Right) โดยสิ้นเชิง³¹ และในสมัยสุโขทัยประชาชนมีเสรีภาพในการค้าขาย ดังข้อความที่ปรากฏในหลักศิลาจารึกหลักที่หนึ่งว่า “ใครจักใคร่ค้าช้างค้า ใครจักใคร่ค้าม้าค้า ใครจักใคร่ค้าเงินค้าทองค้า ค้าด้วยซามสังคโลก...” มีการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของประชาชน เช่น ให้ทรัพย์สินรดกของผู้ตายตกทอดแก่ทายาทดังข้อความปรากฏในหลักศิลาจารึกว่า “ไพร่ฟ้าหน้าใส ลูกเจ้าลูกขุนผู้ใดแล้ ลืมคาย หายกว่า เข่าเรื่อนพ่อเชื้อ เลื่อค้ำมัน ช้างยลูกเมีย เยียข้าว ไพร่ฟ้าข้าไท ป่าหมาก ป่าพลู พ่อเชื่อมั่นไว้แก่ลูกมันลั่น” มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันโดยหลักมนุษยธรรม ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติต่อคนต่างชาติที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารหรือการปฏิบัติต่อเชลยศึก ได้คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์โดยบุคคลเหล่านั้นมีสิทธิได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน ในกระบวนการยุติธรรมและประชาชนมีสิทธิร้องทุกข์ต่อองค์พระมหากษัตริย์ดังปรากฏในหลักศิลาจารึกว่า “ในปากประตูมีกระดิ่งอันหนึ่งแขวนไว้ นั้น ไพร่ฟ้าหน้าปกกลางบ้านกลางเมือง มีถ้อย มีความเจ็บท้องข้องใจ มักจักกล่าวถึงเจ้าถึงขุนบ่ไว้ ไปลั่นกระดิ่งอันท่านแขวนไว้ พ่อขุนรามคำแหงเจ้าเมืองได้ยินเรียก เมื่อถามส่วนความแก่มันด้วยชื่อ ไพร่ในเมืองสุโขทัยนี้จึงชม” รวมถึงประชาชนยังสามารถแสดงความคิดเห็นได้เมื่อได้รับความเดือดร้อน ต่อมาในสมัยกรุงศรีอยุธยา

²⁹ แหล่งเดิม.

³⁰ เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. (2550). *หลักพื้นฐานกฎหมายมหาชนว่าด้วยรัฐ รัฐธรรมนูญและกฎหมาย*. หน้า 153.

³¹ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2552). *กฎหมายมหาชนเล่ม 2 การแบ่งแยกกฎหมายมหาชน- เอกชนและพัฒนาการกฎหมายมหาชนในประเทศไทย*. หน้า 164.

ประชาชนผู้เดือดร้อนหรือเป็นความกัมนมีสิทธิถวายฎีกาต่อองค์พระมหากษัตริย์แทนการสิ้นกระดิ่งหน้าประตูเมืองปฏิบัติเช่นนี้กันมาจวบจนรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์พระองค์ทรงปฏิรูปการเมืองการปกครองเป็นแบบสมัยใหม่ตามชาติตะวันตก โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้สถาปนากระทรวง ทบวง กรม ขึ้น และมีการจัดตั้งศาลต่างๆ เพื่อชำระคดีความประชาชนจึงมีสิทธินำคดีความไปฟ้องร้องต่อศาลได้นับแต่นั้นเป็นต้นมา

ประเทศไทยได้ให้ความร่วมมือกับนานาประเทศในการให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และเป็นอยู่ส่วนตัวตลอดมา หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 1 ประเทศผู้ชนะสงครามได้ร่วมกันก่อตั้งสันนิบาตชาติขึ้นในปี ค.ศ. 1919 เพื่อป้องกันสงครามและความขัดแย้งในอนาคตโดยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างประเทศด้วยการเจรจาและทางการทูตรวมทั้งพัฒนาความเป็นอยู่ของมนุษย์ เช่น สิทธิแรงงาน ทาส ยาเสพติด การค้าอาวุธ อย่างไรก็ตามเนื่องจากสันนิบาตชาติไม่มีกองกำลังของตัวเองจึงล้มเหลวในการป้องกันมิให้เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 และเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลงสันนิบาตชาติจึงถูกยุบไปและแทนที่ด้วยองค์การสหประชาชาติ (United Nations) ซึ่งถูกจัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1945 หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลง ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติซึ่งเป็นองค์กรหลักระหว่างประเทศ องค์การสหประชาชาติมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ ก่อให้เกิดความร่วมมือกันของกฎหมายระหว่างประเทศ ความมั่นคงระหว่างประเทศ การพัฒนาทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม สิทธิมนุษยชน และการบรรลุสันติภาพโลก กล่าวเฉพาะการให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนองค์การสหประชาชาติได้รับรองสิทธิมนุษยชนไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติ (United Nation Charter) มาตรา 1 ดังนี้ “ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการเคารพในสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นมูลฐานของบุคคลทุกคนโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างใน เพศ ภาษา และความเชื่อในศาสนาแต่อย่างใด”

ต่อมาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติได้ประกาศใช้ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 (Universal Declaration of Human Rights 1948) เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1948 โดยประเทศไทยได้ร่วมลงนามยอมรับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนด้วยซึ่งปฏิญญาสากลฉบับนี้ถือเป็นเอกสารระหว่างประเทศที่ได้บัญญัติให้การรับรองคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัวเป็นครั้งแรกดังได้บัญญัติไว้ในข้อ 12 ดังนี้ “บุคคลย่อมไม่ถูกแทรกแซงโดยพลการในความเป็นอยู่ส่วนตัว ในครอบครัว ในเคหสถาน หรือในการสื่อสาร หรือไม่อาจถูกลบหลู่ในเกียรติยศและชื่อเสียง ทั้งนี้บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครองโดยกฎหมาย อันเนื่องจากการก้าวล่วงในสิทธิเช่นนั้น” ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนี้ยังแสดงถึงความมุ่งมั่นที่จะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของมนุษย์ให้เกิดผลอย่างแท้จริงตามเจตนารมณ์ที่ได้กำหนดไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติและเพื่อใช้เป็นมาตรการสำหรับประเทศสมาชิกลงไปปฏิบัติ

กับพลเมืองของตน ปกติญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 ได้ให้การรับรองสิทธิมนุษยชนไว้ 30 ข้อซึ่งอาจจำแนกสิทธิที่ได้รับการคุ้มครองออกเป็น 2 ประเภท³² คือ

1) สิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (Civil and Political Rights) บัญญัติอยู่ใน 21 ข้อแรกของปฏิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิตามธรรมชาติที่มีการยอมรับกันมาตั้งแต่ดั้งเดิมถือเป็นสิทธิในทางลบ กล่าวคือ รัฐจะออกกฎหมายจำกัดสิทธิประเภทนี้ไม่ได้ เว้นแต่เพื่อประโยชน์สาธารณะ สิทธิประเภทนี้ได้แก่ สิทธิในการดำรงชีวิต สิทธิที่จะไม่ถูกทรมาน ถูกลงโทษด้วยวิธีการทารุณโหดร้าย สิทธิที่จะไม่ถูกบังคับให้เป็นทาส สิทธิที่จะไม่ถูกจับกักขังหรือเนรเทศโดยพลการ สิทธิที่จะเป็นเจ้าของทรัพย์สิน สิทธิที่จะมีเสรีภาพในทางความคิดหรือการนับถือศาสนาหรือสิทธิที่จะเดินทางออกจากประเทศใดๆ เป็นต้น

2) สิทธิทางเศรษฐกิจ และสังคม (Economic and Social Rights) เป็นสิทธิในทางบวก กล่าวคือ รัฐมีหน้าที่จัดบริการและให้ความสะดวกสบายแก่พลเมืองเพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ได้แก่ การให้บริการสาธารณสุข โภค การศึกษา การรักษาพยาบาล สิทธิที่จะไม่ถูกเลือกปฏิบัติ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามแม้ว่าปฏิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้ประกาศใช้มานานแล้ว แต่ปฏิญาสากลฯ ฉบับนี้มีความยุ่งยากในการนำไปใช้ปฏิบัติทั้งนี้เพราะแต่ละประเทศมีระบบเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม ประเพณี วิธีการดำรงชีวิต และระบบกฎหมายที่แตกต่างกัน ดังนั้นบางประเทศอาจยอมรับเฉพาะปฏิญาบางข้อที่มีความจำเป็นสำหรับตนขณะที่บางประเทศอาจยอมรับหรือไม่ยอมรับก็ได้³³ ต่อมาคณะกรรมาธิการสิทธิมนุษยชนได้จัดทำกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขึ้น 2 ฉบับ ได้แก่

1) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights)³⁴ เป็นสนธิสัญญาพหุภาคีซึ่งสมาชิกใหญ่แห่งสหประชาชาติได้ให้การรับรองเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม ค.ศ. 1966 และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 23 มีนาคม ค.ศ. 1976 สนธิสัญญาฉบับนี้ได้ให้คำมั่นสัญญาว่าประเทศภาคีจะเคารพสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของบุคคลรวมถึงสิทธิในชีวิต เสรีภาพในศาสนา เสรีภาพในการพูด เสรีภาพในการรวมตัว สิทธิเลือกตั้ง และสิทธิในการได้รับการพิจารณาตีความอย่างยุติธรรม กติกาฯ ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง

³² อัครเดช สีผึ้ง. (2550). มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิส่วนตัว: ศึกษากรณีการถ่ายภาพ. หน้า 38.

³³ ฉัทชนัท เลี้ยวไพโรจน์. (2555). หน้าทีพลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม. หน้า 95.

³⁴ United Nations Treaty Collection. สืบค้นเมื่อ 2 กรกฎาคม 2555, จาก http://treaties.un.org/Pages/ViewDetail.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV-4&chapter=4&lang=en

ของตราสารสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศร่วมกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและกติกา
ระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม กติกาฯ นี้มีการติดตามและ
ตรวจสอบโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน (Human Rights Committee) ซึ่งตั้งขึ้นอย่างถาวร
เพื่อพิจารณารายงานตามกำหนดเวลาที่ส่งเข้ามาโดยประเทศสมาชิกตามข้อตกลงในสนธิสัญญา
สำหรับประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีของสนธิสัญญาฉบับนี้ด้วยการภาคยานุวัติเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม
พ.ศ. 2539 และมีผลบังคับใช้กับประเทศไทยเมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ.2540

2) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม (International
Covenant on Economic, Social and Cultural Rights) เป็นสนธิสัญญาพหุภาคีซึ่งผ่านสมัชชาใหญ่
แห่งสหประชาชาติเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม ค.ศ. 1966 และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 3 มกราคม
ค.ศ. 1976 กติกาฯ ฉบับนี้กำหนดให้ประเทศภาคีให้สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองแก่
ปัจเจกบุคคลรวมถึงสิทธิแรงงาน สิทธิในสุขภาพอนามัย สิทธิในการศึกษา ตลอดจนสิทธิ
ในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอ กติกาฯ นี้เป็นส่วนหนึ่งของตราสารสิทธิมนุษยชนระหว่าง
ประเทศร่วมกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง
และสิทธิทางการเมือง กติกาฯ นี้ได้รับการควบคุมดูแลจากคณะกรรมการสิทธิทางเศรษฐกิจ
สังคม และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ สำหรับประเทศไทยเข้าเป็นภาคีกติการะหว่างประเทศ
ว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมเมื่อวันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2542 และมีผลบังคับใช้
กับประเทศไทยเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2542

ประเทศไทยได้บัญญัติกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
ของพลเมืองตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและกติการะหว่างประเทศทั้ง 2 ฉบับ เช่น
มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ถือเป็นรัฐธรรมนูญที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนมาก
ที่สุดเท่าที่เคยมีมา เช่น บัญญัติเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์โดยให้ความเคารพในสถานภาพตาม
ธรรมชาติของบุคคลไม่นำเอาความแตกต่างระหว่างบุคคลในเรื่องเพศ เชื้อชาติ ศาสนา ฐานะ ฯลฯ
เข้ามาเป็นสิ่งที่แบ่งแยกความเป็นคน บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิโดยให้ประโยชน์แก่บุคคลหนึ่งๆ ที่พึง
ได้รับตามกฎหมาย บัญญัติเกี่ยวกับเสรีภาพโดยให้ความเป็นอิสระแก่บุคคลที่จะกระทำการใดๆ
หรือไม่กระทำการใดๆ ภายในขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดไว้ บัญญัติเกี่ยวกับความเสมอภาคโดย
ให้การรับรองการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันระหว่างบุคคล เป็นต้น มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติ
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมีการแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความอาญาโดยให้สิทธิแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยให้ได้รับความคุ้มครองและดำเนินคดี
อย่างเป็นธรรมและเหมาะสม เป็นต้น

2.3.3 ความหมายของสิทธิส่วนบุคคล

ความเป็นอยู่ส่วนตัว (Privacy) เป็นแนวความคิดที่เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของมนุษย์ซึ่งมนุษย์ทุกคนต้องปฏิบัติต่อความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่นในฐานะที่เป็นสาระสำคัญของสิทธิในความเป็นตัวตนของมนุษย์³⁵ แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นอยู่ส่วนตัวนั้นประเทศตะวันตกได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากโดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกาปรากฏอยู่ในคำพิพากษาของศาลในปี ค.ศ. 1880 ซึ่งผู้พิพากษา Thomas Cooley กล่าวว่า “บุคคลมีสิทธิที่จะอยู่ตามลำพัง” (Right to be let alone) ต่อมากำว่า “Privacy” ถูกนำมาใช้ในคดี DeMay v. Roberts เป็นครั้งแรกและเมื่อประเทศสหรัฐอเมริกาได้แก้ไขรัฐธรรมนูญครั้งที่สี่จึงได้บัญญัติเรื่องความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขด้วย³⁶

สิทธิมนุษยชน (Human Rights) เป็นสิทธิที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่กำเนิดเกิดขึ้นพร้อมกับการมีสภาพบุคคล กล่าวได้ว่าสิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิของความเป็นคนและอยู่บนพื้นฐานของหลักความเชื่อในคุณค่าและความดีงามของมนุษย์โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรี สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ สีผิว เพศ อายุ ภาษา ศาสนา สภาพทางกาย และจิตใจ รวมทั้งความเชื่อทางการเมือง เป็นต้น สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิที่ไม่สามารถถ่ายทอดหรือโอนให้แก่บุคคลอื่นได้ หากมีการล่วงละเมิดต่อสิทธิมนุษยชนของบุคคลใด บุคคลนั้นย่อมได้รับการรับรองและคุ้มครองตามกฎหมาย สิทธิมนุษยชน ได้แก่ สิทธิในชีวิต ร่างกาย ความมั่นคงปลอดภัย สิทธิในการถือครองทรัพย์สิน ตลอดจนสิทธิในการเคลื่อนไหว รวมถึงสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคล เป็นต้น นอกจากนี้สิทธิมนุษยชนยังหมายถึงสิทธิที่พึงมีในการพัฒนาบุคลิกภาพ คุณภาพชีวิต เพื่อธำรงไว้ซึ่งคุณค่าของความเป็นมนุษย์ เช่น สิทธิในการเลือกที่จะประกอบอาชีพ หรือสิทธิในการแสดงความคิดเห็น ดังนั้น สิทธิมนุษยชนจึงครอบคลุมวิถีชีวิตของมนุษย์ทุกคนตั้งแต่เกิดจนตาย

สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคล (Right of Privacy) เป็นสิทธิที่สำคัญประเภทหนึ่งในสิทธิหลายๆ ประเภทที่รวมกันเป็นสิทธิมนุษยชนและเป็นสิทธิที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่กำเนิดที่จะกำหนดความเป็นตัวเองหรือเลือกที่จะดำรงชีวิตอยู่ในกรอบที่ตนเองต้องการหรือติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลจึงเป็นสิทธิพื้นฐานโดยธรรมชาติของความเป็นมนุษย์รวมถึงเป็นสิทธิที่สามารถพัฒนาบุคลิกภาพตามที่ตน

³⁵ Ellen Alderman and Caroline Kennedy. (1995). **The Right to Privacy**. p. xiv. อ้างถึงใน ปรินญาโรหิตาคณี. (2550). **ปัญหาการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่**. หน้า 20-21.

³⁶ DeCew W. Judith. (1997). **In Pursuit of Privacy: Law, Ethics and the Rise of Technology**. p.14.

ต้องการและมีสิทธิที่จะแสวงหาความสุขในชีวิตเท่าที่ไม่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่นด้วย³⁷

ความหมายของคำว่าสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลแต่เดิมนั้น มุ่งคุ้มครองความเป็นส่วนตัวด้านพฤติกรรมของมนุษย์ในที่สาธารณะ กล่าวคือ มนุษย์ย่อมมีอิสระจากการถูกล่วงล้ำจากบุคคลภายนอกในเรื่องส่วนตัว เช่น การป้องกันมิให้ผู้อื่นรู้ถึงการดำเนินชีวิตส่วนตัวภายในบ้านเรือนของตนที่กำลังทำอะไรอยู่ ต่อมาความหมายของสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลได้ขยายไปถึงการห้ามมิให้มีการเผยแพร่ข้อเท็จจริงในเรื่องส่วนตัวหรือการห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐนำข้อมูลของประชาชนไปใช้นอกเหนือวัตถุประสงค์ที่ให้ไว้ แม้ว่าความหมายของคำว่าสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลจะขยายไปจากความหมายดั้งเดิมแต่ยังคงอยู่บนพื้นฐานของการเก็บรักษาความลับส่วนตัวของมนุษย์เช่นเดียวกับแนวคิดดั้งเดิมที่มุ่งคุ้มครองความลับส่วนตัวของมนุษย์ในครัวเรือนนั่นเอง

ต่อมาในศตวรรษที่ 21 ประชาชนในสมัยนั้นได้ตระหนักและยอมรับแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลอย่างแพร่หลายจนความหมายของคำว่าสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลได้ขยายมากขึ้นจนจำกัดการเข้าถึงบุคคลโดยบุคคลอื่น ซึ่งมีสาระสำคัญ 3 ประการ³⁸ ได้แก่

ประการแรก การเก็บรักษาความลับ หมายถึง การจำกัดมิให้ผู้อื่นทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตน

ประการที่สอง การปิดบังไม่เปิดเผยตัว หมายถึง การป้องกันมิให้ผู้อื่นทราบว่าตนเป็นใคร

ประการที่สาม การอยู่ตามลำพัง หมายถึง การกีดกัน หวงห้ามมิให้ผู้อื่นมาอยู่อาศัยใกล้ชิดตน

ดังนั้น สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลจึงเป็นสิทธิที่จะอยู่โดยลำพังอย่างสันโดษ ปราศจากการรบกวน แทรกแซง หรือทำให้ต้องเสียความเป็นอิสระจากบุคคลภายนอกหรือสังคมทั้งในเรื่องส่วนตัวและธุรกิจโดยมิได้รับอนุญาตหรือยินยอม³⁹ สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่เกิดขึ้นพร้อมกับสภาพบุคคล โดยทุกคนมีอยู่อย่างเสมอภาคกัน เช่น สิทธิในชีวิตร่างกาย สุขภาพอนามัย ชื่อเสียง เกียรติยศ ผลประโยชน์ ข้อมูลส่วนบุคคลหรือสิทธิที่จะเลือกวิถีการดำรงชีวิตของตน การงาน การพักผ่อนหย่อนใจ รวมถึงมีสิทธิเสรีภาพ

³⁷ สุภา พงศ์หลอพิศิษฏ์. เล่มเดิม. หน้า 18-19.

³⁸ ปฎิวัติ อุ่นเรือน. ปัญหาการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในการโอนข้อมูลระหว่างประเทศ. หน้า 9.

³⁹ Harold L. Nelson and Dwight L. Teeter. (1986). **Law of Mass Communication: Freedom and Control of Print and Broadcast Media.** p. 204-205. อ้างถึงใน สุภา พงศ์หลอพิศิษฏ์. (2552). **มาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวที่เกิดจากการใช้โทรศัพท์และโทรสารในธุรกิจขายตรง.** หน้า 19.

ที่จะกระทำการใดไม่กระทำการใดได้โดยอิสระเท่าที่ไม่ล่วงละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น⁴⁰ และสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลเป็นสิทธิที่มีการรับรองไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองรวมถึงอนุสัญญาเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นมูลฐานด้วย

2.4 การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเป็นการที่บุคคลใช้เสรีภาพของตนมากเกินไป หรือใช้สิทธิของตนเกินขอบเขตจนละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น กล่าวคือ ทำให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหาย เสียชื่อเสียงและเกียรติคุณ ฯลฯ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อก็ตาม

2.4.1 ความรับผิดชอบทางละเมิด

กฎหมายลักษณะละเมิดเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเยียวยาผู้เสียหายให้กลับคืนสู่สภาพเดิมเสมือนหนึ่งไม่มีความเสียหายเกิดขึ้น โดยมุ่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายแก่ผู้ถูกระทำละเมิด หากผู้ถูกระทำละเมิดไม่ได้รับความเสียหายก็ไม่อาจเรียกให้ผู้ถูกระทำละเมิดรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ เมื่อพิจารณาความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของกฎหมายลักษณะละเมิดพบว่ากฎหมายลักษณะละเมิดมีวิวัฒนาการมาเป็นเวลายาวนาน ในกฎหมายโรมันคำว่า “ละเมิด” เป็นลักษณะของหนี้ที่เกิดจากการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและถือเป็นบ่อเกิดแห่งหนี้ประเภทหนึ่ง อนึ่งวิวัฒนาการความเป็นมาของหนี้ที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายโรมันนั้นสามารถแบ่งได้เป็น 3 ยุค⁴¹ คือ ยุคแรกเป็นยุคโบราณมีการแยกกระทำการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งกระทบต่อส่วนรวม (Crimina) ออกจากการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายที่กระทบต่อบุคคลบางคน (Delicta) ซึ่งไม่อาจแยกได้ชัดเจนจึงต้องพิจารณาระบบของการพิจารณาคดีที่เป็นจุดในการแบ่งแยกหากเป็นระบบการพิจารณาคดีแบบมหาชน กล่าวคือ มีการกล่าวหาโดยพลเมืองโรมันซึ่งทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและมีคุณสมบัติที่กำหนด โทษที่ลงอาจเป็นโทษปรับหรือโทษต่อเนื้อตัวร่างกาย แต่หากเป็นการพิจารณาคดีแบบเอกชนซึ่งมีการฟ้องโดยผู้เสียหาย โทษที่ลงเป็นโทษปรับโดยต้องจ่ายให้แก่ผู้เสียหาย ยุคที่สองเป็นยุคสาธารณรัฐการลงโทษเป็นกรณีผู้กระทำการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเกรงจะถูกแก้แค้นจึงเสนอชดใช้ค่าเสียหายเป็นทรัพย์สินให้แก่ผู้เสียหายหากผู้เสียหายยอมตามข้อเสนอผู้กระทำการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายจึงจะหลุดพ้นจากความรับผิดชอบและผู้เสียหายมีสิทธิเรียกค่าเสียหายเพียงใดก็ได้ ต่อมากฎหมายโรมัน

⁴⁰ สุภา พงศ์หลอพิศิษฐ์. เล่มเดิม. หน้า 19.

⁴¹ สนันท์กรณั โสคติพันธุ์. (2553). คำอธิบายกฎหมายลักษณะละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากมิกวรได้. หน้า 41-42.

ได้กำหนดกรอบจำนวนเงินค่าเสียหายไว้ตามความเหมาะสม นอกจากนี้ในยุคสาธารณรัฐเกิดพัฒนาการของหนี้ที่เกิดจากการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วยการดำเนินงานของผู้พิพากษา (Praetores) หรือตามกฎหมายที่เกิดจากคำพิพากษาซึ่งมีลักษณะของการลงโทษทางอาญา ยุคที่สามเป็นยุคคลาสสิกยุคนี้มีการลงโทษเป็นเงินทั้งสิ้นไม่ว่าจะเป็นหนี้ที่เกิดจากการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายแพ่งโรมันหรือตามกฎหมายของผู้พิพากษาด้วยการเรียกเอาจากผู้กระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

การกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายของพลเมืองโรมันหรือกฎหมายแพ่งโรมัน (Jus Civile) มีเพียง 4 ประเภทเท่านั้น⁴² ได้แก่ การลักทรัพย์ (Furtum) การปล้นทรัพย์ (Bona vi rapta) การทำร้ายร่างกาย (Injuria) และการก่อความเสียหายที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายต่อทรัพย์สินของผู้อื่น (Dammum in juria datum)

กฎหมายลักษณะละเมิดของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศสมาตรา 1382 ซึ่งเป็นมาตราหลักในเรื่องความรับผิดทางละเมิดโดยบัญญัติว่า “การกระทำใดๆ ของมนุษย์อันเป็นเหตุทำความเสียหายแก่ผู้อื่น ไซ้ร้ ย่อมบังคับบุคคลผู้กระทำความเสียหายโดยความผิดของเขานั้น ให้ทดแทนความเสียหาย”⁴³ บทบัญญัติความรับผิดทางละเมิดดังกล่าวมีหลักเกณฑ์ซึ่งผู้กระทำละเมิดต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย 3 ประการ ประการแรก ต้องมีการกระทำความผิดและเกิดความเสียหายขึ้น ประการที่สองการกระทำของผู้กระทำต้องมีความผิด และประการที่สามต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล กล่าวคือ ผลที่เกิดจากการกระทำผิดต้องเป็นผลที่เกิดโดยตรงจากการกระทำดังกล่าว การให้ความคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลจากการกระทำละเมิดในประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสพบว่าศาลได้ใช้ประมวลกฎหมายแพ่งมาตรา 1382 ในการพิจารณาพิพากษาคดี เช่น การเผยแพร่เรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่นโดยไม่ได้รับความยินยอมหรืออนุญาตแม้เป็นเรื่องจริงและรู้กัน โดยทั่วไปผู้กระทำละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลนั้นอาจถูกศาลพิพากษาให้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศสมาตรา 1382 ได้

กฎหมายลักษณะละเมิดตามกฎหมายเก่าของไทยมีแนวคิดเช่นเดียวกับกฎหมายโรมัน กล่าวคือ ละเมิดเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายผู้กระทำละเมิดจำต้องถูกลงโทษโดยเสียค่าสินไหมทดแทนหรือค่าปรับซึ่งมีลักษณะเป็นการลงโทษในทางอาญามากกว่าเป็นการลงโทษในทางแพ่งดังปัจจุบัน ความรับผิดทางละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทย

⁴² แหล่งเดิม.

⁴³ จิต เศรษฐบุตร. (2550). หลักกฎหมายแพ่งลักษณะละเมิด. หน้า 69.

ในปัจจุบัน มาตรา 420 บัญญัติว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่น โดยผิดกฎหมาย ให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด ก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”สาระสำคัญของความรับผิดเพื่อละเมิดจึงมีดังนี้

1) เป็นการกระทำโดยผิดกฎหมาย การกระทำโดยผิดกฎหมายนี้ผู้กระทำได้ไม่มีอำนาจกระทำถ้ามีอำนาจกระทำได้ก็ไม่ใช่เป็นการผิดกฎหมาย อำนาจที่จะกระทำได้อาจเกิดจากกฎหมายให้อำนาจโดยตรง มีอำนาจตามสัญญาหรืออาศัยอำนาจตามคำพิพากษา และความยินยอมของผู้เสียหาย

2) เป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ การกระทำโดยจงใจมีความหมายกว้างกว่ากระทำโดยเจตนาตามประมวลกฎหมายอาญาเพราะการกระทำโดยเจตนาผู้กระทำย่อมประสงค์ต่อผลหรือยอมให้เห็นผลของการกระทำนั้น ส่วนการกระทำโดยจงใจแม้ไม่ประสงค์ต่อผลและเห็นผลแต่หากมีการเคลื่อนไหวอิริยาบถโดยรู้สำนึกในการเคลื่อนไหว คือมีการกระทำแล้ว ก็เป็นการกระทำละเมิดได้เช่นกัน การกระทำโดยประมาทเลินเล่อ หมายความว่า การกระทำโดยรู้สำนึกด้วยการเคลื่อนไหวร่างกายที่อยู่ในบังคับของจิตใจแต่เป็นการกระทำโดยไม่จงใจและผู้กระทำไม่ใช้ความระมัดระวังอันสมควรที่จะใช้รวมถึงการกระทำในลักษณะที่บุคคลผู้มีความระมัดระวังจะไม่กระทำเช่นนั้นด้วย

3) เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น บุคคลอื่นหมายถึงบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ ลักษณะของความเสียหาย ศาสตราจารย์ศักดิ์ สนองชาติ อธิบายว่ามีลักษณะ 3 ประการ ประการแรกต้องเป็นความเสียหายที่แน่นอนอาจเป็นความเสียหายที่เป็นตัวเงินและที่ไม่ใช่เป็นตัวเงินซึ่งเป็นการเสียหายที่เกิดแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิอื่นใด ประการที่สองต้องเป็นความเสียหายตามกฎหมาย กล่าวคือเป็นความเสียหายที่กฎหมายรับรอง ถ้าเป็นความเสียหายโดยพฤตินัย เช่น ผู้เสียหายยอมให้กระทำยอมไม่เป็นละเมิด ประการที่สามต้องเป็นความเสียหายต่อสิทธิของบุคคลอื่น ความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สินเป็นความเสียหายแก่สิทธิของบุคคลทั้งสิ้น

4) ความเสียหายเป็นผลจากการกระทำของผู้ละเมิดหรือต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลของการกระทำ ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปตามหลักกรรมดา กล่าวคือเมื่อกระทำเช่นนี้ผลก็ย่อมเป็นเช่นนี้ ทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลของการกระทำที่สำคัญมี 2 ทฤษฎี⁴⁴ คือ ทฤษฎีความเท่ากันแห่งเหตุหรือทฤษฎีเงื่อนไข ทฤษฎีนี้ถือว่า

⁴⁴ ประจักษ์ พุทธิสมบัติ. (2538). ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิดและจัดการนอกล้าง. หน้า 58-59.

หากปรากฏว่าถ้าไม่มีการกระทำดังที่ถูกล่าวหาแล้วผลจะไม่เกิดขึ้นต้องถือว่าผลที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลอันเกิดจากการกระทำที่ถูกล่าวหา ทฤษฎีที่สองคือทฤษฎีมูลเหตุเหมาะสม ถือว่าในบรรดาเหตุทั้งหลายที่ก่อให้เกิดผลขึ้นนั้นเฉพาะแต่เหตุที่ตามปกติย่อมก่อให้เกิดผลเช่นนั้นเท่านั้นที่ผู้กระทำจะต้องรับผิดชอบ การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลได้นำทั้งทฤษฎีเงื่อนไขและทฤษฎีมูลเหตุเหมาะสมมาประยุกต์ใช้ทั้ง 2 ทฤษฎีโดยการนำทฤษฎีเงื่อนไขมาพิจารณาหาเหตุอันนำไปสู่ผลของการกระทำแล้วค่อยพิจารณาว่าเหตุนั้นๆ เป็นเหตุเหมาะสมที่จะทำให้เกิดผลเช่นนั้นหรือไม่⁴⁵

2.4.2 การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคที่เกิดจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่

กฎหมายที่บัญญัติให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองปัจเจกบุคคลหรือบุคคลอื่นๆ ที่อยู่ร่วมกันในสังคมให้มีการเคารพสิทธิเสรีภาพและความเป็นอยู่ส่วนตัวของกันและกัน สามารถเลือกวิถีการดำรงชีวิตของตนได้อย่างเป็นอิสระไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลอื่น โดยมีข้อยกเว้นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ คือกรณีที่ผลประโยชน์ของสาธารณะมีมากกว่าผลประโยชน์ของปัจเจกชน

ประเทศสหรัฐอเมริกาแนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1890 โดยปรากฏในงานเขียนของนักนิติศาสตร์ชื่อ Samuel Warren และ Louis Brandeis ดังกล่าวมาแล้ว และในอดีตความคิดเรื่องการคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลมักจะปรากฏอยู่ในรูปของกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) ในเรื่องละเมิด ต่อมาประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญครั้งที่ 4 ซึ่งบัญญัติรับรองความเสมอภาคการมีสิทธิเท่าเทียมกันของมนุษย์ การมีสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวที่บุคคลใดจะละเมิดหรือลบล้างมิได้ ครั้งที่ 5 และครั้งที่ 14 การแก้ไขรัฐธรรมนูญทั้งสามครั้งได้บัญญัติถึงความเป็นอยู่ส่วนตัวของประชาชน แต่บทบัญญัติดังกล่าวมุ่งคุ้มครองมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรุกล้ำความเป็นอยู่ส่วนตัวของประชาชนมากกว่าที่จะมุ่งคุ้มครองการกระทำละเมิดจากประชาชนด้วยกันเอง⁴⁶ นอกจากนี้มีบทบัญญัติของ Restatement of Tort มาตรา 867⁴⁷ บัญญัติให้ความคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวว่า “ผู้ใดสอดแทรกผลประโยชน์ของผู้อื่นในกิจการที่เขาไม่ต้องการให้ผู้อื่นรับรู้หรือ

⁴⁵ ธนศักดิ์ วิเศษจนา. (2551, สิงหาคม). “ความรับผิดเพื่อละเมิดตามมาตรา 420: ศึกษากรณีความรับผิดเพื่อละเมิดโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง.” *บัณฑิตศึกษานิติศาสตร์*, 2, 2. หน้า 408.

⁴⁶ ประสิทธิ์ ปิวาวัฒนพานิช. (2547, ธันวาคม). “กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศออสเตรเลีย.” *นิติศาสตร์*, 34, 4. หน้า 536.

⁴⁷ สุภา พงศ์หลอพิศิษฐ์. เล่มเดิม. หน้า 20.

การแสดงภาพของเขาต่อสาธารณชนโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรเป็นการละเมิดที่ร้ายแรง ผู้นั้นจะต้องรับผิดชอบ”

มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของประเทศเยอรมนีได้มีการใช้บังคับประมวลกฎหมายแพ่งลักษณะละเมิด มาตรา 823 กรณีเกิดความเสียหายต่อสิทธิเด็ดขาดของประชาชนที่ไม่ใช่เกิดความเสียหายต่อสิทธิสัมผัส ซึ่งสิทธิเด็ดขาด หมายถึงสิทธิที่จะไม่ถูกทำร้ายร่างกาย สิทธิในกรรมสิทธิ์ สิทธิในอนามัย อย่างไรก็ตามประมวลกฎหมายแพ่งเยอรมันมีบทบัญญัติ มาตรา 826 ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลใดจงใจก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นโดยการฝ่าฝืนศีลธรรมอันดีต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายนั้น”⁴⁸ จากบทบัญญัตินี้ดังกล่าวเห็นได้ว่าแม้การกระทำละเมิดมิได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิทธิเด็ดขาดของประชาชน ผู้กระทำละเมิดก็ต้องรับผิดชอบหากเป็นการกระทำโดยจงใจ

ประมวลกฎหมายแพ่งญี่ปุ่นได้บัญญัติให้ความคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลโดยกำหนดให้การกระทำละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นไม่จำเป็นต้องเป็นสิทธิในทรัพย์สินเท่านั้นอาจเป็นการกระทำละเมิดต่อสิทธิประเภทใดประเภทหนึ่งของบุคคลนั้นก็ได้ เช่น สิทธิเกี่ยวกับฐานะของบุคคล หรือสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว เป็นต้น⁴⁹ นอกจากนี้กฎหมายได้บัญญัติให้การกระทำละเมิดต่อสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลอื่น เช่น การกระทำละเมิดต่อชื่อเสียง เกียรติคุณ หรือเสรีภาพ ฯลฯ เป็นความเสียหายที่ไม่อาจคำนวณเป็นเงินได้ ซึ่งผู้กระทำละเมิดต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายเช่นกัน

ปัจจุบันประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 35 บัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียงและความเป็นอยู่ส่วนตัวของประชาชนโดยบัญญัติไว้เป็นหลักการกว้างๆ มิได้เป็นบทกฎหมายเฉพาะในการให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนและเมื่อพิจารณามาตรการทางกฎหมายของไทยเกี่ยวกับการกระทำละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคพบว่ากฎหมายได้บัญญัติให้การกระทำที่ต้องด้วยบทบัญญัตินี้เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ได้แก่ มาตรา 18 ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นกรณีที่มีบุคคลอื่นใช้ชื่อของผู้เสียหายโดยไม่มีสิทธิและการใช้ชื่อนั้นทำให้ผู้เสียหายเสื่อมเสียหรือเสียประโยชน์ มาตรา 423 เป็นกรณีที่บุคคลอื่นกล่าวหรือไขข่าวซึ่งข้อความอันเป็นเท็จทำให้เสียหายแก่ชื่อเสียงและเกียรติคุณของผู้เสียหาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 322 เป็นกรณีที่บุคคลอื่นเปิดผนึกหรือเอาจดหมายหรือเอกสารของผู้เสียหายไปเพื่อต้องการรู้ข้อความข้างในหรือต้องการนำไปเปิดเผย มาตรา 326 เป็นกรณีที่บุคคลอื่นใส่ความผู้เสียหายต่อบุคคลที่สาม

⁴⁸ ชูชีพ ปิณฑะศิริ. (2525). การละเมิดสิทธิส่วนตัว. หน้า 51.

⁴⁹ แหล่งเดิม.

และทำให้ผู้เสียหายเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง มาตรา 362 เป็นกรณีที่บุคคลอื่นเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้เสียหายเพื่อถือการครอบครองหรือเข้าไปรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ มาตรา 393 เป็นกรณีที่บุคคลอื่นดูหมิ่นผู้เสียหายซึ่งหน้า ตามกฎหมายเฉพาะพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 23 เป็นกรณีที่คุ้มครองผู้บริโภคไม่ให้ได้รับอันตรายต่อสุขภาพ ร่างกายและจิตใจหรือทำให้เดือดร้อนรำคาญจากการโฆษณา เป็นต้น

ในทางปฏิบัติเมื่อมีการกระทำละเมิดหากไม่มีกฎหมายเฉพาะมาปรับใช้กับการกระทำนั้นๆ ศาลจำเป็นต้องปรับใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 เพื่อเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้ถูกรกระทำละเมิดและเมื่อมีการพิจารณาคดีศาลจะพิจารณาว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นการกระทำละเมิดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออันก่อให้เกิดความเสียหายแก่สิทธิประการหนึ่งประการใดที่มีกฎหมายรับรองหรือไม่โดยผู้ถูกรกระทำละเมิดมีภาระต้องพิสูจน์ถึงการกระทำละเมิดนั้น ปัจจุบันประเทศไทยมีมาตรการทางกฎหมายเพื่อรับรองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลโดยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 35 ดังกล่าวข้างต้นโดยถือว่าสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลตามมาตรา 35 นั้นเป็นสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 420 ดังนั้น เมื่อมีการกระทำละเมิดต่อสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลทำให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลใด บุคคลนั้นย่อมมีสิทธิเรียกร้องให้ผู้กระทำละเมิดชดเชยค่าเสียหายได้แม้ว่าการกระทำละเมิดต่อสิทธิดังกล่าวกฎหมายไม่ได้บัญญัติรับรองว่าเป็นการกระทำที่เป็นความผิดก็ตาม

ปัจจุบันอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีด้านเครื่องมือสื่อสารมีความเจริญอย่างรวดเร็ว ประกอบกับนโยบายด้านเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศมีการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีด้านการสื่อสารมากขึ้น เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ โทรสาร ฯลฯ ทำให้ผู้ประกอบการสามารถใช้คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ โทรสาร ฯลฯ ติดต่อผู้บริโภคซึ่งเป็นกลุ่มลูกค้าเป้าหมายเพื่อเสนอขายสินค้าหรือบริการได้อย่างรวดเร็วและเป็นจำนวนมากในระยะเวลาอันสั้นย่อมส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคที่ต้องรับโทรศัพท์วันละหลายๆ ครั้ง ทำให้ผู้บริโภคเกิดความเดือดร้อนรำคาญเพราะถูกรบกวนความสงบสุข ถูกขัดจังหวะขณะปฏิบัติหน้าที่ของตน การกระทำเช่นนี้ถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลซึ่งผู้ประกอบการเป็นผู้มีส่วนก่อให้เกิดขึ้น จากสถิติของประเทศสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 1990 ผู้ประกอบการใช้โทรศัพท์เพื่อทำการตลาดทำรายได้จากการขายตรงเป็นจำนวนเงินสูงถึง 435,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือคิดเป็นเงินไทยประมาณ 20 ล้านล้านบาท (ตามอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราขณะนั้น) ซึ่งเป็นสถิติสูงสุดของของรายได้ที่เคยทำได้เมื่อ 6 ปีก่อนถึง 4 เท่า⁵⁰ รายได้มหาศาลจำนวนนี้เป็นผลจากการเพิ่มปริมาณการโทรศัพท์ถึงผู้บริโภคที่มากขึ้นนั่นเอง

⁵⁰ สุภา พงศ์หลอพิศิษฐ์. เล่มเดิม. หน้า 29.

ในอดีตผู้ประกอบการซึ่งทำการขายสินค้าหรือบริการต้องเสาะแสวงหาข้อมูลของผู้บริโภคด้วยการสำรวจตลาดด้วยตนเอง แต่ปัจจุบันการหาแหล่งข้อมูลของผู้บริโภคที่มีความสนใจสินค้าหรือบริการเฉพาะด้านหรือผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายนั้นสามารถหาซื้อข้อมูลได้โดยง่ายจากผู้บันทึกและเก็บรวบรวมของผู้บริโภค เช่น อาจเป็นการเก็บรวบรวมจากข้อมูลที่ผู้บริโภคเคยให้แก่บุคคลภายนอกไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ด้วยวิธีการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริโภค เช่น โทรศัพท์สอบถามข้อมูลจากผู้บริโภคโดยตรง การส่งจดหมายแบบสอบถาม หรือแผ่นพับทางไปรษณีย์ การจ้างกลุ่มบุคคลสุ่มเก็บข้อมูล การสอบถามข้อมูลจากผู้บริโภคขณะโทรศัพท์เข้าไปติดต่อเพื่อใช้บริการหรือสอบถามในเรื่องอื่นๆ หรือสอบถามข้อมูลเมื่อโทรศัพท์เข้าไปสอบถามความพอใจของผู้บริโภคจากการใช้สินค้าหรือบริการที่ซื้อ โดยอาจมีข้อเสนอหรือรางวัลเพื่อกระตุ้นให้ตอบข้อสอบถาม เช่น การชิงโชค การจับสลากเมื่อส่งคืนแบบสอบถาม การแจกของที่ระลึกสมนาคุณ เป็นต้น เมื่อผู้สำรวจข้อมูลทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์แยกประเภทผู้บริโภคเป็นกลุ่มเป้าหมายต่างๆ และเก็บไว้เป็นฐานข้อมูลเพื่อขายให้แก่ผู้ประกอบการที่สนใจนำไปใช้ติดต่อผู้บริโภคเพื่อเสนอขายสินค้าหรือบริการต่อไป⁵¹ ดังนั้นการขายข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคให้แก่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โดยผู้บริโภคมิได้ให้ความยินยอมนอกจากเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวแล้ว การกระทำเช่นนี้ยังส่งผลให้ผู้บริโภคผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลถูกรบกวนสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวอีกด้วย เนื่องจากผู้ประกอบการได้โทรศัพท์หรือส่งข้อความเข้ามาเพื่อเสนอขายสินค้าหรือบริการแก่ผู้บริโภคเป็นจำนวนมาก ในโลกเทคโนโลยีปัจจุบัน โทรศัพท์เคลื่อนที่ได้อกลายเป็นเครื่องมือสื่อสารที่ใช้กันอย่างแพร่หลายเพื่ออำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันเมื่อผู้บริโภคซึ่งเป็นเจ้าของโทรศัพท์เคลื่อนที่ตกลงให้หมายเลขโทรศัพท์นั้นแก่บุคคลใดย่อมแสดงถึงความยินยอมให้บุคคลนั้นโทรศัพท์มาหาตนได้ ไม่ถือเป็นการกระทำละเมิดต่อสิทธิส่วนบุคคล หากผู้ที่โทรศัพท์เข้ามาเป็นบุคคลซึ่งไม่รู้จักคุ้นเคยมาก่อนยอมทำให้เกิดความเคลือบแคลงสงสัยในเจตนาของผู้ที่โทรศัพท์เข้ามาโดยเฉพาะการโทรศัพท์เข้ามาวันละหลายๆ ครั้งเพื่อเสนอขายสินค้าหรือบริการที่ตนไม่ได้สนใจ อันเป็นการรบกวนความสงบสุข ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย เตื่อคร้อนรำคาญใจ เสียเวลาที่ต้องคอยรับโทรศัพท์และหาเหตุผลเพื่อบอกปิดหรือปฏิเสธการเสนอขายสินค้าหรือบริการนั้น ทั้งนี้ผู้บริโภคอาจถูกรบกวนขณะเวลาทำงานหรือมีกิจธุระสำคัญจากเสียงหรือการสั่นสะเทือนของเครื่องโทรศัพท์ในเวลาที่ไม่เหมาะสม

เมื่อผู้บริโภครับ โทรศัพท์ของผู้ประกอบการได้ปฏิเสธไม่ซื้อสินค้าหรือบริการและแจ้งต่อผู้ประกอบการให้เลิกรบกวนตนด้วยการห้าม โทรศัพท์เข้ามาอีกก็มีผลเฉพาะต่อผู้ประกอบการ

⁵¹ แหล่งเดิม.

ที่มีจิตสำนึกที่ดีแต่ไม่มีผลต่อผู้ประกอบการอื่นๆ การที่ผู้บริโภคปฏิเสธไม่ซื้อ ไม่ใช่สินค้าหรือบริการของผู้ประกอบการนั้นไม่อาจป้องกันมิให้มีการรบกวนอีกได้เนื่องจากเห็นผลล่าช้าเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ประกอบการซึ่งใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในการเสนอขายสินค้าหรือบริการซึ่งมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นบ่อยครั้งที่ผู้บริโภคได้ขอร้องผู้ประกอบการมิให้โทรศัพท์เข้ามารบกวนอีกซึ่งไม่มีผลแต่อย่างใด ประเทศไทยไม่มีมาตรการทางกฎหมายโดยตรงที่จะให้ความคุ้มครองผู้บริโภคเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ บางครั้งผู้บริโภคจึงต้องบรรเทาความเดือดร้อนรำคาญด้วยตนเอง⁵² เช่น การเลือกที่จะไม่รับโทรศัพท์จากหมายเลขที่ไม่คุ้นเคย หรือการสั่งห้ามมิให้ผู้ประกอบการโทรศัพท์เข้ามารบกวน สำหรับบุคคลที่ผู้บริโภครู้จักและจำเป็นต้องใช้โทรศัพท์ของบุคคลอื่นๆ หรือใช้โทรศัพท์สาธารณะโทรศัพท์เข้ามาทำให้ผู้บริโภคไม่สามารถคาดเดาได้ว่าบุคคลที่โทรศัพท์เข้ามานั้นเป็นใคร ควรรับหรือไม่ ซึ่งการไม่รับโทรศัพท์อาจทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภคได้เนื่องจากบุคคลเหล่านั้นอาจมีฐานะสำคัญหรือมีเรื่องเร่งด่วนที่ต้องการแจ้งให้ทราบ ดังนั้น ผู้บริโภคจึงจำเป็นต้องรับโทรศัพท์ที่ติดต่อเข้ามา ปัจจุบันระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้ถูกพัฒนาจนมีความทันสมัยมากขึ้นทำให้ผู้บริโภคสามารถบล็อก (Block) หมายเลขโทรศัพท์ที่ไม่ต้องการสนทนาได้ อย่างไรก็ตามผู้บริโภคไม่สามารถบล็อกหมายเลขโทรศัพท์ได้ทั้งหมดเนื่องจากไม่สามารถล่วงรู้ได้ว่าหมายเลขโทรศัพท์นั้นเป็นของบุคคลใด ด้วยเหตุนี้วิธีการเลือกรับโทรศัพท์หรือบล็อกหมายเลขโทรศัพท์ของบุคคลที่ผู้บริโภคไม่ต้องการจะสนทนาหรือติดต่อดังนี้ไม่ได้ผลเท่าที่ควร ส่งผลให้ผู้บริโภคต้องหยุดกิจกรรมทุกครั้งที่มีโทรศัพท์หรือข้อความเข้ามา

แม้คนส่วนใหญ่เห็นว่าการเสนอขายสินค้าหรือบริการทางโทรศัพท์ของผู้ประกอบการเป็นการรบกวนความเป็นส่วนตัว ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย เดือดร้อนรำคาญต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ทำให้เสียเวลาและเสียสุขภาพจิตแต่มีผู้บริโภคบางกลุ่มเห็นว่าการเสนอขายสินค้าหรือบริการทางโทรศัพท์และการส่งข้อความเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อตนเองเนื่องจากมีความสะดวกและรวดเร็วในการติดต่อซื้อขายสินค้าหรือบริการ อีกทั้งการแสดงเจตนาขายสินค้าหรือบริการต่างๆ ของผู้ประกอบการมิได้ทำให้รู้สึกเดือดร้อนรำคาญแต่อย่างใด ดังนั้น ผู้บริโภคกลุ่มนี้จึงสนับสนุนให้มีการเสนอขายสินค้าหรือบริการผ่านทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อไปจากการสำรวจพบว่าผู้บริโภคกลุ่มนี้มีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับผู้บริโภคส่วนใหญ่ที่มีความเห็นว่าการเสนอขายสินค้าหรือบริการทางโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นการรบกวนสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิที่จะมีชีวิตอยู่อย่างสงบสุข หรือทำให้ผู้บริโภคเสียสุขภาพจิต ทำให้เสียสมาธิในกิจการงานที่กำลังกระทำ เป็นการขัดจังหวะต่อกิจกรรมต่างๆ หรือทำให้เกิดอุบัติเหตุแก่ผู้บริโภคหากมีการโทรศัพท์เข้ามาขณะที่ผู้บริโภคกำลังประกอบภารกิจที่ต้องใช้สมาธิเป็นอย่างมาก เช่น

⁵² แหล่งเดิม.

การขั้บรณยนต์ การทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักรกล รวมถึงการนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคไปขายให้แก่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล ทำให้มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น

2.5 ความหมาย และประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล

ความหมาย และประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นเรื่องที่เป็นปัญหาอย่างมากว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ควรมีความหมายกว้างหรือแคบและควรแบ่งข้อมูลส่วนบุคคลอย่างไร

2.5.1 ความหมายของ “ข้อมูลส่วนบุคคล”

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานได้ให้นิยามของคำว่า “ข้อมูล” หมายถึงข้อเท็จจริงหรือสิ่งที่ถือหรือยอมรับว่าเป็นข้อเท็จจริงสำหรับใช้เป็นหลักอนุมานหาความจริงหรือการคำนวณ

คำว่า “ข้อมูล” (Data) ปกติแล้วมีความหมายกว้าง มีนิยามหรือคำจำกัดความหลากหลายตามความคิดเห็นและความเข้าใจของแต่ละบุคคล ข้อมูลอาจมีประโยชน์ต่อบุคคลหรือหน่วยงาน แต่ในทางตรงกันข้ามข้อมูลอย่างเดียวกันเรื่องเดียวกันอาจไม่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลหรือหน่วยงานอื่นใดเลยก็เป็นได้⁵³

สำหรับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มาตรา 4 ได้ให้นิยามของคำว่า “ข้อมูลข่าวสาร” หมายถึง สิ่งสื่อความหมายให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริง ข้อมูล หรือสิ่งใดๆ ไม่ว่าการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใดๆ และไม่ว่าจะจัดทำไว้ในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผ่นพับ แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย ฟิล์ม การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกไว้ปรากฏได้ ซึ่งคำว่าข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัตินี้จึงเน้นการสื่อความหมายได้เป็นหลักไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใด เช่น ข้อความ ตัวเลข สัญลักษณ์ เสียง แสง ประจุแม่เหล็กไฟฟ้า ถ้ามมนุษย์สามารถใช้สื่อความหมายได้ถือเป็นข้อมูลข่าวสารทั้งหมด⁵⁴

การพิจารณาความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” สามารถหาความหมายได้จาก

2.5.1.1 ความหมายตามคำพิพากษาของศาล

ก่อนการประกาศใช้บังคับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 นั้น ยังไม่ปรากฏแนวความคิดเรื่องการ

⁵³ กิตติพันธ์ เกียรติสุนทร. (2538). มาตรการทางอาญาในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล. หน้า 11.

⁵⁴ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์. (2541, สิงหาคม). “พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540.”

คุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคล คำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” เพิ่งปรากฏในคำพิพากษาปี พ.ศ. 2543 เป็นครั้งแรก⁵⁵ ซึ่งก่อนหน้านั้นศาลได้ใช้คำว่า “สิทธิส่วนตัว” “เรื่องส่วนตัว” “สิทธิส่วนบุคคล” หรือ “ข้อมูลส่วนตัว” ในการพิจารณาพิพากษาคดี จึงเห็นได้ว่าศาลต้องการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ดังคำพิพากษาฎีกาต่อไปนี้

1) คำพิพากษาฎีกาที่ 2499/2526

ขณะจำเลยนำข้อความ “ประกาศจับ ส. (โจทก์) ในข้อหาหรือฐานความผิดยกยอกทรัพย์ ผู้ใดพบเห็นหรือชี้แนะได้ให้นำส่งสถานีตำรวจ ช. (ผู้เสียหาย)” และรูปโจทก์ไปลงโฆษณาในจำเลยก็ทราบว่ามีที่อยู่ที่แน่นอน ซึ่งจำเลยอาจนำพนักงานไปจับกุมโจทก์ตามหมายจับได้โดยง่าย ไม่มีความจำเป็นต้องลงโฆษณาประกาศจับทางหนังสือพิมพ์และข้อความที่ลงโฆษณาย่อมเป็นที่เข้าใจได้ว่าโจทก์เป็นคนทุจริต การกระทำของจำเลยจึงเป็นการหมิ่นประมาทใส่ความโจทก์โดยประการที่น่าจะทำให้โจทก์เสียชื่อเสียง เรื่องที่จำเลยลงโฆษณาก็เป็นการใส่ความในเรื่องส่วนตัว ไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน

2) คำพิพากษาฎีกาที่ 3252/2543

โจทก์มีความสัมพันธ์ฉันคู่สาวกับจำเลย ไม่ก่อให้เกิดสิทธิแก่จำเลยที่กล่าวหาเรื่องร้ายประจานโจทก์ด้วยถ้อยคำหมิ่นประมาทโจทก์... ทั้งข้อความอันเป็นหมิ่นประมาทโจทก์เป็นการใส่ความในเรื่องส่วนตัว ไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน

3) คำพิพากษาฎีกาที่ 4301/2541

ศาลได้รับรองคุ้มครองสิทธิของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 34 ไว้ชัดเจนถึงสิทธิดังกล่าวครอบคลุมถึง “สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว” การที่จำเลยซึ่งเป็นผู้จัดการธนาคารกล่าวข้อความว่า “โจทก์มีปัญหาในครอบครัว ทะเลาะเบาะแว้งกันมีปัญหาเกี่ยวกับพนักงานในสาขาถึงได้ถูกย้ายไปสำนักงานใหญ่ คงอยู่ไม่ได้มันต้องถูกไล่ออก” ต่อ อ. ลูกค้าของธนาคาร ย่อมเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงที่ล่วงสิทธิส่วนบุคคล...หาใช่เป็นเรื่องปกดิชรรรมคาที่สามมีภรรยาทะเลาะกันหรือเป็นคำติชมของผู้บังคับบัญชาหรือเป็นการกล่าวคาดคะเนแต่อย่างใดไม่

4) คำพิพากษาฎีกาที่ 4126/2543

คำว่า “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มาตรา 4 หมายถึง สิ่งที่แสดงถึงเรื่องราวความเป็นมาที่เกี่ยวข้องกับ ชีวิตความเป็นอยู่ของบุคคลหนึ่งบุคคลใดอันเป็นเรื่องเฉพาะตัวของบุคคลผู้นั้นซึ่งจำแนกให้เห็นความแตกต่างจากเรื่องราวของบุคคลอื่น ทั้งนี้ไม่ว่าจะบันทึกหรือทำให้ปรากฏในเอกสารหรือวัตถุใดๆ

⁵⁵ จันทจิรา เอี่ยมมยุรา. (2547, ธันวาคม). “การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทย.” *นิติศาสตร์*, 34, 4. หน้า 632.

กระดาษคำตอบข้อสอบคัดเลือกเข้าเรียนในสถานศึกษาของทางราชการเป็นเพียงเอกสารที่ผู้เข้าสอบแข่งขันจัดทำขึ้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สถานศึกษากำหนดขึ้น เพื่อแสดงถึงภูมิความรู้และใช้เป็นเกณฑ์ชี้วัดความรู้ความสามารถของผู้เข้าสอบแข่งขันแต่ละคน โดยนำกระดาษคำตอบและบัญชีคะแนนของแต่ละคนไปพิจารณาเปรียบเทียบกันเพื่อสรรหาผู้ที่สามารถแสดงภูมิความรู้ได้ดีกว่าผู้อื่นเป็นผู้ผ่านการสอบแข่งขัน กระดาษคำตอบและบัญชีคะแนนของผู้เข้าสอบแข่งขันจึงมิใช่เรื่องราวความเป็นมาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่อันเป็นเรื่องเฉพาะตัวของโจทก์ จึงไม่เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลอันได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายไม่ให้เปิดเผย

5) คำพิพากษาฎีกาที่ 3050/2544

(พฤติกรรมการเพ่งเป็นสิทธิส่วนบุคคล) เมื่อโจทก์ไม่ได้บรรยายฟ้องว่าข้อความตอนใดจะมีความหมายเป็นการใส่ความโจทก์ (ว่าโจทก์มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ) โดยประการที่น่าจะทำให้โจทก์เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ฟ้องโจทก์จึงขาดสาระสำคัญเป็นฟ้องที่ไม่สมบูรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

2.5.1.2 ความหมายจากคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 บัญญัติรับรองคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ถือเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และถือว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นกฎหมายกลางในการรับรองคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนเป็นฉบับแรก โดยถือหลักว่าการปกปิดข้อมูลส่วนบุคคลเป็นหลักทั่วไป การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อยกเว้น อย่างไรก็ตามกฎหมายฉบับนี้มีขอบเขตการบังคับใช้จำกัดอยู่เพียงเฉพาะข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานภาครัฐเท่านั้น

มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ให้ความหมายของคำว่า “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” หมายถึง ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้นหรือมีเลขหมายรหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย

ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้วินิจฉัยและให้ตัวอย่างของคำว่า “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” ดังนี้

1) บันทึกรูปประวัติและพฤติการณ์ของบุคคล ประวัติอาชญากรรมของบุคคล เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล (คำวินิจฉัยที่ สค 1/2542 และ สค 8/2542) แม้ว่าข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจะเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล “แต่การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจักเป็นประโยชน์

ทั้งต่อหน่วยงานของรัฐ.... และเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ” ก็สามารถเปิดเผยต่อผู้อุทธรณ์ได้ (คำวินิจฉัยที่ สค 1/2542)

2) คำร้องขอทำสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ สำเนาโฉนดที่ดินและสำเนาแบบแปลนทำเทียบเรือ ที่มีผู้ขออนุญาตต่อกรมเจ้าท่า ไม่ใช่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคลผู้ยื่นขอ (คำวินิจฉัยที่ สค 17/2543) แต่การเปิดเผยกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือโฉนดที่ดินของบุคคลใดเป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ซึ่งเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคล (คำวินิจฉัยที่ สค 18/2543)

3) ข้อมูลเกี่ยวกับการรับนักเรียนเข้าเรียนเพราะผู้ปกครองเป็นผู้มีอุปการะคุณของโรงเรียน ผู้สนับสนุนโครงการ ผู้ที่มีความสัมพันธ์พิเศษกับทางโรงเรียน โดยไม่มีการบ่งบอกให้ทราบเป็นการเฉพาะตัวบุคคล หรือสิ่งที่บอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวบุคคล และแม้ว่าข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจะเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน แต่ไม่ใช่ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ดังนั้น การที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อ้างว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจะเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจึงฟังไม่ขึ้น (คำวินิจฉัยที่ สค 35/2543)

4) การเปิดเผยรายชื่อบุคคลผู้กระทำผิด ฐานความผิดและจำนวนเงินที่ถูกเปรียบเทียบปรับกรณีความผิดตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 แม้เป็นเรื่องเฉพาะบุคคล แต่เป็นเรื่องของการกระทำผิดของบุคคลที่มีผลกระทบต่อสาธารณะอย่างยิ่ง เป็นข้อมูลที่เปิดเผยได้โดยได้ชั่งน้ำหนักโดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน (คำวินิจฉัยที่ สค 1/2545)

5) คำสั่งลงโทษถือว่าเป็นข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับบุคคล แต่เป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกี่ยวข้องกับผลการสืบสวนข้อเท็จจริงถึงกระบวนการการปฏิบัติงาน การเปิดเผยย่อมทำให้ทราบชัดว่ากระบวนการการปฏิบัติงานมีความบกพร่องหรือไม่ในระดับใด การเปิดเผยจึงไม่เป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคล (คำวินิจฉัยที่ พส 3/2545)

2.5.1.3 ความหมายตามคำนิยามในบทกฎหมายของต่างประเทศ

กฎหมายคุ้มครองข้อมูลของประเทศสวีเดน อังกฤษ อิตาลี และแคนาดา ได้บัญญัตินิยามคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ไว้ในความหมายที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ได้ให้นิยามความหมายไว้อย่างกว้าง ครอบคลุมข้อมูลทั้งหมดทุกประเภทไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม ดังนี้

1) ประเทศสวีเดน

พระราชบัญญัติการคุ้มครองข้อมูล (Personal Data Act 1998) ให้ความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายถึงข้อมูลทั้งหมดทุกประเภทไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมที่อาจแสดงถึงลักษณะธรรมชาติของแต่ละบุคคลซึ่งยังมีชีวิตอยู่

2) ประเทศอังกฤษ

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูล (Data Protection Act 1998) ให้ความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ยังมีชีวิตอยู่ซึ่งสามารถบ่งชี้ตัวบุคคลได้จากข้อมูลนั้นเอง หรือจากข้อมูลอื่นๆ ที่อยู่ในความครอบครองของผู้ควบคุมดูแลข้อมูล (Data Controller) หรืออาจอยู่ในความครอบครองของผู้ควบคุมดูแลข้อมูลในอนาคต ทั้งนี้รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวบุคคลธรรมดาและการแสดงเจตนาของผู้ควบคุมดูแลข้อมูล หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวกับบุคคลธรรมดานั้นด้วย

3) ประเทศอิตาลี

กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและเรื่องอื่นๆ ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล (Protection of Individuals and Other Subjects with Regard to the Processing of Personal Data Act no.675 of 31.12.1996) เป็นกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศอิตาลี ให้ความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายถึงข้อมูลใดๆ เกี่ยวกับบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล องค์กรหรือสมาคมซึ่งสามารถระบุถึงบุคคลหรือหน่วยงานเหล่านั้นได้ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม เช่น การอ้างอิงข้อมูลอื่นๆ กับหมายเลขสำคัญประจำตัว

4) ประเทศแคนาดา

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (Personal Information Protection and Electronic Documents Act) ให้ความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายถึงข้อมูลใดๆ ที่สามารถบ่งชี้ตัวบุคคลได้แต่ไม่รวมถึงชื่อ คำนำหน้าชื่อ ที่อยู่ในทางธุรกิจ หรือหมายเลขโทรศัพท์ที่เกี่ยวกับองค์กรแรงงาน

2.5.1.4 ความหมายในทางวิชาการ⁵⁶

คำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” หากพิจารณาจากความเห็นทางวิชาการทั้งของประเทศไทย และต่างประเทศพบว่ามียุติประกอบหลัก 2 ประการ

1) องค์ประกอบด้านเนื้อหา ประกอบด้วยข้อมูล 3 ลักษณะ

- (1) ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น ชื่อ ที่อยู่ เพศ อาชีพ เป็นต้น
- (2) ข้อมูลที่บ่งบอกให้รู้ถึงบุคคลนั้นๆ เช่น เลขประจำตัวประชาชน ลายนิ้วมือ รหัส DNA จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-MAIL) หมายเลขโทรศัพท์ส่วนบุคคล เป็นต้น
- (3) ข้อมูลที่เป็นความลับของบุคคล เช่น เชื้อชาติ ประวัติทางการแพทย์ ประวัติอาชญากรรม ข้อมูลทางการเงินและหนี้สิน เป็นต้น

⁵⁶ แหล่งเดิม.

2) องค์ประกอบด้านรูปแบบ มีองค์ประกอบ 2 ประการ

- (1) เป็นข้อมูลที่ประมวลขึ้นมาจัดเก็บอย่างเป็นระบบโดยบุคคลหรือนิติบุคคลและสามารถสื่อเรื่องราวอย่างหนึ่งอย่างใดได้
- (2) มีวิธีการสื่อความหมายให้รู้เรื่องราวข้อมูลส่วนบุคคลได้

2.5.2 ประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคลสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท⁵⁷ ได้แก่

1) ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป (Normal Data หรือ Non-Sensitive Data) เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่สามารถเปิดเผยได้เป็นการทั่วไป และสามารถบ่งชี้ถึงตัวบุคคลได้ข้อมูลประเภทนี้ ได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้สามารถนำมาประมวลผลทำให้บ่งบอกถึงลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลอื่นได้ และข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปโดยสภาพเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่สามารถเปิดเผยต่อสาธารณะได้จนเป็นเรื่องปกติธรรมดา⁵⁸

2) ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความสำคัญเป็นพิเศษ (Sensitive Data) เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นความลับ มีความละเอียดอ่อนเป็นเรื่องเฉพาะตัวของผู้เป็นเจ้าของข้อมูลโดยทั่วไปเจ้าของข้อมูลไม่ต้องการเปิดเผยข้อมูลเหล่านี้ ข้อมูลประเภทนี้ ได้แก่ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ สถานะทางการเงิน ความเชื่อในลัทธิศาสนาหรือปรัชญา พฤติกรรมทางเพศ ประวัติอาชญากรรม ประวัติสุขภาพ หรือข้อมูลอื่นใดที่กระทบความรู้สึกของผู้อื่น หรือประชาชนตามที่คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลกำหนด

2.6 แนวคิดและรูปแบบในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

2.6.1 แนวคิดทั่วไป

ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data) เป็นวัตถุแห่งสิทธิซึ่งอยู่ในเรื่องสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคล (Right of Privacy) แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลได้รับการรับรองว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนสมควรได้รับความคุ้มครองจากรัฐมาตั้งแต่กลางศตวรรษที่ 20 โดยปรากฏครั้งแรกในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 (Universal Declaration of Human Right 1948) มาตรา 12 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมไม่ถูกล่วงละเมิดโดยอำเภอใจในความเป็นอยู่ส่วนตัว ในครอบครัว ในเคหสถาน หรือในการติดต่อสื่อสารรวมทั้งไม่ถูกลบหลู่เกียรติยศชื่อเสียง บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายจากการล่วงละเมิด หรือ

⁵⁷ จิราวัฒน์ วรวัฒน์ธำรง. (2548). การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล. หน้า 32.

⁵⁸ สิริกุล กุพันธ์. (2548). ข้อความคิดว่าด้วยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล. หน้า 83.

การลบลู่เช่นนั้น” ปรากฏว่าด้วยสิทธิมนุษยชนฉบับนี้ได้เป็นแบบอย่างให้แก่อนุสัญญา
ระหว่างประเทศหลายฉบับในเวลาต่อมาด้วย⁵⁹

แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลได้มีการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับ
เรื่องดังกล่าวในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปเป็นแห่งแรกและได้นำหลักการคุ้มครองข้อมูล
ส่วนบุคคลมาบัญญัติไว้ในปฏิญญาสากลและอนุสัญญาระหว่างประเทศต่างๆ เช่น อนุสัญญาของ
องค์การเพื่อการเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) อนุสัญญาชาติยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิ
มนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานหรือปฏิญญาว่าด้วยสิทธิขั้นพื้นฐานของสหภาพยุโรป (Charter of
Fundamental Rights of the European)⁶⁰ ซึ่งได้บัญญัติถึงการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้ดังนี้

- 1) บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองในข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนเอง
- 2) การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องเป็นไปด้วยความยุติธรรม (Fairly) ภายใน
ขอบวัตถุประสงค์เฉพาะเจาะจงบนพื้นฐานของการให้ความยินยอมจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล
ดังกล่าว หรือภายใต้ขอบวัตถุประสงค์อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ นอกจากนี้บุคคลทุกคนยังมีสิทธิ
ในการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้มีการเก็บรวบรวมไว้และมีสิทธิในการร้องขอให้มีการแก้ไข
ข้อมูลดังกล่าวให้ถูกต้อง

- 3) ในการบังคับการให้เป็นไปตามหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลข้างต้นจะต้อง
จัดให้มีการควบคุมการปฏิบัติการดังกล่าวโดยองค์กรอิสระ (Independent Authority)

สำหรับประเทศไทยก่อนปี พ.ศ. 2540 ยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายในการให้ความ
คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยเฉพาะ กฎหมายที่มีผลใช้บังคับ เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์ และประมวลกฎหมายอาญามีบทบัญญัติไม่เพียงพอที่จะให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพด้วยเหตุว่ามาตรการของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และ
ประมวลกฎหมายอาญาเป็นมาตรการเยียวยาเมื่อเกิดการกระทำความผิดและความเสียหายขึ้นแล้ว
เท่านั้น ต่อมาเมื่อมีการตราพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ใช้บังคับถือเป็น
กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยตรงเป็นฉบับแรก แต่กฎหมายฉบับนี้ใช้บังคับเฉพาะข้อมูล
ส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุมและดูแลของหน่วยงานภาครัฐเท่านั้นไม่ครอบคลุมถึง
ข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุมและดูแลขององค์กรภาคเอกชนแต่อย่างใด

⁵⁹ จันทจิรา เอี่ยมมยุรา. เล่มเดิม. หน้า 627-628.

⁶⁰ จิราตัน วรวัฒน์ธำรง. เล่มเดิม. หน้า 34.

2.6.2 รูปแบบของการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

รูปแบบของการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่สำคัญในปัจจุบันสามารถแบ่งได้เป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

2.6.2.1 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยการบัญญัติกฎหมายเป็นการทั่วไป (Comprehensive Law)

การให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยการบัญญัติกฎหมายเป็นการทั่วไปหรือกฎหมายกลางเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในมลรัฐเฮสเซน (Hessen) ประเทศเยอรมนีถือเป็นกฎหมายระดับมลรัฐที่บัญญัติใช้บังคับในลักษณะเป็นการทั่วไป ต่อมากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งบัญญัติเป็นการทั่วไปได้แพร่หลายไปทั่วภาคพื้นยุโรปและมีการพัฒนากฎหมายประเภทนี้ต่อเนื่องเป็นลำดับโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมดูแลข้อมูล ใช้ เก็บรักษา ประมวลผล เปิดเผย และโอนข้อมูลระหว่างประเทศครอบคลุมถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกจัดเก็บ บันทึก และประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์และด้วยมือทั้งที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

เนื่องด้วยความต้องการให้การใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีประสิทธิภาพ ประเทศต่างๆ ในภาคพื้นยุโรปมักกำหนดให้มีการจัดตั้งหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งขึ้นมาทำหน้าที่ควบคุมดูแลและให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ดังเห็นได้จากกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสวีเดน อังกฤษ อิตาลี และแคนาดาได้จัดตั้งหน่วยงานเฉพาะขึ้นมาเพื่อให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชน

2.6.2.2 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยการบัญญัติกฎหมายเป็นการเฉพาะ (Sectoral Law)

การบัญญัติกฎหมายเฉพาะเพื่อให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เป็นการกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่อให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในแต่ละเรื่องเป็นเฉพาะกรณีๆ ไป เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาไม่มีกฎหมายกลางวางหลักเกณฑ์คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลกฎหมายที่มีผลใช้บังคับมีเพียงแต่กฎหมายเฉพาะเรื่องหรือเฉพาะสาขาเท่านั้น เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการเงิน วิดีโอ คอมพิวเตอร์ออนไลน์ การขับขี่ยานพาหนะ เป็นต้น⁶¹ เรียกกฎหมายเหล่านี้ว่า “Sectoral Law” ในประเทศสหรัฐอเมริกามี Sectoral Law มากมายทั้งในระดับมลรัฐและสหพันธรัฐซึ่งบัญญัติให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนเป็นเรื่องๆ ไป ทำให้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหรัฐอเมริกามีหลายฉบับ นอกจากนี้การบัญญัติกฎหมายเพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการเฉพาะนั้นยังมีการบัญญัติในลักษณะขยายความหรือเพิ่มเติมความให้แก่กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปอีกด้วยโดยจำแนกตามประเภทของข้อมูล

⁶¹ ประสิทธิ์ ปิวาวัฒนพานิช. เล่มเดิม. หน้า 544.

2.6.2.3 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยใช้กลไกกำกับดูแลตนเอง (Self- Regulation)

การใช้กลไกกำกับดูแลตนเอง คือ การที่กลุ่มผู้ประกอบการหรือประกอบธุรกิจหรืองานในสาขาหรือประเภทเดียวกันร่วมกันจัดทำหลักเกณฑ์แนวระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลหรือสิทธิต่างๆ ของผู้ใช้บริการ เรียกว่า “Code of Practice” โดยถือว่าระเบียบปฏิบัติที่กำหนดขึ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งของแนวนโยบายในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Privacy Policy) ของผู้ประกอบการหรือวิชาชีพเดียวกัน ซึ่งองค์กรที่เป็นสมาชิกจะต้องปฏิบัติตามและอาจประกาศให้สาธารณชนได้รับทราบถึงแนวนโยบายของตนว่ามีหลักเกณฑ์หรือแนวทางในการจัดเก็บข้อมูล ประมวลผล และรักษาความปลอดภัยข้อมูลส่วนบุคคลเช่นใดบ้าง อย่างไรก็ตาม การให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยใช้กลไกกำกับดูแลตนเองนั้นยังไม่อาจบังคับใช้ได้โดยมีประสิทธิภาพเนื่องจากขาดสภาพบังคับดังเช่นกฎหมาย

2.6.2.4 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยใช้เทคโนโลยี (Technologies of Privacy)

ในปัจจุบันเทคโนโลยีของการติดต่อสื่อสารได้ถูกพัฒนาไปอย่างรวดเร็วและทันสมัยมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เช่น การส่งข้อความ (SMS) การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) หรือการสนทนาออนไลน์ (Chat) ผู้บริโภคใช้บริการเทคโนโลยีของการสื่อสารเหล่านี้อย่างแพร่หลายส่งผลทำให้เกิดการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคตามมา ดังนั้น จึงจำเป็นต้องหามาตรการทางเทคโนโลยีเพื่อป้องกันการเข้าถึงระบบข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต มาตรการเช่นนี้เรียกว่า “Privacy Enhancing Technologies” (PET) เทคโนโลยีประเภทนี้สามารถป้องกันการเข้าถึงข้อมูลที่สามารถระบุตัวบุคคลได้ (Identifiable Information) เช่น การส่งข้อมูลโดยเข้ารหัส (Encryption) เป็นเทคโนโลยีสำคัญที่ช่วยรักษาความลับของข้อมูลมิให้บุคคลอื่นล่วงรู้ได้นอกจากผู้รับเนื่องจากข้อมูลที่ส่งไปนั้นจะถูกเข้ารหัสทำให้ไม่สามารถอ่านออกมีเพียงผู้รับเท่านั้นที่สามารถถอดรหัสได้

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของ ผู้บริโภคจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ของประเทศไทย เปรียบเทียบกับต่างประเทศ

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนเป็นแนวคิดที่นานาประเทศได้ตระหนัก และให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากข้อมูลส่วนบุคคลหากมีการนำไปใช้หรือเปิดเผย โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อนอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อชื่อเสียง ความปลอดภัย ความเป็นอยู่ส่วนตัว หรือสิทธิส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลได้ สำหรับในประเทศไทยแนวความคิดในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแต่เดิมนั้นพบว่าการประกาศใช้กฎหมายซึ่งมี เนื้อหาเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆเป็นการเฉพาะหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติโทรเลขและโทรศัพท์ พ.ศ. 2477 ซึ่งคุ้มครองข้อมูลข่าวสารที่ส่งทางโทรเลขและ โทรศัพท์มิให้บุคคลอื่นล่วงรู้ข้อมูลและกำหนดห้ามเผยแพร่ข้อมูลแก่ผู้ที่ไม่ได้สิทธิล่วงรู้ เป็นต้น ต่อมากฎหมายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยได้ถูกพัฒนา ในกรณีเฉพาะมากขึ้น เช่น พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 จนมีการประกาศใช้บังคับ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ซึ่งมีหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุมและดูแลของหน่วยงานภาครัฐถือเป็นกฎหมายกลางฉบับแรก ที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของคนไทย

3.1 มาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทย

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายทั่วไปหรือกฎหมายกลางในการให้ความคุ้มครอง ข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุมและดูแลขององค์กรภาคเอกชนเหมือนดัง กฎหมายต่างประเทศที่มีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไป ด้วยเหตุนี้หน่วยงานและ องค์กรภาครัฐซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องรวมถึงนักวิชาการได้มีแนวคิดในการหามาตรการทางกฎหมาย ที่เหมาะสมเพื่อให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภค อย่างไรก็ตามได้มีการบัญญัติกฎหมาย ซึ่งมีเนื้อหาในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนซึ่งเป็นผู้บริโภคไว้บ้างแล้วโดย แบ่งประเภทของกฎหมายที่มีการกำหนดหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลได้เป็น

4 ประเภท ได้แก่ การคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย การคุ้มครองตามประมวลกฎหมายแพ่ง การคุ้มครองตามประมวลกฎหมายอาญา และการคุ้มครองตามกฎหมายเฉพาะ

อย่างไรก็ดี มีนักวิชาการบางท่านได้แบ่งประเภทของกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ทั้งหมดในประเทศไทยที่มีบทบัญญัติให้การรับรองคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคล โดยแบ่งกฎหมายออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่¹ ได้แก่ กลุ่มกฎหมายที่บัญญัติรับรองคุ้มครองสิทธิของบุคคลในความเป็นอยู่ส่วนตัวอย่างชัดเจน กลุ่มกฎหมายที่บัญญัติยกเว้นหลักประกันเรื่องสิทธิส่วนบุคคลอย่างชัดเจนโดยเหตุผลเพื่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะ และกลุ่มกฎหมายที่ไม่ได้บัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้อย่างชัดเจนแต่เป็นแนวประพฤติปฏิบัติทั่วไปในการประกอบอาชีพ

3.1.1 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลและเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกัน โดยทางที่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนี้

มาตรา 35 บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง

การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว จะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการแสวงประโยชน์โดยมิชอบจากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องตน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

มาตรา 36 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางที่ชอบด้วยกฎหมาย

การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลมีติดต่อถึงกันรวมทั้ง การกระทำด้วยประการอื่นใดเพื่อให้ล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่งสื่อสารทั้งหลายที่บุคคลมีติดต่อถึงกัน จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน”

จากบทบัญญัติมาตรา 35 และมาตรา 36 ข้างต้น เห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญได้ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ความเป็นอยู่ส่วนตัว รวมถึงเสรีภาพในการสื่อสารของประชาชนไว้โดยชัดเจน การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้เป็นเจ้าของข้อมูลไม่สามารถกระทำได้

¹ จันทจิรา เอี่ยมมยุรา. เล่มเดิม. หน้า 638.

เว้นแต่จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม อีกทั้งการกระทำเพื่อให้รู้ถึงข้อความในสิ่งสื่อสารที่บุคคลมีติดต่อกันจะกระทำมิได้ เว้นแต่กฎหมายให้อำนาจไว้

อย่างไรก็ดีแม้รัฐธรรมนูญจะมีบทบัญญัติให้ความคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวไว้ แต่เป็นเพียงการกำหนดหลักการแห่งสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคลไว้กว้างๆ เท่านั้นแต่ขาดกฎหมายที่เป็นรายละเอียดเพื่อให้การคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนสามารถใช้อย่างจริงจังได้ในทางปฏิบัติ

ดังนั้น รัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศได้บัญญัติกฎเกณฑ์การให้ความคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคลไว้แต่เพียงหลักการเท่านั้น ไม่ได้กำหนดค่านิยมของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ไม่ได้กำหนดสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ไม่ได้กำหนดสิทธิหน้าที่และข้อจำกัดสิทธิในการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของรัฐและขององค์กรภาคเอกชน ไม่ได้กำหนดถึงหน่วยงานผู้ควบคุม กำกับดูแล รวมถึงไม่ได้กำหนดมาตรการในการลงโทษผู้กระทำละเมิดความเป็นอยู่ส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนไว้แต่อย่างใด

3.1.2 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

3.1.2.1 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายลักษณะละเมิดอันเป็นบทบัญญัติทั่วไป

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายลักษณะละเมิดอันเป็นหลักการทั่วไปของการให้ความคุ้มครองสิทธิที่ชอบด้วยกฎหมายของบุคคลกำหนดอยู่ในมาตรา 420 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่น โดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

กฎหมายลักษณะละเมิดข้างต้นเป็นการให้ความคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวรวมทั้งข้อมูลส่วนบุคคลเช่นเดียวกับสิทธิในทรัพย์สิน ร่างกาย อนามัย เสรีภาพตามมาตรา 420 ทั้งที่บทบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่ได้มุ่งคุ้มครองเฉพาะเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลโดยตรง และสิทธิตามมาตรา 420 กับสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลมีลักษณะแตกต่างกัน รวมถึงการให้ความคุ้มครองตามกฎหมายลักษณะละเมิดเช่นนี้เป็นมาตรการเยียวยาความเสียหายมากกว่าเป็นมาตรการป้องกัน กล่าวคือสามารถใช้อย่างกับบทบัญญัติกฎหมายลักษณะละเมิดได้ต่อเมื่อเกิดการกระทำความผิดและมีความเสียหายขึ้นแล้วเท่านั้นและบทกฎหมายลักษณะละเมิดมีวัตถุประสงค์ให้ผู้ถูกละเมิดที่ได้รับความเสียหายได้รับชดเชยค่าสินไหมทดแทนหรือทำให้กลับคืนดีดังเดิมเท่านั้น ความมุ่งหมายเช่นนี้ขัดแย้งกับหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามระบบกฎหมายของ

นานาอารยประเทศที่มุ่งคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในลักษณะป้องกันมากกว่าอีกทั้งมีแนวความคิดที่ว่า “การปกปิดข้อมูลส่วนบุคคลเป็นหลักทั่วไป ส่วนการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อยกเว้น และจะกระทำได้อต่อเมื่อได้รับความยินยอมอย่างชัดแจ้งจากเจ้าของข้อมูลแล้วเท่านั้น” ด้วยเหตุนี้ ผู้บริโภคจะได้รับความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลและความเป็นอยู่ส่วนตัวตามกฎหมาย ลักษณะละเมิดเมื่อเกิดความเสียหายแล้วเท่านั้น นอกจากนี้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะละเมิดได้ผลักภาระการพิสูจน์ไปให้แก่ผู้เสียหายเว้นแต่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระแก่ผู้เสียหายที่ถูกกระทำละเมิดมากขึ้น

3.1.2.2 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายลักษณะละเมิดอันเป็นบทบัญญัติ

เฉพาะ

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายลักษณะละเมิดอันเป็นบทบัญญัติเฉพาะ ตามมาตรา 423 บัญญัติว่า “ผู้ใดกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง เป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของบุคคลอื่นก็ดี หรือเป็นที่เสียหายแก่ทางทำมาหาได้หรือทางเจริญของเขา โดยประการอื่นก็ดี ท่านว่าผู้นั้นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เขาเพื่อ ความเสียหายใดๆ อันเกิดแต่การนั้น แม้ทั้งเมื่อตนมิได้รู้ว่าความนั้นไม่จริง แต่หากควรจะรู้ได้...”

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายลักษณะละเมิดมาตรา 423 เป็นการคุ้มครอง ข้อมูลส่วนบุคคลในลักษณะของการห้ามเปิดเผยข้อมูลของบุคคลอื่นซึ่งเป็นข้อมูลที่ฝ่าฝืนต่อ ความเป็นจริงและการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวทำให้เจ้าของข้อมูลเสียหายต่อชื่อเสียง เสียหายต่อ เกียรติคุณ เสียหายแก่ทางทำมาหาได้หรือทางเจริญของเจ้าของข้อมูล ด้วยเหตุนี้หากมีการฝ่าฝืน โดยการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความที่ฝ่าฝืนต่อข้อความเป็นจริงผู้กระทำละเมิดจำต้อง ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าของข้อมูลเว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้นตามที่กฎหมายกำหนดไว้ นอกจากนี้การให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายลักษณะละเมิดถือเป็นมาตรการ เยียวหาความเสียหายแก่ผู้ถูกกระทำละเมิดมากกว่าเป็นมาตรการป้องกันเช่นเดียวกับมาตรา 420

อนึ่งการกล่าวหรือไขข่าวด้วยข้อความที่เป็นจริงซึ่งไม่เป็นการกระทำละเมิดตาม มาตรา 423 แต่หากทำให้สิทธิของบุคคลอื่นเสียหาย ผู้กระทำละเมิดอาจต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหม ทดแทนตามมาตรา 420 ได้ ความเห็นนี้มีคำพิพากษาฎีกาที่ 124/2487 คัดสินรองรับไว้

ดังนั้น เมื่อพิจารณาบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด ทั้งมาตรา 420 และมาตรา 423 พบว่ายังขาดหลักเกณฑ์ รายละเอียด เงื่อนไข และวิธีการอันจำเป็น เพื่อเป็นหลักประกันในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคอย่างเพียงพอ

3.1.3 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามประมวลกฎหมายอาญา

กฎหมายอาญามีวัตถุประสงค์เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดให้เกิดความเจ็บทรมานและป้องปรามมิให้บุคคลอื่นเอาเป็นเยี่ยงอย่างในการกระทำความผิดประมวลกฎหมายอาญามีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนพิจารณาจากฐานความผิด ดังนี้

3.1.3.1 ความผิดฐานเปิดเผยจดหมาย โทรเลข หรือเอกสาร ตามมาตรา 322

ความผิดฐานเปิดเผยจดหมาย โทรเลข หรือเอกสาร ตามมาตรา 322 บัญญัติว่า “ผู้ใดเปิดผนึก หรือเอาจดหมาย โทรเลข หรือเอกสารใดๆ ซึ่งปิดผนึกของผู้อื่นไป เพื่อล่วงรู้ข้อความก็ดี เพื่อนำข้อความในจดหมาย โทรเลข หรือเอกสารเช่นว่านั้นออกเปิดเผยก็ดี ถ้าการกระทำนั้น น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้ไม่ใช่ “ความลับ” โดยตรงแต่เป็น “สิทธิส่วนตัวของบุคคล” สิ่งที่แสดงถึงความเป็นส่วนตัวของบุคคลคือ จดหมาย โทรเลข และเอกสารส่วนตัว ความผิดฐานนี้เป็นความผิดที่การกระทำอาจกระทบสิทธิส่วนบุคคลเนื่องจากอาจมีความลับอยู่ในจดหมาย โทรเลข หรือเอกสารนั้น²

การที่บุคคลเปิดผนึกหรือเอาไปซึ่งจดหมาย โทรเลข หรือเอกสารใดๆ ซึ่งปิดผนึกของผู้อื่นโดยเจตนาเปิดผนึกหรือเอาไปและมีเหตุชักจูงใจเพื่อล่วงรู้ข้อความในจดหมาย โทรเลข หรือเอกสารนั้น หรือเพื่อนำข้อความในจดหมาย โทรเลข หรือเอกสารนั้นออกเปิดเผยเป็นการกระทำความผิดอาญาต้องระวางโทษจำคุกหรือโทษปรับเช่นนี้ถือเป็นมาตรการทางกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลรวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลเช่นกัน แต่บทบัญญัติดังกล่าวเป็นมาตรการเยียวยามากกว่าเป็นมาตรการป้องกันเช่นเดียวกับมาตรการทางกฎหมายลักษณะละเมิดเนื่องจากผู้กระทำความผิดอาญาดังกล่าวจะถูกระวางโทษจำคุกหรือปรับตามกฎหมายต่อเมื่อมีการกระทำความผิดขึ้นแล้วอีกทั้งการลงโทษจำคุกหรือปรับมิได้ทำให้ผู้เสียหายได้รับการเยียวยา ค่าสินไหมทดแทนแต่อย่างใดกฎหมายมุ่งที่จะลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดเพียงเพื่อป้องปรามและมิให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่ผู้อื่นเท่านั้นและบทกฎหมายมาตรานี้มิได้มีรายละเอียด หลักเกณฑ์ในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชน

3.1.3.2 ความผิดฐานเปิดเผยความลับที่ได้มาในหน้าที่หรือจากอาชีพ ตามมาตรา 323 วรรคแรก

ความผิดฐานเปิดเผยความลับที่ได้มาในหน้าที่หรือจากอาชีพ ตามมาตรา 323 วรรคแรก บัญญัติว่า “ผู้ใดล่วงรู้หรือได้มาซึ่งความลับของผู้อื่นโดยเหตุที่เป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ โดยเหตุที่

² คณิศ ฌ นกร. (2545). กฎหมายอาญาภาคความผิด. หน้า 203.

ประกอบอาชีพเป็นแพทย์ เกษัตริกร คนจำหน่ายยา นางผดุงครรภ์ ผู้พยาบาล นักบวช หมอความ
 ทนายความ หรือผู้สอบบัญชีหรือโดยเหตุที่เป็นผู้ช่วยในการประกอบอาชีพนั้นแล้วเปิดเผยความลับ
 นั้นในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือ
 ปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้รับการศึกษาอบรมในอาชีพดังกล่าวในวรรคแรก เปิดเผยความลับของผู้อื่น อันคน
 ได้ล่วงรู้หรือได้มาในการศึกษาอบรมนั้น ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด
 ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน”

จากบทบัญญัติมาตรา 323 คุณธรรมทางกฎหมาย คือ “ความลับ”³ การที่บุคคลใด
 เปิดเผยความลับของบุคคลอื่นที่ตนได้ล่วงรู้หรือได้รับทราบมาเพราะเหตุเป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่
 หรือประกอบอาชีพแพทย์ เกษัตริกร คนจำหน่ายยา ผดุงครรภ์ พยาบาล นักบวช ทนายความ ผู้สอบ
 บัญชี หรือเป็นผู้ช่วยในการประกอบอาชีพดังกล่าวถือว่าเป็นการกระทำความผิดอาญาต้องระวาง
 โทษจำคุกหรือปรับ การกระทำความผิดฐานดังกล่าวถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเช่นกัน
 เนื่องจากความลับของบุคคลใดถือเป็นเรื่องอันบุคคลนั้นมีความหวงแหนไม่ยากให้บุคคลอื่นได้รับ
 ทราบหากบุคคลใดนำความลับของบุคคลอื่นซึ่งอาจเป็นข้อมูลส่วนบุคคลไปเปิดเผยแล้วความลับ
 นั้นย่อมไม่เป็นความลับอีกต่อไป ประมวลกฎหมายอาญาจึงบัญญัติมาตรการลงโทษผู้กระทำ
 ความผิดไว้เพื่อให้ชัดเจนและป้องปรามมิให้บุคคลอื่นเอาเป็นเยี่ยงอย่าง

มาตรการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลรวมถึงข้อมูล
 ส่วนบุคคลข้างต้นถือเป็นมาตรการเยียวยาความเสียหายมากกว่าเป็นมาตรการป้องกันเนื่องจาก
 ผู้กระทำความผิดจะถูกระวางโทษจำคุกหรือปรับต่อเมื่อกระทำความผิดอาญาแล้วเท่านั้น
 เช่นเดียวกับความผิดฐานเปิดเผยจดหมาย โทรเลข หรือเอกสารตามมาตรา 322 และความผิดฐาน
 เปิดเผยความลับที่ได้มาในหน้าที่ หรือจากอาชีพตามมาตรา 323 วรรคแรก ถือเป็นการขัดแย้งกับ
 หลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามระบบกฎหมายของนานาประเทศอีกทั้งบทบัญญัติตาม
 ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 322 และมาตรา 323 มิได้ถูกบัญญัติให้มุ่งคุ้มครองเฉพาะเรื่องข้อมูล
 ส่วนบุคคลโดยตรงเท่านั้นแต่อาจเป็นข้อความหรือความลับใดๆ ของบุคคลซึ่งไม่ได้มีลักษณะเป็น
 ข้อมูลส่วนบุคคลก็ได้ นอกจากนี้บทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าวยังขาดรายละเอียด หลักเกณฑ์
 วิธีการ เงื่อนไข และมาตรการที่สำคัญและจำเป็น โดยเฉพาะเจาะจงเพื่อเป็นหลักประกันสิทธิส่วน
 บุคคลได้อย่างเพียงพอรวมถึงบทบัญญัติการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามประมวลกฎหมายอาญา
 ดังกล่าวได้ผลักภาระการพิสูจน์การกระทำความผิดไปให้แก่ผู้เสียหายเช่นเดียวกับบทบัญญัติ
 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด

³ แหล่งเดิม.

3.1.4 การคุ้มครองตามกฎหมายเฉพาะ

3.1.4.1 การคุ้มครองตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ถือเป็นกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฉบับแรกของประเทศไทยมีลักษณะเป็นกฎหมายกลางโดยให้ความคุ้มครองแก่ข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาครัฐเท่านั้นและเป็นกฎหมายฉบับแรกที่ได้กำหนดนิยามของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” รวมถึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดระบบ

1) ขอบเขตการบังคับใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

(1) พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ให้ความคุ้มครองเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บและอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานภาครัฐโดยไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองขององค์กรภาคเอกชน

(2) พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ใช้บังคับกับการจัดเก็บข้อมูล โดยหน่วยงานภาครัฐไม่ว่ากระทำโดยบุคคลหรือโดยระบบคอมพิวเตอร์อัตโนมัติ

(3) มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ให้นิยาม “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” หมายถึง ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้นหรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่ายและให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย จากบทบัญญัติข้างต้นพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงให้ความคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่มีลักษณะดังที่กำหนดไว้ตามนิยาม

(4) พระราชบัญญัติฉบับนี้ให้ความคุ้มครองเฉพาะข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของบุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติไทยไม่ว่าจะมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยหรือไม่ก็ตามและบุคคลธรรมดาสัญชาติต่างด้าวที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ทั้งนี้รวมถึงบุคคลที่ถึงแก่กรรมแล้ว แต่ไม่รวมถึงข้อมูลของนิติบุคคล สาระสำคัญดังกล่าวกำหนดอยู่ในมาตรา 21 บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์แห่งหมวดนี้ “บุคคล” หมายความว่า บุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติไทยและบุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยแต่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย”

(5) พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับกับหน่วยงานของรัฐและส่วนราชการ รวมทั้งส่วนราชการสังกัดรัฐสภาและศาล (เฉพาะที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี) องค์กรวิชาชีพและองค์กรหรือหน่วยงานอิสระของรัฐ เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นต้น

สำหรับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวกับความมั่นคง เช่น สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักงาน สภามันคงแห่งชาติ และหน่วยงานที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงได้รับยกเว้นให้ไม่ต้องปฏิบัติตามประการตามที่กฎหมายกำหนด

2) หลักเกณฑ์การจัดระบบข้อมูลส่วนบุคคล

มาตรา 23 ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ดังต่อไปนี้

(1) ต้องจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเพียงพอที่เกี่ยวข้องและจำเป็น เพื่อดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์เท่านั้น และยกเลิกการจัดให้มีระบบดังกล่าวเมื่อหมดความจำเป็น

(2) พยายามจัดเก็บข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากเจ้าของข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณี ที่จะกระทบถึงประโยชน์ได้เสียโดยตรงของบุคคลนั้น

(3) จัดให้มีการพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาและตรวจสอบแก้ไขให้ถูกต้องอยู่เสมอ เกี่ยวกับ ประเภทของบุคคลที่มีการเก็บข้อมูลไว้ ประเภทของระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ วิธีการขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารของเจ้าของข้อมูล วิธีการขอให้แก้ไข เปลี่ยนแปลงข้อมูลและแหล่งที่มาของข้อมูล

(4) ตรวจสอบแก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในความรับผิดชอบให้ถูกต้องอยู่เสมอ

(5) จัดระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่ระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตาม ความเหมาะสมเพื่อป้องกันมิให้มีการนำไปใช้โดยไม่เหมาะสมหรือเป็นผลร้ายต่อเจ้าของข้อมูล

มาตรา 24 ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติให้ความคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่น โดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นมีได้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผย ดังต่อไปนี้

(1) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตน เพื่อการนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของ หน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(2) เป็นการใช้อ้างอิงข้อมูลตามปกติภายในวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสาร ส่วนบุคคลนั้น

(3) ต่อหน่วยงานของรัฐที่ทำงานด้วยการวางแผน หรือการสถิติ หรือสำมะโนต่างๆ ซึ่งมีหน้าที่ต้องรักษาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้ไม่ให้เปิดเผยต่อไปยังผู้อื่น

(4) เป็นการให้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย โดยไม่ระบุชื่อหรือส่วนที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับบุคคลใด

(5) ต่อหอบจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากรหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กฎหมายกำหนดไว้เพื่อการตรวจดูคุณค่าในการเก็บรักษา

(6) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อการป้องกันการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การสืบสวน การสอบสวน หรือการฟ้องคดี ไม่ว่าเป็นคดีประเภทใดก็ตาม

(7) เป็นการให้ซึ่งจำเป็นเพื่อการป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพของบุคคล

(8) ต่อศาล และเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอซื้อเท็จจริงดังกล่าว และ

(9) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

3) สิทธิของเจ้าของข้อมูล

มาตรา 25 ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 บัญญัติให้สิทธิแก่เจ้าของข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลมีสิทธิที่จะได้รับถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนและเมื่อเจ้าของข้อมูลมีคำขอเป็นหนังสือหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารจะต้องให้บุคคลนั้นหรือผู้กระทำการแทนบุคคลนั้นได้ตรวจดูหรือได้รับสำเนาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น

หากเจ้าของข้อมูลเห็นว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนส่วนใดไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงมีสิทธิยื่นคำขอเป็นหนังสือให้หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนนั้นได้ซึ่งหน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณาคำขอดังกล่าวและแจ้งให้บุคคลนั้นทราบโดยไม่ชักช้า

เจ้าของข้อมูลมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง ไม่ยินยอมแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสาร

4) องค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแล

มาตรา 27 ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ กำหนดให้มีคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการซึ่งประกอบด้วย รัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงพาณิชย์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจากภาครัฐและภาคเอกชนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีก 9 คน เป็นกรรมการ

ทั้งนี้ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมีอำนาจหน้าที่สำคัญ ดังนี้

(1) สอดส่องดูแล ให้คำปรึกษาแนะนำแก่เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย

(2) พิจารณาอุทธรณ์ของเจ้าของข้อมูลในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลตามที่เจ้าของข้อมูลร้องขอ

(3) เสนอแนะการตราพระราชกฤษฎีกาและการออกกฎกระทรวงหรือระเบียบของคณะรัฐมนตรี

5) ข้อสังเกตเกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

(1) พระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่คุ้มครองระบบการจัดเก็บและใช้ข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองดูแลของหน่วยงานภาคเอกชน

(2) คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการไม่มีอำนาจในการสืบสวนสอบสวน การกระทำฝ่าฝืนการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอย่างเช่นอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ในเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันของภาครัฐดังเช่นที่องค์กรประเภทนี้ของต่างประเทศมีอำนาจ

(3) อำนาจของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการไม่ครอบคลุมถึงอำนาจให้ความเห็นชอบประมวลหรือกฎเกณฑ์เกี่ยวกับจริยธรรมในวิชาชีพขององค์กรวิชาชีพที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายแม้ว่าคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะมีอำนาจควบคุมดูแลองค์กรทางวิชาชีพด้วยก็ตาม

3.1.4.2 การคุ้มครองตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545

พระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติขึ้นเพื่อให้สถาบันการเงินหรือผู้ให้สินเชื่อมีข้อมูลเกี่ยวกับฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ของผู้ขอสินเชื่ออย่างถูกต้องครบถ้วนเพื่อประกอบการพิจารณาของสถาบันการเงินหรือผู้ให้สินเชื่อในการให้สินเชื่อแก่ผู้ขอสินเชื่อรวมทั้งการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูล

1) ขอบเขตการบังคับใช้พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545

(1) พระราชบัญญัติฉบับนี้คุ้มครองเฉพาะข้อมูลเครดิตหรือข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับสินเชื่อของผู้ขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินหรือผู้ให้สินเชื่อแต่ไม่รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลประเภทอื่นๆ พระราชบัญญัติฉบับนี้จึงเป็นกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเฉพาะเรื่องเท่านั้น

(2) มาตรา 3 ตามพระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติคำว่า “ข้อมูล” หมายถึง สิ่งที่สามารถทำให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริงของข้อมูลเครดิตไม่ว่าการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใดๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผ่นผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย ฟิล์ม การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สื่อที่บันทึกไว้ปรากฏได้

ส่วนคำว่า “ข้อมูลเครดิต” หมายถึง ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าที่ขอสินเชื่อดังต่อไปนี้

(1) ข้อเท็จจริงที่บ่งชี้ถึงตัวลูกค้า และคุณสมบัติของลูกค้าที่ขอสินเชื่อ

(ก) กรณีบุคคลธรรมดา หมายถึง ชื่อ ที่อยู่ วันเดือนปีเกิด สถานภาพการสมรส อาชีพ เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหนังสือเดินทาง และเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร (ถ้ามี)

(ข) กรณีนิติบุคคล หมายถึง ชื่อ สถานที่ตั้ง เลขที่ทะเบียนการจัดตั้งนิติบุคคล หรือเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร

(2) ประวัติการขอและการได้รับอนุมัติสินเชื่อและการชำระคืนเงินเชื่อของลูกค้าที่ขอสินเชื่อรวมทั้งประวัติการชำระราคาสินค้าหรือบริการโดยบัตรเครดิต

(3) พระราชบัญญัติฉบับนี้ให้ความคุ้มครองข้อมูลที่แสดงให้เห็นได้ว่าเป็นข้อมูลเครดิตของผู้ขอสินเชื่อทั้งที่เป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลซึ่งสามารถบ่งชี้ถึงตัวและคุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อได้ อนึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้จำกัดความคุ้มครองเฉพาะผู้มีสัญชาติไทยเท่านั้น ยังคุ้มครองบุคคลและนิติบุคคลสัญชาติอื่นๆ ด้วย

(4) พระราชบัญญัติฉบับนี้คุ้มครองเฉพาะข้อมูลเครดิตหรือข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับสินเชื่อของผู้ขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินไม่รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลประเภทอื่นของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูล

(5) พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับกับบริษัทข้อมูลเครดิต (อาจเป็นรัฐวิสาหกิจหรือเอกชนที่ได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรี) ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลและผู้ประมวลผลข้อมูล

2) หลักเกณฑ์การควบคุมระบบการจัดการข้อมูลสินเชื่อหรือข้อมูลเครดิตส่วนบุคคล

ในระบบการจัดการข้อมูลพระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมการดำเนินการครบวงจรที่เกี่ยวกับข้อมูลสินเชื่อหรือข้อมูลเครดิตส่วนบุคคล ได้แก่

(1) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับระบบในการเก็บรวบรวม การบันทึก การจัดเรียงเรียง การเก็บรักษา การแก้ไขข้อมูล การนำกลับมา การใช้ การเปิดเผย การพิมพ์ การทำให้เข้าถึง การลบ และการทำลายข้อมูลเครดิต

(2) ห้ามจัดเก็บข้อมูลที่ไม่เกี่ยวกับการรับบริการหรือการขอสินเชื่อ หรือข้อมูลบางอย่าง หรือห้ามประมวลผลข้อมูลที่มีอายุเกินกว่าที่คณะกรรมการกำหนด

(3) ให้มีระบบการรักษาความลับ ความปลอดภัย เพื่อป้องกันการนำข้อมูลไปใช้ ผิดวัตถุประสงค์ หรือป้องกันการแก้ไข ทำให้เสียหาย การเปิดเผยต่อบุคคลอื่น โดยไม่ได้รับอนุญาต

(4) การใช้หรือการเปิดเผยข้อมูลเครดิตผู้ประกอบการต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูล ถ้าการเปิดเผยเป็นไปตามข้อยกเว้นตามที่กฎหมายกำหนด ไม่ต้องได้รับความยินยอมผู้ประกอบการจะต้องแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของข้อมูลทราบถึงการเปิดเผยดังกล่าว ภายใน 30 วันนับแต่วันที่เปิดเผยข้อมูล

3) สิทธิของเจ้าของข้อมูล

ตามบทบัญญัติมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิดังต่อไปนี้

(1) สิทธิรับรู้ว่าบริษัทข้อมูลเครดิตเก็บรักษาข้อมูลใดของตน
 (2) สิทธิเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของตน
 (3) สิทธิตรวจสอบข้อมูลรวมทั้งสิทธิขอแก้ไข ได้แย้งเมื่อทราบว่าข้อมูลของตนไม่ถูกต้อง

(4) สิทธิรับทราบเหตุผลของการปฏิเสธคำขอสินเชื่อในกรณีที่สถาบันการเงินใช้ข้อมูลของบริษัทข้อมูลเครดิตมาเป็นเหตุแห่งการปฏิเสธคำขอสินเชื่อหรือบริการ

(5) สิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิต

4) องค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแล

มาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัตินี้ กำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิต ประกอบด้วย ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลังเป็นรองประธานกรรมการ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงยุติธรรม เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ เลขาธิการสมาคมธนาคารไทย และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เป็นกรรมการ คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิตเป็นองค์กรซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตและมีอำนาจออกประกาศหรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีอำนาจสั่งให้บริษัทข้อมูลเครดิตยื่นรายงานเกี่ยวกับการดำเนินงานของ

บริษัทเป็นการทั่วไปหรือเป็นการเฉพาะ มีอำนาจสั่งให้บริษัทข้อมูลเครดิตทำคำชี้แจงข้อความเพื่ออธิบายหรือขยายความรายงานที่ได้จัดทำ และมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นต้น

5) ข้อสังเกตเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545

(1) พระราชบัญญัติฉบับนี้แม้ว่าจะครอบคลุมหลักเกณฑ์ วิธีการ และกระบวนการในการคุ้มครองและควบคุมการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ขอสินเชื่อโดยควบคุมทั้งหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชนก็ตามแต่มีฐานะเป็นเพียงกฎหมายคุ้มครองเฉพาะเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลทางการเงินที่เกี่ยวกับสินเชื่อเท่านั้น

(2) พระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ตัดสิทธิบุคคลธรรมดาซึ่งเป็นผู้เสียหายที่แท้จริงในการฟ้องร้องผู้กระทำละเมิดแม้ว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีฐานะเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแทนผู้เสียหายที่แท้จริงก็ตาม

3.1.4.3 การคุ้มครองตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534

พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 เป็นกฎหมายที่เก็บรักษาและควบคุมการทะเบียนราษฎรการตรวจสอบพิสูจน์ตัวบุคคลและการประมวลผลข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร

1) ขอบเขตการบังคับใช้พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534

(1) พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับกับการจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรไทยโดยหน่วยงานของรัฐตามมาตรา 4 คำว่า “ข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร” หมายความว่า ข้อมูลตัวบุคคลเกี่ยวกับ ชื่อ ชื่อสกุล เพศ วันเดือนปีเกิดและตาย สัญชาติ ศาสนา ภูมิลำเนา สถานะการสมรส วุฒิการศึกษา ชื่อบิดามารดาหรือผู้รับบุตรบุญธรรม ชื่อคู่สมรส และชื่อบุตร และข้อมูลอื่นที่จำเป็นเพื่อการดำเนินงานทะเบียนต่างๆ ในพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ไม่รวมถึงการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลเฉพาะเรื่อง ได้แก่ ข้อมูลรายได้ ประวัติอาชญากรรม การชำระหรือไม่ชำระภาษีอากร ข้อมูลที่คณะกรรมการกำหนด หรือข้อมูลที่กฎหมายไม่ได้กำหนดให้ต้องแจ้ง

(2) พระราชบัญญัติฉบับนี้ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของราษฎรไทยซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลและเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคลซึ่งจัดเก็บและครอบครองดูแลโดย นายทะเบียนราษฎรของรัฐ ได้แก่ นายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนกลาง นายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานคร นายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนจังหวัด นายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนอำเภอ นายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนท้องถิ่น นายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนสาขา นายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนเฉพาะกิจ

(3) พระราชบัญญัติฉบับนี้ควบคุมบังคับใช้แก่สำนักทะเบียนและนายทะเบียนราษฎรดังกล่าวมา

2) หลักเกณฑ์การควบคุมดูแลข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร

มาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้นายทะเบียนราษฎรเป็นผู้เก็บรักษาข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรเป็นความลับและใช้ข้อมูลเพื่อการปฏิบัติตามหน้าที่ที่พระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติไว้เท่านั้นและห้ามมิให้บุคคลใดเปิดเผยข้อความหรือตัวเลขแก่บุคคลอื่นซึ่งไม่มีหน้าที่ปฏิบัติกรตามพระราชบัญญัตินี้หรือแก่สาธารณชน เว้นแต่ผู้มีส่วนได้เสียขอทราบเกี่ยวกับสถานภาพทางครอบครัวของผู้ที่ตนจะมีนิติสัมพันธ์ด้วยหรือเมื่อมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่การสถิติ หรือเพื่อประโยชน์แก่การรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือการดำเนินคดีและการพิจารณาคดี หรือการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและไม่ว่าในกรณีใดๆ จะนำข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรไปใช้เป็นหลักฐานที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลไม่ได้

3) สิทธิของเจ้าของข้อมูล

มาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้สิทธิแก่เจ้าของข้อมูลซึ่งเป็นเจ้าของประวัติในทะเบียนราษฎรหรือผู้แทนโดยชอบธรรมในกรณีเจ้าของประวัติเป็นผู้เยาว์หรือผู้อนุบาลในกรณีเจ้าของประวัติเป็นคนไร้ความสามารถ หรือทายาทเจ้าของประวัติ หรือผู้รับมอบอำนาจจากบุคคลดังกล่าวข้างต้นไว้ ดังนี้

(1) คัดและรับรองเอกสารข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร

(2) แก้ไข เพิ่มเติม ลบหรือทำให้ทันสมัยซึ่งข้อมูลใดๆ ในข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรเพื่อให้เกิดความถูกต้องตามความเป็นจริง

(3) อุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยภายใน 15 วัน นับแต่วันรับทราบคำสั่งจากนายทะเบียนกลางในกรณีนายทะเบียนไม่รับคำขอหรือไม่ดำเนินการตามคำขอทั้งหมดหรือบางส่วน

4) องค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแล

มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ กล่าวคือ เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแลและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

3.1.4.4 การคุ้มครองตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้บัญญัติจัดตั้งคณะกรรมการกิจการ โทรคมนาคมแห่งชาติ เป็นองค์กรอิสระมีอำนาจหน้าที่ในการอนุญาตและกำกับดูแลการประกอบกิจการโทรคมนาคม เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543

1) ขอบเขตการบังคับใช้พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544

(1) พระราชบัญญัติฉบับนี้ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิความเป็นส่วนตัว และเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางโทรคมนาคมของผู้ใช้บริการกิจการโทรคมนาคม

(2) บุคคลที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติฉบับนี้คือ ผู้บริโภคซึ่งเป็นผู้ใช้บริการโทรคมนาคมอันได้แก่ ลูกค้านำรวมถึงคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของลูกค้านำ อีกทั้งบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองต้องเป็นบุคคลธรรมดาเท่านั้นไม่ว่าจะมีสัญชาติไทยหรือไม่ก็ตาม

(3) พระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้กำหนดนิยามความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” หรือ “สิทธิความเป็นส่วนตัว” จึงต้องตีความจากคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

(4) พระราชบัญญัติฉบับนี้บังคับใช้กับผู้ได้รับใบอนุญาตให้บริการโทรคมนาคม อาจเป็นรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานภาคเอกชนก็ได้

2) หลักเกณฑ์การควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคล

(1) พระราชบัญญัติฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการจากการถูกระงับการกระทำละเมิดโดยบุคคลอื่น

(2) พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดหน้าที่โดยทั่วไปให้คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติกำกับดูแลการประกอบกิจการโทรคมนาคม การใช้ และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม มาตรฐานของโครงข่ายโทรคมนาคมและอุปกรณ์ สิทธิของผู้ได้รับอนุญาต สิทธิของผู้ใช้บริการ สัญญาการให้บริการโทรคมนาคม อัตราค่าธรรมเนียมและค่าบริการในกิจการโทรคมนาคม เป็นต้น สำหรับการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้ใช้บริการกิจการโทรคมนาคม พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 50 และมาตรา 74 ดังนี้

มาตรา 50 บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการกำหนดมาตรการเพื่อคุ้มครองผู้ใช้บริการเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิในความเป็นส่วนตัว และเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางโทรคมนาคม

ให้ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ปฏิบัติตามมาตรการที่คณะกรรมการกำหนดตามวรรคหนึ่ง เมื่อพบว่ามีบุคคลใดกระทำการละเมิดสิทธิของผู้ใช้บริการตามวรรคหนึ่งให้ผู้รับใบอนุญาตหรือคณะกรรมการดำเนินการเพื่อระงับการกระทำดังกล่าวและแจ้งให้ผู้ให้บริการทราบโดยเร็ว”

มาตรา 74 บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำความผิดใดๆ เพื่อดักจับไว้ใช้ประโยชน์ หรือเปิดเผยข้อความข่าวสาร หรือข้อมูลอื่นใดที่มีการสื่อสารทางโทรคมนาคมโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสี่แสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

3) สิทธิของเจ้าของข้อมูล

พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ผู้ให้บริการหรือคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติแจ้งให้ผู้ให้บริการทราบโดยเร็วเมื่อพบว่า มีบุคคลใดกระทำการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้บริการ

4) องค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแล

พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้มีคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม โดยมีอำนาจหน้าที่หลักคือจัดสรรคลื่นความถี่เพื่อกิจการโทรคมนาคมและกำกับดูแลการประกอบกิจการโทรคมนาคมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงแห่งรัฐ และประโยชน์สาธารณะ รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย 3 ฉบับดังนี้

(1) อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 ได้แก่ มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและจัดทำแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคมและแผนความถี่วิทยุให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดลักษณะและประเภทของกิจการโทรคมนาคม การพิจารณาอนุญาตและกำกับดูแลการใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการโทรคมนาคม มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการคุ้มครองผู้ใช้บริการและรับเรื่องร้องเรียนของผู้ใช้บริการ กำหนดมาตรการเพื่อการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัว และเสรีภาพในการสื่อสาร เป็นต้น

(2) อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 ได้แก่ มีอำนาจกำหนดมาตรการเพื่อคุ้มครองผู้ใช้บริการเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิความเป็นส่วนตัวและเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางโทรคมนาคม เป็นต้น

(3) อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. 2498 ได้แก่ มีอำนาจออกใบอนุญาตวิทยุคมนาคม จัดสรรคลื่นความถี่ การตรวจสอบและเฝ้าฟังการใช้คลื่นความถี่ เป็นต้น

5) ข้อสังเกตเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544

(1) พระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ รายละเอียดเกี่ยวกับระบบการเก็บรวบรวม การประมวลผล การนำออกใช้ การทำลาย สิทธิของผู้ให้บริการที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของผู้ให้บริการ การป้องกัน การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล

(2) พระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้ข้อมูล การเปิดเผยข้อมูล หรือการแก้ไขข้อมูลจะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูลก่อน เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 แต่คณะกรรมการอาจกำหนดให้ผู้ให้บริการเขียนไว้ในสัญญามาตรฐานการให้บริการก็ได้

จะเห็นได้ว่ามาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยก่อนปี พ.ศ. 2540 เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลนั้นยังไม่เป็นระบบและไม่มีหลักประกันแก่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลอย่างเพียงพอ แม้จะมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 35 บัญญัติรับรองคุ้มครองสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียงและความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้ก็ตาม แต่รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวได้กำหนดหลักการแห่งสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลไว้กว้างๆ เท่านั้นยังขาดกฎหมายที่เป็นรายละเอียดที่จะใช้บังคับทั้งกับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคเอกชนอีกทั้งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และประมวลกฎหมายอาญาซึ่งได้บัญญัติคุ้มครองในเรื่องการกระทำละเมิด การหมิ่นประมาทและการเปิดเผยความลับยังไม่เพียงพอที่จะให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลอย่างครอบคลุมทุกแง่มุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และประมวลกฎหมายอาญาเป็นมาตรการเยียวยาเมื่อเกิดความเสียหายขึ้นแล้วมากกว่าที่จะเป็นมาตรการป้องกันและมาตรการทางกฎหมายเหล่านี้ไม่ใช่มาตรการทางกฎหมายโดยตรงที่ออกแบบขึ้นเพื่อคุ้มครองป้องกันสิทธิของบุคคลในเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลแต่เป็นเพียงบทบัญญัติที่มุ่งคุ้มครองสิทธิเสรีภาพทั่วไปของประชาชน

สำหรับพระราชบัญญัติที่บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะเรื่อง เช่น พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 เป็นเพียงกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทะเบียนราษฎรเท่านั้นไม่มีลักษณะเป็นกฎหมายกลางหรือกฎหมายทั่วไปที่จะใช้บังคับกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนได้

นอกจากนี้ก็มีกฎหมายอีกประเภทหนึ่งซึ่งมีจุดมุ่งหมายควบคุมการประกอบวิชาชีพ อีกรวมวิชาชีพที่สามารถล่วงรู้ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นได้ เช่น วิชาชีพแพทย์ จิตแพทย์ พยาบาล ทนายความ เกษตรกร นักบัญชี นักการเงิน นักการธนาคาร เป็นต้น อย่างไรก็ตามกฎหมายในกลุ่มนี้ไม่ได้บัญญัติถึงหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการรวบรวม การเก็บรักษา การเผยแพร่ และการป้องกันมิให้ข้อมูลส่วนบุคคลถูกล่วงละเมิดโดยผู้ประกอบวิชาชีพนั้น หรือบุคคลอื่นอย่างเพียงพอ การปฏิบัติต่อสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลคงเป็นไปตามมาตรฐานของ “วิชาชีพ” และองค์กรที่ควบคุมวิชาชีพนั้นๆ

ต่อมามีการประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 แต่กฎหมายฉบับดังกล่าวใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคที่อยู่ในความครอบครองควบคุม และดูแลของหน่วยงานภาครัฐเท่านั้นไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่ประมวลผลหรืออยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนจึงทำให้เกิดสภาพที่ถกเถียง สิทธิตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับความเป็นอยู่ส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนจึงอยู่ในสภาพที่ไม่ได้รับการคุ้มครองอย่างสมบูรณ์

3.2 มาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศ

สิทธิส่วนบุคคล (Right of Privacy) เป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานประเภทหนึ่งที่มีความหมายกว้างครอบคลุมถึงสิทธิอื่นๆ รวมทั้งสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลด้วย ด้วยเหตุนี้ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 จึงได้ให้ความคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวโดยบัญญัติไว้ในข้อ 12 ว่า “บุคคลย่อมไม่ถูกแทรกแซงโดยพลการในความเป็นอยู่ส่วนตัว ในครอบครัว ในเคหสถาน หรือในการสื่อสาร หรือไม่อาจถูกลบหลู่ในเกียรติยศ และชื่อเสียง ทั้งนี้ บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครองโดยกฎหมายอันเนื่องจากการก้าวล่วงในสิทธิเช่นนั้น”

ในประเทศภาคพื้นยุโรปและสหรัฐอเมริกาได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาเกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลจึงได้สร้างมาตรการทางกฎหมายอันเป็นมาตรฐานสากลเพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลให้เป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาถึงหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่บัญญัติไว้ในกฎหมายของประเทศต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสำหรับประเทศไทย

3.2.1 ประเทศสวีเดน

ประเทศสวีเดนมีพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data Act 1998) หรือเรียกว่า “PDA 1998” ได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 29 เมษายน ค.ศ. 1998

3.2.1.1 คำนิยามที่สำคัญในพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data Act 1998)

1) “การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล” (Processing of Personal Data) หมายถึง การดำเนินการใดๆ ก็ตามที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลไม่ว่าจะใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือไม่ ตัวอย่างเช่น การเก็บรวบรวม การบันทึก การจัดการ การเก็บรักษา การปรับปรุง การเปลี่ยนแปลง การกู้ข้อมูลกลับคืนมา การจัดกลุ่ม การใช้ การเปิดเผย การเผยแพร่ การรวมกัน

การยับยั้ง การลบ หรือการทำลายซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลไม่ว่าจะกระทำในเชิงธุรกิจหรือการพาณิชย์หรือไม่

2) “การยับยั้งข้อมูลส่วนบุคคล” (Blocking of Personal Data) หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้ข้อมูลส่วนบุคคลถูกจำกัดการใช้และบุคคลภายนอกไม่อาจนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ได้ เว้นแต่จะมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้อำนาจไว้

3) “ข้อมูลส่วนบุคคล” (Personal Data) หมายถึง ข้อมูลทั้งหมดทุกประเภทไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม ที่อาจแสดงถึงลักษณะธรรมชาติของแต่ละบุคคลซึ่งยังมีชีวิตอยู่

4) “ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคล” (Controller of Personal Data) หมายถึง บุคคลคนเดียวหรือรวมกันหลายคน ตัดสินใจว่าจะดำเนินการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อวัตถุประสงค์ใดและด้วยวิธีการในลักษณะใด

5) “ผู้ช่วยผู้ควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคล” (Personal Data Assistant) หมายถึง บุคคลซึ่งประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในนามของผู้ควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคล

6) “หน่วยงานผู้ควบคุมดูแล” (Supervisory Authority) หมายถึง หน่วยงานที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ควบคุมดูแล

3.2.1.2 ขอบเขตการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data Act 1998)

1) พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับกับผู้ควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งอยู่ในประเทศสวีเดน พระราชบัญญัตินี้ยังใช้บังคับกับผู้ควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งอยู่ในประเทศอื่นๆ เฉพาะแต่การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่อยู่ในประเทศสวีเดน อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับถ้าเพียงแต่ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการโอนข้อมูลส่วนบุคคลระหว่างประเทศอื่นกับประเทศอื่นเท่านั้น

2) พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับกับองค์กรภาคเอกชนและหน่วยงานของรัฐ และใช้บังคับกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล (Processing) ดังนิยามข้างต้น โดยมีข้อยกเว้นดังนี้

(1) เป็นการกระทำของบุคคลธรรมดาซึ่งกระทำเป็นการส่วนตัวของตน โดยแท้เท่านั้น

(2) บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ต้องไม่ฝ่าฝืนบทบัญญัติเกี่ยวกับเสรีภาพของสื่อมวลชนหรือเสรีภาพในการแสดงออกที่บัญญัติไว้ใน Freedom of Press Act หรือ The Fundamental Law on Freedom of Expression

(3) ไม่ใช้บังคับกับงานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสื่อมวลชน งานศิลปกรรม หรือการแสดงออกซึ่งงานวรรณกรรม

(4) ไม่ใช่บังคับกับการใช้เอกสารราชการ หรือวัสดุอุปกรณ์โดยหน่วยงานที่มีอำนาจ

3) ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคลต้องประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลด้วยหลักการ ดังนี้
 (1) การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลต้องชอบด้วยกฎหมาย
 (2) การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลต้องดำเนินการด้วยวิธีที่ถูกต้องและสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติที่ดี

(3) การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลต้องทำเพื่อวัตถุประสงค์โดยเฉพาะเจาะจง ชัดเจน แน่นนอน และจำกัดขอบเขต

(4) การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลต้องไม่ผิดวัตถุประสงค์ที่ให้ไว้ขณะเก็บรวบรวม

(5) การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลต้องเหมาะสม และเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการประมวลผล

(6) ต้องไม่ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลมากเกินไปตามความจำเป็นตามวัตถุประสงค์นั้น

(7) การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลต้องกระทำต่อข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นข้อมูลปัจจุบัน

(8) การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลต้องมีมาตรการแก้ไข ยับยั้ง หรือลบข้อมูลส่วนบุคคล ที่ไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของการประมวลผล

อย่างไรก็ตาม หากเป็นการเก็บข้อมูลประวัติศาสตร์ หรือเก็บข้อมูลไว้เป็นสถิติ หรือเพื่อการศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ถือเป็นวัตถุประสงค์ที่ไม่ต้องแจ้งไว้ก่อนได้ แต่ต้องไม่เก็บไว้นานเกินความจำเป็นตามวัตถุประสงค์นั้นๆ

4) การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลนั้นต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล หรือในกรณีตามความจำเป็นดังต่อไปนี้

(1) เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามสัญญาที่ทำกับเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ หรือเพื่อปฏิบัติตามมาตรการที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลร้องขอเพื่อให้เป็นไปตามสัญญาที่จะทำขึ้น

(2) เพื่อเป็นการปฏิบัติตามหน้าที่ตามกฎหมาย

(3) เพื่อปกป้องประโยชน์เกี่ยวกับชีวิตของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

(4) เพื่อเป็นการปฏิบัติตามหน้าที่เพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ

(5) เพื่อให้ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ได้รับข้อมูลส่วนบุคคลสามารถปฏิบัติหน้าที่ซึ่งตนมีหน้าที่ในเรื่องดังกล่าวได้ หรือ

(6) เพื่อประโยชน์อันชอบธรรมของผู้ควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ได้รับข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งมีน้ำหนักมากกว่าประโยชน์ของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในการป้องกันการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

นอกจากนี้การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับกิจการหรือธุรกิจการตลาดแบบตรงไม่สามารถกระทำได้ หากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีหนังสือห้ามไว้

5) เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลจะเพิกถอนความยินยอมเสียเมื่อใดก็ได้ ทั้งนี้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่มีสิทธิเพิกถอนความยินยอมสำหรับการประมวลผลที่สามารถกระทำได้ตามกฎหมายนี้

6) การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลนั้นห้ามประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่แสดงไว้เห็นถึง

- (1) แหล่งกำเนิดของเชื้อชาติหรือเผ่าพันธุ์
- (2) ความคิดเห็นทางการเมือง
- (3) ความเชื่อทางศาสนาหรือปรัชญา
- (4) การเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน
- (5) ประวัติด้านสุขภาพหรือพฤติกรรมทางเพศ

มีข้อยกเว้นดังต่อไปนี้

(1) เจ้าของข้อมูลได้ให้ความยินยอมอย่างชัดแจ้งหรือแสดงออกอย่างชัดแจ้งว่าให้เป็นข้อมูลสาธารณะ

(2) กรณีที่มีความจำเป็นเพื่อให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลสามารถปฏิบัติตามหน้าที่ของตนภายใต้กฎหมายว่าด้วยการจ้างแรงงาน หรือเพื่อรักษาประโยชน์เกี่ยวกับชีวิตของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลหรือบุคคลใดซึ่งเจ้าของข้อมูลไม่สามารถให้ความยินยอมได้หรือเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย

(3) กรณีที่เป็นการดำเนินการขององค์กรที่ไม่แสวงหากำไร ที่มีวัตถุประสงค์ทางการเมือง ปรัชญา ศาสนา หรือสหภาพแรงงาน

(4) กรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการดูแลด้านสุขภาพ และในสถานพยาบาลซึ่งบุคลากรในวิชาชีพเช่นนี้จะต้องรักษาข้อมูลส่วนบุคคลไว้เป็นความลับ

(5) เพื่อวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยและเก็บเป็นสถิติ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่สังคมมากกว่าจะเกิดความเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่เหมาะสม

(6) รัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่ได้รับมอบอำนาจออกกฎเพื่อกำหนดข้อยกเว้นเพิ่มเติมได้โดยคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ

3.2.1.3 หน้าที่ของผู้ควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคล

- 1) แจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบเมื่อมีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล
- 2) แจ้งรายละเอียดของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับชื่อ หรือสิ่งที่บอกให้รู้ว่าเป็นใคร วัตถุประสงค์ของการประมวลผลข้อมูลรวมทั้งรายละเอียดที่จำเป็นอื่นๆ
- 3) แจ้งรายละเอียดของการประมวลผลข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้กระทำการประมวลผล เก็บข้อมูลนี้ได้จากแหล่งใด วัตถุประสงค์ รวมทั้งผู้ซึ่งรับข้อมูลที่ถูกเปิดเผย
- 4) จัดให้มีมาตรการรักษาความปลอดภัยแก่ข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งหน่วยงานที่ควบคุมดูแลอาจกำหนดมาตรการที่เหมาะสมได้
- 5) ต้องไม่โอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังประเทศที่ไม่มีมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เพียงพอ เว้นแต่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลจะยินยอมให้มีการโอนหรือมีความจำเป็นต้องโอนข้อมูลส่วนบุคคลตามที่พระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติไว้

3.2.1.4 อำนาจของหน่วยงานผู้ควบคุมดูแล

- 1) เข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่มีการประมวลผล
- 2) เรียกข้อมูลหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลรวมถึงการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล
- 3) เข้าถึงหลักฐานที่นำไปสู่การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล
- 4) สั่งห้ามการประมวลผลไว้ก่อนหากกรณียังไม่แน่ชัดว่าการประมวลผลชอบด้วยกฎหมายหรือไม่
- 5) สั่งให้ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคลแก้ไขให้ถูกต้องเมื่อพบว่าการประมวลผลไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรณีที่ไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้หากมีความจำเป็นเร่งด่วนจะสั่งห้ามการประมวลผลข้อมูลนั้นไว้ก่อนก็ได้
- 6) สั่งปรับผู้ควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคลเมื่อกระทำความผิดโดยเฉพาะกรณีไม่จัดให้มีระบบรักษาความมั่นคงปลอดภัยแก่ข้อมูลส่วนบุคคล
- 7) มีสิทธิฟ้องต่อศาลซึ่งตั้งอยู่ในเขตท้องที่ของหน่วยงานผู้ควบคุมดูแลเพื่อมีคำสั่งให้ลบข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกประมวลผลโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

3.2.1.5 บทกำหนดโทษ

- 1) ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคลต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลสำหรับความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยฝ่าฝืนกฎหมายนี้

2) บุคคลผู้กระทำโดยเจตนาหรือประมาทเลินเล่อ ดังต่อไปนี้จะต้องระวางโทษปรับหรือจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือกรณีความผิดรุนแรงต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี

(1) ให้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องแก่ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคลหรือแก่หน่วยงานผู้ควบคุมดูแลเมื่อหน่วยงานนั้นร้องขอ

(2) มีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้

(3) มีการโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังต่างประเทศโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นต้น

3) คำสั่งของหน่วยงานผู้ควบคุมดูแลตามพระราชบัญญัตินี้สามารถอุทธรณ์ต่อศาลได้

3.2.2 ประเทศอังกฤษ

เดิมทีประชาชนชาวอังกฤษได้ยอมรับแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารเป็นอย่างมาก ต่อมาเมื่อมีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารโดยเฉพาะระบบคอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำรงชีวิตมากยิ่งขึ้น ทำให้มีการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลได้โดยง่ายและรวดเร็ว ก่อให้เกิดการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนมากขึ้น กฎหมายของประเทศอังกฤษซึ่งมีผลใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นไม่เพียงพอที่จะให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนทำให้รัฐบาลของประเทศอังกฤษจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อพัฒนามาตรการทางกฎหมายอันสามารถปกป้องและคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนได้

ในปี ค.ศ. 1970 รัฐบาลของประเทศอังกฤษได้แต่งตั้งคณะกรรมการชุดหนึ่งเรียกว่า “The Younger Committee” เพื่อจัดทำรายงานเสนอแนะแนวทางว่ามีความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนที่เกิดจากการกระทำของผู้อื่นหรือหน่วยงานในภาคเอกชนหรือไม่⁴ อย่างไรก็ตามข้อเสนอแนะของ The Younger Committee ไม่ได้ถูกนำไปใช้ในการตรากฎหมาย

ในปี ค.ศ. 1978 รัฐบาลของประเทศอังกฤษได้จัดตั้งคณะกรรมการขึ้นอีกชุดหนึ่งเรียกว่า “The Lindop Committee” เพื่อศึกษาหาแนวทางต่อการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยมีหน้าที่ในคำปรึกษาเสนอแนะต่อรัฐบาลในเรื่องมาตรการการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อเก็บรักษาและใช้ข้อมูลซึ่งเกี่ยวกับตัวบุคคล⁵ The Lindop Committee ได้เสนอแนะให้มีการออกกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขึ้น และได้จัดทำ “Codes of Practice” สำหรับเป็นแนวทางปฏิบัติ

⁴ จิราวัฒน์ วรวัฒน์ธำรง. เล่มเดิม. หน้า 81.

⁵ กิตติพันธุ์ เกียรติสุนทร. เล่มเดิม. หน้า 102.

ในการใช้และเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคล จากการศึกษาและเสนอแนะของคณะกรรมการชุดดังกล่าว รัฐบาลของประเทศอังกฤษไม่ได้ตรากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขึ้นใช้แต่อย่างใด

ในปี ค.ศ. 1984 รัฐบาลของประเทศอังกฤษได้ตรากฎหมาย Data Protection Act 1984 ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม ค.ศ. 1984 พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดหลักการใหม่ซึ่งใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลและการประมวลผลข้อมูล โดยเครื่องมืออัตโนมัติ นอกจากนั้นยังได้กำหนดให้ผู้มีหน้าที่ต้องจดทะเบียนต่อหน่วยงานของรัฐเรียกว่า “The Office of The Data Protection Registrar” ผลของการประกาศใช้บังคับ Data Protection Act 1984 ทำให้การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลทุกประเภทที่เกี่ยวกับบุคคล โดยระบบคอมพิวเตอร์ต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ไม่ว่าข้อมูลนั้นจะอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนก็ตาม และข้อมูลนั้นต้องสามารถบ่งชี้ตัวบุคคลได้ อีกทั้งพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารที่จัดเก็บและรวบรวมในประเทศอังกฤษเท่านั้น ไม่ใช่บังคับกับผู้เก็บรวบรวมหรือใช้ข้อมูลหรือผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานที่อยู่นอกประเทศอังกฤษ

ต่อมาในปี ค.ศ. 1995 The European Commission (EC) ได้ออกมาตรการทางกฎหมาย เรียกว่า “The European Data Protection Directive (95/46/EC) on The Protection of Individuals with Regard to The Processing of Personal Data and on The Free Movement of Such Data” ขึ้นเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล (Data Processing) ของผู้ควบคุมดูแลข้อมูลให้มีความเหมาะสมและชัดเจนมากยิ่งขึ้น ประเทศอังกฤษเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิก European Union จึงได้บัญญัติ Data Protection Act 1998 เพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตาม The European Data Protection Directive (95/46/EC) หรือ EU Directive การบัญญัติ Data Protection Act 1998 ของประเทศอังกฤษนั้นมีผลทำให้ Data Protection Act 1984 ถูกยกเลิกไป Data Protection Act 1998 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม ค.ศ. 2000 พระราชบัญญัติฉบับนี้มีความละเอียดและสลับซับซ้อนกว่า Data Protection Act 1984 ดังเห็นได้จากการที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับกับข้อมูลที่ถูกประมวลผลด้วยมือซึ่งถูกจัดเก็บไว้ในแฟ้มข้อมูล รวมถึงพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดเงื่อนไขหรือบรรทัดฐานขั้นต่ำของการประมวลผลข้อมูลอันถือว่าเป็นการประมวลผลที่ชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้มีการจัดประเภทของข้อมูลโดยกำหนดให้มีข้อมูลที่กระทบต่อความรู้สึก (Sensitive Data) ทำให้ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลไม่สามารถประมวลผลข้อมูลประเภทนี้ได้ เว้นแต่ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือข้อยกเว้นที่กำหนดไว้โดยเฉพาะและ ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลไม่สามารถประมวลผลข้อมูลได้ เว้นแต่การประมวลผลนั้นได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของการรักษาความปลอดภัยแล้ว

3.2.2.1 คำนิยามที่สำคัญในพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูล (Data Protection Act 1998)

1) “ข้อมูล” (Data) หมายถึงข้อมูลซึ่งถูกประมวลผล (Processed) โดยเครื่องมือที่ทำงานโดยอัตโนมัติ เพื่อตอบสนองคำสั่งที่ป้อนเข้าไปเพื่อวัตถุประสงค์นั้นหรือข้อมูล ซึ่งถูกบันทึกไว้โดยมีเจตนาที่จะนำไปประมวลผลโดยเครื่องมือที่ทำงานโดยอัตโนมัติ หรือข้อมูลซึ่งถูกบันทึกไว้เป็นส่วนหนึ่งของ Relevant Filing System (ระบบจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้อง) หรือมีเจตนาที่จะนำไปบันทึกไว้เป็นส่วนหนึ่งของ Relevant Filing System หรือข้อมูลซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ Accessible Record

2) “ข้อมูลส่วนบุคคล” (Personal Data) หมายถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ยังมีชีวิตอยู่ซึ่งสามารถบ่งชี้ตัวบุคคลได้จากข้อมูลนั้นเองหรือจากข้อมูลอื่นๆ ที่อยู่ในความครอบครองของผู้ควบคุมดูแลข้อมูล (Data Controller) หรืออาจอยู่ในความครอบครองของผู้ควบคุมดูแลข้อมูลในอนาคต ทั้งนี้ รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวบุคคล ธรรมดาและการแสดงเจตนาของผู้ควบคุมดูแลข้อมูลหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับบุคคลธรรมดานั้นด้วย

3) “ระบบจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกัน” (Relevant Filing System) หมายถึงกลุ่มของข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลธรรมดาถึงแม้จะไม่ได้ถูกประมวลผลโดยเครื่องมืออัตโนมัติ แต่กลุ่มของข้อมูลนั้นได้มีการจัดวางโครงสร้างไว้โดยอ้างอิงถึงตัวบุคคลหรืออ้างอิงถึงเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคล ในลักษณะที่พร้อมจะช่วยให้สามารถเข้าถึงข้อมูลเฉพาะอย่างที่เกี่ยวข้องกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้

4) “บันทึกที่เข้าถึงได้” (Accessible Record) หมายถึงบันทึกสุขภาพ ประกอบด้วยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพทางกายหรือจิตใจหรือสภาวะของบุคคลธรรมดา ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา หรือข้อมูลสาธารณะที่สามารถเข้าถึงได้

5) “ข้อมูลที่กระทบต่อความรู้สึก” (Sensitive Personal Data) หมายถึงข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับเชื้อชาติหรือเผ่าพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อทางศาสนาหรือความเชื่ออื่นๆ ที่มีลักษณะเดียวกัน การเป็นสมาชิกของสมาคมหรือสหภาพแรงงาน สุขภาพทางกายและจิตใจ พฤติกรรมทางเพศ การกระทำผิดหรือการถูกกล่าวหาว่ากระทำผิด กฎหมายการดำเนินคดีหรือการถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด การจำหน่ายคดี หรือบทลงโทษตามคำพิพากษาของศาลของเจ้าของข้อมูล

6) “ผู้ควบคุมดูแลข้อมูล” (Data Controller) หมายถึงบุคคลซึ่งเป็นผู้ตัดสินใจ (อาจเป็นการตัดสินใจโดยลำพังหรือตัดสินใจร่วมกับบุคคลอื่นก็ได้) ที่จะดำเนินการประมวลผลข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์ใดและในลักษณะใด ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลอาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ เช่น ห้างหุ้นส่วน บริษัทจำกัด สมาคม มูลนิธิ ฯลฯ หรืออาจเป็นหน่วยงานของรัฐโดยจะบังคับใช้กับผู้ควบคุมดูแลข้อมูลที่เกิดหรือจัดตั้งขึ้นประเทศอังกฤษและมีการประมวลผลข้อมูลใน

ประเทศอังกฤษหรือผู้ควบคุมดูแลข้อมูลที่ไม่ได้เกิดหรือไม่ได้จัดตั้งขึ้นในประเทศอังกฤษหรือประเทศในกลุ่ม European Economic Area (EEA) แต่มีการใช้เครื่องมือที่อยู่ในประเทศอังกฤษ เป็นเครื่องมือในการประมวลผลข้อมูลโดยมีวัตถุประสงค์ในการประมวลผลข้อมูลมากกว่า เป็นเพียงการส่งข้อมูลผ่านประเทศอังกฤษเท่านั้น

7) “ผู้ประมวลผลข้อมูล” (Data Processor) หมายถึงบุคคลใดๆ ที่ประมวลผลข้อมูล ในนามของผู้ควบคุมดูแลข้อมูลนอกเหนือจากพนักงานหรือลูกจ้างของผู้ควบคุมดูแลข้อมูล

8) “การประมวลผล” (Processing) หมายถึงการได้รับการบันทึกหรือการครอบครอง ข้อมูลหรือการดำเนินการปฏิบัติกรอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างเกี่ยวกับข้อมูล ซึ่งรวมถึงการรวบรวม การดัดแปลง การแก้ไขข้อมูล การเรียกข้อมูลคืนมา การพิจารณา การใช้ข้อมูลการเปิดเผยข้อมูล โดยผ่านทางสื่อ การเผยแพร่ การจัดวาง การประกอบ การยับยั้ง การลบ หรือการทำลายข้อมูล

3.2.2.2 ขอบเขตการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูล (Data Protection Act 1998)

1) กำหนดให้บุคคลผู้ปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานคอมพิวเตอร์หรือตัวแทนของ บุคคลดังกล่าวเปิดเผยข้อมูลอันเกี่ยวกับบุคคลโดยปราศจากอำนาจ ถ้าบุคคลใดฝ่าฝืนโดยเจตนา หรือไม่นำพาถึงผลที่จะเกิดขึ้นถือว่ากระทำผิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้⁶

2) กำหนดสิทธิของบุคคลผู้ถูกระบุในข้อมูลนั้นๆ เช่น สิทธิที่จะทราบว่าตน ถูกระบุอยู่ในข้อมูลนั้นๆ หรือไม่ ระบุไว้ว่าอย่างไร สิทธิที่จะเข้าสู่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตน สิทธิในการ เปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือลบข้อมูลที่ผิดพลาด สิทธิที่จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้มีการเปิดเผยข้อมูล ของตน สิทธิในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน ในกรณีที่บุคคลนั้นได้รับความเสียหายจากการที่ ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลปฏิบัติฝ่าฝืน Data Protection Act 1998 เป็นต้น

3) กำหนดหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้ 8 ข้อหรือเรียกว่า “หลักของการจัดการข้อมูลที่ดี” โดย Data Protection Act 1998 มาตรา 4 บัญญัติให้หลักการคุ้มครองข้อมูล ส่วนบุคคลที่อ้างถึงในพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือหลักการที่กำหนดไว้ใน Part I of Schedule 1 กล่าวคือ กำหนดหน้าที่ให้ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลต้องปฏิบัติตามหลักการทั้ง 8 ข้อดังกล่าว เว้นแต่ ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลจะสามารถอ้างสิทธิจากข้อยกเว้นของหลักต่างๆ นั้นได้ไม่ว่าทั้งหมดหรือ บางส่วน หลักการนี้บังคับใช้กับข้อมูลส่วนบุคคลทั้งหมดที่ประมวลผลโดยผู้ควบคุมดูแลข้อมูล ไม่ว่าผู้ควบคุมดูแลข้อมูลนั้นจะมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องจัดแจ้งข้อมูลหรือไม่ก็ตามหลักการ คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตาม Data Protection Act 1998 ได้แก่

⁶ จีราตัน วรรณธำรง. เล่มเดิม. หน้า 87.

(1) หลักประการที่ 1 (First Principle) คือข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องถูกประมวลผลอย่างเป็นธรรมและถูกต้องตามกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะถูกประมวลผลไม่ได้ เว้นแต่เป็นไปตามเจตนาใจที่กฎหมายกำหนดและกรณีของข้อมูลที่กระทบต่อความรู้สึกจะต้องเข้าเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนดด้วย

(2) หลักประการที่ 2 (Second Principle) คือ ข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องได้รับมาเพื่อวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่งหรือหลายวัตถุประสงค์โดยเฉพาะเจาะจง และชอบด้วยกฎหมาย รวมถึงต้องไม่ประมวลผลด้วยวิธีการที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์นั้นๆ

(3) หลักประการที่ 3 (Third Principle) คือ ข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องเพียงพอ เกี่ยวข้องและไม่มากเกินไปกว่าวัตถุประสงค์ของการประมวลผลข้อมูลนั้น

หลักประการที่ 3 เรียกว่า “หลักความเพียงพอ” (Adequacy Principle) กล่าวคือ ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลจะเรียกหรือจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลเกินกว่าความจำเป็นตามที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บมิได้ ดังนั้นเพื่อให้การประมวลผลข้อมูลเป็นไปอย่างถูกต้องสอดคล้องกับหลักการดังกล่าว ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคลควรจะทบทวนแบบฟอร์มเพื่อจัดเก็บข้อมูล เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลส่วนบุคคลที่จะทำการจัดเก็บมีเพียงพอ เกี่ยวข้องและไม่เกินกว่าวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เช่น แบบฟอร์มการสมัครงาน แบบฟอร์มรายละเอียดของลูกค้า และแบบฟอร์มการลงทะเบียนออนไลน์ เป็นต้น

(4) หลักประการที่ 4 (Fourth Principle) คือ ข้อมูลส่วนบุคคลต้องถูกต้องเที่ยงตรง และทำให้ทันสมัยอยู่เสมอ

หลักการข้อนี้เป็นการกำหนดหน้าที่ของผู้ควบคุมดูแลข้อมูลด้วยการให้ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลมีหน้าที่โดยตรงในการทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งตนได้ทำการประมวลผลไว้มีความเที่ยงตรง และทันสมัยอยู่เสมอและหน้าที่ดังกล่าวไม่อาจมอบหมายให้ผู้อื่นทำแทนได้

(5) หลักประการที่ 5 (Fifth Principle) คือ การจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลไม่ว่าเพื่อวัตถุประสงค์ใดๆ จะต้องไม่จัดเก็บไว้นานเกินกว่าความจำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์นั้นๆ

การจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลไว้นานเกินกว่าความจำเป็นตามวัตถุประสงค์ของการประมวลผลข้อมูลนั้นๆ ถือเป็น การปฏิบัติฝ่าฝืนหลักการคุ้มครองข้อมูลข้อนี้ และใน Data Protection Act 1998 ไม่ได้กำหนดรายละเอียดหรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับหลักการนี้ไว้ นอกจากนี้การบังคับใช้กฎหมายของ Commissioner เกี่ยวกับเรื่องนี้มีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้นยังไม่ชัดเจนว่าระยะเวลาอันเท่าใดจึงจะถือว่าเป็นระยะเวลาอันเกินความจำเป็นตามที่กำหนดไว้ในหลักการนี้ อีกทั้งผู้ควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคลต้องตรวจสอบข้อมูลซึ่งถูกประมวลผลทั้งหมดและวัตถุประสงค์ของการประมวลผลข้อมูลนั้น โดยพิจารณาว่าข้อมูลแต่ละชนิดต้องเก็บไว้เพื่อวัตถุประสงค์ตามที่

กำหนดไว้เป็นเวลานานเพียงใด กรณีผู้ควบคุมดูแลข้อมูลจำเป็นต้องเก็บข้อมูลส่วนบุคคลไว้เป็นระยะเวลาอันสมควรมีเอกสารบอกถึงเหตุแห่งการเก็บข้อมูลนั้นด้วย นอกจากนี้ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลซึ่งมีข้อผูกพันที่จะต้องทำลายข้อมูลต้องจำไว้ว่ากระบวนการทำลายตัวมันเองจะมีค่าเท่ากับการประมวลผล ดังนั้น ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลต้องดำเนินการตามหลักการข้ออื่นๆ ด้วย และตามหลักทั่วไปข้อมูลส่วนบุคคลควรถูกทำลายเมื่อไม่ต้องการข้อมูลนั้นอีก แต่ในบางกรณีอาจมีการกำหนดให้มีการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลนั้นนานกว่ากรณีปกติได้โดยการอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้าย (Anti-Terrorism, Crime and Security Act 2001)

(6) หลักประการที่ 6 (Sixth Principle) คือ ข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องถูกประมวลผลอย่างสอดคล้องกับสิทธิของเจ้าของข้อมูลตามที่กำหนดไว้ใน Data Protection Act 1998

(7) หลักประการที่ 7 (Seventh Principle) คือ ต้องจัดให้มีมาตรการทางเทคนิคและการจัดการที่เหมาะสมในการป้องกันและจัดการกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายและเพื่อป้องกันการสูญหายหรือการทำลายหรือทำให้เสียหายต่อข้อมูลส่วนบุคคล

(8) หลักประการที่ 8 (Eight Principle) คือ ข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องไม่ถูกส่งออกไปยังประเทศหรือดินแดนที่อยู่นอกเขต European Economic Area (EEA) เว้นแต่ประเทศหรือดินแดนนั้นรับรองว่ามีระดับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของเจ้าของข้อมูลที่เพียงพอสำหรับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

3.2.2.3 สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูล (Data Protection Act 1998) กำหนดให้สิทธิแก่เจ้าของข้อมูลซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของตนที่อยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่นหรือผู้ควบคุมดูแลข้อมูลไว้ ดังนี้

1) สิทธิในการเข้าถึงข้อมูล (Right to subject access)

Data Protection Act 1998 มาตรา 7 ถึง มาตรา 9 กำหนดให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิที่จะร้องขอให้ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลให้ข้อเท็จจริงแก่ตนว่าผู้ควบคุมดูแลข้อมูลได้ดำเนินการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของตนอยู่หรือไม่ อย่างไร โดยเจ้าของข้อมูลจะต้องทำคำร้องขอเป็นลายลักษณ์อักษร (ซึ่งรวมถึงการร้องผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย) และอาจต้องเสียค่าธรรมเนียมตามที่ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลกำหนดด้วย ทั้งนี้ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลจะต้องทำตามคำร้องขอดังกล่าวภายใน 40 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอจากเจ้าของข้อมูล (กรณีทั่วไป)

2) สิทธิในการป้องกันการประมวลผลข้อมูลที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือความทุกข์ (Right to prevent processing causing damage of distress)

Data Protection Act 1998 มาตรา 10 กำหนดว่าหากเจ้าของข้อมูลเห็นว่าการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของตน โดยผู้ควบคุมดูแลข้อมูลจะก่อให้เกิดความเสียหายหรือความทุกข์และเป็นการไม่สมเหตุสมผลย่อมมีสิทธิที่จะบอกกล่าวไปยังผู้ควบคุมดูแลข้อมูลเพื่อให้ยุติการประมวลผลข้อมูลดังกล่าวได้โดยคำบอกกล่าวต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษรและเมื่อผู้ควบคุมดูแลข้อมูลได้รับคำบอกกล่าวแล้วผู้ควบคุมดูแลข้อมูลต้องดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ภายใน 21 วัน

(1) แจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้เจ้าของข้อมูลทราบว่าคุณควบคุมดูแลข้อมูลได้ดำเนินการหรือตั้งใจจะดำเนินการตามคำบอกกล่าวของเจ้าของข้อมูล หรือ

(2) แจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้เจ้าของข้อมูลทราบว่าจะได้มีการดำเนินการบางส่วนตามคำบอกกล่าวของเจ้าของข้อมูลแล้ว (หากมี) และอธิบายถึงเหตุผลว่าเหตุใดผู้ควบคุมดูแลข้อมูลจึงเห็นว่าบางส่วนของคำบอกกล่าวของเจ้าของข้อมูลไม่มีความชอบธรรม

3) สิทธิในการป้องกันการประมวลผลข้อมูลเพื่อทำการตลาดแบบตรง (Right to prevent processing for the purposes of direct marketing)

Data Protection Act 1998 มาตรา 11 (1) กำหนดให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิบอกกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลยุติหรือคว้งไม่ดำเนินการประมวลผลข้อมูลของตนเพื่อประโยชน์ในการทำตลาดแบบตรงได้โดยไม่ได้กำหนดข้อยกเว้นหรือข้อจำกัดการใช้สิทธิไว้แต่อย่างใด

อนึ่งบทบัญญัติของ EU Directive (95/46/EC) Article 14 (b) ยังได้กำหนดให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิที่จะคัดค้านการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของตนซึ่งผู้ควบคุมดูแลข้อมูลคาดว่าจะเป็นการประมวลผลข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์ในการทำการตลาดแบบตรงต่อไป หรือคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลให้แก่บุคคลที่สาม หรือการใช้ข้อมูลในนามของบุคคลที่สามเพื่อวัตถุประสงค์ในการทำการตลาดแบบตรง

4) สิทธิเกี่ยวกับการตัดสินใจโดยอาศัยการประมวลผลข้อมูลของเครื่องมือ ซึ่งทำงานโดยอัตโนมัติ (Right in relation to automated decision-taking)

Data Protection Act 1998 มาตรา 12 กำหนดให้สิทธิแก่เจ้าของข้อมูลที่จะบอกกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรไม่ให้ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลตัดสินใจในเรื่องใดๆ ซึ่งจะมีผลกระทบที่สำคัญแก่ตนโดยอาศัยการประมวลผลของเครื่องมือที่ทำงานโดยอัตโนมัติเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

5) สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายในกรณีที่บุคคลนั้นได้รับความเสียหายจากการที่ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลปฏิบัติฝ่าฝืน Data Protection Act 1998 (Right to take action for compensation if the individuals suffers damage by any contravention of the act by the data controller)

Data Protection Act 1998 มาตรา 13 กำหนดให้ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลซึ่งได้รับความเสียหาย (Damage) หรือความเสียหายและความทุกข์ (Damage and distress) จากการที่ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลปฏิบัติฝ่าฝืนบทบัญญัติใน Data Protection Act 1998 มีสิทธิที่จะได้รับการชดเชยความเสียหาย หากผู้ควบคุมดูแลข้อมูลไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรต่อทุกสถานการณ์ (Circumstances) เพื่อที่จะปฏิบัติให้เป็นไปตามบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว

6) สิทธิในการดำเนินการเพื่อแก้ไข กั้น ลบ หรือทำลายข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง (Right to take action to rectify, block, erase or destroy inaccurate data)

Data Protection Act 1998 มาตรา 14 กำหนดให้เจ้าของข้อมูลซึ่งเห็นว่าข้อมูลส่วนบุคคลของตนที่อยู่ในความครอบครองของผู้ควบคุมดูแลข้อมูลนั้นไม่ถูกต้องเจ้าของข้อมูลมีสิทธิร้องขอต่อศาลมีคำสั่งให้ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลดำเนินการแก้ไขข้อมูล กั้นการประมวลผลข้อมูล ลบข้อมูล หรือทำลายข้อมูลได้

กรณีข้อมูลอยู่ในความครอบครองของผู้ควบคุมดูแลไม่เที่ยงตรง แต่เป็นข้อมูลที่ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลได้บันทึกไว้อย่างถูกต้องตรงตามที่เจ้าของข้อมูลหรือบุคคลที่สามเปิดเผยให้แก่ผู้ควบคุมดูแลข้อมูล เช่นนี้ Data Protection Act 1998 กำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลแนบถ้อยคำแสดงถึงข้อมูลที่ถูกต้องที่เที่ยงตรงตามที่ศาลเห็นชอบแล้วไว้เป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลเดิมได้แทนที่จะมีคำสั่งให้ผู้ควบคุมดูแลข้อมูล แก้ไข ลบ หรือทำลายข้อมูลนั้น

7) สิทธิในการขอให้ตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติตามกฎหมาย (Right to request for assessment)

Data Protection Act 1998 มาตรา 42 กำหนดว่าบุคคลใดเห็นว่าตนได้รับผลกระทบโดยตรงจากการประมวลผลข้อมูลของผู้ควบคุมดูแลข้อมูลมีสิทธิร้องขอให้ Commissioner เข้าตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ควบคุมดูแลข้อมูลนั้นว่าได้มีการปฏิบัติตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร (บุคคลตามมาตรา 42 นี้ รวมถึงนิติบุคคลด้วย)

3.2.2.4 ข้อยกเว้น

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูล (Data Protection Act 1998) ส่วนที่ 4 และตาราง 7 และตาราง 8 กำหนดข้อยกเว้นการใช้บังคับบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลหลายประการ ได้แก่

1) กรณีความมั่นคงของประเทศ

การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทำโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความมั่นคงของประเทศได้รับการยกเว้นไม่ต้องตกอยู่ภายใต้บังคับของบทบัญญัติว่าด้วยหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิของเจ้าของข้อมูล การจัดแจ้งข้อมูล การบังคับใช้กฎหมาย การกระทำผิดฐานรับข้อมูลโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

2) กรณีอาชญากรรมและภัยอากร

การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกันหรือสืบสวนอาชญากรรม การจับหรือการดำเนินคดีต่อผู้ต้องหา หรือการประเมินเพื่อจัดเก็บภาษีได้รับการยกเว้นไม่อยู่ภายใต้บังคับของหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลข้อที่หนึ่งและบทบัญญัติว่าด้วยการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลและหากมีการเก็บรวบรวมเพื่อวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและเป็นข้อมูลที่ได้จากการครอบครองของบุคคลอื่นจะได้รับการยกเว้นจากการเปิดเผยเช่นกัน

3) กรณีด้านสุขภาพ

การประมวลผลข้อมูลด้านสุขภาพโดยศาลซึ่งได้รับข้อมูลจากหน่วยงานส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการบริการด้านสุขภาพและสวัสดิการ เจ้าหน้าที่ดูแลความประพฤตินักโทษซึ่งได้รับการปล่อยตัวหรือบุคคลอื่นที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินคดีเกี่ยวกับเด็กได้รับการยกเว้นจากการใช้บังคับบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล รวมถึงการประมวลผลข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพได้รับการยกเว้นไม่ต้องตกอยู่ภายใต้บทบัญญัติว่าด้วยการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลเช่นกัน หากการปฏิบัติตามคำขออาจจะเกิดอันตรายร้ายแรงต่อร่างกายหรือจิตใจของเจ้าของข้อมูล หรือบุคคลอื่น ข้อยกเว้นนี้ใช้บังคับกับผู้ควบคุมดูแลข้อมูลซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพหรือมิใช่ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพแต่ได้มีการปรึกษาหารือกับผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพอย่างเหมาะสมแล้วเท่านั้น

4) กรณีการออกกฎระเบียบด้านการบริการการเงิน

ข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บไว้ในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศได้กำหนดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย หรือเป็นหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายอื่นเพื่อคุ้มครองสมาชิกของสังคมมิให้เกิดความเสียหายทางการเงินอันเนื่องมาจากการกระทำโดยทุจริต การกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือโดยมิชอบ หรือการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของผู้ประกอบการธนาคาร การประกันภัย การลงทุน หรือการบริการด้านการเงินอื่นๆ หรือด้านการจัดการบริษัท ข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวจะได้รับการยกเว้นจากการใช้บทบัญญัติว่าด้วยการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลหากการใช้บทบัญญัตินี้ดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายต่อการปฏิบัติหน้าที่

5) กรณีสิทธิพิเศษในวิชาชีพด้านกฎหมายและการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล

การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับคำพิพากษาของศาลและเป็นข้อมูลที่หน่วยงานของรัฐบาลได้รับมาจากบุคคลภายนอกนั้นได้รับการยกเว้นจากบทบัญญัติว่าด้วยการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของบุคคลเว้นแต่มีการสละสิทธิดังกล่าวและกรณีข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นความลับระหว่างลูกความกับผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายซึ่งเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีได้รับการยกเว้นจากการใช้บทบัญญัติว่าด้วยการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของบุคคลเช่นกัน

6) กรณีบัญชีเงินเดือนและบัญชีรับจ่าย

การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อวัตถุประสงค์ในการคำนวณเงินค่าตอบแทน หรือเงินชดเชยอันเกี่ยวกับการจ้างงาน หรือหน้าที่ใดๆ หรือในการจ่ายหรือหักออกจากเงินดังกล่าว หรือเพื่อวัตถุประสงค์ในการเก็บรักษาบัญชีรับจ่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจการงานนั้น หรือเพื่อวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการจัดการ หรือด้านการเงินเพื่อช่วยในกิจการหรือธุรกิจนั้นๆ กรณีเช่นนี้ได้รับการยกเว้นจากบทบัญญัติว่าด้วยการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การชดใช้ค่าเสียหาย การแก้ไข การห้ามเปิดเผยภายใต้เงื่อนไขที่ว่าข้อมูลข่าวสารเหล่านี้ต้องไม่ใช่เกินขอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และต้องไม่เปิดเผย เว้นแต่จะเป็นไปตามข้อยกเว้นที่กำหนด

7) กรณีข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวหรือเพื่อใช้ในครัวเรือน

การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวหรือเพื่อใช้ในครัวเรือน หรือเก็บรวบรวมไว้เพื่อการบันเทิงได้รับการยกเว้นจากบทบัญญัติว่าด้วยการเข้าถึงข้อมูล การชดใช้ค่าเสียหาย การแก้ไขข้อมูล การห้ามเปิดเผย

8) กรณีเพื่อการจัดเก็บเป็นสถิติหรือเพื่อการค้นคว้า

การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บเป็นสถิติหรือเพื่อการค้นคว้าได้รับการยกเว้นจากบทบัญญัติว่าด้วยการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของบุคคล แต่ต้องไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อวัตถุประสงค์อื่นและผลจากการค้นคว้าหรือจัดเก็บเป็นสถิติต้องไม่อาจบ่งชี้ถึงบุคคลที่ถูกบันทึกหรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น

9) กรณีคะแนนในการทดสอบ

กรณีข้อมูลส่วนบุคคลเป็นคะแนนหรือข้อมูลใดๆ ที่ใช้เพื่อการวินิจฉัยทางวิชาการ อาชีพ หรือผลการทดสอบอื่นๆ หรือทำให้สามารถวินิจฉัยผลการสอบนั้นๆ ได้ หรือเป็นข้อมูลอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการวินิจฉัยผลดังกล่าว การบังคับใช้บทบัญญัติว่าด้วยสิทธิการเข้าถึงข้อมูลอันเกี่ยวกับบุคคลต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้

3.2.2.5 การจดทะเบียนข้อมูล

1) หลักทั่วไป

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูล (Data Protection Act 1984) บัญญัติให้มีระบบการจดทะเบียนข้อมูลส่วนบุคคลขึ้น โดยกำหนดให้ผู้ใช้ข้อมูลที่ดำเนินการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลต้องจดทะเบียนเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลและจัดเก็บข้อมูลการจดทะเบียนไว้กับนายทะเบียน ต่อมาเมื่อมีการใช้บังคับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลฉบับใหม่ (Data Protection Act 1998) ได้กำหนดให้มีระบบการจดทะเบียนข้อมูล (Notification) ขึ้นแทนที่ระบบการจดทะเบียนข้อมูลส่วนบุคคลระบบนี้สอดคล้องกับบทบัญญัติของ EU Directive (95/46/EC) ซึ่งกำหนดว่าประเทศสมาชิกจะต้องกำหนดให้ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลหรือผู้แทนของผู้ควบคุมดูแลข้อมูลจดทะเบียนข้อมูลไว้กับหน่วยงานของรัฐก่อนที่จะเริ่มดำเนินการประมวลผลข้อมูลทั้งหมดหรือบางส่วนเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ทั้งนี้วัตถุประสงค์หลักของการกำหนดให้ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคลมีหน้าที่ต้องจดทะเบียนข้อมูลของตนไว้ในทะเบียนเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ควบคุมดูแลข้อมูลได้โดยง่าย

หลักการตามบทบัญญัติของ EU Directive (95/46/EC) ได้ถูกนำมาบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูล (Data Protection Act 1998) มาตรา 17 โดยได้กำหนดห้ามมิให้มีการประมวลผลข้อมูล เว้นแต่จะได้มีการจดทะเบียนข้อมูลเกี่ยวกับผู้ควบคุมดูแลข้อมูลไว้ในทะเบียนที่ Commissioner เก็บรักษาไว้แล้ว อนึ่งผู้ควบคุมดูแลข้อมูลจะต้องนำข้อมูลเกี่ยวกับผู้ควบคุมดูแลข้อมูลไปจดทะเบียนไว้กับ Commissioner และเสียค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนข้อมูลในอัตราปีละ 35 ปอนด์

การนำข้อมูลไปจดทะเบียนอาจกระทำได้หลายวิธี เช่น การให้ข้อมูลผ่านทางโทรศัพท์ หรือทาง Internet รวมทั้งทางสื่ออื่นๆ เมื่อ Commissioner ได้รับข้อมูลเหล่านั้นแล้วจะนำไปเก็บไว้ในทะเบียนซึ่งประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้

2) ผู้มีหน้าที่จดทะเบียนข้อมูล

Data Protection Act 1998 กำหนดให้ผู้ควบคุมดูแลข้อมูล (Data Controller) มีหน้าที่ต้องจดทะเบียนข้อมูลไว้ในทะเบียนที่เก็บรักษาไว้โดย Commissioner เว้นแต่กรณีที่ได้รับการยกเว้นตามกฎหมาย บุคคลที่ดำเนินการประมวลผลข้อมูลในนามของผู้ควบคุมดูแลข้อมูลหรือตามคำสั่งของผู้ควบคุมดูแลข้อมูล (Data Processor) ไม่จำเป็นต้องจดทะเบียนข้อมูลแต่อย่างใด นอกจากนั้นบุคคลธรรมดาที่ดำเนินการประมวลผลข้อมูลโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ในเรื่องส่วนตัว หรือครอบครัวได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีหน้าที่ในการจดทะเบียนข้อมูลด้วยเช่นกัน

3.2.2.6 การเข้าถึงข้อมูล

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูล (Data Protection Act 1998) กำหนดให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิร้องขอให้ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลให้ข้อเท็จจริงแก่เจ้าของข้อมูลว่า ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลได้มีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของตนอยู่หรือไม่ อย่างไร โดยพิจารณาได้ดังนี้

1) ถ้ามีการประมวลผลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิได้รับสำเนาบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของตนและหากข้อมูลนั้นไม่ชัดเจนไม่สามารถเข้าใจได้ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลจำต้องให้คำอธิบายประกอบข้อมูลนั้นด้วย

2) คำร้องขอดังกล่าวต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษรและชำระค่าธรรมเนียมตามที่กฎหมายกำหนดและผู้ควบคุมดูแลข้อมูลจะต้องทำตามคำร้องขอดังกล่าวภายใน 40 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอจากเจ้าของข้อมูล ทั้งนี้ผู้ร้องขอต้องแสดงหลักฐานที่บ่งชี้ว่าเป็นตนและรายละเอียดของข้อมูลที่ร้องขอต้องการตามที่ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลกำหนดไว้ หากการร้องขอดังกล่าวทำให้ต้องเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นด้วยเช่นนี้จำต้องขออนุญาตจากบุคคลนั้นด้วย

3) กรณีข้อมูลส่วนบุคคลเป็นเรื่องของสุขภาพ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศมีอำนาจแก้ไขหรือยกเว้นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลของบุคคลได้ตามสมควร ดังนั้นหากเป็นกรณีข้อมูลทางการแพทย์และการเข้าถึงข้อมูลนั้นโดยตรงจะเป็นผลร้ายต่อผู้ร้องขอ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศย่อมมีอำนาจออกกฎระเบียบให้การเข้าถึงข้อมูลในกรณีดังกล่าวเป็นไปได้โดยทางอ้อมหรือเข้าถึงข้อมูลนั้นโดยผ่านบุคคลอื่น

3.2.3 ประเทศอิตาลี

ประเทศอิตาลีมีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Protection of Individuals and Other Subjects with Regard to the Processing of Personal Data Act no.675 of 31.12.1996) ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของประชาชนชาวอิตาลี รัฐสภาได้บัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฉบับนี้เป็นกฎหมายภายในเพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตาม EU Directive (95/46/EC) ทำให้การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลต้องกระทำด้วยการคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพขั้นพื้นฐาน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเป็นอยู่ส่วนตัวและลักษณะเฉพาะของบุคคล นอกจากนี้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศอิตาลียังให้ความคุ้มครองสิทธิต่างๆ ของนิติบุคคล องค์กรอื่น หรือสมาคมต่างๆ ด้วย

กฎหมายฉบับนี้ใช้บังคับกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทำภายนอกสหภาพยุโรปโดยองค์กรหรือหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในประเทศอิตาลี กล่าวคือ องค์กรหรือหน่วยงานดังกล่าวอาจประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยใช้อุปกรณ์ส่งผ่านประเทศต่างๆ นอกสหภาพยุโรปไม่ว่าจะ

ด้วยวิธีการอัตโนมัติ หรือทางอิเล็กทรอนิกส์และกฎหมายฉบับนี้ยังบังคับใช้กับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทำโดยองค์กรหรือหน่วยงานซึ่งตั้งอยู่ในประเทศอิตาลี หากไม่ใช่เป็นเพียงการใช้เครื่องอุปกรณ์เพื่อส่งผ่านประเทศในสหภาพยุโรปเท่านั้น

3.2.3.1 คำนิยามที่สำคัญในกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศอิตาลี

1) “ธนาคารข้อมูลหรือคลังข้อมูล” (Data Bank) หมายถึงชุดข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งจัดแบ่งเป็นหน่วยเดียวหรือหลายหน่วยอันจัดเก็บอยู่ในสถานที่แห่งเดียวหรือหลายแห่งโดยมีการจัดหมวดหมู่เพื่อวัตถุประสงค์โดยเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น เพื่อประโยชน์ต่อการประมวลผล

2) “การประมวลผลข้อมูล” (Processing) หมายถึงการดำเนินการใดๆ ไม่ว่าจะกระทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอัตโนมัติหรือไม่ก็ตามอันเกี่ยวกับการรวบรวม การบันทึก การจัดหมวดหมู่ การจัดเก็บ การให้รายละเอียดข้อมูล การเปลี่ยนแปลงแก้ไข การเลือกสรร การเรียกข้อมูลคืนมาจากระบบ การเปรียบเทียบ การใช้ประโยชน์ การเชื่อมโยง การระงับใช้ชั่วคราว การเปิดเผยโดยเฉพาะเจาะจง การเปิดเผยโดยทั่วไป การลบข้อมูล และการทำลายข้อมูล

3) “ข้อมูลส่วนบุคคล” (Personal Data) หมายถึงข้อมูลใดๆ เกี่ยวกับบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล องค์กร หรือสมาคม ซึ่งสามารถระบุถึงบุคคลหรือหน่วยงานเหล่านั้นได้ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม เช่น การอ้างอิงข้อมูลอื่นๆ กับหมายเลขสำคัญประจำตัว

4) “ผู้ควบคุมดูแลข้อมูล” (Controller) หมายถึงบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล หน่วยงานของรัฐ องค์กร สมาคม หรือหน่วยงานอื่นใด ซึ่งมีความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์และวิธีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

5) “ผู้ประมวลผลข้อมูล” (Processor) หมายถึงบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล หน่วยงานของรัฐ องค์กร สมาคม หรือหน่วยงานอื่นใด ซึ่งมีหน้าที่ในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในนามของผู้ควบคุมดูแลข้อมูล

6) “เจ้าของข้อมูล” (Data Subject) หมายถึงบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล องค์กรหรือสมาคมซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

7) “การเปิดเผยโดยเฉพาะเจาะจง” (Communication) หมายถึงการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลแก่บุคคลอื่นซึ่งระบุตัวไว้และไม่ได้เป็นเจ้าของข้อมูลไม่ว่าในรูปแบบใดก็ตาม รวมถึงการกระทำอื่นใดที่ทำให้บุคคลอื่นได้รับหรือสามารถค้นหาข้อมูลนั้นได้ด้วย

8) “การเปิดเผยโดยทั่วไป” (Dissemination) หมายถึงการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลให้แก่บุคคลอื่นซึ่งไม่ได้ระบุตัวไว้ไม่ว่าในรูปแบบใดก็ตามรวมถึงการกระทำอื่นใดที่ทำให้บุคคลอื่นได้รับหรือสามารถค้นหาข้อมูลนั้นได้ด้วย

9) “ข้อมูลซึ่งไม่เปิดเผยชื่อ” (Anonymous Data) หมายถึงข้อมูลใดๆ ซึ่งเป็นข้อมูลดิบ หรือข้อมูลที่มีการประมวลผลแล้วซึ่งไม่สามารถระบุบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลได้

10) “การระงับใช้ชั่วคราว” (Blocking) หมายถึงการจับเก็บข้อมูลส่วนบุคคล โดย พักการประมวลผลไว้ชั่วคราว

11) “คณะกรรมการ” (Garate) หมายถึงหน่วยงานผู้ควบคุมดูแลซึ่งจัดตั้งขึ้น ตามกฎหมายนี้

3.2.3.2 ความยินยอมของเจ้าของข้อมูล

1) การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยองค์กรภาคเอกชนหรือองค์กรภาครัฐ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไร ถือว่าชอบด้วยกฎหมายหากได้รับความยินยอมโดยชัดแจ้งจาก เจ้าของข้อมูล

2) เจ้าของข้อมูลอาจให้ความยินยอมในการประมวลผลข้อมูลทั้งหมดหรือ เฉพาะบางส่วนก็ได้

3) ความยินยอมของเจ้าของข้อมูลต้องเป็นความยินยอมโดยสมัครใจทำเป็น ลายลักษณ์อักษรและถูกต้องตามแบบโดยเฉพาะ รวมถึงเจ้าของข้อมูลต้อง ได้รับแจ้งข้อมูลที่จำเป็น ตามที่กฎหมายกำหนดด้วย

3.2.3.3 ข้อยกเว้นที่ไม่ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล

1) การประมวลผลข้อมูลซึ่งข้อมูลนั้นมีการเก็บรวบรวมและเก็บรักษาตามที่ กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่น

2) การประมวลผลข้อมูลซึ่งจำเป็นต่อการปฏิบัติการชำระหนี้อันเป็นผลมาจาก การที่เจ้าของข้อมูลเป็นคู่สัญญา

3) การประมวลผลข้อมูลซึ่งเป็นข้อมูลที่นำมาจากทะเบียนสาธารณะ บัญชี เอกสาร หรือบันทึกต่างๆ ซึ่งสามารถเปิดเผยต่อสาธารณะได้

4) การประมวลผลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ หรือทางสถิติ และ การปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมของความประพฤติและวิชาชีพตามที่กฎหมายกำหนด

5) การประมวลผลข้อมูลที่กระทำภายในขอบเขตของวิชาชีพหนังสือพิมพ์

6) การประมวลผลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจซึ่งไม่กระทบต่อ หลักเกณฑ์ในการรักษาความลับทางธุรกิจและอุตสาหกรรม

7) การประมวลผลข้อมูลซึ่งจำเป็นต่อการคุ้มครองชีวิตหรือร่างกายของเจ้าของ ข้อมูล หรือบุคคลอื่น และเจ้าของข้อมูลไม่สามารถให้ความยินยอมได้เนื่องจากความพิการทางกาย หรือเป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือมีจิตฟั่นเฟือน

8) การประมวลผลข้อมูลที่จำเป็นต่อการสืบสวนและสอบสวน

3.2.3.4 สิทธิของเจ้าของข้อมูล

ในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเจ้าของข้อมูลมีสิทธิ ดังต่อไปนี้

1) มีสิทธิที่จะได้รับแจ้งเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลและมีสิทธิที่จะเข้าถึงข้อมูลโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

2) มีสิทธิที่จะได้รับแจ้งเกี่ยวกับชื่อ ภูมิลำเนา สถานที่ทำงานของผู้ควบคุมดูแลข้อมูลและผู้ประมวลผลข้อมูล และการเปิดเผยข้อมูลไม่ว่าโดยทั่วไปหรือโดยเฉพาะเจาะจง

3) มีสิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูล หรือมีสิทธิที่จะให้ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลดำเนินการ โดยไม่ชักช้าในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ยืนยันเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของตนและวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการประมวลผลข้อมูล

(2) ลบ ระบุใช้ชั่วคราว หรือแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่ไม่เปิดเผยตัวเจ้าของข้อมูลในกรณีที่มีการประมวลผลโดยมิชอบด้วยกฎหมายรวมถึงกรณีที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้เกินความจำเป็น

(3) ทำให้ข้อมูลทันสมัย และแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องอยู่เสมอ

(4) แจ้งการดำเนินการตาม (2) และ (3) ไปยังบุคคลที่ได้มีการเปิดเผยข้อมูลให้ทราบ เว้นแต่การดำเนินการนั้นจะกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลโดยตรง

4) มีสิทธิที่จะโต้แย้งคัดค้านทั้งหมดหรือบางส่วนเมื่อเห็นว่าการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนไม่ถูกต้องแม้ว่าได้ดำเนินการประมวลผลข้อมูลถูกต้องตามวัตถุประสงค์นั้นก็ตาม

3.2.3.5 การจดแจ้งข้อมูล

กฎหมายกำหนดให้ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลที่มีความประสงค์จะประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลมีหน้าที่ต้องจดแจ้งข้อมูล (Notification) ต่อคณะกรรมการล่วงหน้าตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนดด้วยวิธีส่งจดหมายลงทะเบียนหรือวิธีอื่นที่เหมาะสมและจะต้องมีการลงนามของผู้ให้ข้อมูลและผู้ประมวลผลข้อมูลด้วย นอกจากนี้ในการจดแจ้งข้อมูลผู้ควบคุมดูแลข้อมูลต้องแจ้งรายละเอียดที่สำคัญ เช่น ชื่อ ชื่อทางการค้า ภูมิลำเนา ที่อยู่หรือสถานที่ทำการงานของผู้ควบคุมดูแลข้อมูล วัตถุประสงค์ และวิธีการประมวลผลข้อมูล ลักษณะของข้อมูล สถานที่จัดเก็บ และจัดหมวดหมู่ข้อมูลที่จะประมวลผล การเปิดเผยวัตถุประสงค์ของการ โอนข้อมูลไปยังต่างประเทศ เป็นต้น

3.2.3.6 การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

1) รูปแบบของการรวบรวมและคุณภาพของข้อมูลส่วนบุคคลที่จะมีการประมวลผลนั้นต้องมีการประมวลผลโดยชอบด้วยกฎหมายและเป็นธรรม มีการรวบรวมและบันทึกตามวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้โดยเฉพาะ ชัดแจ้ง และชอบด้วยกฎหมาย ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นต้องมีความถูกต้องและเมื่อมีความจำเป็นต้องทำข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอต้องเก็บรวบรวมหรือประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลอย่างพอดี เหมาะสมและไม่เกินขอบวัตถุประสงค์ของการรวบรวมและประมวลผลข้อมูลนั้นและต้องไม่เก็บรวบรวมหรือประมวลผลข้อมูลเกินกว่าความจำเป็นตามขอบวัตถุประสงค์ของการรวบรวมและประมวลผลข้อมูลนั้น

2) ข้อมูลซึ่งต้องแจ้งในกรณีที่มีการรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลหรือประมวลผลข้อมูลเจ้าของข้อมูลหรือบุคคลใดก็ตามที่ได้รับการร้องขอให้เป็นผู้ให้ข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบล่วงหน้าเกี่ยวกับรายการตามที่กฎหมายกำหนดไม่ว่าด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษรและการให้ข้อมูลนั้นเป็นหน้าที่ตามกฎหมายหรือตามความสมัครใจ รายการตามที่กฎหมายกำหนด เช่น วัตถุประสงค์และรูปแบบของการประมวลผล ผลที่ได้รับหากไม่ให้ข้อมูลส่วนบุคคลตามที่ร้องขอของบุคคลหรือประเภทของบุคคลที่ข้อมูลอาจถูกเปิดเผย อาณาบริเวณที่อาจเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลนั้น สิทธิต่างๆ ของเจ้าของข้อมูล ชื่อหรือชื่อทางการค้า ภูมิฐานะ สถานที่ทำการงานของผู้ควบคุมดูแลข้อมูลและผู้ประมวลผลข้อมูล เป็นต้น หากข้อมูลส่วนบุคคลมิได้มีการรวบรวมจากเจ้าของข้อมูลโดยตรง เช่นนี้จะต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบทันทีที่ได้มีการบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลนั้นหรือไม่เข้าไปกว่าการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเป็นครั้งแรก

3) กฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลชนิดพิเศษเพิ่มเติมจากการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป กล่าวคือ ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความเป็นชนกลุ่มน้อย ความเชื่อทางศาสนา ลัทธิ ปรัชญา ความเห็นทางการเมือง การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง สหภาพแรงงาน สมาคม หรือองค์กรทางศาสนาหรือปรัชญา รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลด้านสุขภาพ และพฤติกรรมทางเพศ ข้อมูลส่วนบุคคลเหล่านี้จะดำเนินการประมวลผลข้อมูลได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของข้อมูลและได้รับอนุญาตให้ประมวลผลข้อมูลนั้นจากคณะกรรมการแล้ว โดยคณะกรรมการต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นอกจากนี้การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลชนิดพิเศษโดยหน่วยงานของรัฐที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไรจะกระทำต่อเมื่อได้รับอนุญาตโดยชัดแจ้งจากบทบัญญัติกฎหมายอื่นด้วย แต่หากกฎหมายอื่นนั้นถูกแก้ไขหรือยกเลิกไปแล้วเช่นนี้อาจเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาและมีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับการอนุญาตได้ อย่างไรก็ตามกฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติข้อยกเว้นให้สามารถเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลชนิดพิเศษได้ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ พฤติกรรมทางเพศ ทั้งนี้

เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การเปิดเผยข้อมูลทางการแพทย์ การเปิดเผยข้อมูลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และการเปิดเผยข้อมูลในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

3.2.3.7 ความปลอดภัยของข้อมูลและบทกำหนดโทษ

1) ความปลอดภัยของข้อมูลในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลนั้น ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลและผู้ประมวลผลข้อมูลต้องจัดเก็บและควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคล โดยพิจารณาถึงนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและลักษณะพิเศษเฉพาะในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลนั้นๆ รวมถึงมาตรการความปลอดภัยที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการทำลายข้อมูลหรือทำให้ข้อมูลเสียหาย การเข้าถึงข้อมูลโดยปราศจากอำนาจ หรือการประมวลผลที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดในขณะรวบรวมข้อมูล

นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดให้มีมาตรฐานความปลอดภัยขั้นต่ำเพื่อเป็นมาตรการป้องกันข้อมูลส่วนบุคคล โดยต้องกำหนดให้มีขึ้นภายใน 180 วันนับจากวันที่กฎหมายนี้มีผลใช้บังคับ อนึ่งภายใน 2 ปีนับจากวันที่กฎหมายนี้มีผลใช้บังคับต้องมีการปรับปรุงมาตรฐานความปลอดภัยดังกล่าวให้มีความทันสมัยตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและหลังจากนั้นต้องปรับปรุงมาตรฐานความปลอดภัยทุกๆ 2 ปี

2) การชดเชยค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการประมวลผลข้อมูลกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฉบับนี้กำหนดให้บุคคลใดที่ทำให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการประมวลผลข้อมูลจำต้องชดเชยค่าเสียหายตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่ง

3) กฎหมายได้กำหนดมาตรการทางอาญา ได้แก่ โทษจำคุกสำหรับบุคคลที่กระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย กรณีที่มีการเพิกเฉยและการแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จต่อคณะกรรมการ การประมวลผลข้อมูลที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการไม่ปฏิบัติตามมาตรการเพื่อรักษาความปลอดภัยของข้อมูลที่กำหนดขึ้นโดยกฎหมายหรือคณะกรรมการ

3.2.3.8 การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

กฎหมายกำหนดให้การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยบุคคล องค์กรภาคเอกชน และหน่วยงานภาครัฐที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไรจะเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยทั่วไปหรือโดยเฉพาะเจาะจงได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมโดยชัดแจ้งจากเจ้าของข้อมูล

อย่างไรก็ตามกฎหมายได้กำหนดข้อยกเว้นของการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลไม่ว่าโดยทั่วไปหรือโดยเฉพาะเจาะจงไว้ ดังนี้

1) เป็นการเปิดเผยข้อมูลในกรณีจำเป็นเพื่อปฏิบัติการชำระหนี้อันเป็นผลมาจากการที่เจ้าของข้อมูลเป็นคู่สัญญาหรือเพื่อปฏิบัติตามการร้องขอของเจ้าของข้อมูลก่อนการเข้าทำสัญญา

2) เป็นข้อมูลที่นำมาจากทะเบียนสาธารณะ บัญชี เอกสาร หรือบันทึกต่างๆ อันเปิดเผยต่อสาธารณะ โดยไม่เป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายและรูปแบบที่กำหนด โดยกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ

3) เป็นการเปิดเผยเพื่อปฏิบัติตามหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้โดยกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่น

4) เป็นการเปิดเผยภายในขอบเขตวิชาชีพหนังสือพิมพ์โดยไม่ฝ่าฝืนบทบัญญัติว่าด้วยเสรีภาพสิ่งพิมพ์หรือมีผลกระทบต่อการใช้ความคุ้มครองความเป็นส่วนตัวหรือประโยชน์สาธารณะ

5) เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ความลับทางธุรกิจและอุตสาหกรรม

6) เป็นการเปิดเผยในกรณีจำเป็นต่อการคุ้มครองชีวิตหรือร่างกายของเจ้าของข้อมูลหรือบุคคลอื่นและเจ้าของข้อมูลไม่สามารถให้ความยินยอมได้เนื่องจากความพิการทางกาย หรือเป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือมีจิตฟั่นเฟือน

7) เป็นการเปิดเผยที่จำเป็นต่อการสืบสวนและสอบสวน

8) ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลสามารถเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลให้แก่บุคคลซึ่งดำเนินการประมวลผลข้อมูลนั้นโดยตรงได้ภายใต้การกำกับดูแลของผู้ควบคุมดูแลข้อมูลหรือผู้ประมวลผลข้อมูล

3.2.3.9 การโอนข้อมูลส่วนบุคคลระหว่างประเทศ

การโอนข้อมูลส่วนบุคคลระหว่างประเทศไม่ว่าจะเป็นการชั่วคราว รูปแบบใดและด้วยวิธีการใดก็ตามต้องแจ้งให้คณะกรรมการทราบล่วงหน้า หากประเทศที่รับโอนข้อมูลไม่ได้เป็นสมาชิกสหภาพยุโรปการโอนข้อมูลดังกล่าวต้องดำเนินการหลังจากที่ได้ผ่านพ้น 15 วันไปแล้วนับแต่วันแจ้ง อย่างไรก็ตามกฎหมายบัญญัติห้ามโอนข้อมูลส่วนบุคคลระหว่างประเทศหากประเทศที่รับโอนข้อมูลมีมาตรการในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในระดับที่ต่ำกว่าประเทศอิตาลี

กฎหมายกำหนดให้การโอนข้อมูลส่วนบุคคลระหว่างประเทศสามารถกระทำได้ดังนี้

1) กรณีเจ้าของข้อมูลให้ความยินยอมโดยชัดแจ้งหรือเป็นลายลักษณ์อักษร

2) กรณีมีความจำเป็นเพื่อปฏิบัติการชำระหนี้อันเป็นผลมาจากการที่เจ้าของข้อมูลเป็นคู่สัญญา หรือเพื่อปฏิบัติตามการร้องขอของเจ้าของข้อมูลก่อนการเข้าทำสัญญา

3) กรณีมีความจำเป็นเพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์สาธารณะอันสำคัญตามที่กฎหมายหรือกฎข้อบังคับกำหนดไว้

4) กรณีมีความจำเป็นเพื่อการสืบสวนและสอบสวน

5) กรณีมีความจำเป็นเพื่อคุ้มครองชีวิตหรือร่างกายของเจ้าของข้อมูลหรือบุคคลอื่น และเจ้าของข้อมูลไม่สามารถให้ความยินยอมได้เนื่องจากความพิการทางกายหรือเป็นบุคคลไร้ความสามารถ หรือมีจิตฟั่นเฟือน

6) กรณีการโอนข้อมูลตามคำร้องขอเพื่อมีสิทธิได้รับเอกสารราชการหรือข้อมูล รวมถึงทะเบียนสาธารณะ บัญชี กฎหมาย หรือเอกสารต่างๆ ซึ่งสามารถเปิดเผยต่อสาธารณะได้

7) กรณีที่ได้รับมอบอำนาจจากคณะกรรมการให้โอนข้อมูลส่วนบุคคลระหว่างประเทศได้บนพื้นฐานของการรับประกันสิทธิของเจ้าของข้อมูลอย่างเพียงพอและกรณีเป็นผลสืบเนื่องมาจากเงื่อนไขในสัญญาด้วย

3.2.3.10 คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศอิตาลีกำหนดให้มีการจัดตั้ง คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Garantee for the Protection of Personal Data) ทำหน้าที่ กำกับดูแลและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ทั้งนี้คณะกรรมการดังกล่าวสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยอิสระ

1) องค์ประกอบของคณะกรรมการ

คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 คน โดยการคัดเลือกจาก Chamber of Deputies จำนวน 2 คน และจากการลงคะแนนเลือกของวุฒิสภาก็อีกจำนวน 2 คน ทั้งนี้ กฎหมายกำหนดให้กรรมการผู้ได้รับเลือกตั้งทั้ง 4 คนประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธาน กรรมการโดยประธานกรรมการมีสิทธิออกเสียงชี้ขาดในกรณีที่มีการออกเสียงของกรรมการ มีคะแนนเสียงเท่ากัน นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการมีความเป็นอิสระ เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านนิติศาสตร์หรือด้านคอมพิวเตอร์

ประธานกรรมการและกรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี และสามารถดำรงตำแหน่งได้ไม่เกินสองวาระและห้ามมิให้ประธานกรรมการและกรรมการอื่นประกอบอาชีพอื่นใด หรือเป็นที่ปรึกษาหรือดำรงตำแหน่งผู้จัดการหรือลูกจ้างในองค์กรภาครัฐหรือภาคเอกชนตลอด ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งกรรมการ

2) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

กฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้หลาย ประการ ได้แก่ อำนาจในการสนับสนุน ส่งเสริม คุ้มครองป้องกันและมีอำนาจออกคำสั่งหรือ คำวินิจฉัยเมื่อมีการกระทำละเมิดกฎหมายเกิดขึ้น รวมถึงมีอำนาจเป็นเจ้าพนักงานตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กล่าวคือ คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีอำนาจตั้ง หน่วยงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการรับจดทะเบียนการประกอบการประมวลผลข้อมูล มีอำนาจยื่น

ความถูกต้องของการประมวลผลข้อมูลตามกฎหมายและกฎระเบียบ มีอำนาจรับรายงานและคำร้องต่างๆ จากเจ้าของข้อมูลหรือจากสมาคมห้างร้านต่างๆ เนื่องจากมีการละเมิดต่อกฎหมายหรือกฎข้อบังคับ มีอำนาจให้คำแนะนำและให้ข้อมูลต่อสาธารณะ มีอำนาจออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ มีอำนาจออกคำสั่งห้ามประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือพักการประมวลผลข้อมูลไว้ชั่วคราว มีอำนาจควบคุมและตรวจสอบการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล มีอำนาจร้องขอให้ผู้ประมวลผลข้อมูลหรือผู้ควบคุมดูแลข้อมูลหรือเจ้าของข้อมูล หรือบุคคลอื่นๆ ให้ข้อมูลหรือเอกสารที่จำเป็น มีอำนาจสอบสวนบุคคลหรือเข้าถึงข้อมูลของธนาคารหรือควบคุมดูแลสถานที่ใดๆที่มีการประมวลผลข้อมูลหรือสถานที่ที่ข้อมูลถูกเก็บรวบรวมตามวัตถุประสงค์ของการประมวลผลข้อมูล มีอำนาจให้คำแนะนำต่อคณะรัฐมนตรีในการออกมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีอำนาจให้คำปรึกษาต่อนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีในการใช้อำนาจหรือมาตรการทางปกครองและมีอำนาจจัดทำรายงานเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีปีละหนึ่งครั้ง เป็นต้น

3) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

กฎหมายกำหนดให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Office of the Garante) ทำหน้าที่เป็นฝ่ายธุรการและปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดหรือที่คณะกรรมการมอบหมาย ทั้งนี้คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นผู้บังคับบัญชาของสำนักงานรวมถึงพนักงานประจำและลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐซึ่งถูกแต่งตั้งให้มาดำรงตำแหน่งชั่วคราวในสำนักงาน อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลต้องปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้และมีพนักงานประจำรวมถึงเจ้าหน้าที่ทั้งหมดไม่เกิน 45 คน ตามข้อเสนอของคณะกรรมการดังกล่าว

3.2.4 ประเทศแคนาดา

ประเทศแคนาดามีการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล 3 ลักษณะ⁷ ได้แก่

ลักษณะแรกเป็นกฎหมายกลาง (Federal Laws) สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่หนึ่ง คือ กฎหมายสิทธิส่วนบุคคล (Privacy Act) เป็นมาตรการทางกฎหมายที่ควบคุมการจัดเก็บ การใช้ หรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยให้สิทธิแก่ประชาชนในการเข้าถึงและแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลส่วนบุคคลที่ตนเห็นว่าไม่ถูกต้องซึ่งอยู่ภายใต้การครอบครองหรือการควบคุมดูแลของหน่วยงานภาครัฐ

⁷ จิราวัฒน์ วรวัฒน์ธำรง. เล่มเดิม. หน้า 131-134.

ประเภทที่สอง คือ กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (Personal Information Protection and Electronic Documents Act) หรือ PIPEDA เป็นมาตรการทางกฎหมายที่ใช้ควบคุมบริษัทและองค์กรภาคเอกชนซึ่งดำเนินการจัดเก็บ ใช้น้ำ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเชิงพาณิชย์

ลักษณะที่สองเป็นกฎหมายระดับมณฑลและเขตการปกครองพิเศษ (Provincial and Territorial Laws)

ลักษณะที่สามเป็นกฎหมายเฉพาะในภาคส่วนธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล (Sector-Specific Legislation Dealing with Privacy) ของประชาชน

การศึกษาเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศแคนาดาผู้เขียนได้ทำการศึกษาเฉพาะกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (PIPEDA) เนื่องจากเป็นกฎหมายที่ใช้ควบคุมหน่วยงานหรือองค์กรภาคเอกชนซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ในการศึกษา

3.2.4.1 คำนิยามที่สำคัญในกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (PIPEDA)

1) “องค์กร” (Organization) หมายถึงสมาคม ห้างหุ้นส่วน นิติบุคคล และสหภาพแรงงาน

2) “ข้อมูลส่วนบุคคล” (Personal Information) หมายถึงข้อมูลใดๆ ที่สามารถบ่งชี้ตัวบุคคลได้แต่ไม่รวมถึงชื่อ คำนำหน้าชื่อ ที่อยู่ทางธุรกิจ หรือหมายเลขโทรศัพท์ที่เกี่ยวข้ององค์กรแรงงาน

3.2.4.2 ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (PIPEDA)

กฎหมายฉบับนี้มีผลบังคับใช้กับองค์กรภาคเอกชนทุกองค์กรที่จัดเก็บ ใช้น้ำ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับกิจกรรมในเชิงพาณิชย์ (Commercial Activities) หรือใช้กับองค์กรแรงงานที่จัดเก็บ ใช้น้ำ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลจากการติดต่อสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านนิติกรรมสัญญาหรือด้านธุรกิจ

กฎหมายฉบับนี้นอกจากใช้บังคับกับเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองขององค์กรภาคเอกชนแล้ว ยังใช้บังคับกับเรื่องเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ด้วย ผู้เขียนจะทำการศึกษาเฉพาะหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ที่อยู่ในความครอบครองขององค์กรภาคเอกชนซึ่งอยู่ในส่วนที่หนึ่ง (Part 1) ของกฎหมายนี้เท่านั้น

การดำเนินการดังต่อไปนี้ได้รับยกเว้นไม่ตกอยู่ภายใต้บังคับของบทบัญญัติแห่งกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (PIPEDA)

1) การเก็บรวบรวม การใช้ หรือ การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล โดยหน่วยงานของรัฐ ภายใต้บังคับของกฎหมาย (Privacy Law)

2) การเก็บรวบรวม ใช้ หรือ เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพื่อวัตถุประสงค์เป็นการส่วนตัว หรือ เป็นการภายใน และไม่เก็บรวบรวม ใช้ หรือ เปิดเผยเพื่อการ วัตถุประสงค์อื่น หรือ

3) การเก็บรวบรวม ใช้ หรือ เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล โดยองค์กรภาคเอกชน เพื่อ งาน สื่อมวลชน งานศิลปกรรม หรืองานวรรณกรรม และไม่เก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยเพื่อ วัตถุประสงค์อื่น

3.2.4.3 ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคล

ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคลอาจเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลโดยปราศจาก ความรับรู้หรือยินยอมของบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของได้ ถ้า

1) การเก็บรวบรวมเป็นไปเพื่อประโยชน์ของเจ้าของข้อมูล โดยชัดแจ้ง และในขณะนั้น เจ้าของข้อมูลไม่สามารถให้ความยินยอมได้

2) มีเหตุอันสมควรเชื่อได้ว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลโดยความรู้หรือ ความยินยอมของเจ้าของข้อมูลจะส่งผลกระทบต่อความมีอยู่ หรือความถูกต้องของข้อมูล และการเก็บ รวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลนั้นมีเหตุผลเพื่อวัตถุประสงค์ในการสอบสวนการละเมิดข้อตกลง หรือ การฝ่าฝืนกฎหมายของประเทศ หรือของมลรัฐ

3) การเก็บรวบรวมเพื่องานของสื่อมวลชน งานศิลปกรรม หรืองานวรรณกรรม เท่านั้น

4) เป็นข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณะและถูกกำหนดโดยกฎหมาย

ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลอาจใช้ข้อมูลส่วนบุคคลโดยปราศจากความรู้หรือยินยอม ของบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของได้ ถ้า

1) ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นถูกใช้ประโยชน์เพื่อการสอบสวนการกระทำความผิดต่อ กฎหมายแคนาดา หรือมลรัฐ หรือกฎหมายต่างประเทศที่มีเขตอำนาจ

2) ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นถูกใช้ในกรณีฉุกเฉินเพื่อรักษาชีวิต สุขภาพ หรือความ ปลอดภัยของบุคคลใดๆ

3) ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นถูกใช้เพื่อเก็บเป็นสถิติหรือเพื่อการศึกษาวิจัยซึ่งได้เก็บ รวบรวมข้อมูลนั้นไว้เป็นความลับและการขอความยินยอมไม่สามารถกระทำได้ในทางปฏิบัติ เป็นต้น

ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลอาจเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยปราศจากความรับรู้ หรือยินยอมของบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของได้ ถ้า

1) กรณีมัลรัฐควิเบกได้เปิดเผยต่อทนายความหรือนอติารีพับลิก (Notary Public) หากเป็นมัลรัฐอื่นๆได้เปิดเผยต่อทนายความ

2) เพื่อเรียกเก็บหนี้ซึ่งเจ้าของข้อมูลค้างชำระต่อผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

3) เพื่อปฏิบัติตามหมายศาลหรือหมายเรียกของเจ้าพนักงานที่มีอำนาจตามกฎหมาย

4) เปิดเผยต่อหน่วยงานของรัฐซึ่งผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลได้ให้เหตุผลที่ทำให้เชื่อได้ว่าเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดข้อตกลง หรือฝ่าฝืนกฎหมายของแคนาดา หรือมัลรัฐหรือกฎหมายต่างประเทศที่มีเขตอำนาจ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าข้อมูลนั้นเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของชาติ การป้องกันประเทศ หรือการดำเนินงานในกิจการระหว่างประเทศ

5) เปิดเผยต่อบุคคลซึ่งต้องการข้อมูลนั้นในกรณีฉุกเฉินเพื่อรักษาชีวิต สุขภาพ หรือความปลอดภัยของบุคคลดังกล่าวโดยแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบในภายหลังโดยไม่ชักช้า

6) เพื่อเก็บเป็นสถิติ หรือการศึกษาวิจัยซึ่งการขอความยินยอมไม่สามารถกระทำได้ในทางปฏิบัติ

7) เปิดเผยต่อหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่เก็บรักษาข้อมูลไว้เป็นข้อมูลประวัติศาสตร์ หรือเป็นเอกสารที่สำคัญ

8) เปิดเผยภายหลังระยะเวลาดังต่อไปนี้

(1) 100 ปี หลังจากข้อมูลได้ถูกสร้างขึ้นมา

(2) 20 ปี หลังจากเจ้าของข้อมูลถึงแก่กรรมและข้อมูลนั้นเป็นข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณะและถูกกำหนดโดยกฎหมายหรือทำโดยหน่วยงานด้านการสอบสวนและการเปิดเผยมีเหตุผลเพื่อประโยชน์ในการสอบสวนการละเมิดข้อตกลงหรือฝ่าฝืนกฎหมายของแคนาดาหรือของมัลรัฐหรือถูกเปิดเผยตามกฎหมาย

ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลมีหน้าที่เก็บรักษาข้อมูลไว้ได้นานเท่าที่จำเป็นตามวัตถุประสงค์ของการเก็บรักษาเท่านั้น เมื่อหมดความจำเป็นแล้วจะต้องลบ หรือทำลาย หรือกระทำด้วยวิธีการใดๆ เพื่อทำลายข้อมูลส่วนบุคคลนั้น

ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลมีหน้าที่แจ้งวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลก่อนหรือในขณะที่ทำการเก็บรวบรวมซึ่งการแจ้งวัตถุประสงค์นั้นจะต้องแจ้งข้อจำกัดในการเก็บรวบรวมด้วยรวมถึงจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลด้วยวิธีการที่ชอบธรรมและชอบด้วยกฎหมายเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลด้วยวิธีการ

หลอกลวงหรือทำให้เจ้าของข้อมูลเข้าใจผิดในวัตถุประสงค์และการแจ้งวัตถุประสงค์นั้นต้องแจ้งรายละเอียดของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลด้วย

นอกจากนี้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลมีหน้าที่รักษาความปลอดภัยข้อมูลส่วนบุคคลไม่ให้สูญหาย ถูกขโมย การเข้าถึงข้อมูลโดยไม่มีสิทธิ การเปิดเผย การทำสำเนา การใช้หรือการแก้ไข โดยไม่มีสิทธิ การรักษาความปลอดภัยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับชนิดของข้อมูล หากเป็นข้อมูลชนิดต้องห้ามจะต้องมีมาตรการรักษาความปลอดภัยที่สูงยิ่งกว่าข้อมูลทั่วไป

3.2.4.4 สิทธิของเจ้าของข้อมูล

เมื่อเจ้าของข้อมูลร้องขอเป็นหนังสือผู้ควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องแจ้งถึงการมีอยู่ การใช้ หรือการเปิดเผยข้อมูลตามที่ร้องขอภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ นอกจากนี้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนและขอให้แก้ไขความถูกต้องหรือความสมบูรณ์ของข้อมูลได้ตามความเหมาะสม อย่างไรก็ตามผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลสามารถปฏิเสธคำขอดังกล่าวได้ ถ้าการปฏิบัติตามคำร้องขอต้องเสียค่าใช้จ่ายเกินสมควรหรือมีข้อมูลผู้อื่นอยู่ด้วย หรือเป็นข้อมูลที่มีทรัพย์สินทางปัญญาคุ้มครองอยู่ หรือเป็นข้อมูลระหว่างลูกความกับทนายความ หรืออยู่ภายใต้เอกสิทธิ์ หรือความคุ้มกัน ในกรณีมีข้อมูลผู้อื่นอยู่ด้วยผู้ควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคลอาจปฏิบัติตามคำขอได้เมื่อได้รับความยินยอมจากผู้นั้นหรือเจ้าของข้อมูลมีความจำเป็นในการรักษาชีวิต สุขภาพ หรือความปลอดภัยของเจ้าของข้อมูล

บทที่ 4

ปัญหาและวิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล จากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่

ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร เช่น การสื่อสารทางไกลผ่านดาวเทียม การสื่อสารผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต การสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญ ได้แก่ โทรสาร โทรศัพท์ เทคโนโลยีของการสื่อสารเหล่านี้ทำให้ติดต่อถึงกันสะดวกและรวดเร็ว ต่างไปจากการติดต่อสื่อสารในอดีตที่ไม่มีการใช้เทคโนโลยีทำให้การติดต่อสื่อสารล่าช้าและใช้เวลานาน เช่น การติดต่อทางจดหมาย หรือทางโทรเลข เป็นต้น

ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีทางการสื่อสารทำให้เกิดการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภค เช่น การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เกิดจากการที่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ นำข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าที่ได้รับมาจากการทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรม ได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ และข้อมูลอื่นมาใช้หรือเปิดเผยโดยไม่ได้รับความยินยอมหรืออนุญาตจากเจ้าของข้อมูล กล่าวคือ ผู้ประกอบการได้นำข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าซึ่งอยู่ในความครอบครองควบคุม และดูแลของตนไปเปิดเผย หรือขายให้แก่ผู้ประกอบการรายอื่นๆ ที่มีความต้องการข้อมูลของลูกค้าเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบธุรกิจของตน เช่น นำข้อมูลไปเปิดเผย หรือขายให้แก่บริษัทประกันวินาศภัย บริษัทประกันชีวิต บริษัทสถานบริการออกกำลังกายหรือฟิตเนส สถาบันการเงินต่างๆ ฯลฯ บริษัทเหล่านี้เมื่อได้รับข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ แยกแยะเป็นกลุ่มลูกค้าประเภทต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการเสนอขายสินค้าหรือบริการของตน ซึ่งในปัจจุบันผู้บริโภคจำนวนมากได้รับความเดือดร้อน รำคาญจากการเสนอขายสินค้าหรือบริการผ่านทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ เช่น ผู้ประกอบการโทรศัพท์เสนอขายประกันภัย ประกันชีวิต ให้สมัครเป็นสมาชิกบัตรเครดิต ฯลฯ รวมถึงการส่งข้อความ (SMS) เสนอสิทธิพิเศษต่างๆ เช่น ส่วนลดในการรับประทานอาหาร ส่วนลดในการใช้บริการสถานเสริมความงาม ส่วนลดในการซื้อโทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นต้น และให้บริการทำนายดวงชะตา ให้โหลดคลิปปวีดีโอ ให้ชิงโชครายการต่างๆ เป็นต้น การโทรศัพท์หรือส่งข้อความมายังผู้บริโภคเพื่อเสนอขายสินค้าหรือบริการบ่อยครั้งขณะผู้บริโภคปฏิบัติงาน ประชุม ขับรถยนต์ พักผ่อน หรือทำกิจกรรมที่ต้องใช้สมาธิ การกระทำ

ดังกล่าวถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ปัญหาการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เป็นปัญหาสำคัญซึ่งต้องมีมาตรการทางกฎหมายใช้บังคับเพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนไว้เป็นการเฉพาะเนื่องจากข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บรวบรวมโดยองค์กรภาคเอกชนมีปริมาณมากไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าข้อมูลส่วนบุคคลที่มีการจัดเก็บรวบรวมโดยหน่วยงานภาครัฐแต่อย่างใด เช่น ข้อมูลผู้ซื้อหน่วยลงทุน ข้อมูลผู้เปิดบัญชีเงินฝาก ข้อมูลในโรงพยาบาลเอกชน ข้อมูลของผู้สมัครสมาชิกบัตรต่างๆ เช่น สมาชิกบัตรห้างสรรพสินค้า บัตรสมาชิกธนาคาร เป็นต้น ด้วยเหตุที่ประเทศไทยไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคทำให้ผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้เก็บรวบรวม ควบคุม และดูแลข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคเป็นจำนวนมากไม่ให้ความสำคัญกับข้อมูลส่วนบุคคลจึงนำไปใช้โดยขาดความระมัดระวัง นอกจากนี้ไม่มีมาตรการในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลอย่างเพียงพอ หรือมีการอาศัยช่องทางโดยการนำข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าไปหาผลประโยชน์โดยมิชอบ ส่งผลให้เกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภค

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคโดยเฉพาะเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลเห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 35 และมาตรา 36 ได้บัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนไว้อย่างชัดเจน มาตรา 35 บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ข้อมูลส่วนบุคคล ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง

การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิด หรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือ ความเป็นอยู่ส่วนตัว ตลอดจนการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้เป็นเจ้าของข้อมูลนั้น จะกระทำได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์สาธารณะ”

มาตรา 36 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางที่ชอบด้วยกฎหมาย

การตรวจ การกัก หรือ การเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลติดต่อถึงกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการใด เพื่อให้ล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่งสื่อสารทั้งหลายที่บุคคลมีติดต่อถึงกันจะกระทำได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน”

จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเห็นได้ว่าการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้เป็นเจ้าของข้อมูลนั้นจะกระทำได้เพราะเป็นการกระทบต่อสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว

หรือสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภค อย่างไรก็ตามบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญเพียงแต่บัญญัติหลักเกณฑ์การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลไว้เป็นเป็นหลักกว้างๆ เท่านั้นไม่มีกฎหมายเฉพาะสำหรับให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล แม้จะมีการใช้บังคับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เป็นเวลาหลายปีก็ตามแต่พระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นเพียงกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองแก่ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคซึ่งอยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลของหน่วยงานภาครัฐเท่านั้นไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชน สำหรับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิดมีบทบัญญัติเกี่ยวกับความเสียหายจากการกระทำอันเป็นละเมิดแต่ยังไม่เพียงพอที่จะให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคได้อย่างครอบคลุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นมาตรการเยียวยาเมื่อเกิดความเสียหายขึ้นแล้ว มากกว่าจะเป็นมาตรการป้องกันซึ่งขัดแย้งกับหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายของนานาอารยประเทศที่มุ่งให้ความคุ้มครองในลักษณะมาตรการป้องกันมากกว่ามาตรการเยียวยาหรือกรณีประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติให้ความคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลไว้เป็นเพียงมาตรการเยียวยาความเสียหายมากกว่าที่จะเป็นมาตรการป้องกัน กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดจะถูกลงโทษจำคุกหรือปรับเมื่อกระทำความผิดอาญาขึ้นแล้วเท่านั้น ถือเป็นการขัดแย้งกับหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศเช่นกัน นอกจากนี้ทั้งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และประมวลกฎหมายอาญายังขาดรายละเอียด หลักเกณฑ์ วิธีการ เจื่อนใจ และมาตรการที่สำคัญและจำเป็น โดยเฉพาะเจาะจงเพื่อเป็นหลักประกันสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคอย่างเพียงพอ

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ให้สินเชื่อหรือสถาบันทางการเงินมีข้อมูลทางการเงินของผู้ขอสินเชื่อที่ถูกต้องครบถ้วนเพื่อประกอบการพิจารณาของผู้ให้สินเชื่อในการให้สินเชื่อแก่ผู้ขอสินเชื่อ แม้กฎหมายฉบับนี้มีบทบัญญัติครอบคลุมหลักเกณฑ์ วิธีการ และกระบวนการในการคุ้มครองและควบคุมการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ขอสินเชื่อโดยควบคุมทั้งหน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคเอกชนก็ตามแต่เป็นกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองเฉพาะเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลทางการเงินสินเชื่อเท่านั้นไม่อาจนำมาปรับใช้กับสภาพปัญหาข้างต้นได้

พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 เป็นกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของราษฎรไทยซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลและเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคลซึ่งจัดเก็บ ครอบครองและดูแลโดยนายทะเบียนราษฎรของรัฐเท่านั้น หลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายฉบับนี้จึงไม่อาจให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนซึ่งอยู่ใน

ความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนได้ สำหรับพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ รายละเอียดเกี่ยวกับระบบการเก็บรวบรวม การประมวลผล การนำออกใช้ การทำลาย สิทธิของผู้ใช้บริการซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลของผู้ให้บริการ การป้องกัน การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลไว้ ดังนั้น กฎหมายฉบับนี้จึงไม่อาจให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคซึ่งอยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนได้เช่นกัน

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายของประเทศสวีเดน อังกฤษ อิตาลี และแคนาดา พบว่าประเทศเหล่านี้มีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลใช้บังคับมาเป็นเวลานาน แต่ประเทศไทยไม่มีมาตรการดังกล่าวทั้งที่มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลมาเป็นเวลานานแล้วเช่นกัน อาจเป็นเพราะวัฒนธรรมไทยที่มีความเมตตาปราณี เอื้ออาทรแก่เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน จึงให้อภัยซึ่งกันและกัน ไม่ถือโทษโกรธกันทำให้ไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่จะให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลอย่างเป็นกิจจะลักษณะ

ผู้เขียนได้ศึกษาวิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดขอบเขต นิยามความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” จากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่

การพิจารณาเรื่องการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่จำเป็นต้องให้นิยามความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” เนื่องจากเป็นวัตถุแห่งสิทธิที่กฎหมายมุ่งให้ความคุ้มครอง แนวความคิดในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในปัจจุบันมีการกำหนดนิยามคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ในขอบเขตที่หลากหลาย ดังนั้น การพิจารณาขอบเขตนิยามของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” วิเคราะห์ได้จากความหมายต่อไปนี้

1) ความหมายตามคำพิพากษาของศาล

เช่น คำพิพากษาฎีกาที่ 4126/2543 วินิจฉัยว่า คำว่า “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มาตรา 4 หมายถึงสิ่งที่แสดงถึงเรื่องราวความเป็นมาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของบุคคลหนึ่งบุคคลใดอันเป็นเรื่องราวเฉพาะตัวของบุคคลผู้นั้นซึ่งจำแนกให้เห็นความแตกต่างจากรายของบุคคลอื่น ทั้งนี้ไม่ว่าจะบันทึกหรือทำให้ปรากฏในเอกสารหรือวัตถุใดๆ

2) ความหมายจากคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เป็นกฎหมายฉบับแรกของไทยที่บัญญัติเป็นลักษณะกฎหมายกลางที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล แต่พระราชบัญญัติฉบับนี้มีขอบเขตการใช้บังคับเฉพาะเรื่องข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลของหน่วยงานภาครัฐเท่านั้น

ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้วินิจฉัยและให้ตัวอย่างของคำว่า “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” ว่า ได้แก่ ข้อมูลดังกรณีต่อไปนี้ ข้อมูลฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติการทำงาน บันทึกสรุปประวัติและพฤติกรรมของบุคคล และประวัติอาชญากรรมของบุคคล เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล เป็นต้น

3) ความหมายตามคำนิยามในบทกฎหมายของต่างประเทศ

ประเทศสวีเดน พระราชบัญญัติการคุ้มครองข้อมูล (Personal Data Act 1998) ให้ความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายถึงข้อมูลทั้งหมดทุกประเภทไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมที่อาจแสดงถึงลักษณะธรรมชาติของแต่ละบุคคลซึ่งยังมีชีวิตอยู่

ประเทศอังกฤษ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูล (Data Protection Act 1998) ให้ความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ยังมีชีวิตอยู่ ซึ่งสามารถบ่งชี้ตัวบุคคลได้จากข้อมูลนั่นเอง หรือจากข้อมูลอื่นๆ ที่อยู่ในความครอบครองของผู้ควบคุมดูแลข้อมูล (Data Controller) หรืออาจอยู่ในความครอบครองของผู้ควบคุมดูแลข้อมูลในอนาคต ทั้งนี้รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวบุคคลธรรมดาและการแสดงเจตนาของผู้ควบคุมดูแลข้อมูลหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวกับบุคคลธรรมดานั้นด้วย

ประเทศอิตาลี กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและเรื่องอื่นๆ ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล (Protection of Individuals and Other Subjects with Regard to the Processing of Personal Data Act no.675 of 31.12.1996) ให้ความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายถึงข้อมูลใดๆ เกี่ยวกับบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล องค์กร หรือสมาคม ซึ่งสามารถระบุถึงบุคคลหรือหน่วยงานเหล่านั้นได้ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม เช่น การอ้างอิงข้อมูลอื่นๆ กับหมายเลขสำคัญประจำตัว

ประเทศแคนาดา พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (Personal Information Protection and Electronic Documents Act) ให้ความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายถึงข้อมูลใดๆ ที่สามารถบ่งชี้ตัวบุคคลได้ แต่ไม่รวมถึงชื่อ คำนำหน้าชื่อ ที่อยู่ในทางธุรกิจ หรือหมายเลขโทรศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรแรงงาน

4) ความหมายในทางวิชาการ

คำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” หากพิจารณาจากความเห็นทางวิชาการทั้งของประเทศไทย และต่างประเทศพบว่ามียุติประกอบหลัก 2 ประการ ได้แก่ องค์ประกอบด้านเนื้อหา และ องค์ประกอบด้านรูปแบบ

(1) องค์ประกอบด้านเนื้อหา ประกอบด้วยข้อมูล 3 ลักษณะ

- ก. ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น ชื่อ ที่อยู่ เพศ อาชีพ เป็นต้น
- ข. ข้อมูลที่บ่งบอกให้รู้ถึงบุคคลผู้นั้น เช่น เลขประจำตัวประชาชน ลายนิ้วมือ รหัส DNA จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-MAIL) หมายเลขโทรศัพท์ส่วนบุคคล เป็นต้น
- ค. ข้อมูลที่เป็นความลับของบุคคล เช่น เชื้อชาติ ประวัติทางการแพทย์ ประวัติ อาชญากรรม ข้อมูลทางการเงินและหนี้สิน เป็นต้น

(2) องค์ประกอบด้านรูปแบบ มียุติประกอบ 2 ประการ

- ก. เป็นข้อมูลที่ประมวลขึ้นมาจัดเก็บอย่างเป็นระบบ โดยบุคคลหรือนิติบุคคล และสามารถสื่อเรื่องราวอย่างหนึ่งอย่างใดได้
- ข. มีวิธีการสื่อความหมายให้รู้เรื่องราวข้อมูลส่วนบุคคล

จากปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ ปัจจุบันเกิดความไม่แน่นอนของการกำหนดขอบเขตนิยามความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” เนื่องจากข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคซึ่งใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่นั้นมีหลากหลายประเภท เช่น ประเภทข้อมูลที่เป็น ชื่อ อายุ ที่อยู่ อาชีพ หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน หรือ หมายเลข โทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นต้น และวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภทแตกต่างกัน เช่น การที่ผู้บริโภคซึ่งเป็นผู้ใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่เคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมทางการเงินกับผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ และได้ให้ข้อมูลส่วนบุคคลของตนไป ผู้ประกอบการเหล่านั้นจึงได้จัดเก็บ รวบรวม และประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคไว้ ได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ อายุ อาชีพ จำนวนรายได้ต่อเดือน หมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นต้น

ปัจจุบันประเทศไทยไม่มีกฎหมายให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภค ที่จัดเก็บ รวบรวม ควบคุม และดูแลโดยองค์กรภาคเอกชนในลักษณะที่เป็นกฎหมายกลาง สำหรับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ได้บัญญัติให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชน แต่พระราชบัญญัตินี้ให้ความคุ้มครองเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลของหน่วยงานภาครัฐเท่านั้นแต่ไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชน การศึกษาเกี่ยวกับขอบเขตนิยามความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ควรเปรียบเทียบกับคำว่า “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล”

ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ซึ่งกำหนดนิยามคำว่า “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” ดังนี้ “ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้นหรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคน หรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย” จากความหมายดังกล่าว คำว่า “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ไม่รวมข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่ไม่อาจเจาะจงถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะ หรือ ข้อมูลที่ไม่ใช่เรื่องส่วนตัว ด้วยเหตุนี้ขอบเขตของ “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” ตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวจึงมีความหมายแคบ กล่าวคือ เน้นเฉพาะข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคลซึ่งหมายถึงเรื่องส่วนตัวเท่านั้น ในขณะที่ความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ตามกฎหมายของต่างประเทศซึ่งควรได้รับความคุ้มครองนั้น ครอบคลุมถึงข้อมูลที่แม้ในเบื้องต้น จะไม่สามารถระบุตัวบุคคลได้แต่หากในที่สุดสามารถระบุตัวบุคคลได้ก็ต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายเช่นเดียวกัน

อนึ่งแม้มีกฎหมายบางฉบับให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนแล้วก็ตามแต่เป็นเพียงการคุ้มครองเฉพาะเรื่อง เช่น ข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของสถาบันการเงินภายใต้พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 ซึ่งพระราชบัญญัตินี้มุ่งคุ้มครองเฉพาะข้อมูลเครดิต หรือข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับสินเชื่อของผู้ขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินไม่รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลประเภทอื่นๆ ด้วยเหตุนี้การกำหนดนิยามความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” จึงเป็นปัญหาหากกฎหมายที่จะต้องพิจารณาว่ามีขอบเขตกว้างหรือแคบเพียงใด ครอบคลุมถึงข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่หรือไม่

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นกฎหมายกลางไว้ โดยเฉพาะและกำหนดนิยามคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ให้มีความหมายอย่างกว้างว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายถึงข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล ได้แก่ ชื่อ สกุล เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ หมายเลขซิมการ์ด (Sim Card) ประวัติการศึกษา ประวัติสุขภาพ ประวัติการทำงาน เลขหมาย รหัส สิ่งที่ยกให้รู้ถึงลักษณะของตัวบุคคลนั้นรวมถึงข้อมูลทุกประเภทไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม เช่น การอ้างอิงข้อมูลอื่นๆ กับหมายเลขบัตรสำคัญประจำตัว ถือว่าข้อมูลอื่นๆ นั้นเป็นข้อมูลส่วนบุคคลด้วยเช่นกัน

4.2 ปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานซึ่งทำหน้าที่ควบคุม ดูแล และส่งเสริมการให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองขององค์กรภาคเอกชน

หากวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยที่ใช้บังคับในปัจจุบันพบว่า มีกฎหมายที่ทำให้การรับรองคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคที่สำคัญมีดังนี้

1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 35 และมาตรา 36 ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งรัฐธรรมนูญได้กำหนดหลักการการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้อย่างกว้างๆ แต่ยังคงขาดกฎหมายที่กำหนดรายละเอียดซึ่งใช้บังคับกับองค์กรภาคเอกชนที่มีข้อมูลส่วนบุคคลอยู่ในความครอบครอง

2) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด มาตรา 420 และมาตรา 423 และประมวลกฎหมายอาญา หมวด 2 ว่าด้วยความผิดฐานเปิดเผยความลับ กฎหมายทั้งสองฉบับเป็นกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวรวมทั้งข้อมูลส่วนบุคคลเช่นเดียวกับสิทธิทั่วไปอื่นๆ เช่น สิทธิในชีวิต ร่างกาย อนามัย ฯลฯ แต่บุคคลจะได้รับความคุ้มครองสิทธิไม่ว่าจะเป็นสิทธิชนิดใดก็ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และประมวลกฎหมายอาญาต่อเมื่อเกิดความเสียหายขึ้นแล้วเท่านั้น

3) พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 หมวด 4 ว่าด้วยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บและอยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลของหน่วยงานภาครัฐเท่านั้น ไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชน

สำหรับองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุม ดูแล และบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 คือ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยทำหน้าที่หลัก คือ

(1) พิจารณาอุทธรณ์ของเจ้าของข้อมูลในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลตามที่ผู้นั้นร้องขอ

(2) สอดส่องดูแล ให้คำปรึกษาแนะนำแก่เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย

(3) เสนอแนะการตรากฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัตินี้

แม้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมีอำนาจควบคุมดูแลองค์กรวิชาชีพด้วยก็ตามแต่อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ไม่ครอบคลุมถึงอำนาจในการให้ความเห็นชอบประมวลหรือกฎเกณฑ์เกี่ยวกับจริยธรรมในวิชาชีพขององค์กรวิชาชีพที่จัดตั้งขึ้น

ตามกฎหมาย และคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ไม่มีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนการกระทำที่ฝ่าฝืนการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอย่างอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นต้น

4) พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่มุ่งคุ้มครองเฉพาะข้อมูลเครดิตหรือข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับสินเชื่อของผู้ขอสินเชื่อจากสถาบันการเงิน ไม่รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลประเภทอื่นๆ โดยมีองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแลและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย คือ คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิต โดยธนาคารแห่งประเทศไทยทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการ

5) พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 มาตรา 50 และมาตรา 51 เป็นกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองแก่ผู้ใช้บริการของผู้ให้บริการกิจการโทรคมนาคมเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว และเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางโทรคมนาคม โดยมีองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแลตามกฎหมาย คือ คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

6) พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 หมวด 2 การจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรเป็นกฎหมายที่เก็บรักษาและควบคุมการทะเบียนราษฎร การตรวจสอบพิสูจน์ตัวบุคคล และประมวลผลข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร โดยมีองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศซึ่งเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

เมื่อพิจารณากฎหมายสำคัญดังกล่าวซึ่งบัญญัติให้การรับรองและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทย พบว่ายังไม่มีความใดที่กำหนดให้มีหน่วยงานซึ่งทำหน้าที่ควบคุมดูแล และส่งเสริมการให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชน อาจเป็นเพราะประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายกลางสำหรับใช้ควบคุมกำกับ ดูแล กำหนดมาตรการ และลงโทษผู้ฝ่าฝืนเกี่ยวกับการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคซึ่งอยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนโดยตรง ดังเช่นกฎหมายของต่างประเทศ

ประเทศสวีเดนมีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการเฉพาะ โดยใช้บังคับกับองค์กรภาคเอกชนและหน่วยงานภาครัฐซึ่งมีหน่วยงานผู้ควบคุมดูแล (The Supervisory Authority) มีอำนาจ เช่น เข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่มีการ Processing (การ Processing หมายถึง การดำเนินการใดๆ ก็ตามที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลไม่ว่าจะเป็นการรวบรวม บันทึก เก็บรักษาเปิดเผยทำลาย ฯลฯ) เรียกข้อมูลที่เกี่ยวข้องหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการ Processing รวมทั้งระบบรักษา

ความปลอดภัยของข้อมูล ตั้งให้ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคล (ผู้ประกอบกรที่มีข้อมูลของลูกค้า อยู่ในความครอบครองและดูแล) แก้ไขให้ถูกต้องเมื่อพบว่าการ Processing ไม่ชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งห้ามการ Processing นั้นด้วย ตั้งปรับผู้ควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคลเมื่อกระทำความผิด โดยเฉพาะไม่จัดให้มีระบบรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล หรือมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาล เพื่อมีคำสั่งให้ลบข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูก Processing โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นต้น

ประเทศอิตาลีมีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งกำหนดให้มีคณะกรรมการ คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลทำหน้าที่กำกับดูแลเพื่อให้การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเป็นไปตามที่ กฎหมายกำหนด และคณะกรรมการดังกล่าวสามารถทำหน้าที่ได้โดยอิสระ อำนาจทั่วไปของ คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ ออกคำสั่งห้าม ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ควบคุม และตรวจสอบการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล เป็นต้น

อาจกล่าวได้ว่าประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจหรือประเทศที่พัฒนาแล้ว มักบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้เป็นการเฉพาะไม่ว่าจะเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ใน ความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชนก็ตาม เนื่องจาก ประเทศเหล่านี้ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าและ เติบโตทางด้านเศรษฐกิจและให้มีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยทำให้การติดต่อสื่อสาร เป็นไปโดยสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น ด้วยเหตุนี้การเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคจึงทำได้ โดยง่ายและสะดวกทำให้เกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภค เห็นได้จากการละเมิดสิทธิ ส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งปัจจุบันเทคโนโลยีของการสื่อสารมีการใช้ โทรศัพท์เคลื่อนที่ติดต่อกันอย่างกว้างขวางเพราะ โทรศัพท์เคลื่อนที่มีราคาขอมเยาใช้งาน ได้ หลากหลายและสะดวกต่อการพกพารวมถึงค่าใช้จ่ายบริการมีให้เลือกหลากหลายไม่ว่าจะเป็นการจ่าย เป็นรายเดือน การเหม่าจ่าย หรือ ใช้บัตรเติมเงิน เป็นต้น

การที่ผู้บริโภคนิยมใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ทำให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปโดยสะดวกและ ประหยัดเวลาและในขณะเดียวกันการให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลอื่น ติดต่อกับเข้ามายังเจ้าของหมายเลขโทรศัพท์ได้ง่ายแม้ว่าบุคคลนั้นไม่เคยมีนิติสัมพันธ์กับผู้บริโภค มาก่อน เช่นนี้อาจทำให้เกิดการละเมิดความเป็นอยู่ส่วนตัวได้ ดังเห็นได้จากการที่ผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ นำหมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภค โทรศัพท์หรือส่งข้อความเข้ามายังผู้บริโภคเพื่อเสนอขายสินค้าหรือบริการ เช่น จูงใจให้สมัครเป็น สมาชิกบัตรเครดิต ให้สมัครเป็นสมาชิกสถานบริการออกกำลังกายหรือฟิตเนส ชักชวนให้ทำ สัญญาประกันชีวิตหรือสัญญาประกันภัยรถยนต์ ส่งข้อความโฆษณาขายสินค้า ส่งข้อความเสี่ยงโดย คิดค่าใช้จ่ายบริการ ส่งข้อความเชิญชวนให้ดูดวงชะตา ฯลฯ การเสนอขายสินค้าหรือบริการที่เกิดขึ้น

ขณะที่ผู้บริโภคกำลังปฏิบัติงาน มีกิจกรรมสำคัญ กำลังพักผ่อนทำให้ผู้บริโภคเกิดความรู้สึกเดือดร้อนรำคาญ เบื่อหน่าย จนกลายเป็นปัญหารบกวนความสุขในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้บริโภคซึ่งผู้บริโภคส่วนใหญ่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาและมีความเห็นพ้องต้องกันว่าองค์กรภาครัฐและเอกชนต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว ด้วยเหตุนี้หากประเทศไทยได้บัญญัติกฎหมายเฉพาะเพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปและมีการจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ควบคุม ดูแล และส่งเสริมให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนเหมือนเช่นประเทศสวีเดนและอิตาลีแล้วย่อมเกิดผลดีต่อการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคเพราะจะได้มีหน่วยงานคอยควบคุม กำหนดหลักเกณฑ์ ตรวจสอบเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลรวมถึงลงโทษมิให้ผู้ครอบครอง ควบคุม และดูแลข้อมูลใช้หรือเปิดเผยหรือประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ประกอบการซึ่งผู้บริโภคเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมไม่กล้าที่จะนำข้อมูลส่วนบุคคลไปขายหรือเปิดเผยให้กับผู้ประกอบการรายอื่นๆ ซึ่งเป็นบริษัทประกันภัย บริษัทประกันชีวิต ฯลฯ เพราะมีหน่วยงานคอยควบคุม ตรวจสอบการประมวลผลข้อมูลรวมถึงการใช้ การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภค ด้วยเหตุนี้ย่อมทำให้การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ลดน้อยลง

อนึ่งองค์กรหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ควบคุม ดูแล กำหนดมาตรการการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลและลงโทษผู้ละเมิดหรือฝ่าฝืนกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลควรจะเป็นองค์กรหรือหน่วยงานใดนั้นสามารถพิจารณาได้จากกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสวีเดนและอิตาลีซึ่งทั้งสองประเทศมีการจัดตั้งคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดและมีอำนาจลงโทษผู้กระทำละเมิดหรือฝ่าฝืนกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยกำหนดให้คณะกรรมการดังกล่าวมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยควรมีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยมีคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นผู้บังคับบัญชาของสำนักงานและของพนักงานด้วย สำหรับคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ควรจัดตั้งขึ้นควรกำหนดให้มีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสวีเดนและอิตาลีและคณะกรรมการดังกล่าวควรสรรหาจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่างๆ ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญจากนักวิชาการ นักกฎหมาย ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี ผู้เชี่ยวชาญด้านคุ้มครองผู้บริโภค หรือด้านอื่นๆ และมีตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ตัวแทนจากองค์กรภาคเอกชนซึ่งควรมีสัดส่วนเท่าๆ กัน

นอกจากนี้ผู้เขียนได้สัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) ผู้บริโภค ด้วยการสัมภาษณ์ ผู้บริโภค 4 สาขาอาชีพประกอบด้วย อาชีพข้าราชการครู อาชีพข้าราชการตุลาการ อาชีพข้าราชการ ศาสนาและอาชีพข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ จำนวน 15 คน ผู้บริโภคจากสาขาอาชีพต่างๆ ดังกล่าวส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าควรมีการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรขึ้นโดยเฉพาะเพื่อทำหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัท ห้างร้านอันจะทำให้การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ลดน้อยลง

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นกฎหมายกลางไว้ โดยเฉพาะและกำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลทำหน้าที่ควบคุม ดูแลการ ประมวลผลข้อมูลและกำหนดนโยบาย มาตรการหรือแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครอง ข้อมูลส่วนบุคคล รวมถึงการออกระเบียบแนวทางปฏิบัติในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วย

4.3 ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของผู้ควบคุม ดูแล และรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลซึ่ง เป็นองค์กรภาคเอกชน

ปัจจุบันมีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นจำนวนมากเนื่องจากการจัดเก็บ รวบรวม และประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โดยการนำเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยมาใช้เห็นได้จากการ นำระบบคอมพิวเตอร์มาประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งสามารถประมวลผลได้อย่างรวดเร็วและ เข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นได้โดยง่าย กล่าวคือ มีการใช้คอมพิวเตอร์เปิดดูข้อมูลของ บุคคลอื่น เช่น การแฮก (Hack) ข้อมูล การขโมยรหัส (Password) ของบุคคลอื่นนำมาเปิดอ่านข้อมูล การนำข้อมูลของบุคคลอื่นที่ปรากฏตามเว็บไซต์ต่างๆ ไปใช้ ฯลฯ รวมถึงการใช้คอมพิวเตอร์ส่ง โอนข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นไปยังบุคคลภายนอกทั้งในและนอกประเทศ เช่น การส่ง จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) ที่มีข้อมูลของบุคคลอื่นต่อๆ กันมาหรือเรียกว่า “Forward Mail” หรือการสนทนาออนไลน์ (Chat) ฯลฯ ซึ่งสามารถทำได้อย่างรวดเร็ว ด้วยหลักการเดียวกันการ ติดต่อบรรยากาศแบบไร้สาย เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่แบบสมาร์ตโฟน (Smart Phone) สามารถเปิดดู ข้อมูลและส่งโอนข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นไปยังบุคคลภายนอกได้เช่นกันซึ่งเป็นการใช้ เทคโนโลยีด้านการสื่อสารผ่านระบบดาวเทียมหรือระบบอินเทอร์เน็ตที่ทันสมัยมากโดยสามารถ เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ดูหนัง ฟังเพลง ดาวน์โหลดข้อมูล หรือส่งข้อความถึงกันได้เพียงในเวลาไม่กี่วินาที การพัฒนาระบบของการสื่อสารเช่นนี้อาจทำให้มีการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัว หรือสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคได้

ปัญหาการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่สำคัญเกิดจากการที่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความ (SMS) เข้ามาเพื่อเสนอขายสินค้าหรือบริการหรือเสนอสิทธิพิเศษต่างๆ แก่ผู้บริโภคซึ่งผู้ประกอบการเหล่านี้ไม่เคยมีนิติสัมพันธ์กับผู้บริโภคมาก่อน กล่าวคือ ผู้บริโภคไม่เคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมใดๆ ที่ผู้ประกอบการจะสามารถล่วงรู้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภค ได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ อายุ อาชีพ รายได้ หมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่หรือข้อมูลอื่นๆ ของตนได้ กล่าวได้ว่าข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคที่ให้แก่ผู้ประกอบการต่างๆ เช่น ขณะทำธุรกรรมกับธนาคารพาณิชย์เพื่อขอวงเงินสินเชื่อ ขณะทำสัญญาเช่าซื้อรถยนต์กับบริษัทลิสซิ่ง ขณะทำสัญญาประกันชีวิตกับบริษัทประกันชีวิต หรือ ขณะทำสัญญาประกันภัยกับบริษัทประกันภัย ฯลฯ นั้น ได้ถูกใช้ประโยชน์หรือถูกเปิดเผยแก่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ แล้วและบริษัทห้างร้านต่างๆ ได้ใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคโทรศัพท์หรือส่งข้อความมายังผู้บริโภคเพื่อเสนอขายสินค้าหรือบริการ อนึ่งข้อมูลซึ่งเก็บรวบรวมและอยู่ในความครอบครองของผู้ประกอบการเกิดจากผู้บริโภคได้ให้ข้อมูลส่วนบุคคลของตนโดยการกรอกลงในแบบฟอร์มสัญญาซึ่งเป็นเอกสารสำเร็จรูปที่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งได้จัดเตรียมไว้เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรม ดังนั้นผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ควรมีหน้าที่ดูแลรักษาและประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคด้วยวิธีการที่ถูกต้อง ไม่นำหรือเปิดเผยข้อมูลโดยพลการเว้นแต่ได้รับความยินยอมหรืออนุญาตจากเจ้าของข้อมูลก่อน โดยหลักแล้วผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้จัดเก็บรักษา ควบคุม ดูแล และประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้านั้นต้องยึดถือหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเป็นหลักการสากล ดังนี้

1) หลักการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลอย่างจำกัด หมายความว่าผู้ที่มีอำนาจจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องกระทำอย่างจำกัดและเท่าที่จำเป็นและการเก็บรวบรวมข้อมูลต้องกระทำด้วยวิธีการอันเป็นธรรม ถูกต้องตามกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องกระทำด้วยความรับรู้และได้รับความยินยอมล่วงหน้าจากผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

ดังนั้น หลักสากลของการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปจึงมีหลักว่าการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อยกเว้น ส่วนการปกปิดข้อมูลเป็นหลักทั่วไปซึ่งแตกต่างจากการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการซึ่งมีหลักว่าการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเป็นหลักทั่วไป ส่วนการปกปิดข้อมูลเป็นข้อยกเว้น

2) หลักการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลอย่างมีคุณภาพและได้สัดส่วน หมายความว่าข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งทำการประมวลผลต้องมีความเกี่ยวข้อง พอเพียงและได้สัดส่วนกับวัตถุประสงค์ในการใช้หรือเกี่ยวเนื่องกับวัตถุประสงค์ในการประมวลผลดังกล่าว มิใช่ใช้ข้อมูล

ส่วนบุคคลใดในปริมาณเท่าใดก็ได้และข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวต้องเป็นข้อมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์ และปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ

3) หลักการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลอย่างจำกัด หมายความว่าข้อมูลส่วนบุคคลต้องไม่ถูกเปิดเผย เข้าถึง หรือใช้เพื่อการอย่างอื่นนอกเหนือจากที่เป็นวัตถุประสงค์นั้น เว้นแต่กรณีได้รับความยินยอมหรืออนุญาตจากเจ้าของข้อมูล หรืออาศัยอำนาจตามกฎหมายเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของชาติหรือความสงบเรียบร้อยของสังคม

4) หลักการป้องกันรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล หมายความว่าผู้จัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลต้องจัดระบบรักษาความปลอดภัยของข้อมูลอย่างเพียงพอมิให้ข้อมูลส่วนบุคคลเสี่ยงต่อการสูญหาย การเข้าถึง การถูกทำลาย การใช้ หรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือการเปิดเผยข้อมูลโดยบุคคลอื่นซึ่งไม่มีอำนาจ

5) หลักการมีส่วนร่วมของเจ้าของข้อมูล หลักการนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะบัญญัติรับรองสิทธิของบุคคลธรรมดาผู้เป็นเจ้าของข้อมูลไว้ เช่น มีสิทธิได้รับคำยืนยันจากนายทะเบียนผู้ประมวลผลข้อมูลว่าได้ทำการประมวลผล ใช้ หรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลหรือไม่ หรือโต้แย้งคัดค้านการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน เป็นต้น

การนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคไปใช้หรือเปิดเผยแก่ผู้ประกอบการต่างๆ ซึ่งเป็นบริษัทประกันชีวิต บริษัทประกันภัย สถาบันการเงินต่างๆ ฯลฯ ทำให้มีการนำหมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภค โทรศัพท์หรือส่งข้อความเข้ามายังผู้บริโภคเพื่อเสนอขายสินค้าหรือบริการโดยผู้บริโภคไม่ได้ยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลของตน ดังนั้นเกิดความสงสัยว่าผู้ประกอบการต่างๆ ได้นำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคมาได้อย่างไร ต่อข้อสงสัยดังกล่าว แม้ผู้ประกอบการเหล่านั้นนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคมาจากบุคคลใดหรือด้วยวิธีการใดก็ตาม เห็นได้ว่าผู้จัดเก็บรวบรวม ควบคุม ดูแล และประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภค ซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ที่ผู้บริโภคเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมทางการเงินด้วยไม่ได้ยึดถือหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล กล่าวคือ ไม่ได้ยึดถือหลักการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลอย่างจำกัดซึ่งผู้ประกอบการที่มีอำนาจจัดเก็บ รวบรวม ควบคุม ดูแล และประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลต้องกระทำอย่างจำกัดและเท่าที่จำเป็นตามวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บข้อมูลนั้น โดยเฉพาะต้องกระทำด้วยความยินยอมหรือด้วยการรับรู้จากผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล รวมถึงผู้ประกอบการที่มีอำนาจจัดเก็บ รวบรวม ควบคุม ดูแล และประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลไม่ได้ยึดถือหลักการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลอย่างจำกัด กล่าวคือ ข้อมูลส่วนบุคคลต้องไม่ถูกเปิดเผย เข้าถึง หรือใช้เพื่อการอย่างอื่นนอกจากตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด เว้นแต่กรณีได้รับความยินยอมหรืออนุญาตจากเจ้าของข้อมูลหรืออาศัยอำนาจตามกฎหมาย และผู้ประกอบการที่มีอำนาจจัดเก็บ

รวบรวม ควบคุม ดูแลและประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลไม่ได้ยึดหลักการป้องกันความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งกำหนดว่าการเข้าถึง การใช้ หรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยบุคคลอื่นจะกระทำไม่ได้หากไม่มีอำนาจและต้องหามาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลที่รัดกุมด้วย เป็นต้น

ดังนั้น เกิดปัญหาเกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของผู้เก็บรวบรวม ควบคุม ดูแล และประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคซึ่งเป็นองค์กรภาคเอกชนควรมีอำนาจ หน้าที่ หรือมีสิทธิในการจัดเก็บ รวบรวม และประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลมาน้อยเพียงใด เช่น ธนาคารซึ่งได้จัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าผู้ขอวงเงินสินเชื่อถือว่าธนาคารเป็นผู้เก็บรวบรวม ควบคุม และดูแลข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภค เช่นนี้ธนาคารควรมีสิทธิหน้าที่ในข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งอยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลของตนเช่นใดบ้าง เช่น ธนาคารสามารถนำข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าไปใช้หรือเปิดเผยต่อบุคคลอื่น โดยไม่ได้ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อนได้หรือไม่ กรณีใดบ้างที่ธนาคารมีอำนาจใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าโดยไม่ต้องขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อน หรือธนาคารมีหน้าที่เก็บรักษาและดูแลความปลอดภัยข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าเช่นใด หรือธนาคารมีหน้าที่ทำข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าให้ทันสมัยอยู่เสมอและแก้ไขให้ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร เป็นต้น

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นกฎหมายกลางไว้ โดยเฉพาะและกำหนดสิทธิ หน้าที่ รวมถึงอำนาจของผู้ควบคุม ดูแล และรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งเป็นองค์กรภาคเอกชนไว้โดยชัดแจ้ง ได้แก่ หน้าที่รับผิดชอบในการเก็บรวบรวม ควบคุม ใช้ประมวลผลข้อมูล และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล โดยเฉพาะหน้าที่ในการเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลตามระยะเวลาที่กำหนด หรือเท่าที่จำเป็นตามวัตถุประสงค์ หน้าที่ในการจัดให้มีระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่ข้อมูลส่วนบุคคล หน้าที่ในการแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคลให้ถูกต้องครบถ้วนและเป็นปัจจุบันตามที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลร้องขอ เป็นต้น

4.4 ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

การละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้บริโภคเกิดจากการโทรศัพท์หรือส่งข้อความเข้ามาเสนอขายสินค้าหรือบริการแก่ผู้บริโภค เห็นได้จากการที่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์ติดต่อเข้ามาขณะทำงานหรือขณะปฏิบัติภารกิจสำคัญ บางครั้งผู้บริโภคไม่อาจทราบได้ว่าหมายเลขโทรศัพท์ที่ติดต่อเข้ามานั้นเป็นของบุคคลใดถ้าทราบก่อนแล้วว่าเป็นหมายเลขโทรศัพท์ของบุคคลซึ่งตนไม่พึงประสงค์หรือไม่สะดวกจะสนทนาในขณะนั้นตนก็สามารถเลี่ยงที่จะไม่รับโทรศัพท์ได้

แต่ผู้บริโภคส่วนใหญ่ไม่อาจทราบได้ว่าหมายเลขโทรศัพท์ที่ติดต่อเข้ามานั้นเป็นของบุคคลใด ผู้บริโภคจึงตัดสินใจรับโทรศัพท์เพราะคิดว่าบุคคลซึ่งโทรศัพท์เข้ามาอาจมีฐานะสำคัญอันจำเป็นเร่งด่วนและต้องการสนทนากับตน ทั้งที่ในขณะนั้นตนกำลังขับรถยนต์ กำลังทำงานอันรีบเร่ง กำลังประชุม กำลังพักผ่อน หรือกำลังทำกิจกรรมอื่นๆ ซึ่งไม่สะดวกจะสนทนา และเมื่อผู้บริโภคได้รับโทรศัพท์แล้วจึงทราบว่าบุคคลที่โทรศัพท์เข้ามามีวัตถุประสงค์เพื่อเชิญชวนให้ตนทำสัญญาประกันชีวิต ทำสัญญาประกันภัย หรือขอให้ช่วยสมัครเป็นสมาชิกบัตรเครดิตของสถาบันการเงินต่างๆ เป็นต้น

กรณีผู้ประกอบการส่งข้อความ (SMS) เข้ามายังผู้บริโภคเพื่อเสนอขายสินค้าหรือบริการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจูงใจให้ผู้บริโภคซื้อสินค้าและใช้บริการผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ เช่น ให้ความบันเทิงในรูปแบบเสียงเพลง เกมส์ หรือข่าวสาร และบริการประเภทอื่นๆ โดยคิดค่าบริการ บางครั้งการเสนอให้บริการของผู้ประกอบการเช่นนี้ได้เกิดข้อขัดข้องเนื่องจากผู้บริโภคไม่เข้าใจวิธีการใช้บริการเนื่องจากไม่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนที่แนะนำเป็นเหตุให้ผู้บริโภคต้องเสียค่าบริการโดยเปล่าประโยชน์ บางครั้งการส่งข้อความของผู้ประกอบการเป็นการกระทำละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคเนื่องจากทำให้ผู้บริโภคเกิดความรำคาญและรู้สึกเบื่อหน่ายกับการเปิดอ่านข้อความที่ส่งเข้ามาบ่อยๆ ทั้งที่ในความเป็นจริงการส่งข้อความควรเป็นข้อความที่สำคัญและจำเป็นต้องแจ้งให้ผู้บริโภคได้รับทราบ เมื่อพิจารณาแล้วการที่ผู้ประกอบการได้ใช้วิธีการแสวงหาลูกค้าด้วยวิธีดังกล่าวซึ่งเป็นไปตามหลักเสรีภาพในการทำสัญญาและหลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนาที่จะเสนอขายสินค้าหรือบริการด้วยวิธีใดก็ได้และเป็นการกระทำโดยสุจริต แต่การเสนอขายสินค้าหรือบริการด้วยวิธีการดังกล่าวต้องไม่ทำให้บุคคลอื่นรู้สึกเดือดร้อนหรือรำคาญ

ปัญหาการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เกิดขึ้นกับผู้บริโภคสาเหตุหนึ่งมาเกิดจากการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีของการสื่อสารที่ทันสมัยและสาเหตุอื่นเกิดจากการแข่งขันทางการค้าของผู้ประกอบการต่างๆ ที่ต้องทำรายได้ให้ได้มากที่สุด โดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมของเวลาและวิธีการในการเสนอขายสินค้าหรือบริการแก่ผู้บริโภคดีังได้กล่าวมาแล้วจนนำไปสู่การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล อย่างไรก็ตามมนุษย์จะดำรงชีวิตอย่างลำพังโดยไม่คบค้าสมาคมหรือติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นคงเป็นไปได้เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคมต้องดำรงชีวิตด้วยการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน เช่น เมื่อหิวต้องการรับประทานอาหาร ผู้บริโภคก็ต้องทำสัญญาซื้ออาหาร เมื่อต้องการที่อยู่อาศัยต้องทำสัญญาซื้อบ้าน คอนโดมิเนียม ทำสัญญาเช่าซื้อบ้านหรือสัญญาเช่าที่พัก หรือเมื่อต้องการเครื่องนุ่งห่มต้องทำสัญญาซื้อเสื้อผ้า เวลาเจ็บป่วยไม่สบายต้องทำสัญญาใช้บริการโรงพยาบาลหรือคลินิก นอกจากนี้มนุษย์ยังมีความต้องการเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น พาหนะเดินทางก็ต้องทำสัญญาซื้อ

หรือเช่าซื้อรถยนต์ เป็นต้น ดังนั้น การดำรงชีวิตของมนุษย์จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องมีการติดต่อหรือมีนิติสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ เพื่อทำนิติกรรมสัญญา ด้วยเหตุนี้ผู้บริโภครู้จำต้องให้ข้อมูลส่วนบุคคลของตนแก่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ในการทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมต่างๆ เพื่อประโยชน์ต่อการพิจารณาคุณสมบัติของผู้บริโภคซึ่งเป็นคู่สัญญา หรือเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการบังคับชำระหนี้ เป็นต้น

เมื่อผู้บริโภคให้ข้อมูลส่วนบุคคลของตนแก่ผู้ประกอบการที่มีนิติสัมพันธ์ต่อกันแล้ว ปัญหาที่เกิดขึ้นของผู้บริโภคคือผู้บริโภคซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาและเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้นควรมีสติหรือหน้าที่ในข้อมูลส่วนบุคคลของตนที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลของผู้ประกอบการซึ่งเป็นองค์กรภาคเอกชนอย่างไร เนื่องจากประเทศไทยไม่มีกฎหมายกลางที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนจึงไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่จะกำหนดให้สิทธิและหน้าที่แก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล หากมีก็เป็นเพียงแนวปฏิบัติสำหรับการทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมในสถานประกอบการเท่านั้น เช่น การกำหนดแนวปฏิบัติของผู้บริโภคในการทำนิติกรรมสัญญา เป็นต้น จากการศึกษาไม่พบว่าผู้บริโภคมีสิทธิเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของตนที่เคยให้ไว้หรือมีสิทธิอื่นใดดังบทบัญญัติของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสวีเดน อังกฤษ อิตาลี และแคนาดา ซึ่งกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศดังกล่าวได้บัญญัติให้สิทธิแก่ผู้บริโภคซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่จะเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องตน ให้สิทธิคัดสำเนาข้อมูลของตน ให้สิทธิแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องตนให้ถูกต้อง สมบูรณ์ และทันสมัย ให้สิทธิโต้แย้งกรณีข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องตนไม่ถูกต้อง หรือให้อำนาจขอให้ระงับการใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องตน เป็นต้น ดังนั้น ตามมาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลและการขอความยินยอมต้องแจ้งวัตถุประสงค์รวมทั้งให้สิทธิเจ้าของข้อมูลเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของตนได้ด้วย โดยเฉพาะผู้ประกอบการต้องแจ้งข้อปฏิบัติและสถานที่ตั้งของผู้ประกอบการของตนเพื่อให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ทราบวิธีการเข้าถึงข้อมูลหรือสถานที่ตั้งของผู้ประกอบการที่มีข้อมูลส่วนบุคคลของตนไว้ในความครอบครองทำให้เจ้าของข้อมูลสามารถใช้สิทธิของตนตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ได้ สิทธิของเจ้าของข้อมูลซึ่งเป็นที่ยอมรับและถือเป็นหลักสากล ได้แก่ สิทธิที่จะขอตรวจดูข้อมูลของตน สิทธิที่จะขอให้แจ้งถึงการให้หรือการเปิดเผยข้อมูลของตน สิทธิที่จะแก้ไข ลบ หรือทำลายข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง หรือสิทธิที่จะเพิกถอนความยินยอมในการเก็บข้อมูลของตน

มาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวกับสิทธิของเจ้าของข้อมูลยังไม่มีการนำมาบัญญัติเป็นกฎหมายใช้บังคับในการเก็บรวบรวม ควบคุม และดูแลข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งอยู่ใน

ความครอบครองขององค์กรภาคเอกชน ด้วยเหตุนี้การนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคไปใช้หรือเปิดเผยจึงทำได้โดยง่ายและไม่ผิดกฎหมาย เช่น การที่ผู้ประกอบการนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคไปใช้หรือเปิดเผยนอกเหนือวัตถุประสงค์ที่ให้ไว้ด้วยการนำไปขายให้แก่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านอื่นๆ เพื่อใช้ประโยชน์ในการประกอบธุรกิจของตน

นอกจากนี้ผู้เขียนได้สัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) ผู้บริโภค ด้วยการสัมภาษณ์ผู้บริโภค 4 สาขาอาชีพประกอบด้วย อาชีพข้าราชการครู อาชีพข้าราชการตุลาการ อาชีพข้าราชการศาลยุติธรรม และอาชีพข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จำนวน 15 คน ผู้บริโภคจากสาขาอาชีพต่างๆ ดังกล่าวให้ความเห็นว่าเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลควรมีสิทธิอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของตนและมีสิทธิฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้ละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของตนได้

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นกฎหมายกลางไว้ โดยเฉพาะและกำหนดสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไว้ให้ชัดเจน ได้แก่ สิทธิในการขอตรวจข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน สิทธิขอแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนให้ถูกต้อง สิทธิขอให้เปิดเผยถึงการได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนในกรณีเป็นข้อมูลที่ตนไม่ได้ให้ความยินยอมมาก่อน สิทธิขอให้ระงับการใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนในกรณีข้อมูลไม่ถูกต้อง มีการนำออกใช้โดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย สิทธิขอคัดสำเนาข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน สิทธิร้องเรียนเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลของตนต่อคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล หรือ สิทธิฟ้องร้องต่อศาลเกี่ยวกับการกระทำละเมิดต่อข้อมูลส่วนบุคคลของตน เป็นต้น

4.5 ปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล

การที่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ นำข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data) ของผู้บริโภค ได้แก่ หมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ โทรศัพท์หรือส่งข้อความเข้ามายังผู้บริโภค เพื่อเสนอขายสินค้าหรือบริการขณะกำลังทำงานหรือปฏิบัติการกิจที่สำคัญโดยผู้บริโภคไม่เคยให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้นำหมายเลขโทรศัพท์ไปใช้หรือเปิดเผยมาก่อนทำให้ผู้บริโภคเกิดความรำคาญและรู้สึกเบื่อหน่ายจากการกระทำละเมิดสิทธิส่วนบุคคลดังกล่าว เป็นเหตุให้ผู้บริโภคซึ่งได้รับความเดือดร้อนมีสิทธิฟ้องเรียกค่าเสียหายจากผู้กระทำละเมิดได้โดยอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด และหากการกระทำละเมิดสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคเป็นการกระทำผิดในทางอาญาเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลย่อมมีสิทธิฟ้องร้องดำเนินคดีเพื่อให้ศาลพิจารณาพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาได้ เช่น กรณีเป็นการกระทำผิดฐานหมิ่นประมาท แต่การเยียวยาความเสียหายให้แก่

เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิดจะทำได้ต่อเมื่อมีการกระทำละเมิดและเกิดความเสียหายขึ้นแล้ว สำหรับประมวลกฎหมายอาญาสามารถนำมาใช้บังคับกับการกระทำละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคได้ต่อเมื่อมีการกระทำผิดอาญาขึ้นแล้ว ด้วยเหตุนี้มาตรการทางกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิดและประมวลกฎหมายอาญาจึงเป็นเพียงมาตรการ “เยียวยา” ผู้เสียหายที่ได้รับ ความเสียหายขึ้นแล้ว อย่างไรก็ตาม แม้ผู้บริโภคมีสิทธิฟ้องร้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้กระทำละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือประมวลกฎหมายอาญาดังที่กล่าวมา แต่การกระทำฟ้องจนถึงความเสียหายในชั้นศาลย่อมตกแก่ผู้บริโภคที่จะต้องพิสูจน์ให้แจ้งชัดปราศจากข้อสงสัยถึงความเสียหายที่ตนได้รับการจากเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของตน โดยไม่ได้รับอนุญาตและความเดือดร้อนรำคาญจากการโทรศัพท์หรือส่งข้อความเข้ามารบกวนในเวลาอันไม่สมควร ซึ่งการพิสูจน์ให้ศาลเห็นเช่นนี้ทำให้เกิดความยุ่งยากแก่ผู้บริโภค

อย่างไรก็ดีการกระทำละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคโดยการใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเจ้าของข้อมูลไม่ได้ยินยอมหรืออนุญาตและการใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นไม่ได้ทำให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลแต่อย่างใดเช่นนี้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่อาจนำมามาตรการเยียวยาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิดหรือมาตรการเยียวยาตามประมวลกฎหมายอาญามาใช้ได้เนื่องจากผู้บริโภคซึ่งเป็นผู้ถูกระทำละเมิดไม่ได้รับความเสียหาย สำหรับมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่เพียงพอที่จะให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภค เห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 35 กำหนดหลักการคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคลไว้เป็นหลักกว้างๆเท่านั้นไม่อาจให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ประเทศไทยมีกฎหมายพิเศษเฉพาะเรื่องหลายฉบับที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคแต่กฎหมายดังกล่าวไม่อาจนำมาใช้บังคับกับการกระทำละเมิดสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลเนื่องจากการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเฉพาะเรื่องเฉพาะกรณีเท่านั้น เช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลของหน่วยงานภาครัฐเท่านั้นไม่ใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ กรณีพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองเฉพาะข้อมูลเครดิตหรือข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับสินเชื่อของผู้ขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินไม่รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลประเภทอื่น สำหรับพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 เป็นกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองแก่ผู้ใช้บริการของ

ผู้ให้บริการกิจการโทรคมนาคมเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวและเสรีภาพ ในการสื่อสารถึงกันโดยทางคมนาคมเท่านั้น และพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 เป็นกฎหมายที่บัญญัติในเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทะเบียนราษฎรเท่านั้น ไม่มีลักษณะเป็นกฎหมายทั่วไปที่จะให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชน

ดังนั้นเมื่อพิจารณามาตรการทางกฎหมายซึ่งบัญญัติให้การรับรองและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทยพบว่ายังไม่มีกฎหมายใดที่กำหนดมาตรการให้การเยียวยาความเสียหาย แก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปเหมือนดังกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของนานาอารยประเทศซึ่งได้บัญญัติมาตรการเยียวยาเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคเป็นการเฉพาะเจาะจงอันเป็นการแก้ปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล เช่น กรณีที่มีการใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยปราศจากความยินยอมของเจ้าของข้อมูลแม้การใช้หรือเปิดเผยนั้นไม่ทำให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลก็ตามแต่การใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับความยินยอมหรืออนุญาตจากเจ้าของข้อมูลเช่นนี้ตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศถือเป็นการกระทำละเมิดแล้ว ผู้กระทำต้องรับโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ กรณีพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data Act 1998) ของประเทศสวีเดนได้บัญญัติบทกำหนดโทษไว้โดยตรง เช่น การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้และเกิดความเสียหายต่อสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภค เช่นนี้ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องชดเชยค่าเสียหายให้แก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้น หรือกรณีบุคคลกระทำโดยเจตนาหรือประมาทเลินเล่อให้ข้อมูลส่วนบุคคลไม่ถูกต้องแก่ผู้ควบคุมดูแลข้อมูล บุคคลผู้ให้ข้อมูลจะต้องระวางโทษปรับหรือจำคุก เป็นต้น

สำหรับประเทศอิตาลีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Protection of Individuals and Other Subjects with Regard to the Processing of Personal Data Act no.675 of 31.12.1996) ได้บัญญัติมาตรการลงโทษทางอาญาเป็นโทษจำคุกสำหรับบุคคลที่กระทำฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย เพิกเฉย แจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จต่อคณะกรรมการ หรือทำการประมวลผลข้อมูลไม่ชอบด้วยกฎหมาย รวมถึงการไม่ปฏิบัติตามมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลตามกฎหมายหรือคณะกรรมการกำหนด นอกจากนี้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศอิตาลีได้บัญญัติให้บุคคลใดที่ทำให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล จะต้องชดเชยค่าเสียหายตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งด้วย

เมื่อพิจารณากฎหมายต่างประเทศข้างต้นพบว่าประเทศสวีเดนกำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลต้องรับโทษทั้งทางแพ่งและ

ทางอาญา กล่าวคือ ผู้กระทำละเมิดต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่เจ้าของข้อมูล สำหรับโทษทางอาญา ผู้กระทำละเมิดต้องระวางโทษปรับหรือจำคุก สำหรับประเทศอิตาลีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลกำหนดโทษทั้งทางแพ่งและทางอาญาแก่ผู้กระทำละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคไว้เช่นกัน

นอกจากนี้ผู้เขียนได้สัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) ผู้บริโภค ด้วยการสัมภาษณ์ผู้บริโภค 4 สาขาอาชีพประกอบด้วย อาชีพข้าราชการครู อาชีพข้าราชการตุลาการ อาชีพข้าราชการศาลยุติธรรม และอาชีพข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จำนวน 15 คน ผู้บริโภคจากสาขาอาชีพต่างๆ ดังกล่าวส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าควรกำหนดโทษทางอาญา เช่น โทษปรับแก่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ที่ละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคและทำให้ผู้บริโภคเกิดความเดือดร้อนรำคาญจากการโทรศัพท์หรือส่งข้อความเข้ามา อื่นๆ ผู้บริโภคจากสาขาอาชีพต่างๆ เห็นว่าควรกำหนดโทษปรับในอัตราสูงเพื่อให้ผู้ประกอบการที่กระทำละเมิดเกรงกลัวและมีให้อาเป็นเยี่ยงอย่าง และผู้บริโภคจากสาขาอาชีพต่างๆ บางคนเห็นว่าควรมีมาตรการลงโทษผู้ประกอบการที่กระทำละเมิดโดยการให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมายแพ่ง

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นกฎหมายกลางไว้เป็นการเฉพาะและบัญญัติให้มีบทกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภค หรือสำหรับบุคคลผู้กระทำฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยการให้อำนาจหน่วยงานผู้ควบคุมดูแลและส่งเสริมการให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล กำหนดมาตรการเยียวยาความเสียหายได้โดยตรง รวมถึงกำหนดค่าปรับแก่ผู้ฝ่าฝืนกฎหมายได้เอง โดยเปิดโอกาสให้ผู้กระทำละเมิดได้ชี้แจงแสดงพยานหลักฐานอย่างเหมาะสมและเพียงพอ แต่ไม่ตัดสิทธิเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่จะดำเนินคดีเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนความเสียหายที่เกิดขึ้นและฟ้องร้องเป็นคดีอาญาด้วยตนเองได้

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

สิทธิส่วนบุคคลเป็นสิทธิที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่กำเนิดและมีวิวัฒนาการมาเป็นเวลายาวนานนับพันปี แต่เดิมแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลมุ่งคุ้มครองความเป็นส่วนตัวพฤติกรรมของมนุษย์ กล่าวคือ ความเป็นอิสระจากการถูกล่วงละเมิดความเป็นอยู่ส่วนตัวจากบุคคลภายนอก เมื่อเวลาผ่านไปสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลได้ถูกตีความให้รวมถึงการคุ้มครองสิทธิของมนุษย์ในทุกๆ ด้านรวมถึงการห้ามเผยแพร่ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวหรือข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นด้วย

จากการศึกษาพบว่านานาอารยประเทศมีแนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนมาเป็นเวลาช้านานแล้ว โดยเฉพาะการให้ความสำคัญคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนซึ่งเป็นผู้บริโภคสินค้าหรือบริการนั้นเห็นได้ว่าประเทศในภาคพื้นยุโรปได้พัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นแห่งแรก ต่อมาประเทศต่างๆ ได้บัญญัติหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้ในอนุสัญญาและปฏิญญาระหว่างประเทศ ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีของการสื่อสารและสารสนเทศซึ่งก้าวหน้ามาเป็นลำดับทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนซึ่งเป็นผู้บริโภคอันผู้ประกอบการได้เก็บรวบรวม รักษา และประมวลผลไว้ถูกนำมาใช้หรือถูกเปิดเผยโดยเจ้าของข้อมูลไม่ได้ยินยอมหรืออนุญาต เช่น การนำหมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่อันเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคไปขายให้แก่ผู้ประกอบการรายอื่นๆ หรือการกระทำด้วยวิธีอื่นใด ซึ่งการกระทำเช่นนี้ทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคจำนวนมากถูกนำไปแสวงหาประโยชน์ที่มีขอบด้วยกฎหมายส่งผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ ดังเห็นได้จากการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ กล่าวคือ ผู้ประกอบการซึ่งผู้บริโภคนำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมและให้ข้อมูลส่วนบุคคลไว้ได้นำหมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้บริโภคซึ่งเป็นลูกค้าโทรศัพท์หรือส่งข้อความเข้ามายังกลุ่มเป้าหมายที่คิดว่าเป็นลูกค้าของตนโดยอาศัยข้อมูลส่วนบุคคลอื่นๆ เช่น ชื่อ ที่อยู่ อายุ อาชีพ รายได้ ข้อมูลทางการเงิน ฯลฯ มาวิเคราะห์หากกลุ่มลูกค้าที่จะเสนอขายสินค้าและบริการ ทำให้ผู้บริโภคเกิดความเดือดร้อนรำคาญจากการต้องรับโทรศัพท์หรือ

เปิดอ่านข้อความซึ่งได้เสนอขายสินค้าหรือบริการต่างๆ บ่อยครั้งเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นขณะ ผู้บริโภคกำลังปฏิบัติภารกิจที่สำคัญ เช่น กำลังทำงาน กำลังประชุม กำลังขับรถยนต์ หรือกำลังพักผ่อน ฯลฯ และการชักจูงใจของผู้ประกอบการที่โทรศัพท์เข้ามาทำให้ผู้บริโภครู้สึกเบื่อหน่ายที่จะต้องสรรหาคำเท็จเพื่อหลีกเลี่ยงการสมัครเป็นสมาชิกบัตรเครดิต การทำสัญญาประกันภัย สัญญาประกันชีวิต ฯลฯ การที่ผู้บริโภครับโทรศัพท์เพื่อสนทนาด้วยเนื่องจากผู้บริโภคคาดคิดว่าหมายเลขโทรศัพท์ซึ่งติดต่อเข้ามานั้นอาจเป็นหมายเลขโทรศัพท์ของบุคคลซึ่งต้องการแจ้งข่าวสารที่สำคัญ หรืออาจมีกิจกรรมอันจำเป็น หรือเป็นหมายเลขโทรศัพท์ของบุคคลในครอบครัว ญาติสนิท มิตรสหายที่ต้องการสนทนาด้วย

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีแนวคิดเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองความเป็นอยู่ ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนซึ่งเป็นผู้บริโภค แต่ปัจจุบันพบว่ามาตรการทางกฎหมาย ที่ให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนในประเทศไทยยังไม่เป็นระบบและ ไม่มีหลักเกณฑ์รายละเอียดที่จะเป็นหลักประกันให้แก่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล อย่างเพียงพอ แม้มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติรับรองสิทธิส่วนบุคคลไว้ก็เป็นเพียง การกำหนดหลักการแห่งสิทธิความเป็นอยู่ส่วนบุคคลเท่านั้นซึ่งขาดกฎหมายที่เป็นรายละเอียด ซึ่งจะบังคับใช้กับองค์กรภาคเอกชนเป็นการทั่วไป หรือกรณีประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะละเมิดซึ่งใช้บังคับเพื่อเยียวยาความเสียหายจากการกระทำอันเป็นละเมิดยังไม่เพียงพอที่จะ ให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนได้อย่างครอบคลุมและมีลักษณะทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นมาตรการเยียวยาเมื่อเกิด ความเสียหายขึ้นแล้วมากกว่าที่จะเป็นมาตรการป้องกันอันขัดแย้งกับหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามระบบกฎหมายของนานาอารยประเทศซึ่งเป็นสากลที่มุ่งจะให้ความคุ้มครองในลักษณะ ป้องกันมากกว่าเยียวยา หรือกรณีประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติมาตรการคุ้มครองสิทธิ ความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลไว้เป็นเพียงมาตรการเยียวยาความเสียหายมากกว่าเป็น มาตรการป้องกันเช่นกันกล่าวคือผู้กระทำความผิดจะถูกระวางโทษจำคุกหรือปรับต่อเมื่อกระทำ ความผิดอาญาขึ้นแล้วเท่านั้นเห็นได้จากความผิดฐานเปิดเผยจดหมาย โทรเลข หรือเอกสารตาม มาตรา 322 และความผิดฐานเปิดเผยความลับที่ได้มาในหน้าที่ หรือจากอาชีพตามมาตรา 323 วรรคแรก ถือเป็นการขัดแย้งต่อหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามระบบกฎหมายของนานาประเทศ นอกจากนี้บทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าวยังขาดรายละเอียด หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และ มาตรการที่สำคัญและจำเป็น โดยเฉพาะเจาะจงเพื่อเป็นหลักประกันสิทธิส่วนบุคคลได้อย่างเพียงพอ รวมถึงบทบัญญัติการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามประมวลกฎหมายอาญาได้ผลถึงการพิสูจน์ การกระทำความผิดไปให้แก่ผู้เสียหายอีกด้วย

ประเทศไทยมีการตราพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ซึ่งถือเป็นกฎหมายฉบับแรกที่บัญญัติให้ความคุ้มครองแก่ข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชน แต่เป็นเพียงกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บ รวบรวม ควบคุม ดูแลและอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานภาครัฐเท่านั้น ไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชน พระราชบัญญัติฉบับนี้จึงเป็นมาตรการทางกฎหมายที่ไม่อาจนำมาใช้บังคับกับสภาพปัญหาข้างต้นได้ หรือกรณีพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ให้สินเชื่อหรือสถาบันทางการเงินมีข้อมูลทางการเงินของผู้ขอสินเชื่อที่ถูกต้องครบถ้วนเพื่อประกอบการพิจารณาของผู้ให้สินเชื่อในการให้สินเชื่อแก่ผู้ขอสินเชื่อ แม้กฎหมายฉบับนี้มีบทบัญญัติครอบคลุมหลักเกณฑ์ วิธีการ และกระบวนการในการคุ้มครองและควบคุมการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ขอสินเชื่อโดยควบคุมทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนก็ตาม แต่ก็ยังเป็นเพียงกฎหมายที่คุ้มครองเฉพาะเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลทางการเงินสินเชื่อเท่านั้น ไม่อาจนำมาปรับใช้กับสภาพปัญหาข้างต้นได้เช่นกัน

สำหรับพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 เป็นกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของราษฎรไทยซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลและเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคลซึ่งจัดเก็บและครอบครองดูแลโดยนายทะเบียนราษฎรของรัฐเท่านั้น หลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายฉบับนี้จึงไม่อาจให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนซึ่งอยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนได้เป็นการทั่วไปเช่นกัน กรณีพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ รายละเอียดเกี่ยวกับระบบการเก็บรวบรวม การประมวลผล การนำออกใช้ การทำลาย สิทธิของผู้ใช้บริการซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของผู้ให้บริการ การป้องกัน การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลไว้ ดังนั้น กฎหมายฉบับนี้จึงไม่อาจให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนซึ่งเป็นผู้บริโภคอันอยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนได้

ดังนั้น หากประเทศไทยไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่จะให้ความคุ้มครองแก่ข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนเป็นการทั่วไปและครอบคลุมในทุกๆ เรื่องแล้วย่อมจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะการให้ความคุ้มครองแก่สิทธิส่วนบุคคลของประชาชนอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่บุคคลทุกคนพึงมีและควรได้รับการรับรองและยังเป็นการขัดขวางต่อการติดต่อสื่อสารการค้าขายกับต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่มีกฎหมายกำหนดห้ามเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ไปยังประเทศที่ยังไม่มีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลหรือมีกฎหมายดังกล่าวแต่กฎหมายที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลนั้นมีมาตรฐานที่ต่ำกว่ากฎหมายของประเทศตน

5.2 ข้อเสนอแนะ

การให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนซึ่งเป็นผู้บริโภคจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่นั้นมีลักษณะพิเศษซึ่งต้องอาศัยหน่วยงานหรือองค์กรรวมถึงบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ความชำนาญ และมีมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมเพื่อใช้บังคับเป็นกฎหมายภายในของประเทศไทย เช่นนี้จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายทั่วไปซึ่งมีลักษณะเป็นกฎหมายกลาง เพื่อใช้คุ้มครองสิทธิของประชาชนอันเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการเฉพาะ

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวผู้เขียนเห็นว่าประเทศไทยควรดำเนินการให้มีการตรากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นกฎหมายกลางไว้เป็นการเฉพาะ โดยมีขอบเขตในการให้ความคุ้มครองครอบคลุมถึงข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งอยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนทุกประเภทตามหลักสากลของนานาชาติอารยประเทศ เว้นแต่ข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนซึ่งอยู่ในบังคับบัญชาและหรือกำกับดูแลของหน่วยงานภาครัฐซึ่งอยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการอยู่แล้ว ทั้งนี้สาระสำคัญในกฎหมายดังกล่าวผู้เขียนมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) เห็นควรกำหนดนิยามคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ให้มีความหมายอย่างกว้าง กล่าวคือ “ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล ได้แก่ ชื่อ สกุล เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ หมายเลขซิมการ์ด (Sim Card) ประวัติการศึกษา ประวัติสุขภาพ ประวัติการทำงาน เลขหมาย รหัส สิ่งที่บอกให้รู้ถึงลักษณะของตัวบุคคลนั้น เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ รูปถ่าย รวมถึงข้อมูลทุกประเภทไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม เช่น การอ้างอิงข้อมูลอื่นๆ กับหมายเลขบัตรสำคัญประจำตัว

การกำหนดนิยามคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ให้มีความหมายอย่างกว้างดังกล่าวพิจารณาได้จากประเทศสวีเดนซึ่งพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data Act 1998) กำหนดนิยามความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายถึงข้อมูลทั้งหมดทุกประเภทไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม ที่อาจแสดงถึงลักษณะธรรมชาติของแต่ละบุคคลซึ่งยังมีชีวิตอยู่ จากพระราชบัญญัติฉบับนี้เห็นได้ว่าการกำหนดความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” เป็นความหมายอย่างกว้างเช่นกันหรือกรณีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศอิตาลีได้กำหนดนิยามความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ให้มีความหมายอย่างกว้างโดยกำหนดนิยามว่า หมายถึงข้อมูลใดๆ เกี่ยวกับบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล องค์กรหรือสมาคม ซึ่งสามารถระบุถึงบุคคลหรือหน่วยงานเหล่านั้นได้ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม เช่น การอ้างอิงข้อมูลอื่นๆ กับหมายเลขสำคัญประจำตัว

2) เห็นควรกำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลทำหน้าที่กำหนดนโยบาย มาตรการ หรือแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชน รวมถึงการออกระเบียบเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่และการลงโทษ

การกำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวพิจารณาได้จากประเทศสวีเดนซึ่งพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data Act 1998) กำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้หลายประการด้วย เช่น การเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่มีการประมวลผล เรียกข้อมูล หรือเอกสารที่เกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลรวมถึงการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล สั่งห้ามการประมวลผลไว้ก่อนหากกรณียังไม่แน่ชัดว่าการประมวลผลชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ สั่งให้ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคลแก้ไขให้ถูกต้องเมื่อพบว่าการประมวลผลไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรณีที่ไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้หากมีความจำเป็นเร่งด่วนจะสั่งห้ามการประมวลผลข้อมูลนั้นไว้ก่อนก็ได้ หรือ สั่งปรับผู้ควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคลเมื่อกระทำความผิด โดยเฉพาะกรณีไม่จัดให้มีระบบรักษาความมั่นคงปลอดภัยแก่ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นต้น หรือกรณีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศอิตาลี (Protection of Individuals and Other Subjects with Regard to the Processing of Personal Data Act no.675 of 31.12.1996) กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Garantee for the Protection of Personal Data) เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแล และคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ทั้งนี้ คณะกรรมการดังกล่าวสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยอิสระ นอกจากนี้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศอิตาลียังกำหนดที่มา จำนวน คุณสมบัติของคณะกรรมการไว้อีกด้วย โดยคณะกรรมการดังกล่าวประกอบด้วยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 คน โดยการคัดเลือกจาก Chamber of Deputies จำนวน 2 คน และจากการลงคะแนนเลือกของวุฒิสภาอีกจำนวน 2 คน ทั้งนี้ กฎหมายกำหนดให้กรรมการผู้ได้รับเลือกตั้งทั้ง 4 คน ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการ โดยประธานกรรมการมีสิทธิออกเสียงชี้ขาดในกรณีที่การออกเสียงของกรรมการมีคะแนนเสียงเท่ากัน นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการมีความเป็นอิสระ เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านนิติศาสตร์หรือด้านคอมพิวเตอร์และกฎหมายดังกล่าว ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Office of the Garante) ทำหน้าที่เป็นฝ่ายธุรการ และปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครอง

ข้อมูลส่วนบุคคลต้องปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้ และมีพนักงานประจำรวมถึงเจ้าหน้าที่ทั้งหมดไม่เกิน 45 คนตามข้อเสนอของคณะกรรมการดังกล่าวด้วย

ดังนั้น ประเทศไทยควรกำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ทำหน้าที่เป็นฝ่ายธุรการ โดยมีคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นผู้บังคับบัญชาของสำนักงานและพนักงานและควรกำหนดอำนาจหน้าที่เช่นเดียวหรือคล้ายกับคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสวีเดนและอิตาลี อนึ่งคณะกรรมการที่เสนอให้มีนั้นอาจสรรหาจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่างๆ ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญจากนักวิชาการ นักกฎหมาย ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี ผู้เชี่ยวชาญด้านคุ้มครองผู้บริโภคหรือด้านอื่นๆ และอาจมีตัวแทนจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงตัวแทนจากองค์กรภาคเอกชนตามสัดส่วนเท่าๆ กัน

3) เห็นควรกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ควบคุม ดูแล และรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งเป็นองค์กรภาคเอกชนไว้ในกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยกำหนดให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการเก็บรวบรวม ควบคุม ไซ้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล หน้าที่ในการเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลตามระยะเวลาที่กำหนด หรือเท่าที่จำเป็นตามวัตถุประสงค์ หน้าที่ในการจัดให้มีระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่ข้อมูลส่วนบุคคล หน้าที่ในการแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคลให้ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบันตามที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลร้องขอ โดยเฉพาะหน้าที่ไม่เปิดเผยหรือใช้ข้อมูลส่วนบุคคลโดยปราศจากความยินยอมของเจ้าของข้อมูล เป็นต้น

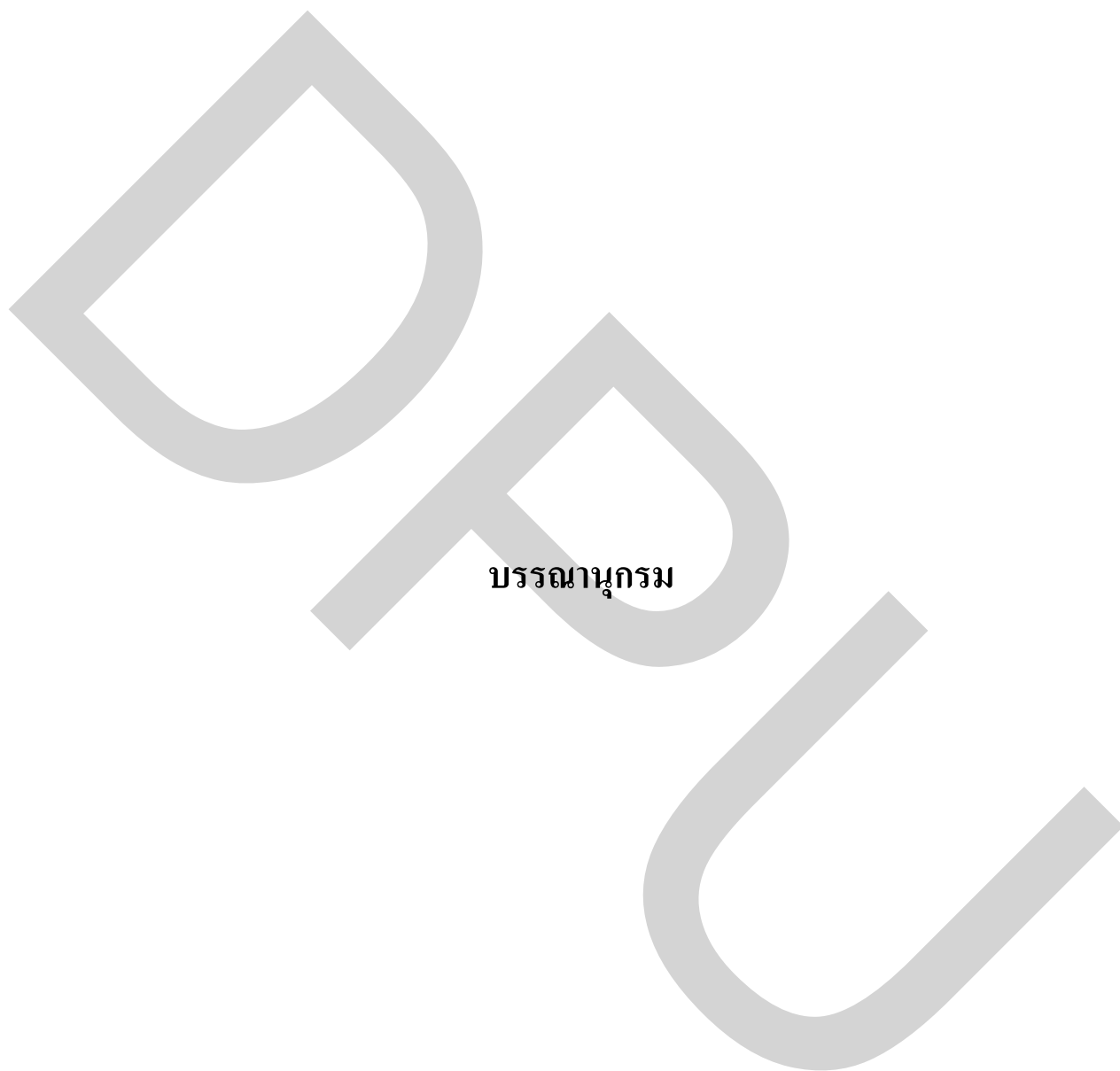
การกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ควบคุม ดูแล และรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเป็นองค์กรภาคเอกชนดังกล่าวพิจารณาได้จากกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสวีเดน อังกฤษ อิตาลี และแคนาดาซึ่งทั้งสี่ประเทศได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ควบคุม ดูแล ข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเป็นองค์กรภาคเอกชนไว้อย่างชัดเจนในกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของแต่ละประเทศดังกล่าว

4) เห็นควรกำหนดสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไว้ในกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ดังนี้ สิทธิในการขอตรวจข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน สิทธิขอให้เปิดเผยถึงการได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน ในกรณีที่เป็นข้อมูลที่ไม่ได้ให้ความยินยอมมาก่อน สิทธิขอให้ระงับการใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนในกรณีเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง หรือสิทธิที่จะร้องขอต่อคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ให้พิจารณา วินิจฉัย และลงโทษเกี่ยวกับการกระทำละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล หรือละเมิดกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เป็นต้น

การกำหนดสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวพิจารณาได้จากกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสวีเดน อังกฤษ อิตาลี และแคนาดา ซึ่งทั้งสี่ประเทศได้กำหนดสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไว้อย่างชัดเจนในกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

5) เห็นควรกำหนดให้มีบทกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคหรือกระทำการฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้ในกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ดังนี้ กำหนดให้ผู้กระทำละเมิดดังกล่าวจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายให้แก่ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล และกำหนดโทษทางอาญาไว้ด้วย ได้แก่ โทษปรับและโทษจำคุกตามความหนักเบาในการกระทำความผิด บทกำหนดโทษที่เห็นควรกำหนดให้มันั้นควรกำหนดให้หน่วยงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งทำหน้าที่ควบคุม ดูแล และส่งเสริมการให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามที่เสนอให้จัดตั้ง มีอำนาจกำหนดมาตรการเยียวยาความเสียหายได้โดยตรง และต้องกำหนดให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีอำนาจที่จะดำเนินคดีเรียกค่าสินไหมทดแทนความเสียหายและฟ้องเป็นคดีอาญาด้วยตนเองได้

การกำหนดให้มีบทกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคหรือกระทำการฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวพิจารณาได้จากกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสวีเดน (Personal Data Act 1998) ซึ่งกำหนดให้ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคลต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลสำหรับความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลฝ่าฝืนกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการกำหนดมาตรการเยียวยาความเสียหายทางแพ่ง และกฎหมายฉบับนี้ยังได้บัญญัติบทกำหนดโทษทางอาญาไว้ด้วย เช่น บุคคลผู้กระทำโดยเจตนาหรือประมาทเลินเล่อให้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องแก่ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคลหรือแก่หน่วยงานผู้ควบคุมดูแลเมื่อหน่วยงานนั้นร้องขอ หรือมีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติตามกฎหมายนี้จะต้องระวางโทษปรับหรือจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือกรณีเป็นความผิดรุนแรงต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี เป็นต้น หรือกรณีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศอิตาลี (Protection of Individuals and Other Subjects with Regard to the Processing of Personal Data Act no.675 of 31.12.1996) ได้บัญญัติบทกำหนดโทษทางอาญาและมาตรการเยียวยาทางแพ่งไว้ด้วย เช่น กำหนดให้บุคคลใดซึ่งทำให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลจำต้องชดใช้ค่าเสียหายตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่ง หรือบุคคลใดเพิกเฉย แจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จต่อคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล หรือประมวลผลข้อมูลไม่ชอบด้วยกฎหมาย รวมถึงไม่ปฏิบัติตามมาตรการเพื่อรักษาความปลอดภัยของข้อมูลที่กำหนดขึ้นโดยกฎหมายหรือคณะกรรมการเช่นนี้ต้องระวางโทษจำคุก

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กীরติ บุญเจือ. (2527). **แก่นปรัชญายุคกลาง**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. (2550). **หลักพื้นฐานกฎหมายมหาชนว่าด้วยรัฐ รัฐธรรมนูญและกฎหมาย** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- คณิต ณ นคร. (2545). **กฎหมายอาญาภาคความผิด** (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- จรัญ โฆษณานันท์. (2545). **สิทธิมนุษยชนไร้พรมแดน ปรัชญา กฎหมาย และความเป็นจริงทางสังคม**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- จิต เศรษฐบุตร. (2550). **หลักกฎหมายแพ่งลักษณะละเมิด** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: เดือนตุลา.
- ณัฏฐนัท เลี้ยวไพโรจน์. (2555). **หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม**. กรุงเทพฯ: บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ. (2551). **กฎหมายรัฐธรรมนูญ** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2552). **กฎหมายมหาชนเล่ม 1 วิวัฒนาการทางปรัชญาและลักษณะของกฎหมายมหาชนยุคต่างๆ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2552). **หลักกฎหมายมหาชนเล่ม 2 การแบ่งแยกกฎหมายมหาชน-เอกชนและพัฒนาการกฎหมายมหาชนในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประจักษ์ พุทธิสมบัติ. (2538). **ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิดและจัดการงานนอกสั่ง**. กรุงเทพฯ: ศรีสมบัติการพิมพ์.
- ปรีดี เกษมทรัพย์. (2531). **นิติปรัชญา** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มิตรนราการพิมพ์.
- วารี นาสกุล. (2551). **หลักกฎหมายมหาชนพร้อมด้วยแนวคำถามและคำตอบ** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เดือนตุลา.
- วิทยา เชียงกุล. (2551). **ปรัชญาการเมือง เศรษฐกิจ สังคม** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สายธาร.
- ศันันท์กรณ์ โสตถิพันธุ์. (2552). **คำอธิบาย นิติกรรมสัญญา**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

- _____. (2553). คำอธิบายกฎหมายลักษณะละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ตามกฎหมายได้ (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- สมยศ เชื้อไทย. (2552). หลักกฎหมายมหาชนเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- _____. (2552). ทฤษฎีกฎหมายนิติปรัชญา (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- อุทัยวรรณ พงศาปาน. (2551). เอกสารประกอบการสอนรายวิชาสังคมศึกษา (ส 43101)
สาระ ประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพฯ: โรงเรียนเศรษฐบุตรบำเพ็ญ.

บทความ

- จันทจิรา เอี่ยมมยุรา. (2547, ธันวาคม). “การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทย.”
วารสารนิติศาสตร์, 34, 4. หน้า 632.
- ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศักดิ์. (2541). “พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540.”
วารสารกฎหมายปกครอง, 17, 2. หน้า 5.
- ชูชีวรรณ ตมิศานนท์. (2555). “การประกันสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย.” วารสารกฎหมาย
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 5, 9. หน้า 4.
- ชนงศักดิ์ วิเศษรจนา. (2551, สิงหาคม). “ความรับผิดเพื่อละเมิดตามมาตรา 420: ศึกษากรณีความ
รับผิดเพื่อละเมิดโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง.” วารสารบัณฑิตศึกษานิติศาสตร์,
2, 2. หน้า 408.
- ประสิทธิ์ ปิวาวัฒนพานิช. (2547, ธันวาคม). “กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศ
สหรัฐอเมริกาและประเทศออสเตรเลีย.” วารสารนิติศาสตร์, 34, 4. หน้า 536.
- วรวิทย์ ฤทธิพิศ. (2535, กรกฎาคม-สิงหาคม). “สื่อมวลชนกับกฎหมายว่าด้วยสิทธิในชีวิต
ส่วนตัว.” ดุลพาห, 4, 39. หน้า 82.

วิทยานิพนธ์

- กนกกาญจน์ จันทกาศ. (2548). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อโทรศัพท์ที่เคลื่อนที่ของลูกค้า
ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิทยาการ
การจัดการ. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- กิตติพันธุ์ เกียรติสุนทร. (2538). มาตรการทางอาญาในการคุ้มครองข้อมูลข่าวสาร. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- จิรารัตน์ วรรณธำรง. (2548). การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชูชีพ ปิณฑะศิริ. (2525). การละเมิดสิทธิส่วนตัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปฎิวัติ อุ่นเรือน. (2547). ปัญหาการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในการโอนข้อมูลระหว่างประเทศ. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปริญญา โรหิตาคนิ. (2550). ปัญหาการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิลาสินี อัครวิบูลย์. (2551). มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจขายตรง: ศึกษากรณี อันมัลกษณะเป็นแชร์ลูกโซ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วีระพงษ์ บึงไกร. (2543). การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริกุล ภูพันธ์. (2548). ข้อความคิดว่าด้วยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุภา พงศ์หลอพิศิษฐ์. (2552). มาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวที่เกิดจากการใช้โทรศัพท์และโทรสารในธุรกิจขายตรง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อนุพงษ์ มานะกิจรุ่งเรือง. (2551). ปัญหาทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคด้านที่อยู่อาศัย: ศึกษาเฉพาะกรณีการซื้อบ้านจัดสรร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อัครเดช สีผึ้ง. (2550). มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิส่วนตัว: ศึกษากรณี การถ่ายภาพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย รามคำแหง.

สารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ทีโอที. (2554). ทีโอที อดีตจนถึงปัจจุบัน. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2553, จาก

[http://www.tot.co.th/files/past%20to%20present\(2\).pdf](http://www.tot.co.th/files/past%20to%20present(2).pdf)

ปรียานุช คชกฤษ (2551). ประวัติโทรศัพท์มือถือ. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2555, จาก

<http://preeyanoot.exteen.com/20080622/entry-1>

กฎหมาย

พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540

พระราชบัญญัติประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544

พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ประมวลกฎหมายอาญา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

ภาษาต่างประเทศ

BOOKS

Jellinek, G. (1929). *Allgemeine Staatslehre*. Berlin: Neudruck.

Judith Wegner DeCew. (1997). *In Pursuit of Privacy Law, Ethic and the Rise of Technology*.

New York: Cornell University Press.

ELECTRONIC SOURCE

United Nations Treaty Collection. Retrieved July 2, 2012, from

http://treaties.un.org/Pages/ViewDetail.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV-4&chapter=4&lang=en

LAWS

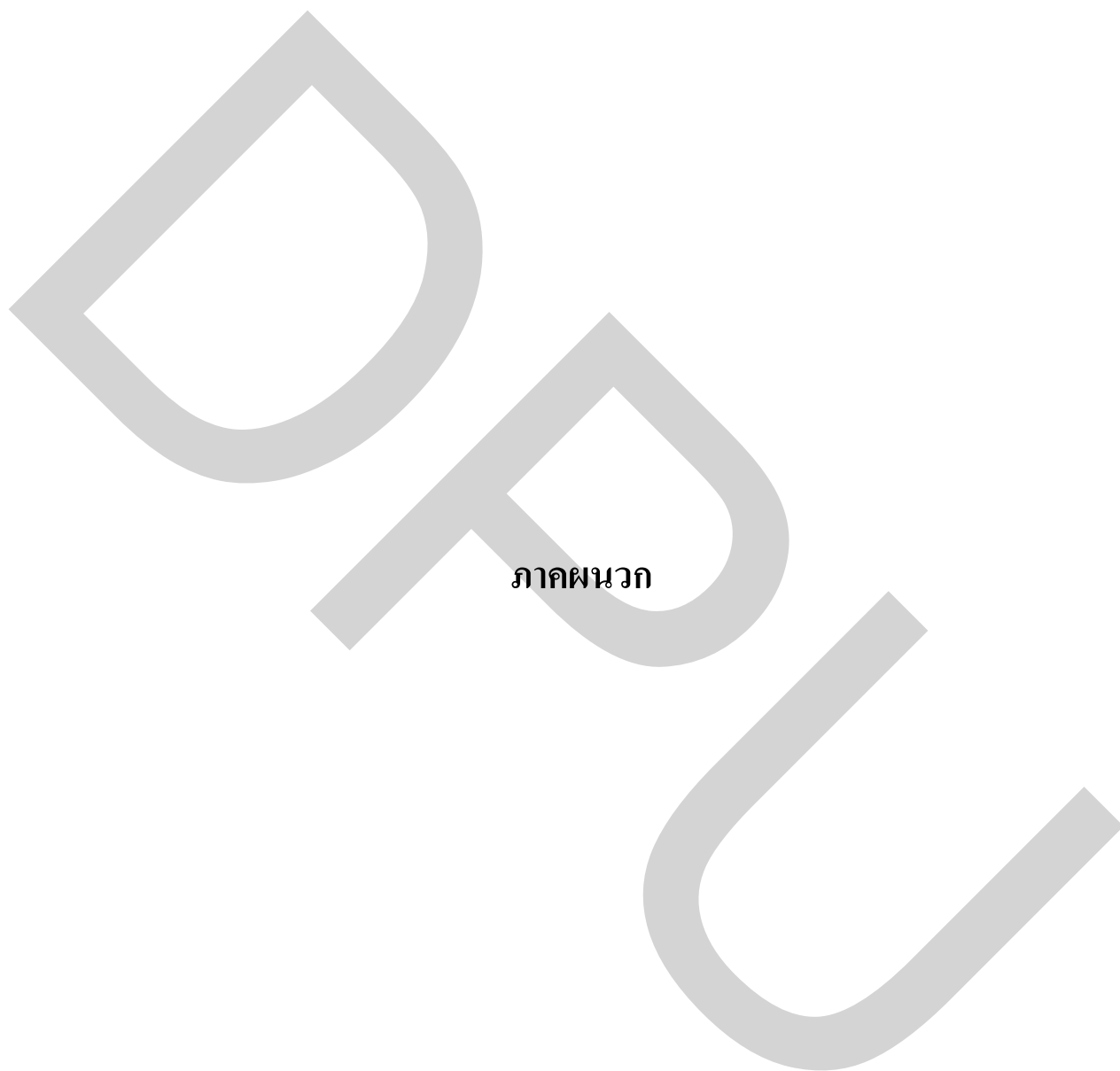
Data Protection Act 1998, United Kingdom.

Eu Directive (95/46/EC)

Personal Data Act 1998, Sweden.

Personal Information Protection and Electronic Documents Act, Canada.

Protection of Individuals and Other Subjects with Regard to the Processing of Personal Data Act
no.675 of 31.12.1996, Italy.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

การสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview)

เรื่อง

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่

บทสัมภาษณ์

สัมภาษณ์เมื่อ วันอาทิตย์ที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2555

ผู้ให้สัมภาษณ์ นิติกรปฏิบัติงาน สังกัด สำนักงานศาลยุติธรรม

ผู้สัมภาษณ์ นายนิธาน พงศาปาน

คำถาม ท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ้างหรือไม่ และเป็นผู้ประกอบการใด

คำตอบ ดิฉันเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทประกันชีวิตโทรศัพท์มาชักจูงให้ทำสัญญาประกันชีวิตบ่อยมาก เมื่อประมาณ 4 เดือนที่แล้วโทรศัพท์มาแทบทุกวันและเป็นคนละบริษัทกันด้วย บางครั้งก็มีบริษัทที่โทรศัพท์มาได้ชวนให้สมัครเป็นสมาชิกฟิตเนส ส่วนข้อความที่ส่งเข้ามาทางโทรศัพท์ส่วนมากชวนให้ดูดวงโดยเสียค่าบริการค่ะ

คำถาม หากท่านถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ่อยครั้ง ท่านมีความรู้สึกอย่างไร เพราะเหตุใด

คำตอบ อย่างที่บอกดิฉันถูกผู้ประกอบการโทรศัพท์มาชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิกต่างๆ มากมายรวมทั้งการส่งข้อความเข้ามาด้วย รู้สึกรำคาญ เพราะดิฉันไม่มีความสนใจในสินค้าและบริการที่เขาเสนอมาเลย

คำถาม การที่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการยังท่าน ท่านคิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ ดิฉันคิดว่าเป็นการละเมิดนะค่ะ เนื่องจากเบอร์โทรศัพท์มือถือเป็นเบอร์ส่วนตัว ดิฉันจะให้กับคนที่อยากจะติดต่อด้วยหรือสนิทกันจริงๆ ไม่ใช่จะให้ใครไปง่ายๆ ดังนั้นการที่บริษัทอะไรก็ไม่รู้นำเบอร์โทรของดิฉันมาโทร โดยที่ดิฉันไม่เคยให้เบอร์มาก่อนแล้วโทรมาบ่อยมาก ดิฉันคิดว่าเป็นการละเมิดแน่นอนค่ะ

คำถาม หากท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการ ท่านมีวิธีสนทนาหรือดำเนินการอย่างไร

- คำตอบ** เมื่อก่อนตอนใช้โทรศัพท์มือถือใหม่ๆ มีบริษัททั้งโทรและส่งข้อความเข้ามาดิฉันรับสายหมด เพราะไม่รู้ว่าเป็นเบอร์ใคร ส่วนข้อความก็เปิดอ่านดู ตอนหลังเป็นแบบนี้บ่อยๆ เข้า พอเห็นเบอร์แปลกๆ ที่ไม่คุ้นเคยดิฉันก็ไม่ค่อยรับ จะรับเฉพาะหมายเลขที่เก็บไว้เท่านั้น
- คำถาม** ท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ หรือไม่ และได้ให้ข้อมูลส่วนบุคคลของท่านบ้างหรือไม่ ถ้าเคยให้เป็นข้อมูลใด
- คำตอบ** ทำบ่อยค่ะ ส่วนใหญ่ซื้ออาหารกิน ขึ้นรถแท็กซี่ อย่างเป็นนิติกรรมสัญญาเหมือนกัน แต่ไม่ต้องให้ข้อมูลส่วนบุคคลเพราะเขาไม่ต้องการ เท่าที่นึกได้เคยให้ตอนไปซื้อรถยนต์ ตอนนั้นได้กรอกข้อมูลไปเยอะเหมือนกันค่ะ ก็มี ชื่อสกุล ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ อาชีพ หมายเลขบัตรประชาชน
- คำถาม** หากท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับบริษัทห้างร้านต่างๆ นิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมที่ท่านทำไปนั้นมีเงื่อนไขกำหนดที่จะไม่นำข้อมูลส่วนบุคคลของท่านไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากการทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมหรือไม่ อย่างไร
- คำตอบ** รู้สึกว่าจะไม่มีนะค่ะ หรือดิฉันอ่านเงื่อนไขข้อสัญญาไม่ละเอียดมั้งค่ะ
- คำถาม** หากประเทศไทยมีการบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปซึ่งใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าจะเกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่หรือไม่ เพราะเหตุใด
- คำตอบ** ดิฉันคิดว่าอาจจะยังมีอยู่ แต่น่าจะเกิดขึ้นน้อยกว่าไม่มีกฎหมายคุ้มครองเพราะกฎหมายที่บัญญัติขึ้นมา น่าจะมีบทลงโทษอยู่แล้ว
- คำถาม** หากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปซึ่งใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าควรมีองค์กรใดทำหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ที่มีข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคอยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแล เพราะเหตุใด
- คำตอบ** ดิฉันคิดว่าควรจะเป็นคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคน่าจะดีที่สุดเพราะชื่อก็บอกอยู่แล้วว่าจะคุ้มครองผู้บริโภค การตั้งหน่วยงานใหม่ขึ้นมาอาจสิ้นเปลืองงบประมาณโดยใช้เหตุได้

คำถาม ท่านคิดว่าหากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแล้วผู้บริโภคซึ่งเป็นเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลควรมีสិทธิประการใดบ้างเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของตนที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชน (บริษัทห้างร้านต่างๆ ซึ่งเป็นผู้ประกอบการ)

คำตอบ ดิฉันคิดว่าเจ้าของข้อมูลน่าจะมีสิทธิสั่งห้ามไม่ให้พวกบริษัทต่างๆ ที่มีข้อมูลของประชาชน นำข้อมูลไปใช้โดยไม่มีสิทธิ ควรต้องขออนุญาตก่อน และคิดว่าเจ้าของข้อมูลควรมีสัทธิฟ้องร้องกับบริษัทเหล่านี้ได้หากนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้โดยไม่ขออนุญาตคะ

คำถาม ท่านคิดว่าหากผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ทำการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของท่านจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยการ โทรศัพท์หรือส่งข้อความเข้ามารบกวนควรมีมาตรการลงโทษอย่างไร

คำตอบ น่าจะลงโทษปรับเพราะบริษัทที่โทรศัพท์หรือส่งข้อความมานั้นเป็นนิติบุคคลทั้งนั้น ลงโทษจำคุกคงไม่ได้ ประหารชีวิตยิ่งไม่ได้ใหญ่เลย ปรับเป็นเงินน่าจะดีที่สุด และควรปรับให้สูงด้วย

บทสัมภาษณ์

- สัมภาษณ์เมื่อ   วันอาทิตย์ที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2555
- ผู้ให้สัมภาษณ์   นิติกรปฏิบัติงาน สังกัด สำนักงานศาลยุติธรรม
- ผู้สัมภาษณ์   นายนิธัน พงศาปาน
- คำถาม**   ท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ้างหรือไม่ และเป็นผู้ประกอบการใด
- คำตอบ**   ผมเคยถูกผู้ประกอบการที่เป็นบริษัทต่างๆ โทรศัพท์มาเสนอขายประกันชีวิตและชักชวนให้ทำบัตรเครดิต รวมถึงส่งข้อความมาเสนอขายสินค้า หรือให้สิทธิพิเศษ ที่ผมพบมากที่สุดคือส่งข้อความให้ส่วนลดของร้านฟาสต์ฟู้ดต่างๆ
- คำถาม**   หากท่านถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ่อยครั้ง ท่านมีความรู้สึกอย่างไร เพราะเหตุใด
- คำตอบ**   รู้สึกหงุดหงิดเพราะไม่สนใจสินค้าหรือบริการเหล่านั้น บางครั้งไม่ต้องการรับสายหรือเปิดอ่านข้อความ และต้องเสียเวลาลบข้อความทิ้งด้วย
- คำถาม**   การที่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการยังท่าน ท่านคิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ เพราะเหตุใด
- คำตอบ**   ผมคิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนตัวนะครับเพราะเบอร์โทรศัพท์ที่เอาของเรามาโทรเป็นข้อมูลส่วนตัวของเรา และการที่โทรและส่งข้อความมาบ่อยๆ ทำให้กระทบต่อชีวิตประจำวันของเราทำให้รู้สึกหงุดหงิดถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนตัวเช่นกัน
- คำถาม**   หากท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการ ท่านมีวิธีสนทนาหรือดำเนินการอย่างไร

คำตอบ ส่วนใหญ่จะรับสายนะครับพอรู้ว่าโทรมาเสนอขายสินค้าหรือขายประกัน บางทีผมไม่สะดวกที่จะคุยด้วยเพราะต้องทำงานหรือติดธุระสำคัญก็จะบอกทันทีว่าไม่ต้องการหรือไม่ได้สนใจสินค้าดังกล่าว

คำถาม ท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ หรือไม่และได้ให้ข้อมูลส่วนบุคคลของท่านบ้างหรือไม่ ถ้าเคยให้เป็นข้อมูลใด

คำตอบ เคยทำ ส่วนใหญ่ก็เป็นสัญญาเล็กๆ น้อยๆ ข้อมูลที่ให้ส่วนใหญ่ก็เป็น ชื่อสกุล ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ รายได้ อีเมลล์

คำถาม หากท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับบริษัทห้างร้านต่างๆ นิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมที่ท่านทำไปนั้นมีเงื่อนไขกำหนดที่จะไม่นำข้อมูลส่วนบุคคลของท่านไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากการทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ ไม่เคยอ่านเจอครับ หรืออ่านไม่ละเอียดก็ไม่ทราบนะครับเพราะบางครั้งตัวอักษรในสัญญาเล็กๆ มากๆ ผมจะดูเฉพาะข้อสัญญาที่สำคัญๆ เท่านั้น

คำถาม หากประเทศไทยมีการบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปซึ่งใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าจะเกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่หรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ ผมคิดว่าน่าจะมียุ่แต่คงเกิดน้อยแล้วละเพราะกฎหมายที่ตราขึ้นมา น่าจะมีมาตรการมาจัดการกับบริษัทที่ละเมิดสิทธิส่วนตัวของประชาชน

คำถาม หากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปซึ่งใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าควรมีองค์กรใดทำหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ที่มีข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคอยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแล เพราะเหตุใด

คำถาม ควรจัดตั้งกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หรือองค์กรคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยเฉพาะ เพราะปัจจุบันนี้ผมคิดว่าการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเป็นจำนวนมาก ไม่เฉพาะแต่การที่ผู้ประกอบการโทรศัพท์มาขายสินค้าหรือบริการเท่านั้น น่าจะมีหน่วยงานขึ้นมาใหม่เพื่อดูแล โดยเฉพาะเลยครับ

คำถาม ท่านคิดว่าหากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแล้วผู้บริโภคซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลควรมีสิทธิประการใดบ้าง เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของตนที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชน (บริษัทห้างร้านต่างๆ ซึ่งเป็นผู้ประกอบการ)

คำตอบ ผมคิดว่าเจ้าของข้อมูลควรมีสิทธิห้ามมิให้บริษัทห้างร้านที่มีข้อมูลของผู้บริโภคนำข้อมูลไปใช้หรือไปขายหรือเปิดเผยให้แก่บุคคลอื่นและควรลงโทษโดยให้สิทธิเจ้าของข้อมูลฟ้องได้

คำถาม ท่านคิดว่าหากผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ทำการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของท่านจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยการโทรศัพท์หรือส่งข้อความเข้ามารบกวนควรมีมาตรการลงโทษอย่างไร

คำตอบ น่าจะปรับนะครับแล้วปรับเป็นตัวเงินกับบริษัทเหล่านั้นควรปรับเป็นหลักแสนขึ้นไป และน่าจะมีการเรียกค่าเสียหายในทางแพ่งได้ด้วย เพราะบางครั้งการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอาจทำให้เสียชื่อเสียงเสียหายได้ครับ

บทสัมภาษณ์

- สัมภาษณ์เมื่อ วันจันทร์ที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2555
- ผู้ให้สัมภาษณ์ เจ้าพนักงานปราบปรามการทุจริต
สังกัด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- ผู้สัมภาษณ์ นายนิธาน พงศาปาน
- คำถาม** ท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ้างหรือไม่ และเป็นผู้ประกอบการใด
- คำตอบ** ดิฉันเคยถูกผู้ประกอบการบัตรเครดิตโทรมาขอให้ช่วยทำบัตรเครดิต
- คำถาม** หากท่านถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ่อยครั้ง ท่านมีความรู้สึกอย่างไร เพราะเหตุใด
- คำตอบ** รู้สึกรำคาญ เสียเวลาและไม่มีความเป็นส่วนตัวค่ะ
- คำถาม** การที่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการยังท่าน ท่านคิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ เพราะเหตุใด
- คำตอบ** ดิฉันคิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเพราะบางครั้งมีโทรศัพท์หรือส่งข้อความเข้ามาในช่วงเวลาพักผ่อน หรือช่วงเวลาเร่งรีบรวมถึงวันหยุดหากรับโทรศัพท์ดังกล่าวแล้วก็ปฏิเสธไม่คุยต่อได้ยาก แต่หากไม่รับก็จะไม่ทราบว่าผู้ใดโทรศัพท์มาซึ่งอาจเป็นคนที่รู้จักและมีเรื่องเร่งด่วนที่ต้องพูดคุยด้วยค่ะ
- คำถาม** หากท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการ ท่านมีวิธีสนทนาหรือดำเนินการอย่างไร
- คำตอบ** ส่วนใหญ่จะบอกว่าไม่ว่างที่จะคุยด้วยติดประชุม หรือไม่สะดวกคุย
- คำถาม** ท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ หรือไม่และได้ให้ข้อมูลส่วนบุคคลของท่านบ้างหรือไม่ ถ้าเคยให้เป็นข้อมูลใด

คำตอบ เคยทำค้กับบริษัทขายคอนโดมิเนียมได้ให้ชื่อสกุล ที่อยู่ หมายเลขบัตรประชาชน เบอร์โทรศัพท์ รายได้ เงินเดือน

คำถาม หากท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับบริษัทห้างร้านต่างๆ นิติกรรมสัญญา หรือธุรกรรมที่ท่านทำไปนั้นมีเงื่อนไขกำหนดที่จะไม่นำข้อมูลส่วนบุคคลของท่านไปใช้ เพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากการทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ ไม่มีค้

คำถาม หากประเทศไทยมีการบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปซึ่งใช้ บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กร ภาคเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าจะเกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ ดิฉันคิดว่ายังมีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์อยู่ หากไม่มีการบังคับใช้ กฎหมายอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ

คำถาม หากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เป็นการทั่วไปซึ่งใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าควรมีองค์กรใดทำหน้าที่ควบคุมดูแล ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ที่มีข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคอยู่ใน ความครอบครอง ควบคุม และดูแล เพราะเหตุใด

คำตอบ ควรมีองค์กรควบคุม โดยเฉพาะอาจเป็นองค์กรใหม่ที่เป็นอิสระทำหน้าที่คุ้มครองข้อมูล และบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวโดยเฉพาะเพราะหน่วยงานที่มีอยู่ไม่น่าจะทำหน้าที่ ได้ดีกว่าหน่วยงานที่ทำหน้าที่โดยตรง

คำถาม ท่านคิดว่าหากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูล ส่วนบุคคลแล้วผู้บริโภคซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลควรมีสิทธิประการใดบ้าง เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของตนที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กร ภาคเอกชน (บริษัทห้างร้านต่างๆ ซึ่งเป็นผู้ประกอบการ)

คำตอบ เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลควรมีสิทธิได้รับค่าเสียหายจากผู้ประกอบการกฎหมายที่กำหนด ขึ้นน่าจะให้สิทธิฟ้องร้องได้และควรมีให้สิทธิเจ้าของข้อมูลสั่งห้ามการใช้ข้อมูลของตนได้

คำถาม ท่านคิดว่าหากผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ทำการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของท่านจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยการโทรศัพท์หรือส่งข้อความเข้ามารบกวนควรมีมาตรการลงโทษอย่างไร

คำตอบ ควรมีโทษปรับ โดยควรปรับในจำนวนเงินที่สูงๆ

บทสัมภาษณ์

- สัมภาษณ์เมื่อ วันจันทร์ที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2555
- ผู้ให้สัมภาษณ์ เจ้าพนักงานปราบปรามการทุจริตปฏิบัติการ สังกัด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- ผู้สัมภาษณ์ นายนิธาน พงศาปาน
- คำถาม** ท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ้างหรือไม่ และเป็นผู้ประกอบการใด
- คำตอบ** ดิฉันเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาให้สมัครเป็นสมาชิกฟิตเนส หรือบางครั้งอ้างว่าโทรมาจากธนาคารต่างๆ ว่าเป็นหนี้บัตรเครดิตจำนวนเท่านั้นเท่านี้บาท ซึ่งดิฉันไม่ได้เป็นหนี้ตามที่เขากล่าวอ้างมา สำหรับข้อความที่ส่งมาบ่อยๆ นั้นส่วนใหญ่ให้โหลดเพลง โหลดคลิปวิดีโอ แต่ที่เจอบ่อยๆ คือ ดูดวงค่ะ
- คำถาม** หากท่านถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ่อยครั้ง ท่านมีความรู้สึกอย่างไร เพราะเหตุใด
- คำตอบ** รู้สึกเบื่อค่ะ เพราะส่งข้อความเข้ามาทุกวัน บางครั้งโทรมาแล้วดิฉันรับสายพอรู้ว่าจะให้สมัครหรือทำสัญญาต่างๆ ดิฉันก็ตอบปฏิเสธไป เขาก็ยังขอเวลาให้ดิฉันช่วยฟังซึ่งบางทีนานมากเลยรู้สึกเบื่อเพราะเสียเวลาทำงาน
- คำถาม** การที่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการยังท่าน ท่านคิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ เพราะเหตุใด
- คำตอบ** ดิฉันคิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนตัวเพราะการทำให้ผู้รับรู้สึกรำคาญหรือหงุดหงิดก็เป็นการละเมิดเหมือนกัน
- คำถาม** หากท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการ ท่านมีวิธีสนทนาหรือดำเนินการอย่างไร

คำตอบ บางครั้งก็รับสายโทรศัพท์พอรู้ว่าโทรมาเสนอขายสินค้าหรือให้สมัครสมาชิกต่างๆ ดิฉันก็ปฏิเสธแทบทุกครั้ง ส่วนข้อความนั้นปฏิเสธไม่ได้อยู่แล้วเพราะเขาส่งเข้ามาทางโทรศัพท์มือถือ ก็เลยเปิดอ่านแล้วลบทิ้งค่ะ

คำถาม ท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ หรือไม่ และได้ให้ข้อมูลส่วนบุคคลของท่านบ้างหรือไม่ ถ้าเคยให้เป็นข้อมูลใด

คำตอบ เคยทำค่ะอย่างตอนที่สมัครบัตรเครดิตได้ให้ข้อมูลไปหลายอย่างเลยก็มีชื่อ ที่อยู่ หมายเลขบัตรประชาชน รายได้ เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้สะดวก

คำถาม หากท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับบริษัทห้างร้านต่างๆ นิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมที่ท่านทำไปนั้นมีเงื่อนไขกำหนดที่จะไม่นำข้อมูลส่วนบุคคลของท่านไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากการทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ ไม่แน่ใจค่ะ น่าจะไม่มีนะค่ะเพราะไม่เคยเห็น

คำถาม หากประเทศไทยมีการบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไป ซึ่งใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าจะเกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่หรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ ดิฉันคิดว่าน่าจะเกิด แต่คงเกิดน้อยหากกฎหมายมีบทบังคับอย่างรุนแรงก็อาจจะไม่เกิดก็ได้ค่ะ ยังไงก็คิดว่ายังเกิดอยู่เพราะบางครั้งบริษัทอาจนำข้อมูลของเรามาใช้โดยที่เราไม่รู้ตัวและคนอื่นไม่ทราบ เลยเอาผิดไม่ได้

คำถาม หากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปซึ่งใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าควรมีองค์กรใดทำหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ที่มีข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคอยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแล เพราะเหตุใด

คำตอบ ควรจัดตั้งหน่วยงานใหม่ทำหน้าที่ดูแลโดยเฉพาะ เพราะหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบันเท่าที่ทราบไม่น่าจะทำหน้าที่ดูแลในด้านสิทธิส่วนบุคคลได้ทั่วถึง สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเองก็มีการะมาฆมาย และงานที่ดูแลอยู่ก็ไม่เกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคทั้งหมดค่ะ

คำถาม ท่านคิดว่าหากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแล้วผู้บริโภคซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลควรมีสิทธิประการใดบ้างเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของตนที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชน(บริษัทห้างร้านต่างๆ ซึ่งเป็นผู้ประกอบการ)

คำตอบ ดิฉันคิดว่าผู้ถูกละเมิดมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายได้หากนำข้อมูลไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต และควรมีสิทธิห้ามใช้ข้อมูลด้วย

คำถาม ท่านคิดว่าหากผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ทำการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของท่านจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยการโทรศัพท์หรือส่งข้อความเข้ามารบกวนควรมีมาตรการลงโทษอย่างไร

คำตอบ ควรมีโทษปรับเป็นเงินจำนวนที่สูงเพื่อเป็นการลงโทษไม่ให้เอาเป็นเยี่ยงอย่างค่ะ

บทสัมภาษณ์

- สัมภาษณ์เมื่อ วันจันทร์ที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2555
- ผู้ให้สัมภาษณ์ เจ้าพนักงานปราบปรามการทุจริตปฏิบัติการ
สังกัด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- ผู้สัมภาษณ์ นายนิธาน พงศาปาน
- คำถาม** ท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ้างหรือไม่ และเป็นผู้ประกอบการใด
- คำตอบ** ผู้ประกอบการที่โทรเข้ามามีเยอะค่ะ ส่วนใหญ่จะชวนให้สมัครเป็นสมาชิกบัตรเครดิต ส่งข้อความให้สมัครบัตรเครดิตเงินสด บางครั้งโทรเข้ามาขายประกันอุบัติเหตุค่ะ
- คำถาม** หากท่านถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ่อยครั้ง ท่านมีความรู้สึกอย่างไร เพราะเหตุใด
- คำตอบ** รู้สึกรำคาญเบื่อหน่ายเพราะมันเป็นการเสียเวลาค่ะ บางครั้งตอบปฏิเสธแล้วก็ยังติดต่อไม่ยอมหยุดก็เลยต้องรับฟังทำให้เสียเวลามากเหมือนกันค่ะ บางครั้งก็รู้สึกสงสารพนักงานที่โทรมานะคะเพราะเขาต้องทำยอดขายได้
- คำถาม** การที่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการยังท่าน ท่านคิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ เพราะเหตุใด
- คำตอบ** คิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนตัวเป็นอย่างมากไม่ว่าจะเป็นการเอาเบอร์ของเรามาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเราก่อน รวมถึงทำให้เรารำคาญ เสียเวลา หงุดหงิด เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทั้งหมดเลยค่ะ
- คำถาม** หากท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการ ท่านมีวิธีสนทนาหรือดำเนินการอย่างไร
- คำตอบ** ส่วนใหญ่รับโทรศัพท์แล้วตอบว่าไม่สนใจขอบคุณมากค่ะสนใจเมื่อไหร่จะติดต่อกลับไปแล้วควางสายไปเลย ส่วนข้อความนั้นลบทันทีโดยไม่อ่านรายละเอียด

คำถาม ท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ หรือไม่ และได้ให้ข้อมูลส่วนบุคคลของท่านบ้างหรือไม่ ถ้าเคยให้เป็นข้อมูลใด

คำตอบ ได้ทำบัตรเครดิตสองใบและให้ข้อมูลชื่อสกุล ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ รายได้ เงินเดือน

คำถาม หากท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับบริษัทห้างร้านต่างๆ นิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมที่ท่านทำไปนั้นมีเงื่อนไขกำหนดที่จะไม่นำข้อมูลส่วนบุคคลของท่านไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากการทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ ไม่เคยเจอเงื่อนไขแบบนี้คะ

คำถาม หากประเทศไทยมีการบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปซึ่งใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าจะเกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่หรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ ดิฉันคิดว่าคงไม่มีการละเมิดเพราะผู้ประกอบการจะกระทำละเมิดไม่ได้อีกต่อไปเพราะอาจถูกฟ้องต่อศาลฐานละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และกลัวโทษทางกฎหมายหรือถ้ามีก็อาจเกิดขึ้นเล็กน้อยสำหรับผู้ที่ไม่คิดว่าไม่มีใครจับได้หรือพวกที่ขาดจิตสำนึกที่ดี

คำถาม หากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปซึ่งใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าควรมีองค์กรใดทำหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ที่มีข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคอยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแล เพราะเหตุใด

คำตอบ ควรมีองค์กรควบคุม คือสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค หรือคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติเพราะคิดว่าสองหน่วยงานมีหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งเป็นประชาชนโดยตรงอยู่แล้ว

คำถาม ท่านคิดว่าหากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแล้วผู้บริโภคซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลควรมีสิทธิประการใดบ้างเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของตนที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชน (บริษัทห้างร้านต่างๆ ซึ่งเป็นผู้ประกอบการ)

คำตอบ ประชาชนควรมีสติหรืออนุญาตและไม่อนุญาตให้ใช้ข้อมูลส่วนบุคคลค่ะ รวมถึงสิทธิที่จะขอตรวจดูข้อมูลที่อยู่กับบริษัทห้างร้านที่เราได้เคยให้ข้อมูลไปบ้างค่ะ

คำถาม ท่านคิดว่าหากผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ทำการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของท่านจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยการโทรศัพท์หรือส่งข้อความเข้ามารบกวนควรมีมาตรการลงโทษอย่างไร

คำตอบ ควรมีโทษปรับเชิงลงโทษจะได้ไม่มีการกระทำความผิดซ้ำซากอีกค่ะ

บทสัมภาษณ์

สัมภาษณ์เมื่อ วันอังคารที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2555

ผู้ให้สัมภาษณ์ ครู คศ. 1 วิทยฐานะครูปฏิบัติการ โรงเรียนเศรษฐบุตรบำเพ็ญ

ผู้สัมภาษณ์ นายนิธาน์ พงศาปาน

คำถาม ท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ้างหรือไม่ และเป็นผู้ประกอบการใด

คำตอบ เคยค่ะ เป็นตัวแทนจากบริษัทประกันภัยรถยนต์ประกันชีวิตบริษัทบัตรเครดิตหรือแก๊งมิจฉาชีพคอลเซ็นเตอร์โทรศัพท์และส่งข้อความเข้ามาเมื่อวันละหลายครั้งบางวันมีเป็น 10 ข้อความเลย

คำถาม หากท่านถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ่อยครั้ง ท่านมีความรู้สึกอย่างไร เพราะเหตุใด

คำตอบ ในกรณีที่มีผู้ประกอบการที่เป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์เข้ามาทำให้ดิฉันเกิดความรู้สึกลำบากใจที่จะต้องปฏิเสธเพราะต้องคอยหาเหตุผลมาปฏิเสธ และบางครั้งก็รู้สึกสงสารคิดในแง่ดีว่าเขากำลังลำบากเลยต้องการหาได้รายแต่บางครั้งก็รู้สึกรำคาญนะค่ะเสียความรู้สึกด้วย สำหรับข้อความนั้นดิฉันรู้สึกรำคาญน้อยกว่าโทรศัพท์เข้ามาเพราะเราไม่เปิดอ่านทันทีก็ได้ แต่รู้สึกรำคาญเมื่อต้องลบข้อความออก จะลบออกทั้งหมดทีเดียวเลยไม่ได้เพราะมีข้อความที่ต้องการเก็บไว้ก็มี คิดว่าคนที่รำคาญเช่นนี้น่าจะมีถึงเก้าสิบเปอร์เซ็นต์

คำถาม การที่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการยังท่าน ท่านคิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ เนื่องจากการโทรศัพท์มาบางครั้งเป็นการโทรมาในวันหยุดราชการที่กำลังพักผ่อนทำให้กระทบต่อเวลาพักผ่อนหรือการใช้ชีวิตประจำวัน อีกทั้งเจ้าหน้าที่ที่โทรศัพท์มาพยายามติดต่อมาแม้จะปฏิเสธไปอย่างนุ่มนวลเพื่อรักษาหน้าเขาไว้เขาก็ยังถือว่า “ถ้าไม่วางติดธุระ ช่วงเย็นจะขอโทรมาอีกครั้งได้ไหม เวลาเท่าไรดีคะ” สำหรับข้อความก็เหมือนกันนี่เกี่ยวมานั่งลบคะ และบางข้อความเสนอมายังไม่หมดก็บอกว่าถ้าอยากรู้รายละเอียดโทรไปเบอร์นี้เสียค่าโทรนาทีละ 6 บาทหรืออะไรทำนองนี้แหละจึงคิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคแน่นอนคะ

คำถาม หากท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการ ท่านมีวิธีสนทนาหรือดำเนินการอย่างไร

คำตอบ ถ้าโทรศัพท์เข้ามาก็จะสนทนาด้วย และตอบไปว่าไม่สนใจทั้งสิ้นไม่ว่าจะเป็นรายการอะไรสำหรับข้อความต้องปล่อยเลยตามเลย แต่ดิฉันคิดทุกครั้งว่าจะแก้ไขอย่างไร ใครจะรับผิดชอบเรื่องนี้ได้บ้าง เป็นปัญหาใหญ่หลวงของผู้บริโภคทุกคนคะ

คำถาม ท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ หรือไม่ และได้ให้ข้อมูลส่วนบุคคลของท่านบ้างหรือไม่ ถ้าเคยให้เป็นข้อมูลใด

คำตอบ ดิฉันทำสัญญาประกันภัยรถยนต์เขาอะไรก็ให้ไปหมดคะข้อมูลที่ให้ที่เป็นข้อมูลส่วนตัวเช่น ชื่อ นามสกุล วันเดือนปีเกิด รายได้ หมายเลขประจำตัวประชาชน ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ที่ติดต่อสะดวก เป็นต้นคะ

คำถาม หากท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับบริษัทห้างร้านต่างๆ นิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมที่ท่านทำไปนั้นมีเงื่อนไขกำหนดที่จะไม่นำข้อมูลส่วนบุคคลของท่านไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากการทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ ที่เคยทำไม่ได้กำหนดเงื่อนไขใดๆทั้งสิ้นคะ ดิฉันเองก็ไม่ได้สนใจแต่พอมมีปัญหา ก็นึกขึ้นมาได้ว่ามีเงื่อนไขอะไรบ้าง

คำถาม หากประเทศไทยมีการบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไป ซึ่งใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าจะเกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่หรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ ดิฉันคิดว่าเกิดการละเมิดแน่ๆ แต่อาจจะน้อยลงกว่าไม่มีกฎหมายมาคุ้มครอง แต่ถ้าไม่ยอมให้เกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลควรจะกำหนดวิธีการควบคุม กำหนดโทษให้รุนแรงจะได้เกิดความกลัวไม่กล้าทำความผิดอีก หรือเปิดเผยข้อมูลผู้อื่นอีกค่ะ

คำถาม หากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปซึ่งใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าควรมีองค์กรใดทำหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ที่มีข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคอยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแล เพราะเหตุใด

คำตอบ ควรตั้งองค์กรเฉพาะมาดูแลหรืออาจเป็นองค์กรอิสระค่ะ เหตุผลก็เพราะองค์กรที่ประเทศไทยมีอยู่ตอนนี้เท่าที่ทราบไม่น่าจะมีหน้าที่ในการดูแลในเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคที่อยู่กับบริษัทเอกชนต่างๆ เลยนะ

คำถาม ท่านคิดว่าหากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแล้วผู้บริโภคซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลควรมีสิทธิประการใดบ้างเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของตนที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชน (บริษัทห้างร้านต่างๆ ซึ่งเป็นผู้ประกอบการ)

คำตอบ ควรได้รับอนุญาตจากประชาชนผู้เป็นเจ้าของข้อมูลในการเปิดเผยข้อมูลและประชาชนควรมีสิทธิในการรับรู้การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของเขาค่ะ

คำถาม ท่านคิดว่าหากผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ทำการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของท่านจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยการโทรศัพท์หรือส่งข้อความเข้ามารบกวนควรมีมาตรการลงโทษอย่างไร

คำตอบ ควรมีการลงโทษในลักษณะการปรับในอัตราที่สูง จำคุกผู้ประกอบการที่ละเมิดหรือลงโทษขั้นเด็ดขาดหนักๆ เพื่อให้เกิดความกลัว ให้หลบจำ จะได้ไม่ทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องอีกค่ะ

บทสัมภาษณ์

สัมภาษณ์เมื่อ วันอังคารที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2555

ผู้ให้สัมภาษณ์ ครู คศ. 2 วิทยาลัยนวัตนาการ โรงเรียนเศรษฐบุทรบําเพ็ญ

ผู้สัมภาษณ์ นายนิธัน พงศาปาน

คำถาม ท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ้างหรือไม่ และเป็นผู้ประกอบการใด

คำตอบ เคยมีบริษัทประกันภัยรถยนต์ บัตรเครดิตโทรศัพท์เข้ามาหาบ่อยๆ ข้อความที่ส่งเข้ามา มักจะให้ดาวน์โหลดเสียงเพลงรอสาย โหลดเกม

คำถาม หากท่านถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ่อยครั้ง ท่านมีความรู้สึกอย่างไร เพราะเหตุใด

คำตอบ เนื่องจากประกอบอาชีพครูต้องสอนค่อนข้างราคาสูงเพราะเป็นการรบกวนขณะสอน ไม่ชอบเพราะรู้ว่าเป็นการขัดเยียดให้ซื้อสินค้าหรือบริการ และบางครั้งก็รบกวนเวลาพักผ่อนด้วย

คำถาม การที่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการยังท่าน ท่านคิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ การโทรศัพท์หรือส่งข้อความเข้ามารบกวนตามที่พูดไปแล้วนั้นเป็นการรบกวนและละเมิดแน่นอน

คำถาม หากท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการ ท่านมีวิธีสนทนาหรือดำเนินการอย่างไร

คำตอบ ถ้าโทรศัพท์เข้ามาจะฟังสักครู่ และพยายามตัดบทว่าติดภารกิจหรือกำลังคิดสอนนักเรียน หรือมีประชุม หรือติดราชการอยู่ประมาณนี้

คำถาม ท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ หรือไม่ และได้ให้ข้อมูลส่วนบุคคลของท่านบ้างหรือไม่ ถ้าเคยให้เป็นข้อมูลใด

- คำตอบ** ผมทำบัตรเครดิต ประกันภัยรถยนต์ บัตรสมาชิกร้านค้าต่างๆ ให้ข้อมูลไปจำพวก ชื่อ นามสกุล วันเดือนปีเกิด รายได้ บัตรประชาชน ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ที่ติดต่อสะดวก สินค้าที่ชอบมากที่สุด
- คำถาม** หากท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับบริษัทห้างร้านต่างๆ นิติกรรมสัญญา หรือธุรกรรมที่ท่านทำไปนั้นมีเงื่อนไขกำหนดที่จะไม่นำข้อมูลส่วนบุคคลของท่านไปใช้ เพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากการทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมหรือไม่ อย่างไร
- คำตอบ** ไม่ได้อ่านว่ากำหนดเงื่อนไขอะไรหรือเปล่า แต่กำหนดหรือไม่นั้นไม่สำคัญเท่าที่ เอาข้อมูลของเราไปเปิดเผยถึงแม้ว่าในสัญญากำหนดเงื่อนไขไว้จริงแล้วข้อมูลส่วนตัว ของเราบริษัทอื่นที่ไม่เคยติดต่อกับเราเอาจากที่ไหน
- คำถาม** หากประเทศไทยมีการบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปซึ่งใช้ บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กร ภาครัฐเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าจะเกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือไม่ เพราะเหตุใด
- คำตอบ** ผมคิดว่าคงไม่เกิดแต่ไม่ร้อยเปอร์เซ็นต์หากมีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจะดีกว่า ไม่มีเลยอย่างน้อยผู้นำข้อมูลไปเปิดเผยก็ต้องคิดหนัก หากไม่ให้เกิดการละเมิดควรออก กฎหมายและกำหนดโทษอย่างจริงจัง
- คำถาม** หากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เป็นการทั่วไปซึ่งใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาครัฐเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าควรมีองค์กรใดทำหน้าที่ควบคุมดูแล ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ที่มีข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคอยู่ใน ความครอบครอง ควบคุม และดูแล เพราะเหตุใด
- คำตอบ** ควรมีองค์กรที่มาควบคุมดูแลผู้ประกอบการที่เป็นบริษัทห้างร้านเป็นอย่างยิ่ง ควรเป็น องค์กรภาครัฐจะดีกว่าภาครัฐเพราะน่าจะเป็นความเป็นอิสระมากกว่าไม่มีการ แทรกแซงในการปฏิบัติงาน

คำถาม ท่านคิดว่าหากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแล้วผู้บริโภคซึ่งเป็นเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลควรมีสติธิประการใดบ้างเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของตนที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชน(บริษัทห้างร้านต่างๆ ซึ่งเป็นผู้ประกอบการ)

คำตอบ จริงๆ แล้วประชาชนควรมีส่วนร่วมในการออกกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเพราะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับประชาชนโดยตรง ประชาชนพบปัญหาเหมือนกัน และวิธีการแก้ปัญหาต้องหลากหลาย รัดกุม ควรมีการทำประชาพิจารณ์ สำหรับสิทธินั้นประชาชนควรมีสติธิตรวจสอบหากมีการละเมิดจะได้แน่ชัดว่าผู้ใดเป็นผู้เปิดเผยข้อมูล และควรมีสติธิเรียกร้องค่าเสียหายที่เกิดขึ้น

คำถาม ท่านคิดว่าหากผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ทำการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของท่านจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยการ โทรศัพท์หรือส่งข้อความเข้ามารบกวนควรมีมาตรการลงโทษอย่างไร

คำตอบ การกำหนดโทษที่เฉียบขาดจะทำให้เกิดความกลัว ไม่กล้าทำผิด ประชาชนซึ่งเป็นผู้บริโภคจะได้สบายใจไม่หวั่นหวาดรำคาญในเรื่องไร้สาระ โทษที่กำหนดควรปรับให้สูงไปเลย และจำคุกผู้ประกอบการ

บทสัมภาษณ์

สัมภาษณ์เมื่อ วันอังคารที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2555
 ผู้ให้สัมภาษณ์ ครู คศ. 3 วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเศรษฐบุตรบำเพ็ญ
 ผู้สัมภาษณ์ นายนิธัน พงศาปาน

คำถาม ท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ้างหรือไม่ และเป็นผู้ประกอบการใด

คำตอบ ผมเคยถูกตัวแทนจากบริษัทประกันภัย ประกันชีวิต ตัวแทนบริษัทบัตรเครดิต แล้วข้อความที่ได้รับส่วนใหญ่เป็นการชวนดูดวงชะตา และชักชวนให้ร่วมชิงโชคชิงรางวัลต่างๆ

คำถาม หากท่านถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ่อยครั้ง ท่านมีความรู้สึกอย่างไร เพราะเหตุใด

คำตอบ เวลาที่มีข้อความเข้ามาผมจะดูและอ่านว่าเป็นข้อความเกี่ยวกับอะไร ถ้าเป็นข่าวก็จะอ่านบ้างแต่ข่าวไม่ได้ให้รายละเอียดอะไรเลยเป็นหัวข้อข่าวถ้าอยากรู้รายละเอียดต้องเสียเงินเป็นอย่างนี้บ่อยๆ ก็รำคาญ ส่วนโทรศัพท์เข้ามาขายสินค้ายิ่งรู้สึกรำคาญบางครั้งกำลังทำงาน พักผ่อนอยู่บ้าง

คำถาม การที่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการยังท่าน ท่านคิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ ผมคิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอยู่แล้วเพราะการขายสินค้าหรือบริการที่เราไม่ต้องการถ้าต้องการเราก็จะหาซื้อหรือติดต่อเองไม่ต้องรอให้ผู้ประกอบการติดต่อเข้ามา

คำถาม หากท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการ ท่านมีวิธีสนทนาหรือดำเนินการอย่างไร

คำตอบ ถ้าส่งข้อความเข้ามาจะอ่านคร่าวๆ ถ้าไม่สำคัญเช่นพวกโฆษณาสินค้าบริการต่างๆ ผมไม่เคยโหลดเลย ถ้าเป็นโทรศัพท์เข้ามาก็จะรับเพราะไม่รู้ว่าเป็นของใคร บางคนบอกว่าหมายเลขแปลกๆอย่ารับ 'ไม่ได้' หรือเพราะบางทีญาติหรือเพื่อนที่เราไม่เคยมีหมายเลข เกิดโทรเข้ามาจะทำให้เราพลาดการติดต่อ แต่พอมีการเสนอสินค้าหรือบริการก็จะปฏิเสธอย่างนุ่มนวล ถ้าตี้อีกก็จะบอกว่าไม่สนใจและปิดโทรศัพท์ทันที

คำถาม ท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ หรือไม่ และได้ให้ข้อมูลส่วนบุคคลของท่านบ้างหรือไม่ ถ้าเคยให้เป็นข้อมูลใด

คำตอบ ผมเคยซื้อรถยนต์ ซื้อบ้าน และได้ให้ข้อมูลไปหลายอย่างเลยเท่าที่จำได้ส่วนใหญ่เป็นชื่อนามสกุล วันเดือนปีเกิด เลขบัตรประชาชน ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ รายได้ เงินเดือน

คำถาม หากท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับบริษัทห้างร้านต่างๆ นิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมที่ท่านทำไปนั้นมีเงื่อนไขกำหนดที่จะไม่นำข้อมูลส่วนบุคคลของท่านไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากการทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ ไม่มีเงื่อนไข และได้คิดว่าเขาจะเอาข้อมูลเหล่านี้ไปทำอะไรบ้างบางครั้งก็คิดถึง

คำถาม หากประเทศไทยมีการบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปซึ่งใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าจะเกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่หรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ ผมคิดว่าน่าจะเกิดนะแต่อาจน้อยลงเพราะผู้ประกอบการกลัวโทษของกฎหมายบ้าง แต่น่าจะยังมีการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปให้กับบริษัทอื่นๆ อาจเป็นทางลับหรือจงใจให้เพื่อผลประโยชน์ต่างๆ หรืออาจมีการแอบขายข้อมูลกัน

คำถาม หากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปซึ่งใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าควรมีองค์กรใดทำหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ที่มีข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคอยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแล เพราะเหตุใด

คำตอบ ผมคิดว่าควรมีองค์กรทำหน้าที่ดูแลข้อมูลส่วนบุคคลโดยเฉพาะและต้องเป็นองค์กรที่มีความซื่อสัตย์เก็บข้อมูลของผู้ใช้บริการไว้เป็นความลับ องค์กรที่ทำหน้าที่ดูแลควรจัดตั้งเป็นองค์กรเอกชนหรือองค์กรภาครัฐ โดยเฉพาะก็ได้เพราะหน่วยงานที่มีอยู่ไม่น่าจะดูแลได้อย่างทั่วถึงเกี่ยวกับเรื่องนี้

คำถาม ท่านคิดว่าหากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแล้วผู้บริโภคซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลควรมีสิทธิประการใดบ้างเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของตนที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชน (บริษัทห้างร้านต่างๆ ซึ่งเป็นผู้ประกอบการ)

คำตอบ หากผู้ประกอบการมีการใช้ข้อมูลของใคร ควรมีการขออนุญาตเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล และให้เจ้าของข้อมูลยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรทุกครั้ง ควรให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิในข้อมูลของเขาหรือขอตรวจดูข้อมูลได้

คำถาม ท่านคิดว่าหากผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ทำการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของท่านจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยการโทรศัพท์หรือส่งข้อความเข้ามารบกวนควรมีมาตรการลงโทษอย่างไร

คำตอบ ควรตราเป็นกฎหมายลงโทษผู้ที่ทำละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของคนอื่นอย่างเคร่งครัด โดยการลงโทษอย่างรุนแรง เช่น ปรับอย่างสูง ปิดบริษัท หรือจำคุกให้หลายจำนำจะดีมาก เพราะคนไม่รู้กฎหมายอีกมารวมทั้งผมด้วยผลลอบอกข้อมูลไป

บทสัมภาษณ์

สัมภาษณ์เมื่อ วันอังคารที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2555

ผู้ให้สัมภาษณ์ ครู คศ. 2 วิทยฐานะชำนาญการ โรงเรียนเศรษฐบุตรบำเพ็ญ

ผู้สัมภาษณ์ นายนิธัน พงศาปาน

คำถาม ท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ้างหรือไม่ และเป็นผู้ประกอบการใด

คำตอบ เคยค่ะ ผู้ประกอบการที่โทรศัพท์เข้ามาเหมือนกัน แต่ส่วนใหญ่ส่งมาเป็นข้อความมากกว่า ให้โหลดโน้ตให้โหลดนี้ค่ะ ฉันทำไม่เป็นหรอกแต่ต้องคอยมาลบ ข้อความทิ้งที่โทรมามากเป็นบริษัทประกันนะบ่อยเลย

คำถาม หากท่านถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ่อยครั้ง ท่านมีความรู้สึกอย่างไร เพราะเหตุใด

คำตอบ รู้สึกรำคาญเสียเวลานะ คิดว่ามันเป็นการรบกวนเราเวลาสอนอยู่ที่โทรศัพท์มารับสายไปที่ขอเวลาคุยหน่อยพอคุยเสร็จกลับมาสอนอีกทีก็ลืมเนื้อหาที่สอนไปแล้วว่าสอนถึงตรงไหนอะไรประมาณนี้

คำถาม การที่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการยังท่าน ท่านคิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ คิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนตัวค่ะ งงเหมือนกันว่าเอาเบอร์โทรศัพท์เรามาจากไหน บางทีก็คิดนะที่เราเคยไปทำสัญญาอะไรบ้าง ให้ข้อมูลอะไรไปบ้างจำไม่ได้แต่พวกบริษัทประกันพวกนี้ที่โทรมาไม่เคยไปทำสัญญาอะไรกันมาก่อนเลย

คำถาม หากท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการ ท่านมีวิธีสนทนาหรือดำเนินการอย่างไร

- คำตอบ** ข้อความนั้นดิฉันอ่านหมดเลยนะเพื่อใครส่งมาก็เลยอ่านหมดเลยคะอ่านแล้วก็ลบทิ้งไปหมดเลยเดี๋ยวโทรศัพท์ค้างอีกหมายถึงเคยไม่ลบข้อความพอกดปุ่มโทรศัพท์ก็กดไม่ได้ ส่วนโทรศัพท์ที่โทรมาหาเราก็รับบ้างไม่รับบ้างพอรู้ว่าขายประกันอีกแล้วก็โกหกไปบ้างว่าทำแล้ว มีแล้วอะไรก็ว่ากันไปตามประสาละ
- คำถาม** ท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ หรือไม่ และได้ให้ข้อมูลส่วนบุคคลของท่านบ้างหรือไม่ ถ้าเคยให้เป็นข้อมูลใด
- คำตอบ** เคยทำมาเยอะซื้อรถซื้อบ้านซื้ออะไรต่อมิอะไร เห็นต้องกรอกข้อมูลตลอดเลยให้ชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์บ้างหลายอย่างละ
- คำถาม** หากท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับบริษัทห้างร้านต่างๆ นิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมที่ท่านทำไปนั้นมีเงื่อนไขกำหนดที่จะไม่นำข้อมูลส่วนบุคคลของท่านไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากการทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมหรือไม่ อย่างไร
- คำตอบ** เคยเจอเงื่อนไขแบบนี้เหมือนกันนะคะแต่จำไม่ได้นะว่าไปทำสัญญาอะไรมา ก็มีเหมือนกันแต่ส่วนใหญ่จะไม่เห็นข้อสัญญาแบบนี้ละ คงตกดีถ้าเขาจะเขียนสัญญาห้ามตัวเอง
- คำถาม** หากประเทศไทยมีการบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปซึ่งใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าจะเกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่หรือไม่ เพราะเหตุใด
- คำตอบ** ดิฉันคิดว่าไม่น่าจะมีการละเมิดอีกนะคะเพราะมีกฎหมายมาใช้บังคับแล้วหรือถ้ามีก็คงมีน้อยลง
- คำถาม** หากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปซึ่งใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าควรมีองค์กรใดทำหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ที่มีข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคอยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแล เพราะเหตุใด

คำตอบ น่าจะมีองค์กรมาควบคุม โดยเฉพาะส่วนจะเป็นองค์กรใดนั้นดิฉันคิดว่าน่าจะสร้างหน่วยงานใหม่ขึ้นมาเลยน่าจะดีกว่าและน่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐด้วยบุคลากรนั้นควรหาคนที่มีความรู้ความสามารถจริงๆ ดิฉันไม่แน่ใจนะว่ามีหน่วยงานที่คุ้มครองเรื่องนี้รั้งถ้ายังไม่มีการตั้งขึ้นมาใหม่ดีกว่าค่ะ

คำถาม ท่านคิดว่าหากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแล้วผู้บริโภคซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลควรมีสหิทธิประการใดบ้างเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของตนที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชน (บริษัทห้างร้านต่างๆ ซึ่งเป็นผู้ประกอบการ)

คำตอบ เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลน่าจะมีสิทธิห้ามบริษัทต่างๆ นะว่าจะใช้ข้อมูลของตนได้ต้องมาขออนุญาตก่อนเท่านั้น หากไม่ขอและเราทราบเราควรมีสหิทธิสั่งห้ามได้

คำถาม ท่านคิดว่าหากผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ทำการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของท่านจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยการโทรศัพท์หรือส่งข้อความเข้ามารบกวนควรมีมาตรการลงโทษอย่างไร

คำตอบ น่าจะสั่งห้ามโทรศัพท์หรือส่งข้อความเข้ามาอีกนะ อาจสั่งห้ามทำอะไรแบบนี้สักพักเหมือนทำทัณฑ์บนไว้ก่อนนะ

บทสัมภาษณ์

สัมภาษณ์เมื่อ วันอังคารที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2555

ผู้ให้สัมภาษณ์ ครู คศ. 1 วิทยฐานะครูปฏิบัติการ โรงเรียนเศรษฐบุตรบำเพ็ญ

ผู้สัมภาษณ์ นายนิรัน พงศาปาน

คำถาม ท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ้างหรือไม่ และเป็นผู้ประกอบการใด

คำตอบ ดิฉันเคยถูกผู้ประกอบการที่เป็นตัวแทนจากบริษัทประกันชีวิต ฟิตเนส โทรศัพท์เข้ามาชักจูงให้ทำสัญญาค่ะ ผู้ประกอบการอื่นๆ ก็มีเหมือนกันค่ะ เช่น บัตรเครดิต เขาโทรมาให้ช่วยสมัคร ส่วนข้อความนั้นส่งมาแทบทุกวันส่วนใหญ่เป็นให้โหลดเพลงต่างๆ แล้วให้เสียค่าบริการ

คำถาม หากท่านถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ่อยครั้ง ท่านมีความรู้สึกอย่างไร เพราะเหตุใด

คำตอบ รู้สึกหงุดหงิดน่าเบื่อหน่ายเพราะเป็นการเสียเวลาค่ะ บางครั้งปฏิเสธแล้วก็ยังติดต่อไม่ยอมหยุดก็เลยกดวางไปเลยรำคาญนะคะ แต่บางครั้งก็รับฟังเขาเหมือนกัน

คำถาม การที่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการยังท่าน ท่านคิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ คิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเพราะบางครั้งเป็นการรบกวนเวลาส่วนตัวและเป็นการเสนอขายสินค้าหรือบริการ โดยที่ผู้บริโภคน่าจะไม่เต็มใจหรือยินยอมค่ะ

คำถาม หากท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการ ท่านมีวิธีสนทนาหรือดำเนินการอย่างไร

คำตอบ ส่วนใหญ่เวลาดิฉันรับโทรศัพท์แล้วมักตอบปฏิเสธไปบ่อยค่ะ ตอบปฏิเสธอย่างสุภาพนะคะ สงสารเขาเหมือนกันค่ะเป็นอาชีพของเขา จะไม่โทรมาก็ไม่ได้แต่นั้นล่ะค่ะควรเลือกเวลาโทรศัพท์นะคะเพราะบางทีเรากำลังทำงาน

คำถาม ท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ หรือไม่ และได้ให้ข้อมูลส่วนบุคคลของท่านบ้างหรือไม่ ถ้าเคยให้เป็นข้อมูลใด

คำตอบ เคยทำบัตรเครดิตและได้ให้วันเดือนปีเกิด ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ หมายเลขประจำตัวประชาชนไปค่ะ

คำถาม หากท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับบริษัทห้างร้านต่างๆ นิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมที่ท่านทำไปนั้นมีเงื่อนไขกำหนดที่จะไม่นำข้อมูลส่วนบุคคลของท่านไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากการทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ ไม่น่าจะมีเงื่อนไขแบบนี้ค่ะเพราะผู้ประกอบการไม่น่าจะเขียนสัญญามัดตัวเองขนาดนี้นะ

คำถาม หากประเทศไทยมีการบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปซึ่งใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าจะเกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่หรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ คิดว่ายังเกิดการละเมิดอยู่นะคะหากไม่มีการบังคับใช้อย่างจริงจังหรือมีบทลงโทษที่ชัดเจน

คำถาม หากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปซึ่งใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าควรมีองค์กรใดทำหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ที่มีข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคอยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแล เพราะเหตุใด

คำตอบ ควรมีองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแลและเป็นองค์กรที่มาดูแลเรื่องนี้โดยเฉพาะค่ะเพราะคิดว่าน่าจะตรงกับวัตถุประสงค์ของการแก้ไขกฎหมายด้วย และน่าจะคุ้มครองประชาชนได้เต็มที่กว่าการที่เอาหน่วยงานเดิมๆ มาทำหน้าที่

คำถาม ท่านคิดว่าหากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแล้วผู้บริโภคซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลควรมีสติธิประการใดบ้างเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของตนที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชน (บริษัทห้างร้านต่างๆ ซึ่งเป็นผู้ประกอบการ)

คำตอบ ผู้บริโภคควรมีสติธิไม่อนุญาตให้ใช้ข้อมูลส่วนบุคคลที่ให้กับผู้ประกอบการไปแล้วจะรวมถึงสิทธิที่จะขอลบข้อมูลที่อยู่กับผู้ประกอบการด้วย ดิฉันว่าน่าจะช่วยให้ได้เพราะหากมีสติแล้วผู้ประกอบการจะนำไปทำอะไรก็ยากอยู่ค่ะเพราะเราสามารถตรวจสอบได้

คำถาม ท่านคิดว่าหากผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ทำการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของท่านจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยการ โทรศัพท์หรือส่งข้อความเข้ามารบกวนควรมีมาตรการลงโทษอย่างไร

คำตอบ น่าจะลงโทษปรับมากกว่าโทษอื่นๆ เขาจะได้ไม่กล้าอีกค่ะ

บทสัมภาษณ์

สัมภาษณ์เมื่อ วันศุกร์ที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2555

ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรม

ผู้สัมภาษณ์ นายนิธัน พงศาปาน

คำถาม ท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ้างหรือไม่ และเป็นผู้ประกอบการใด

คำตอบ ผู้ประกอบการที่โทรมาบ่อยๆ ส่วนใหญ่เป็นบริษัทประกันชีวิตและบัตรเครดิต

คำถาม หากท่านถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ่อยครั้ง ท่านมีความรู้สึกอย่างไร เพราะเหตุใด

คำตอบ รู้สึกถูกรบกวนความเป็นส่วนตัวสงสัยว่าได้ข้อมูลมาได้อย่างไร

คำถาม การที่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการยังท่าน ท่านคิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ คิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเพราะข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับเบอร์โทรศัพท์ คิดันคิดว่าควรเป็นความลับส่วนบุคคลจะเปิดเผยให้รู้เฉพาะคนที่อยากให้เกิดต่อเท่านั้น

คำถาม หากท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการ ท่านมีวิธีสนทนาหรือดำเนินการอย่างไร

คำตอบ ส่วนใหญ่คิดันก็จะตอบไปว่าไม่สะดวกคุยตอนนี้แล้วดวงโทรศัพท์ไป สำหรับข้อความนั้นพอโซว์ขึ้นมาว่าเป็นการขายสินค้าหรือส่วนลดต่างๆ ก็จะลบทิ้งทันที ไม่อยากอ่าน

คำถาม ท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ หรือไม่ และได้ให้ข้อมูลส่วนบุคคลของท่านบ้างหรือไม่ ถ้าเคยให้เป็นข้อมูลใด

คำตอบ เคยทำหลายอย่างชื่อรถยนต์ ชื่อนาฬิกา ชื่อเครื่องประดับ จะให้ข้อมูลหลายอย่าง ชื่อ ที่อยู่ อีเมล เบอร์โทรศัพท์ สถานที่ทำงาน เงินเดือนละ

คำถาม หากท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับบริษัทห้างร้านต่างๆ นิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมที่ท่านทำไปนั้นมีเงื่อนไขกำหนดที่จะไม่นำข้อมูลส่วนบุคคลของท่านไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากการทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ ไม่เคยได้อ่านเงื่อนไขในสัญญา โดยละเอียดก็เลยไม่ทราบว่ามีเงื่อนไขแบบนี้มีอยู่หรือไม่ แต่คิดว่าน่าจะไม่มีนะเพราะไม่คิดว่าบริษัทต่างๆ จะสร้างเงื่อนไขแบบนี้มาผูกมัดตัวเอง

คำถาม หากประเทศไทยมีการบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปซึ่งใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าจะเกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่หรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ ไม่น่าเกิดหรืออาจเกิดน้อยลง เหตุที่เกิดน้อยลงเพราะผู้ประกอบการเกรงกลัวการบังคับใช้กฎหมาย แต่บางทีการออกกฎหมายมาใช้บังคับอาจเกิดมากขึ้นเหมือนเดิมเพราะผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิไม่อยากจะเสียเวลาไปฟ้องร้องการถูกละเมิดสิทธิโดยทำให้ผู้ประกอบการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเหมือนเดิม

คำถาม หากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปซึ่งใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าควรมีองค์กรใดทำหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ที่มีข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคอยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแล เพราะเหตุใด

คำตอบ ควรตั้งองค์กรอิสระขึ้นมาเพื่อคุ้มครองเกี่ยวกับเรื่องสิทธิส่วนบุคคลเช่นเดียวกับองค์กรที่คุ้มครองผู้บริโภคและให้เจ้าหน้าที่ในองค์กรนั้นๆ มีอำนาจดำเนินคดีกับผู้ประกอบการที่ละเมิดสิทธิได้เช่นเดียวกับเจ้าพนักงานคดีในกรณีการคุ้มครองผู้บริโภค

คำถาม ท่านคิดว่าหากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแล้วผู้บริโภคซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลควรมีสิทธิประการใดบ้างเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของตนที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชน (บริษัทห้างร้านต่างๆ ซึ่งเป็นผู้ประกอบการ)

คำตอบ เจ้าของข้อมูลควรมีสิทธิในการไม่อนุญาตให้เปิดเผยหรือขายข้อมูลส่วนบุคคลให้กับบริษัทเอกชนอื่นซึ่งตนไม่ได้ให้ข้อมูลส่วนบุคคลเอาไว้

คำถาม ท่านคิดว่าหากผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ทำการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของท่านจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยการโทรศัพท์หรือส่งข้อความเข้ามารบกวนควรมีมาตรการลงโทษอย่างไร

คำตอบ ควรลงโทษปรับ หากกระทำบ่อยครั้งอาจให้ถอดถอนชื่อออกจากทะเบียนการค้า รวมถึงลงโทษบุคคลที่เอาข้อมูลส่วนบุคคลของเราไปขายให้กับผู้ประกอบการ

บทสัมภาษณ์

สัมภาษณ์เมื่อ วันศุกร์ที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2555

ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรม

ผู้สัมภาษณ์ นายนิธัน พงศาปาน

คำถาม ท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ้างหรือไม่ และเป็นผู้ประกอบการใด

คำตอบ ผมเคยถูกบริษัทประกันภัย ธนาคาร สถาบันการเงิน ผู้ประกอบการโทรศัพท์โทรเข้ามาเสนอขายสินค้าหรือบริการ

คำถาม หากท่านถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ่อยครั้ง ท่านมีความรู้สึกอย่างไร เพราะเหตุใด

คำตอบ ผมไม่ค่อยพอใจมากนักถือว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

คำถาม การที่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการยังท่าน ท่านคิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ ผมคิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเพราะการใช้โทรศัพท์เป็นเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของเรา ดังนั้นใครเอาหมายเลขไปใช้แล้วเอามาโทรหาเราโดยที่เราไม่รู้ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลครับ

คำถาม หากท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการ ท่านมีวิธีสนทนาหรือดำเนินการอย่างไร

คำตอบ ส่วนใหญ่ผมจะปฏิเสธเวลารับสายแล้ว ส่วนข้อความจะไม่ค่อยเปิดอ่านจะลบทิ้งเป็นส่วนใหญ่

คำถาม ท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ หรือไม่ และได้ให้ข้อมูลส่วนบุคคลของท่านบ้างหรือไม่ ถ้าเคยให้เป็นข้อมูลใด

คำตอบ เคยทำสัญญาหลายอย่าง ซื้อมัน ซื้อมอเตอร์ ข้อมูลที่ให้เป็นชื่อสกุล ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ รายได้ เงินเดือน วันเดือนปีเกิด รายได้

คำถาม หากท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับบริษัทห้างร้านต่างๆ นิติกรรมสัญญา หรือธุรกรรมที่ท่านทำไปนั้นมีเงื่อนไขกำหนดที่จะไม่นำข้อมูลส่วนบุคคลของท่านไปใช้ เพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากการทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ เงื่อนไขแบบนี้ไม่เคยเจอเลยครับ

คำถาม หากประเทศไทยมีการบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปซึ่งใช้ บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กร ภาคเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าจะเกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ ผมคิดว่าไม่น่าจะเกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอีก เพราะผู้ประกอบการน่าจะกลัวโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายครับ

คำถาม หากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เป็นการทั่วไปซึ่งใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าควรมีองค์กรใดทำหน้าที่ควบคุมดูแล ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ที่มีข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคอยู่ใน ความครอบครอง ควบคุม และดูแล เพราะเหตุใด

คำตอบ หน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ประกอบการควรเป็นสำนักงานคณะกรรมการ คุ้มครองผู้บริโภคครับ

คำถาม ท่านคิดว่าหากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูล ส่วนบุคคลแล้วผู้บริโภคซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลควรมีสิทธิประการใดบ้าง เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของตนที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กร ภาคเอกชน (บริษัทห้างร้านต่างๆ ซึ่งเป็นผู้ประกอบการ)

คำตอบ เจ้าของข้อมูลควรมีสิทธิอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ใช้ข้อมูลของตนหากมีการเผยแพร่ ข้อมูลของตนไม่ว่าจะเป็นใครก็ตามต้องมีการขออนุญาตผู้เป็นเจ้าของข้อมูลก่อน

คำถาม ท่านคิดว่าหากผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ทำการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของท่านจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยการโทรศัพท์หรือส่งข้อความเข้ามารบกวนควรมีมาตรการลงโทษอย่างไร

คำตอบ ผมคิดว่าควรปรับในอัตราสูงครับ

บทสัมภาษณ์

สัมภาษณ์เมื่อ วันศุกร์ที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2555
 ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรม
 ผู้สัมภาษณ์ นายนิธัน พงศาปาน

คำถาม ท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ้างหรือไม่ และเป็นผู้ประกอบการใด

คำตอบ เคย บ่อยเหมือนกันที่เจอก็จะเป็นธนาคารพาณิชย์ บริษัทประกันชีวิต แต่ที่เจอบ่อยมากกว่าการโทรศัพท์เข้ามาคือการส่งข้อความให้โหลดเพลงรอสาย ให้ใช้บริการร้านค้า

คำถาม หากท่านถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ่อยครั้ง ท่านมีความรู้สึกอย่างไร เพราะเหตุใด

คำตอบ รู้สึกรำคาญ รู้สึกว่าถูกละเมิดความเป็นส่วนตัว

คำถาม การที่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการยังท่าน ท่านคิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ คิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเนื่องจากหมายเลขโทรศัพท์เป็นสิทธิของเจ้าของหมายเลขที่จะบอกให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหมายเลขยินยอมให้ติดต่อผ่านทางโทรศัพท์ที่ได้ทราบ การที่บริษัทโทรมาเสนอขายสินค้าหรือบริการ โดยเจ้าของหมายเลขไม่ได้ยินยอมให้หมายเลขโทรศัพท์จึงเป็นการติดต่อที่เจ้าของหมายเลขโทรศัพท์ยังไม่ยินยอมให้ติดต่อตนได้จึงเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

คำถาม หากท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการ ท่านมีวิธีสนทนาหรือดำเนินการอย่างไร

คำตอบ ในกรณีส่งข้อความจะลบข้อความออกจากสารบบ กรณีโทรศัพท์จะบอกไปว่าไม่วางที่จะสนทนาด้วย หรือบอกว่าไม่สนใจสินค้าหรือบริการที่บริษัทกำลังจะเสนอ

คำถาม ท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ หรือไม่ และได้ให้ข้อมูลส่วนบุคคลของท่านบ้างหรือไม่ ถ้าเคยให้เป็นข้อมูลใด

คำตอบ เคยซื้อรถยนต์ ซีนอฟิกา ข้อมูลที่ให้ มีชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ รายได้ เงินเดือน บัตรประชาชน

คำถาม หากท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับบริษัทห้างร้านต่างๆ นิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมที่ท่านทำไปนั้นมีเงื่อนไขกำหนดที่จะไม่นำข้อมูลส่วนบุคคลของท่านไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากการทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ ผมไม่แน่ใจ

คำถาม หากประเทศไทยมีการบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปซึ่งใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าจะเกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่หรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ น่าจะมีน้อยลงหากกฎหมายกำหนดโทษทางอาญาดูแล เพราะบริษัทอาจเสี่ยงต่อการถูกฟ้องร้องทั้งบริษัทที่ให้ข้อมูลและบริษัทที่โทรเข้ามา

คำถาม หากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปซึ่งใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าควรมีองค์กรใดทำหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ที่มีข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคอยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแล เพราะเหตุใด

คำตอบ ควรมอบอำนาจให้กับองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองผู้บริโภคดูแลเรื่องนี้ เช่นมอบให้กับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

คำถาม ท่านคิดว่าหากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแล้วผู้บริโภคซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลควรมีสิทธิประการใดบ้างเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของตนที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชน (บริษัทห้างร้านต่างๆ ซึ่งเป็นผู้ประกอบการ)

คำตอบ ผมคิดว่าเจ้าของข้อมูลควรมีสิทธิที่จะไม่ให้ข้อมูลส่วนบุคคลของตนถูกนำไปเผยแพร่ต่อก่อนที่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าของข้อมูล

คำถาม ท่านคิดว่าหากผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ทำการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของท่านจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยการโทรศัพท์หรือส่งข้อความเข้ามารบกวนควรมีมาตรการลงโทษอย่างไร

คำตอบ ผู้ละเมิดนั้นควรกำหนดให้มีความผิดทางอาญาและให้สิทธิเจ้าของหมายเลขโทรศัพท์เรียกค่าเสียหายในเชิงลงโทษได้ด้วยครับ

บทสัมภาษณ์

สัมภาษณ์เมื่อ วันศุกร์ที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2555

ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรม

ผู้สัมภาษณ์ นายนิธัน พงศาปาน

คำถาม ท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ้างหรือไม่ และเป็นผู้ประกอบการใด

คำตอบ ดิฉันเคยถูกผู้ประกอบการ โทรศัพท์หรือส่งข้อความเสนอขายสินค้าหรือบริการซึ่งเป็นบริษัทประกันภัย บริษัทบัตรเครดิตโทรมาชักชวนให้ทำสัญญา ส่วนข้อความที่ได้รับส่วนใหญ่ให้ชิงโชค

คำถาม หากท่านถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ่อยครั้ง ท่านมีความรู้สึกอย่างไร เพราะเหตุใด

คำตอบ ไม่พอใจค่ะ

คำถาม การที่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการยังท่าน ท่านคิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ คิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเพราะเป็นการสร้างความรำคาญและการใช้โทรศัพท์ถือเป็นสิทธิส่วนบุคคลค่ะ

คำถาม หากท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการ ท่านมีวิธีสนทนาหรือดำเนินการอย่างไร

คำตอบ ส่วนใหญ่ดิฉันจะตัดสายหากรู้ว่าเป็นผู้ประกอบการ โทรมาขายสินค้าหรือบริการถ้าหากเป็นเบอร์แปลกๆ บางครั้งก็ไม่รับสายเลย

คำถาม ท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ หรือไม่ และได้ให้ข้อมูลส่วนบุคคลของท่านบ้างหรือไม่ ถ้าเคยให้เป็นข้อมูลใด

คำตอบ ไม่เคยทำนิติกรรมสัญญากับผู้ประกอบการที่เป็นสัญญาซื้อขายที่ต้องใช้เงินจำนวนมาก

คำถาม หากท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับบริษัทห้างร้านต่างๆ นิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมที่ท่านทำไปนั้นมีเงื่อนไขกำหนดที่จะไม่นำข้อมูลส่วนบุคคลของท่านไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากการทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ -

คำถาม หากประเทศไทยมีการบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปซึ่งใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าจะเกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่หรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ คิดว่าไม่น่าจะเกิดการละเมิดแล้ว เพราะผู้ประกอบการอาจเกรงกลัวต่อกฎหมายหากมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง

คำถาม หากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปซึ่งใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าควรมีองค์กรใดทำหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ที่มีข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคอยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแล เพราะเหตุใด

คำตอบ ดิฉันคิดว่าควรให้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ประกอบการที่มีข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคอยู่ในความครอบครอง

คำถาม ท่านคิดว่าหากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแล้วผู้บริโภคซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลควรมีสิทธิประการใดบ้างเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของตนที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชน (บริษัทห้างร้านต่างๆ ซึ่งเป็นผู้ประกอบการ)

คำตอบ ควรมีสิทธิในการห้ามนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้จนกว่าจะได้รับอนุญาตจากเจ้าของข้อมูล

คำถาม ท่านคิดว่าหากผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ทำการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของท่านจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยการโทรศัพท์หรือส่งข้อความเข้ามารบกวนควรมีมาตรการลงโทษอย่างไร

คำตอบ คิดว่าน่าจะจำคุกและปรับในอัตราที่สูงมากจะได้ไม่เกิดการทำละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอีก

บทสัมภาษณ์

สัมภาษณ์เมื่อ วันศุกร์ที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2555

ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรม

ผู้สัมภาษณ์ นายนิธินันท์ พงศาปาน

คำถาม ท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ้างหรือไม่ และเป็นผู้ประกอบการใด

คำตอบ ผมเคยถูกผู้ประกอบการโทรมาหาบ่อยแต่มักจะเป็นบัตรเครดิต ส่วนอื่นๆ ก็มีเหมือนกัน เช่น ฟิตเนส แต่นานมาแล้วเดี๋ยวนี้ไม่ค่อยโทรมา

คำถาม หากท่านถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการบ่อยครั้ง ท่านมีความรู้สึกอย่างไร เพราะเหตุใด

คำตอบ รู้สึกถูกละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หมายเลขโทรศัพท์มือถือเป็นข้อมูลส่วนตัวที่เจ้าของมีสิทธิจะให้ใครหรือไม่ให้ใครก็ได้หากคนอื่นเอาไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตและยังใช้โทรเข้ามารบกวนการทำงานหรือพักผ่อนถือว่าการละเมิดครับ

คำถาม การที่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการยังท่าน ท่านคิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลดังที่บอกไปแล้ว

คำถาม หากท่านเคยถูกผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ โทรศัพท์หรือส่งข้อความมาเสนอขายสินค้าหรือบริการ ท่านมีวิธีสนทนาหรือดำเนินการอย่างไร

คำตอบ ผมจะตัดบทสนทนาใครโทรมารับสายหมดแต่ก็จะดูว่าเป็นสินค้าหรือบริการที่สนใจหรือไม่ แต่ส่วนใหญ่ไม่สนใจและจะตัดสาย ส่วนข้อความมักลบทิ้งเพราะส่งมาเดิมๆ

คำถาม ท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ หรือไม่ และได้ให้ข้อมูลส่วนบุคคลของท่านบ้างหรือไม่ ถ้าเคยให้ข้อมูลใด

- คำตอบ** เคยทำ ซัวร์ถยนต์ ซัวร์คอนโดมิเนียม เคยขอสินเชื่อข้อมูลส่วนตัวที่ให้ไปประกอบการขอสินเชื่อ มีชื่อที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์มือถือ รายได้ เงินเดือน
- คำถาม** หากท่านเคยทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมกับบริษัทห้างร้านต่างๆ นิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมที่ท่านทำไปนั้นมีเงื่อนไขกำหนดที่จะไม่นำข้อมูลส่วนบุคคลของท่านไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากการทำนิติกรรมสัญญาหรือธุรกรรมหรือไม่ อย่างไร
- คำตอบ** ไม่แน่ใจครับ
- คำถาม** หากประเทศไทยมีการบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปซึ่งใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าจะเกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่หรือไม่ เพราะเหตุใด
- คำตอบ** คิดว่าน่าจะยังมีการละเมิดอยู่นะ เพราะสังคมยังไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้แม้ว่าจะมีกฎหมายบังคับใช้ก็ตาม
- คำถาม** หากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปซึ่งใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนแล้ว ท่านคิดว่าควรมีองค์กรใดทำหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ที่มีข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคอยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแล เพราะเหตุใด
- คำตอบ** ควรให้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นผู้ดูแลบริษัทร้านค้าต่างๆ น่าจะดีที่สุดเพราะสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคโดยตรงอยู่แล้วเจ้าของโทรศัพท์ก็เป็นผู้บริโภคคนหนึ่ง
- คำถาม** ท่านคิดว่าหากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแล้วผู้บริโภคซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลควรมีสิทธิประการใดบ้างเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของตนที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชน(บริษัทห้างร้านต่างๆ ซึ่งเป็นผู้ประกอบการ)
- คำตอบ** เจ้าของข้อมูลควรมีสิทธิอนุญาตให้ใช้ข้อมูลส่วนตัวเป็นรายกรณีไป

คำถาม ท่านคิดว่าหากผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทห้างร้านต่างๆ ทำการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของท่านจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยการโทรศัพท์หรือส่งข้อความเข้ามารบกวนควรมีมาตรการลงโทษอย่างไร

คำตอบ ผมคิดว่าควรกำหนดโทษปรับ

ภาคผนวก ข

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

คำปรารภ

ด้วยเหตุที่การยอมรับศักดิ์ศรีประจำตัว และสิทธิซึ่งเสมอกันและไม่อาจโอนแก่กันได้ของสมาชิกทั้งปวงแห่งครอบครัวมนุษยชนเป็นรากฐานของเสรีภาพ ความยุติธรรมและสันติภาพในพิภพ ด้วยเหตุที่การเฉยเมย และการดูหมิ่นเหยียดหยามสิทธิมนุษยชนได้ก่อให้เกิดการอันป่าเถื่อนโหดร้ายทารุณ ซึ่งได้กระทบกระเทือนมโนธรรมของมนุษยชาติอย่างรุนแรง และโดยเหตุที่ได้มีการประกาศปณิธานอันสูงสุดของสามัญชนว่าถึงวาระแห่งโลกแล้วที่มนุษย์จะมีเสรีภาพในการพูดและในความเชื่อถือ รวมทั้งมีเสรีภาพจากความกลัวและความต้องการ ด้วยเหตุที่เป็นสิ่งจำเป็นที่สิทธิมนุษยชนควรได้รับความคุ้มครองโดยหลักนิติธรรม ถ้าไม่พึงประสงค์ให้มนุษย์ต้องถูกบีบบังคับให้หาทางออกโดยการกบฏต่อพระราชและการกดขี่อันเป็นที่พึงแห่งสุดท้าย ด้วยเหตุที่ประชาชนแห่งสหประชาชาติได้ยืนยันไว้ในกฎบัตรถึงความเชื่อมั่นในสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานในศักดิ์ศรีและคุณค่าของตัวบุคคล และในความเสมอภาคกันแห่งสิทธิของทั้งชายและหญิงและได้ตัดสินใจที่จะส่งเสริมความก้าวหน้าทางสังคมตลอดจนมาตรฐานแห่งชาติให้ดีขึ้นได้ มีเสรีภาพมากขึ้น ด้วยเหตุที่รัฐสมาชิกได้ปฏิญาณที่จะให้ได้มาโดยการร่วมมือกับสหประชาชาติ ซึ่งการส่งเสริมการเคารพและการถือปฏิบัติโดยสากลต่อสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ด้วยเหตุที่ความเข้าใจตรงกันในเรื่องสิทธิและเสรีภาพความสำคัญยิ่งเพื่อให้ปฏิญานี้เกิดสัมฤทธิ์ผลอย่างเต็มเปี่ยม ดังนั้น บัดนี้สมัชชาจึงประกาศให้ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนี้เป็นมาตรฐานร่วมกันแห่งความสำเร็จสำหรับประชาชนทั้งหลายและประชาชาติทั้งปวง ด้วยจุดประสงค์ที่จะให้ปัจเจกบุคคลทุกผู้ทุกนามและองค์กรของสังคมทุกหน่วยโดยการระลึกเสมอๆ ถึงปฏิญานี้พยายามสั่งสอนและให้การศึกษาเพื่อส่งเสริมการเคารพต่อสิทธิและเสรีภาพเหล่านี้ และด้วยมาตรการที่เจริญก้าวหน้าไปข้างหน้า ทั้งในและระหว่างประเทศ เพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับและการถือปฏิบัติต่อสิทธิเหล่านั้นสากลและได้ผลทั้งในหมู่ประชาชนของรัฐสมาชิกเอง และในหมู่ประชาชนแห่งดินแดนที่อยู่ภายใต้ดูแลของรัฐบาลสมาชิกดังกล่าว

ข้อ 1 มนุษย์ทั้งหลายเกิดมาอิสระเสรีและเท่าเทียมกันทั้งศักดิ์ศรีและสิทธิ ทุกคนได้รับการประสิทธิประสาทเหตุผลและมโนธรรม และควรปฏิบัติต่อกันอย่างอันพี่น้อง

ข้อ 2 บุคคลชอบที่จะมีสิทธิและเสรีภาพประกาศที่ระบุไว้ในปฏิญานี้ ทั้งนี้ โดยไม่มีการจำแนกความแตกต่างในเรื่องใดๆ เช่น เชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความเห็นทางการเมืองหรือทางอื่นใด ชาติหรือสังคมอันเป็นที่มาเดิม ทรัพย์สิน กำเนิด หรือสถานะอื่นใด

นอกจากนี้ การจำแนกข้อแตกต่างโดยอาศัยมูลฐานแห่งสถานะทางการเมืองทางตุลาณาหรือทางเรื่องระหว่างประเทศของประเทศ หรือดินแดนซึ่งบุคคลสังกัดจะทำมิได้ ทั้งนี้ไม่ว่าดินแดนดังกล่าวจะเป็นเอกราชอยู่ในความพิทักษ์ มิได้ปกครองตนเองหรืออยู่ภายใต้การจำกัดแห่งอธิปไตยอื่นใด

ข้อ 3 บุคคลมีสิทธิในการดำรงชีวิต ในเสรีธรรมและในความมั่นคงแห่งร่างกาย

ข้อ 4 บุคคลใดจะถูกบังคับให้เป็นทาส หรืออยู่ภาวะจำยอมใดๆ มิได้ การเป็นทาสและการค้าทาสจะมีไม่ได้ในทุกรูปแบบ

ข้อ 5 บุคคลใดจะถูกทรมาน หรือได้รับการปฏิบัติ หรือการลงทัณฑ์ซึ่งทารุณโหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือหยาบเถื่อนมิได้

ข้อ 6 ทุกๆ คนมีสิทธิที่จะได้รับการยอมรับว่าเป็นบุคคลในกฎหมายไม่ว่า ณ ที่ใด

ข้อ 7 ทุกๆ คนต่างเสมอกันในกฎหมายและชอบที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใดๆ ทุกๆ คนชอบที่จะได้รับการคุ้มครองอย่างเสมอหน้าจากการเลือกปฏิบัติใดๆ อันเป็นการล่วงปฎิญาญานี้ และต่อการขู่งส่งเสริมให้เกิดการเลือกปฏิบัติเช่นนั้น

ข้อ 8 บุคคลมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาอย่างได้ผลโดยศาลแห่งชาติซึ่งมีอำนาจเนื่องจากการกระทำใดๆ อันละเมิดต่อสิทธิขั้นมูลฐานซึ่งตนได้รับจากรัฐธรรมนูญหรือจากกฎหมาย

ข้อ 9 บุคคลใดจะถูกจับ กักขัง หรือเนรเทศโดยพลการมิได้

ข้อ 10 บุคคลชอบที่จะเท่าเทียมกันอย่างบริบูรณ์ในอันที่จะได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรมและเปิดเผยโดยศาลซึ่งเป็นอิสระและไร้อคติ ในการวินิจฉัยชี้ขาดสิทธิและหน้าที่ตลอดจนข้อที่ตนถูกกล่าวหาใดๆ ทางอาญา

ข้อ 11 บุคคลซึ่งถูกกล่าวหาด้วยความผิดทางอาญามีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์จนกว่าจะมีการพิสูจน์ว่ามีความผิดตามกฎหมายในการพิจารณาโดยเปิดเผย ณ ที่ซึ่งตนได้รับหลักประกันทั้งหมดที่จำเป็นในการต่อสู้คดี

บุคคลใดจะถูกถือว่ามีความผิดอันมีโทษทางอาญาใดๆ ด้วยเหตุผลที่ตนได้กระทำ หรือละเว้นการกระทำใดๆ ซึ่งกฎหมายของประเทศหรือกฎหมายระหว่างประเทศในขณะนั้นที่มีการกระทำนั้นมิได้ระบุว่าเป็นความผิดทางอาญามีได้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่ใช้อยู่ในขณะที่มีการกระทำผิดทางอาญานั้นเกิดขึ้นมิได้

ข้อ 12 การเข้าไปสอดแทรกโดยพลการในกิจส่วนตัว ครอบครัว เหยะสถาน การส่งข่าวสาร ตลอดจนการโจมตีต่อเกียรติยศและชื่อเสียงของบุคคลนั้นจะทำมิได้ ทุกๆ คนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายจากการสอดแทรกและการโจมตีดังกล่าว

ข้อ 13 บุคคลมีสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการเคลื่อนย้าย และในถิ่นที่อยู่ภายในขอบเขตดินแดนของแต่ละรัฐ

บุคคลมีสิทธิที่จะเดินทางออกจากประเทศใดๆ รวมทั้งของตนเองและที่จะกลับคืนสู่บ้านเกิดเมืองนอน

ข้อ 14 บุคคลมีสิทธิที่จะแสวงหาและพักพิงในประเทศอื่นๆ เพื่อลี้ภัยจากการกดขี่ข่มเหง สิทธินี้จะกล่าวอ้างมิได้ในกรณีการฟ้องคดี ซึ่ง โดยความจริงเกิดจากความผิดที่ไม่ใช่เรื่องการเมือง หรือจากการกระทำที่ขัดต่อความมุ่งประสงค์และหลักการของสหประชาชาติ

ข้อ 15 บุคคลมีสิทธิในการถือสัญชาติ

การถอนสัญชาติโดยพลการ หรือการปฏิเสธสิทธิที่จะเปลี่ยนสัญชาติของบุคคลใดนั้น จะกระทำมิได้

ข้อ 16 ชายและหญิงเมื่อเจริญวัยบริบูรณ์แล้วมีสิทธิที่จะสมรสและที่จะสร้างครอบครัว โดยไม่มีการจำกัดใดๆ เนื่องจากเชื้อชาติ สัญชาติ หรือศาสนา บุคคลชอบที่จะมีสิทธิเท่าเทียมกันในเรื่องการสมรส ในระหว่างการสมรสและในการขาดการสมรส

การสมรสจะกระทำได้อีกโดยความยินยอมอย่างเสรีและเต็มใจของคู่บ่าวสาวผู้ตั้งใจ จะกระทำการสมรส

ข้อ 17 บุคคลมีสิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน โดยลำพังตนเอง และโดยการร่วมกับผู้อื่น

การยึดเอาทรัพย์สินของบุคคลใดไปเสียโดยพลการกระทำมิได้

ข้อ 18 บุคคลมีสิทธิในเสรีภาพแห่งความคิด มโนธรรม และศาสนา สิทธินี้รวมถึงเสรีภาพที่จะเปลี่ยนศาสนา หรือความเชื่อถือ และเสรีภาพที่จะแสดงให้ศาสนาหรือความเชื่อถือ ประจักษ์ในรูปของการสั่งสอน การปฏิบัติกิจกรรมเคารพสักการะบูชา สวดมนต์และการถือปฏิบัติ พิธีกรรม ไม่ว่าโดยลำพังตนเอง หรือร่วมกับผู้อื่นในประชาคมและในที่สาธารณะหรือส่วนตัว

ข้อ 19 บุคคลมีสิทธิในเสรีภาพแห่งความเห็นและการแสดงออก สิทธินี้รวมถึงเสรีภาพที่จะยึดมั่นในความเห็น โดยปราศจากการแทรกสอดและที่จะแสวงหารับ ตลอดจนแจ้งข่าว รวมทั้งความคิดเห็นโดยผ่านสื่อใดๆ และโดยมิต้องคำนึงถึงเขตแดน

ข้อ 20 บุคคลมีสิทธิในเสรีภาพแห่งการชุมนุม และการสมาคมโดยสงบ

การบังคับให้บุคคลเข้าเป็นสมาชิกของสมาคมจะกระทำมิได้

ข้อ 21 บุคคลมีสิทธิที่จะเข้าร่วมในรัฐบาลแห่งประเทศของตน ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยผู้แทนซึ่งผ่านการเลือกอย่างเสรี

บุคคลมีสิทธิเข้าถึงเท่ากันในการบริการสาธารณะในประเทศของตน

เจตจำนงของประชาชนจะเป็นฐานแห่งอำนาจของรัฐบาล เจตจำนงนี้จะแสดงออก โดยการเลือกตั้งเป็นครั้งเป็นคราวอย่างแท้จริง ด้วยการให้สิทธิออกเสียงอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน และโดยการลงคะแนนลับหรือวิธีการลงคะแนนอย่างเสรีที่คล้ายคลึงกัน

ข้อ 22 ในฐานะและสมาชิกของสังคมด้วยความเพียรพยายามของชาติตลอดจนความร่วมมือระหว่างประเทศและโดยสอดคล้องกับการจัดระเบียบและทรัพยากรของแต่ละรัฐ บุคคลมีสิทธิในความมั่นคงทางสังคมและชอบที่จะได้รับผลแห่งสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมซึ่งจำเป็นต่อศักดิ์ศรีและการพัฒนาบุคลิกภาพอย่างเสรีของตน

ข้อ 23 บุคคลมีสิทธิที่จะทำงานที่จะเลือกงานอย่างเสรี ที่จะมีสถานะการทำงาน ที่ยุติธรรมและพอใจ และที่จะได้รับความคุ้มครองจากการว่างงาน

บุคคลมีสิทธิในการรับค่าตอบแทนเท่ากันสำหรับการทำงานที่เท่ากัน โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติใดๆ

บุคคลผู้ทำงานมีสิทธิในรายได้ซึ่งยุติธรรมและเอื้อประโยชน์เพื่อประกันสำหรับตนเอง และครอบครัวให้การดำรงชีวิตมีค่าควรแก่ศักดิ์ศรีของมนุษย์ และถ้าจำเป็นก็ชอบที่จะได้รับความคุ้มครองทางสังคมอื่นๆ เพิ่มเติม

บุคคลมีสิทธิที่จะก่อตั้งและเข้าร่วมกับสหภาพแรงงานเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของตน

ข้อ 24 บุคคลมีสิทธิในการพักผ่อนและเวลาว่าง รวมทั้งการจำกัดเวลาทำงานที่ชอบด้วยเหตุผลและมีวันหยุดครั้งคราวที่ได้รับค่าตอบแทน

ข้อ 25 บุคคลมีสิทธิในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอสำหรับสุขภาพ และความอยู่ดี ของตนและครอบครัว รวมทั้งอาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย การรักษาพยาบาล และบริการสังคมที่จำเป็น และสิทธิในความมั่นคงในกรณีว่างงาน เจ็บป่วย ทูพพลภาพ เป็นหม้าย วยชรา หรือการขาดปัจจัย ในการเลี้ยงชีพอื่นใดในพฤติการณ์อันเกิดจากที่ตนจะควบคุมได้

มารดาและบุตรที่จะได้รับการดูแลความช่วยเหลือเป็นพิเศษ เด็กทั้งหลายไม่ว่าจะเป็น บุตรในหรือนอกสมรสย่อมได้รับความคุ้มครองทางสังคมเช่นเดียวกัน

ข้อ 26 บุคคลมีสิทธิในการศึกษา การศึกษาจะเป็นสิ่งที่ให้เปล่าโดยไม่คิดมูลค่า อย่างน้อยที่สุดในชั้นประถมศึกษาและขั้นพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาให้เป็นการศึกษาภาคบังคับ ชั้นเทคนิคและชั้นประกอบอาชีพเป็นการศึกษาที่จะต้องจัดมีขึ้นโดยทั่วไปและขั้นสูงเป็นขั้นที่จะ เปิดให้ทุกคนเท่ากันตามความสามารถ

การศึกษาจะมุ่งไปในทางพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์อย่างเต็มที่และเพื่อเสริมพลัง การต่อสู้สิทธิมนุษยชน และเสรีภาพขั้นพื้นฐานมูลฐานให้แข็งแกร่ง ทั้งจะมุ่งเสริมความเข้าใจ

ขันติ และมิตรภาพในระหว่างประชาชาติ กลุ่มเชื้อชาติ หรือกลุ่มศาสนา และจะมุ่งขยายกิจกรรมของสหประชาชาติเพื่อการธำรงสันติภาพ

ผู้ปกครองมีสิทธิก่อนผู้อื่นที่จะเลือกชนิดของการศึกษาลำดับบุตรหลานของตน

ข้อ 27 บุคคลมีสิทธิที่จะเข้าร่วมการใช้ชีวิตทางด้านวัฒนธรรมในประชาคมอย่างเสรีที่จะพึงใจในศิลปะและมีส่วนในความคืบหน้าและผลประโยชน์ทางวิทยาศาสตร์

บุคคลมีสิทธิในการรับความคุ้มครองประโยชน์ทางด้านศีลธรรมและทางวัตถุอันเป็นผลได้จากการประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์ วรรณกรรมและศิลปะซึ่งตนเป็นเจ้าของ

ข้อ 28 บุคคลชอบที่จะได้รับประโยชน์จากระเบียบสังคมและระหว่างประเทศอันจะอำนวยให้การใช้สิทธิและเสรีภาพบรรดาที่ได้ระบุในปฏิญญานี้ทำได้อย่างเต็มที่

ข้อ 29 บุคคลมีหน้าที่ต่อประชาชนอันเป็นที่เดียวซึ่งบุคลิกภาพของตนจะพัฒนาได้อย่างเสรีและเต็มความสามารถ

ในการใช้สิทธิและเสรีภาพ บุคคลต้องอยู่ได้เพียงเช่นที่จำกัดโดยกำหนดแห่งกฎหมาย เฉพาะ เพื่อความมุ่งประสงค์ให้ได้มาซึ่งการยอมรับ และการเคารพโดยชอบในสิทธิ เสรีภาพของผู้อื่น และเพื่อให้สอดคล้องกับข้อกำหนดอันยุติธรรมของศีลธรรม ความสงบเรียบร้อยของประชาชาติและสวัสดิการโดยทั่วๆ ไป ในสังคมประชาธิปไตย

สิทธิและอิสรภาพเหล่านี้ มิว่าจะด้วยกรณีใดจะใช้ให้ขัดกับความมุ่งประสงค์และหลักการของสหประชาชาติไม่ได้

ข้อ 30 ข้อความต่างๆ ตามปฏิญญานี้ไม่เปิดช่องที่จะแปลความได้ว่าให้สิทธิใดๆ แก่รัฐ กลุ่มชนหรือบุคคลใดๆ ที่จะประกอบกิจกรรม หรือกระทำการใดๆ อันมุ่งต่อการทำลายสิทธิและเสรีภาพใดๆ บรรดาที่ได้ระบุไว้ในบทบัญญัติฉบับนี้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

นายนิธัน พงศาปาน

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรีนิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2548

ประกาศนียบัตรอบรมวิชาว่าความ

สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสหภาพทนายความ พ.ศ. 2549

เนติบัณฑิตไทย สำนักอบรมกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

สมัยที่ 60 พ.ศ. 2550

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2551-พ.ศ. 2552 พนักงานฝ่ายคดี บริษัทชนชาติกฎหมายและ

ประเมินราคา จำกัด